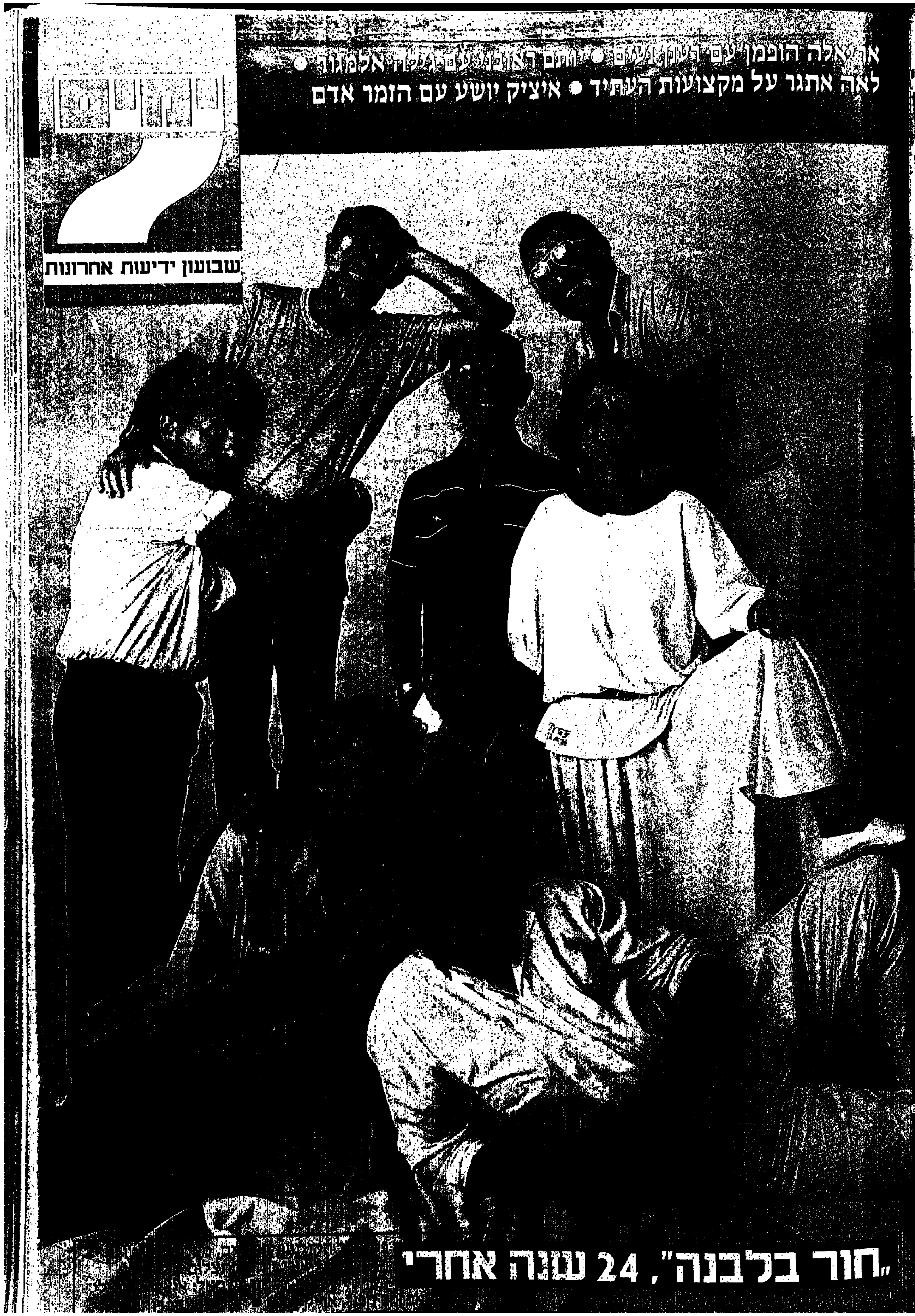
אריאלה הופמן עם
יותם ראובני עם גילה אלמגור •
לאה אתגר על מקצועות העתיד • איציק יושע עם הזמר אדם
7
שבועון ידיעות אחרונות
„חור בלבנה", 24 שנה אחרי

בשבילו זה דני, בשבילך זה חלב ובשביל שניכם
דני מבצע פרסים!
אלפי פרסים משגעים!
6 מחשבים ביתיים ■ 100 אופניים B.M.X.
300 שעונים ■ 70 ווקמנים ■ 100 מצלמות
50 רדיו אחניות ■ 200 מצופי ים מקלקר
70 מחשבי כיס ■ 2000 חולצות מודפסות
2000 פוסטרים צבעוניים ■ 60 כדורי־רגל
מה לעשות כדי לזכות!
מסלול ראשון – זוכים בפרס מיידי!
1. קונים דני שטראוס שוקולד או וניל, אוכלים, נהנים ומבקשים עוד...
2. מוציאים את המילה המודפסת על צידו הפנימי של מכסה „דני" כי ממספר מילים אפשר להרכיב סיסמא.
3. הצלחתם להרכיב את הסיסמא „דני שטראוס מאה אחוז בריאות" – תזכו במחשב ביתי!!
הצלחתם להרכיב את הסיסמא „שיהיה לכם לבריאות עם דני שטראוס" תזכו באופני B.M.X.!
4. את המכסים, המרכיבים את הסיסמא, מכניסים למעטפה, כותבים את שמכם וכתובתכם וכן משלימים, בכתב יד את המשפט „שיהיה לכם לבריאות..."
שולחים למבצע דני שטראוס קיץ 1988 ת.ד. 4123 רמת גן 52141. רק בדואר רשום!
5. מחכים להודעה על הזכיה ואופן קבלת הפרס. אפשר להמשיך להשתתף במבצע.
דני
מעדן חלב
מסלול שני – הגרלת אלפי פרסים
1. מבקשים מאמא שתקנה לכם דני שטראוס, וניל או שוקולד.
2. אוספים 5 מכסים של דני שטראוס (מבלי להתייחס למילים המודפסות על פנים המכסה).
3. מכניסים למעטפה, כותבים את שמכם וכתובתכם וכן משלימים, בכתב יד, את המשפט „שיהיה לכם לבריאות..."
שולחים למבצע דני שטראוס קיץ 1988 ת.ד. 4163 רמת גן מיקוד 52141.
4. מחכים לתוצאות ההגרלות שתערכנה ב: 15.7.88, 31.8.88, 5.10.88
התוצאות תתפרסמנה בעתונות.
5. מי שזוכה מקבל הודעה בדואר.
פתיחת המעטפות וההגרלות תערכנה בנוכחות נציגי משרד רו"ח „שטרן אברדם את וייסקופף", נציגי שטראוס, נציגי משרד הפרסום טמיר כהן (יעקבסון), ונציגי משרד „סופר פושר". ההשתתפות אסורה על עובדי החברות: שטראוס, משרד רו"ח שטרן אברדם את וייסקופף, משרד הפרסום טמיר כהן (יעקבסון) בע"מ, משרד "סופר פושר" בע"מ (ועובדי בית הדפוס קו משי בע"מ ומשפחותיהם).
המבצע מאושר ע"י מנכ"ל משרד האוצר (היתר מספר 110).
ניתן להשיג את תקנון המבצע במשרדי „שטראוס" נהריה.
BMX
שיהיה לכם לבריאות עם דני שטראוס
שטראוס

יוצא לחו״ל? תוציא יורוקרד... ותרוויח

EUROCARD MasterCard

1 משתלם יותר
[illegible]

2 מזומן בכל זמן
[illegible]

3 ביטוח תאונות [illegible]
[illegible]

4 כרטיסך אבד? קח חדש
אם כרטיסך המקורי אבד בחו״ל הוא יבוטל מיד, ותוכל לקבל תוך זמן קצר בכל מדינה כרטיס חדש בלא תוספת תשלום. ובינתיים, תוכל לקבל מיידית כסף מזומן בשווי עד $1,000.

5 אפשרות קניה בתשלומים
[illegible]

6 נוחות ובטחון
כאשר אתה מצוייד ביורוקרד - אין לך דאגות. גם אם תקלע למחסור פתאומי בכסף - תמיד תוכל להשתמש ביורוקרד שלך.

7 מכבדים אותך יותר
כאשר אתה מזמין בחו״ל רכב שכור, בתי מלון וכדי, תבדוק ברוב המקרים לכרטיס ישראכרט יורוקרד.

8 הכרטיס המכובד בעולם
בכל העולם, מיליוני בתי עסק מכבדים את עצמם ומכבדים את יורוקרד... ואותך.
כשאתה מזמין מלון, שוכר רכב, עושה קניות או הולך לתיאטרון - תוציא יורוקרד... ותרוויח.

EUROCARD MasterCard

ישראכרט ISRACARD LTD.

[illegible]

יורוקרד - המכובד ביותר בעולם.

ישראכרט - המכובד ביותר בישראל.

תל אביב-יפו

מוגש לתושבי העיר ע״י עיריית תל-אביב-יפו
★ קרן תל-אביב - לפיתוח
★ החברה לפיתוח יפו העתיקה בע״מ

לילות יפו

מוצ״ש 2.7.88 עד יום ה׳ 7.7.88

יהורם גאון ברומנסרות ספרדיות
יום ד׳ 6/7

שלמה גרוניך והתזמורת הקאמרית הישראלית
יום ה׳ 7/7

תיאטרון מחול רינה שיינפלד
יום ב׳ 4/7

סי היימן, אהוד בנאי והפליטים
יום א׳ 3/7

יהודה פוליקר עם ״אופוסטרודומיקיס קומפני״ מיוון
יום ג׳ 5/7

מריאצ׳י דה אמריקה
מוצ״ש 2/7

★ מופעי פלמנקו ★ הפלטינה ★ מזי כהן ★ אלון אולארצ׳יק ★ להקת בת-שבע ★ אנסמבל מזרח-מערב ★ ביג בנד ״מהצד האחר״ ★ נחום היימן ★ הדודאים והפרברים.

★ תיאטרון ★ 8 הצגות בכורה!
מכירת הכרטיסים החלה בקופות הכרטיסים ובתיאטרון הסמטה

★ כוכבי זהו-זה ״הצעירים של תל-אביב״ ★ מוסיקה קאמרית ★ מוסיקה וריקודים דרום אמריקאים ★ מירה זכאי ★ הצגות ילדים ★ ליצנות.

תחבורה ציבורית - חינם!
מחניוני בית אצ״ל, הדולפינריום והלונה פארק יופעל שירות הסעות חינם!
שימו לב: להסדרי התנועה והחניה (שילוט מכוון במקום).

הכניסה חופשית

פרטים בעיתונות היומית במשך [illegible]

מאת ג. יפית

חופש המים הגדול

החופש הגדול ופארק המים בשפיים הפכו למלים נרדפות. ילדים ומבוגרים חיכו לרגע הזה, עכשיו הם ממלאים את הפארק. ההפתעה הגדולה: תוכנית מופעים עשירה בצד שעשועי המים המעו[illegible] כיף החופש הגדול: 10 דקות מתל־אביב

החופש הגדול הוא אות הפתיחה להנאה הגדולה מכולן. השעות החמות האינסופיות הופכות כבמטה־קסם לימים של־כיף, במרחק 10 דקות בלבד מת"א בפארק המים בשפיים. הסביר לנו תיכוניסט שווף אחד, "החופש הגדול פרושו לצלול לשפיים", בעקבותיו צוללים שאר החבר'ה. צריך רק להכנס לבגדי־ים ולבוא. גם מי שהיה פעמים רבות, מגלה חידושים הנוספים בכל פעם, בצד ההנאות הקבועות. צוברים תאוצה מסחררת במגלשות הקאמיקזה, תופסים גלים בבריכה ומרביצים שחיה עד שכל השרירים מגיעים לכושר־קיצי.

עם פרוץ החופש הגדול התבשרנו כי לשמחה הכללית נוספת תוכנית בידורית. יום שלם של מופעי בידור ופעילות חברתית וספורטיבית. יש כאן בידור לכל גיל: לילדים, לנוער, לגברים ונשים.

ביולי יהיו ימי המופעים א', ו', באוגוסט יוגבר הקצב ויעמוד על א', ה', ו'.

להלן תוכנית מפורטת למופעי יולי:

החל משעה 10.00: להטוטרון, מחול אירובי, מופע קסמים, ולדיסקו – זאב דורון.

בשעה 12.00 תתקיים הופעת אמן אורח (גדי יגיל, דודו דותן, אילנה אביטל, אפי בן־ישראל, ססי ריבלין ועוד).

השתתפות בכל הארועים אינה דורשת תשלום נוסף. היא כלולה במחיר כרטיס הכניסה להנאה הכוללת הנקראת: פארק המים שפיים.

הפקה ומכירות: י. אורי בע"מ, רח' שטנר 17, ת"א, טל. 238276, 03-242553.

הפנינג באמפיתיאט[illegible]

לילות שבת המלהיבים [illegible] של שפיים הפכו מוקד עליה [illegible] וצעירים. ברוחם מגיעים [illegible] ביהודית רביץ, יהודה פוליקר, גורית גלרון, סי הימן ואחרים [illegible] האומנים סוחפים, הקהל [illegible] צעירים שנטלו חלק במופע [illegible] רביץ בליל שבת, נשבע [illegible] התוועדות היותר יפות בחיים [illegible] באלה. מתוכננים גם בעתיד [illegible] כרטיסים למופעים [illegible] גדולה בקופת פארק המים [illegible] כל הקיץ, על ליל שבת [illegible] צמרת אחר. פרסים בעיתונות.

לפרטים נוספים: [illegible] בית האורחות 052-70171/2 052-823507 פארק המים [illegible] יולי, אוגוסט [illegible] ספטמבר [illegible] אוקטובר [illegible]

כייף ברחצות ליליות

כולם מחכים ל־3 ביולי. זהו רגע הפתיחה הלילית של הבריכה הקסומה בשפיים. נכון, בלילה הכל נראה אחרת. בעיקר אם מוסיפים לאוירה המיוחדת שלל אורות צבעוניים, שמאירים על הרחבה ועל המים עצמם. טבילה בתוך גוונים סוערים, גוונים רכים וגוונים מפתיעים הופכת כל שחיה רגילה למשהו מיוחד.

גם המדשאות בעניין. קרירות נעימה אופפת בעצומו של הקיץ החם. זה לא מקרה שרחצה לילית נחשבת לאחת מתענוגות תבל.

מקום אידיאלי לזוגות שוחרי רומטיקה, אבל גם למשפחות המעדיפות לבלות ערב קריר ומיוחד על שפת הבריכה.

המחיר לרחצות הליליות זול להפתיע: רק 10 ש"ח, סכום פעוט עבור חלום לילי־קיץ. הלילות הרטובים של שפיים נכנסים לפעולה בימים ראשון וחמישי בחודשים יולי־אוגוסט, החל משעה 20.00 ועד 23.30.

[illegible] זכה בפרס התיירות

[illegible]

ומה בשפיים כל השנה

[illegible]

בילוי משפחתי

החופש הגדול הוא הרגע הגדול של הילדים. לאמהות לא כל־כך... לפתע את הופכת להיות שר התרבות. צריך לחפש במה להעסיק את הצאצאים, ולדאוג שיספגו קצת תרבות. מתרוצצים אתם להצגה, להופעה, לסרטה. זו משימה לא קלה, בעיקר אם מביאים בחשבון את החמסין הנצחי.

הפתרון הגואל נמצא בפארק המים בשפיים. כבמטה קסם את הופכת לאמא נהדרת, תוך סף מנוחה. שכן, בחודשי הקיץ לא מסתפק הפארק בשעשועי המים המפורסמים. הוא מציע גם שפע של הנאות מגוונות, אשר פותרות בבת־אחת את כל משאלות הבילוי: בידור (ליצנים, זמרים) ספורט (מחול אירובי, שחיה) ומשחקי חברה. הילדים משתתפים בשחיה, משתתפים במופעים ומקבלים תאבון אדיר. את נחת בינתיים ותוספת שזוף — עמוק, והכל במחיר כניסה לפארק.

עד 50% הנחה!

סוף העונה בכל־בו שלום

אופנתי יותר, מגוון יותר

ביום א' פתוח עד 9 בלילה

ביום ג' פתוח עד 10 בלילה

ביום ו' בכל־בו הפתעות לכל המשפחה.

לילדים - "מאירלנד" פתוח מיום א' 3.7.88

כל־בו שלום

בתמונה: מערכת לבוש יבוא מאיטליה בלעדי לכל־בו שלום

קחו אויר - ה"קונקורד" מגיע!

מזגן מפוצל
בשיטת
multi-blade
לקרירות מקסימלית

קיץ 88 ...הולך להיות קר. מזגני קונקורד נוחתים. על צוות הפיתוח של חברת "אירוס" הוטלה משימה לפתח וליצר את דור העתיד של המזגנים המפוצלים. הקונקורד הינו פרי מחקר ופיתוח בן 4 שנים – מזגן מדהים!

בתכנון הקונקורד שולבו ידע בינלאומי ולקחים שנלמדו מתנאי מזג האויר הישראלי. לקונקורד עיצוב חדשני־פונקציונלי והוא מיוצר במגוון דגמים עד 3 כ"ס.

המזגן בנוי בשיטה מודולרית ומתאים לכל גודל חדר או אולם. והינו המזגן המפוצל היחיד המתאים לחדרים קטנים וחדרי שינה.

הקונקורד משלב פעולה שקטה במיוחד עם רמת קירור גבוהה ביותר המתאימה גם לאיזורים החמים ביותר בישראל.

Conkord
מזגן המחלקה הראשונה

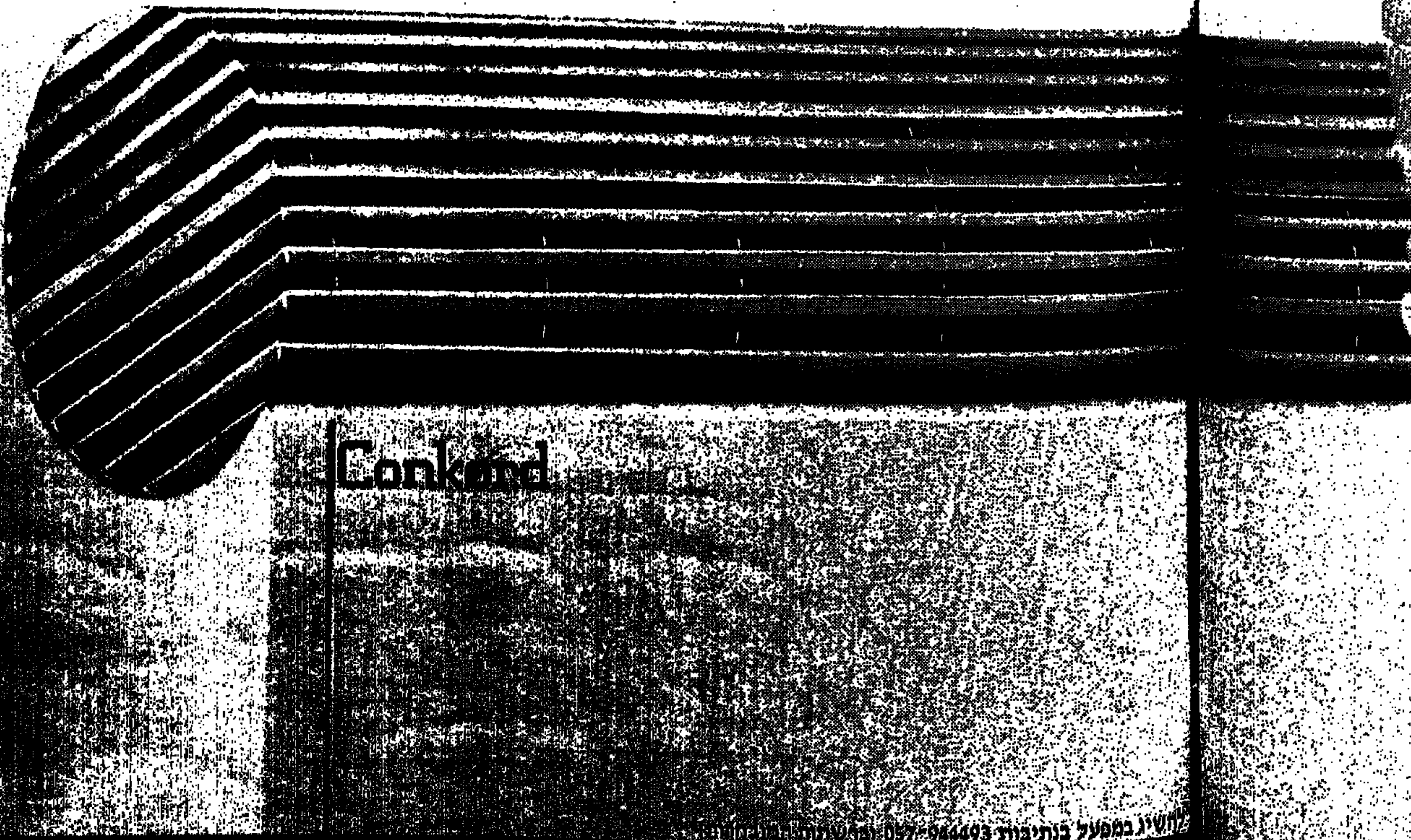

מחשיב במפעל בנתיבות 944493־057

בית המזגן

כוכב הקור

מה יכולנו לעשות. אם חטפו לנו אותו מהידיים.

סוף סוף הגיע משלוח חדש של טורבו גריל FOGATI

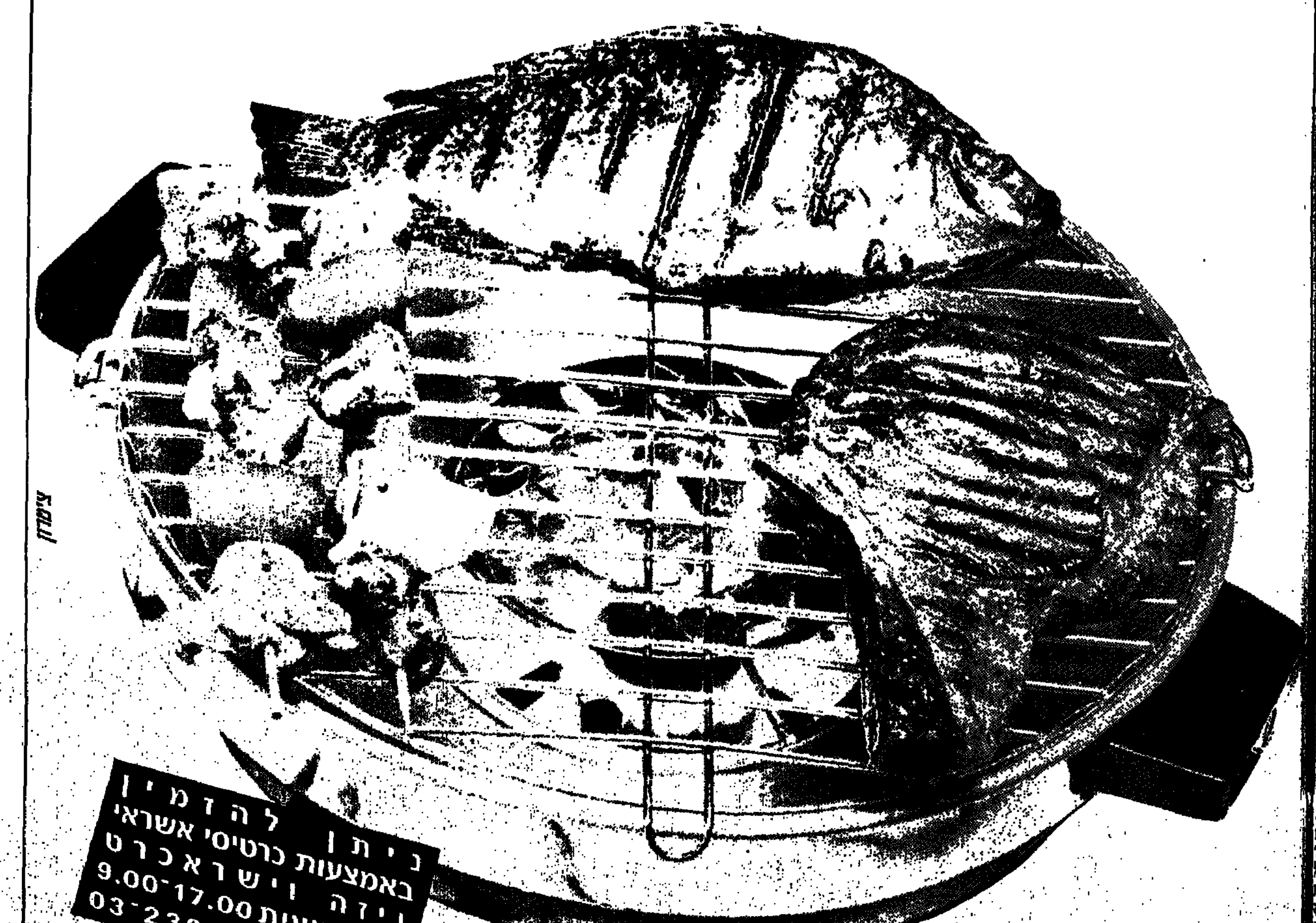

ניתן להזמין באמצעות כרטיסי אשראי ויזה וישראכרט בין השעות 9.00־17.00 בטלפון 03־236549

ההמצאה המהפכנית ההופכת את הכיריים הביתיים לגריל אמיתי בטעם פיקניק – רק בלי פחם ובלי לכלוך.

טורבו גריל FOGATI

לבשר, שיפודים, עוף, דגים, תירס, תפודים, בצל ועוד.

ללא תוספת שומן – מצויין לדיאטת הרזיה.

במחיר 27.80

מוגבל לתקופה ומבצע

פלקון

הבשר הנכון במקום הנכון

תל־אביב - קרליבך פינת הארבעה, טל' 5614211/2 · יבנה - הדרור 60 טל' 08-436888/9

הרצליה - סוקולוב 10 טל' 052-86347 · נתניה - שוהם 23 (בקצה הצפוני של השוק) טל' 053-335146

תשקיף

תמי בן־גל / תדמית

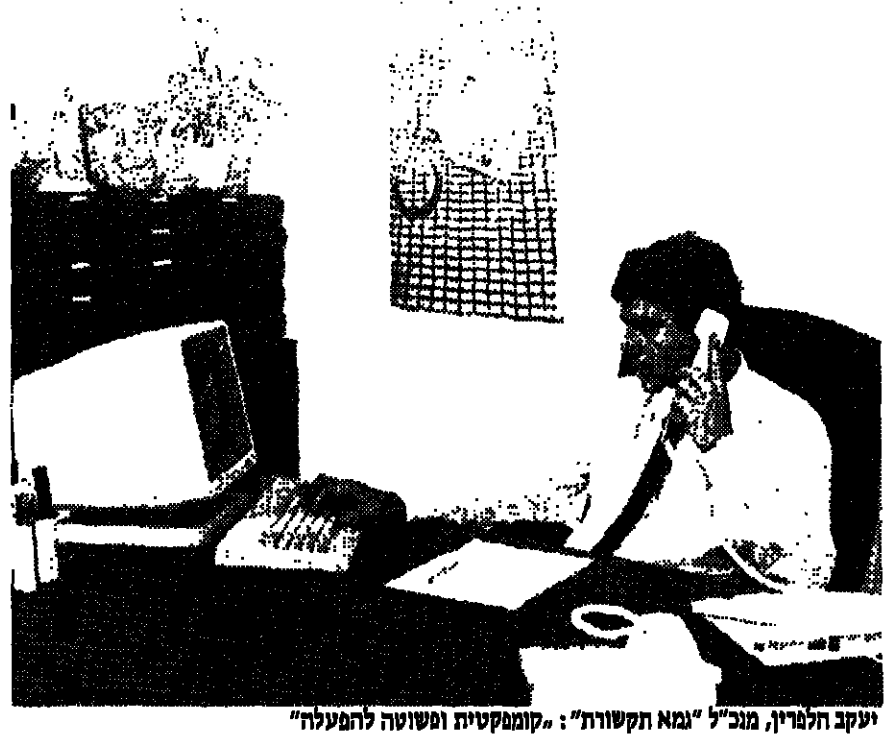

יעקב הלפרין, מנכ"ל "גמא תקשורת": „קומפקטית ופשוטה להפעלה"

כוכב תקשורת נחטף

בשלוש השנים האחרונות היא תופסת מקום של כבוד על שולחנות רבים במשרדים קטנים ובינוניים. בין מערכות התקשורת הרב־קווית הממוחשבת, היא נחשבת לכוכב נחטף. GMX־616. למה בדיוק? – פשטות הפעלה. קונצרן „כלל" שם עין על הפוטנציאל השיווקי הטמון במערכת זו ואימץ את „גמא תקשורת", מפתחת ה־GMX ● עם הגב של „כלל" צוברת „גמא תקשורת" תנופת פיתוח אדירה ● היום היא בשלבי פיתוח סופיים של אופציות נוספות למערכת הקיימת: המחשב האישי יוכל להתחבר לרב־קווית הזו, ליצור מהפכה בכל משרד, ולהזניק אותו לדור המשרד הממוחשב. קבלו אותה

עולם העסקים הישראלי קלט בשלוש השנים האחרונות את חשיבותה של מערכת התקשורת הרב־קווית הממוחשבת. היום היא כבר תופסת מקום של כבוד על שולחנות רבים, בעיקר במשרדים קטנים ובינוניים. אחת מהן, ה־GMX 616, בזכות יתרונותיה הייחודיים, הפכה לכוכב נחטף. קונצרן "כלל" נכנס לתמונה, זאת אומרת ל"גמא תקשורת", מפתחת המערכת, ונתן ל־GMX גב חזק לרוץ קדימה – לעבר הצלחות שיווקיות ופיתוח. היום, משלימה מחלקת המו"פ ב"גמא תקשורת" פיתוח אופציות חדשניות ל־GMX: המחשב האישי שבכל משרד יוכל להתחבר למערכת הרב־קווית הזו ולהעניק לה את תכונות הדור הבא של מערכות התקשורת.

בשלוש השנים האחרונות היתה הפריצה השיווקית של ה־GMX 616, חסרת תקדים במושגים של מוצרים מקבילים בתחום זה. עד היום נמכרו כבר כ־20 אלף יחידות! מה הסוד שלה? בשתי מילים: פשטות הפעלה. מנכ"ל "גמא תקשורת", יעקב הלפרין: „לקחנו את מכלול התכונות החשובות ביותר במערכות תקשורת גדולות ויישמנו אותן במערכת קומפקטית ופשוטה להפעלה, כך שכל אחד יוכל לתפעל ולהשתמש במערכת ללא קושי".

מי שגילה את הפוטנציאל האדיר הגלום במערכת התקשורת הרב־קווית הזו, עוד בשלביה הראשוניים, היה, כאמור, קונצרן "כלל". קונצרן „נוקשה", אשר שמו מתקשר רק עם חברות מצליחות. לאחר שנבדק הפוטנציאל הטמון במערכת, החליטה הנהלת הקונצרן לאמץ אותה ואת חברת "גמא תקשורת" שפיתחה אותה. מאז צברה החברה תנופת שיווק ופיתוח. התוצאה: היום היא בשלבי פיתוח סופיים של אופציות בלעדיות נוספות למערכת הקיימת, אופציות המבוססות על ניצול פוטנציאל המחשב האישי. מדובר במילה האחרונה בתחום התקשורת. צעד חשוב אל תחום „המשרד הממוחשב".

■■■

פיתוח זה הזניק את ה־GMX גם אל השוק הבינלאומי. בימים אלה מתנהל משא ומתן מתקדם עם מספר חברות בארה"ב, אנגליה, פורטוגל, דרום־אמריקה ודרום־אפריקה. המערכות נמצאות באישורי דואר מקומיים והיקף העיסקאות המתוכנן בחו"ל לשנה הקרובה, עולה על 6 מיליון דולר.

נכון לא מדובר כאן בהמצאת הגלגל. בשוק כבר פעלו מערכות קומפקטיות, שרחשו לתוכן תכונות מיוחדות. חלקן היו מותאמות לעסקים בינוניים וגדולים בלבד, חלקן גם לעסקים קטנים. חסרונן הבולט: סירבול תיפעולי. היה צורך במערכת קומפקטית שתתאים למשרדים קטנים ובינוניים ותכיל בתוכה רק את אותן תכונות המנוצלות במשרד ויחד עם זאת, תהיה פשוטה להפעלה, „ידידותית" לכל משתמש.

בפיתוחה של המערכת הושקעו ידע ומשאבים רבים, תוך התבססות על עקרונות טכנולוגיים מתוחכמים וחדשניים המהווים פריצת דרך בטכנולוגיה התקשורתית. התוצאה: מערכת תקשורת רב־קווית קומפקטית, המתאימה לעסקים קטנים ובינוניים, בעלת קיבולת של 6 קווי־חוץ, 16 שלוחות פנים ומסגרת תכונות סטנדרטיות המקיפות את מקסימום התיפקודים הנחוצים, תשובה אידיאלית למנהל, למזכירה ולעובדים.

מה היא עוד עושה, מערכת ה־GMX 616? בין יתר תכונותיה הסטנדרטיות גם: גישה ישירה לקווי חוץ, סוריות מלאה על קווי חוץ ופנים, חייגן אוטומטי – „נודניק", 10 זכרונות בכל שלוחה, ועידה פנימית וחיצונית, התייעצות והעברת שיחות בין השלוחות, 4 ערוצי קשר פנים, ערוץ כריזה אישית וכללית, כרטיס מתאם למוזיקה במצב החזק (HOLD), „חזוק" רגיל ופרטי, פריצה לשלוחה תפוסה, סריקה אוטומטית של הקווים, חיוג מקוצר ממאגר של עד 80 זכרונות, עקוב אחרי, חנייה על שלוחה תפוסה, ועוד תכונות נוספות שאפשר להוסיף למערכת בהתאם לצרכים הספציפיים של כל בית־עסק.

גם מיקי ברקוביץ מחובר ל־GMX־616. ברשת חנויות "פוינט 9" בבעלותו, כמו במשרד הראשי, מותקנות מערכות אלה. „לאחר בדיקת שוק", אומר מיקי, „מצאתי שזו המערכת המתאימה לי ביותר. היא יעילה, קומפקטית, עונה על הצרכים ומופעלת בקלות. גם חשרות של 'גמא תקשורת' ברמה מעולה והכי חשוב – מיידי".

היום, כאמור, עושה ה־GMX־616 את הצעד הבא שלה, אל עבר המשרד הממוחשב. תפיסה זו אומרת אינטגרציה ותקשורת בין כל המכשירים במשרד המודרני. במערכת ה־GMX, „החיבור" נוגע לשתי הפונקציות החשובות ביותר במשרד: הטלפון והמחשב. הפיתוח האחרון לבית GMX, המושלם בימים אלה, כבר מוצג ללקוחות מתעניינים רבים, ביניהם מחזיקי ה־GMX־616 הבסיסית, אליה יוכלו לצרף, מודולרית, את האופציות הנוספות שפותחו.

■■■

מה נותן החיבור הזה? יעקב הלפרין: „למחשב האישי כוח חישוב וזכרון עצום – הרבה מעל מה שצריך. זאת אומרת שנותר זמן מחשב פנוי. מצד שני הטלפון הוא מכשיר עם כוח תקשורת ומנוצל מאד ולכן זה טבעי ש„נתפור' אותם יחד ונקבל תכונות שינצלו טוב. יותר את שני המכשירים וייעל המשרד".

מה נותנות האופציות החדשות? למחשב הנמצא במשרד, יכול לבצע ניהול שוטף של סדר היום במשרד. ברישום השיחות שבוצעו במשך ... מהמשרד, תוך אפשרות להעלות על המסך פירוט כל שיחות הטלפון שנעשו מכל ... – ובעיקר את עלותן. לבדוק אם בוצעו ... לחו"ל, או שיחות שלא לצרכי עבודה, ... זמן נמשכה כל שיחה ומספר הטלפון ... חייגו העובדים. חסכון משמעותי לכל ... שחשבונות הטלפון מגיעים אליו „מנופחים".

עוד תכונה חדשה: אפשרות מיון ... מהירים של מספרי טלפון, ללא ניירת. ... כפתור, על פי קוד, על המסך, ... מהמערכת לחייג מספר שנמצא במאגר. ... מתבצע אוטומטית. ניתן להגדיר ... עדיפויות, מי ראשון, מי אחרון. כשתפוס במספר אחר, המערכת עוברת אוטומטית למספרים שאחריו, וחוזרת מאוחר יותר לקודמים.

■■■

המערכת הממוחשבת תנהל גם יומן פגישות, תזכורות והודעות. על המסך ניתן יהיה ... מי צילצל היום, עם מי נפגשים מחר. ... עסקים, שיש אצלם תנועה רבה של ... בפרקי זמן קצרים, יוכלו ליהנות מ... של המערכת שתחובר למחשב. ... כפתור, יהיו במעקב מתמיד אחר ... שעל סדר־היום. למעשה, מסוגלת ... לנהל 10 יומנים, בו זמנית. כל אחד ... יוכל להעלות על המסך את היומן האישי ... ולנהל מעקב אחר הפגישות, גם ברמה ... וגם חודשית.

היא גם תמלא את תפקיד „המזכירה האלקטרונית", באופן אישי, לכל אחת מן השלוחות. אין אף אחד במשרד? „המזכירה" תשאיר הודעה בשלוחה האישית של כל אחד מאנשי המשרד ותאפשר לו בלבד לשמוע את ההודעה. איך יודעים שהושארה הודעה במכשיר? סימן מיוחד מופיע על צג המחשב ובשלוחה האישית. ואלה הן רק דוגמאות. הפיתוח האחרון של "גמא תקשורת" ... פיתוחים נוספים – ובהחלט אטרקטיביים במחיר.

■■■

אלפי מערכות ה־GMX־616 כבר מותקנות במשרדים רבים – בעלי מקצועות חופשיים, רופאים, עורכי־דין, משרדי־פרסום, בתי־חולים, בנקים, מערכות עיתונים ועוד, שלמדו להכיר את המערכת ויתרונותיה. המוצר המעוצב יפה ונקי, הפך פופולארי, על שולחנות רבים.

מי שכבר משתמש בשירותיה של ה־GMX־616 יוכל להתרשם כיצד ... המערכת הממוחשבת ולהזמין כבר עכשיו את האופציות הנוספות למערכת הקיימת. ... תוספת העלות לאופציות, נמוכה ... שעדיין לא רכש את המערכת הבסיסית, ... לרכוש אותה תוך אפשרות להשלים ... מודולרית, את ההתחברויות ... האחרונים, עוד צעד אחד קדימה ... בעידן המחשב. בהנהלת קונצרן ... את ההצלחה הזו.

הדגמות חינם ניתן לתאם בטלפון ... גמא תקשורת: 03-5227980.

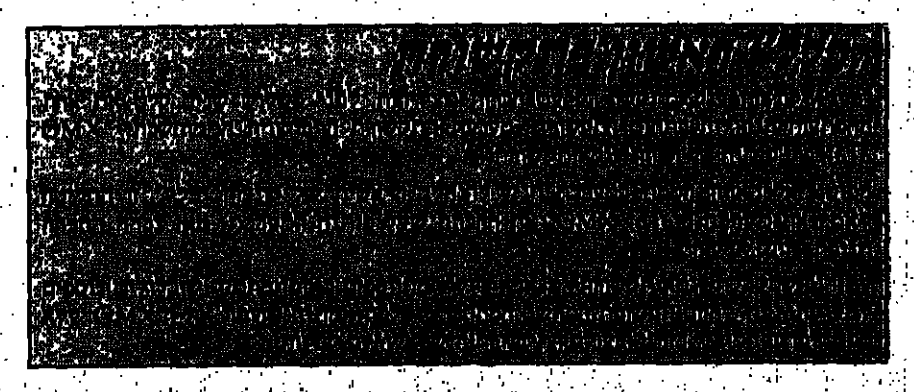

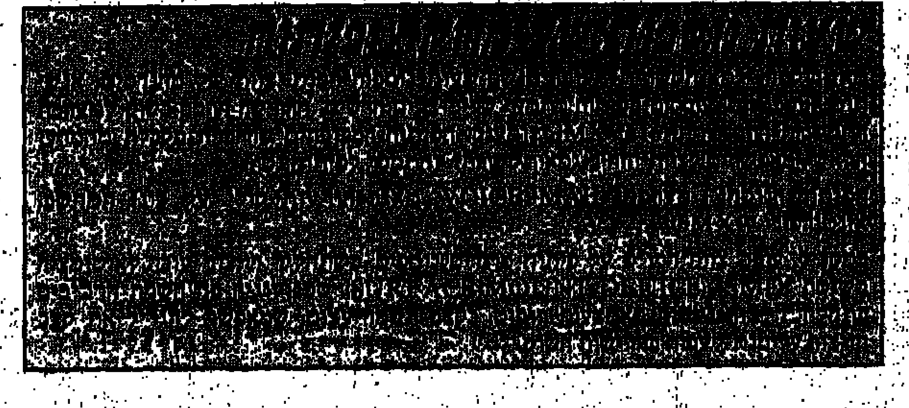

פולגת
רשת חנויות

CARRERA · בגיר · Lady Bigin · Van Dyke · LIGAT

ת"א דיזנגוף סנטר ■ איווניר דיזנגוף 129 ■ כיכר המדינה-ה' באייר 20 ■ קופמן 2 ■ אלנבי 100 ■ ירושלים כיכר ציון - יפו 42 ■ חיפה הרצל 18 ■ אילת מרכז קניות שלום ■ רחובות הרצל 181 ■ נתניה כיכר העצמאות 12 ■ רמת גן ■ בגד עור - תל אביב דיזנגוף סנטר ■ בן יהודה 104 ■ ירושלים הרובע היהודי - קארדו ■ בן יהודה 2 ■ חיפה שדרות הנשיא 105

![7 ימים]

12
חור בלבנה
פסטיבל הקולנוע הישראלי ירושלים, השבוע, סרטו הראשון של אורי זוהר, זוכה להערכה מחדש. מתולדות הציונות ועד תולדות הקולנוע
● עמנואל בר־קדמא

18
חוף פרוגרסו
קוף לארוחת יומולדת, במקום שבו ניצלתי. בחזרה לטואיצ'י, פרק שני
● יוסי גינסברג

22
אדם והילדות
חיים כהן, המכונה אדם, בתקליט שני, "מרחוק לרחוק". הראשון נמכר ב־40 אלף עותקים
● איציק יושע

25
עורו האשכנזים
ניסיון לברר איך הפכו יוצאי עליות 1,2,3 למיעוט נרדף ● אסי דיין

27
סבלנות קטלנית
השלמה עם ביורוקרטיה והשפלה, היא האוייב העיקרי של מדיניות הבניה מחדש בבריה"מ
● יבגני ייבטושנקו

29
לחם, עבודה
אחרי בדיקה של 400 מקצועות מקתבר, שהכי טוב זה להיות בעל עסק ● לאה אתגר

גילה אלמגור. תצלום: ציפי מנשה. אחרי שנים של שתיקה, אפשרות לגעת בילדות

רענן נעים. תצלום: עדנה בר־רומי. חוזר לרמות־נפתלי, לא הולך לצומת

סאני עזיקרי. תצלום: שלוח בר־טול. אל תגידי סבים, תגידי וששיש

32
גילה אלמגור
"הקיץ של אביה", סיפורה של תקופה מכריעה בחייה, עכשיו גם בסרט ● יותם ראובני

34
מחוץ לעבודה
רענן נעים, האיש החזק של המושבים בצפון, נפלט מרשימה ה"עבודה" לכנסת
● אריאלה רינגל־הופמן

36
זהב שחור
צבי זמיר, מי שהיה ראש המוסד, מנהל את חברת בתי הזיקוק. מעתה יוכל לייבא נפט בעצמו
● אריה אבנרי

38
יומן אישי
סיפורו של מיכאל, איש בשולי החיים. ההשפלה, האהבה הנכזבת, הבדידות והדאגה
● יגאל סרנה

40
כמעט שר
להתמודדות הצפויה על השביעיות בחרות, מביא עמו רוני מילוא נכס שרק מעטים מצעירי המפלגה יכולים להתגאות בו: ניסיון ביצועי, בתפקיד שר
● אורלי אזולאי־כץ

42
ילדת אהבה
סאני עזיקרי, אחרי 14 יום בכלא צבאי, אמא תמכה ● עמית רייכר

51
"אינסטינקט"
תקליט חדש של איגי פופ והבלוז של ג'ימי פייג' ● אופדה דקורד, זואב קוטנר

כשבלבנה היה חור

עמנואל בר־קדמא

ב־6 ביולי, עורך פסטיבל הקולנוע ירושלים ערב הצדעה ל'חור בלבנה', סרטו הראשון של אורי זוהר. מחווה של הכרה, באיחור של 24 שנים. 'חור בלבנה' היה, עם לידתו, כשלון קופתי ומחלוקת ערכית. מעטים הבינו, רבים גינו. ההמונים לא באו לקנות כרטיסים. ההערכה מחדש של 'חור בלבנה', כמו של סרטים אחרים של אורי זוהר, לא התחילה היום. את 'חור בלבנה' מקרינים, חוזר והקרן, בסינמאטקים רבים, כאן ובעולם. 'מציצים' ו'לול' הם סרטי פולחן לאנשים צעירים, הרואים אותם עשרות פעמים. 'חור בלבנה', אומרים, הקדים את זמנו.

עכשיו, עם ההקרנה החגיגית, עם האירועים הנוספים סביב הסרט, נותנת ההיסטוריה את חותם ההישרדות ליצירה שלא הובנה, וכאילו נקברה, עם לידתה. עכשיו, נותר רק לראות אם גם 'חור בלבנה' יהיה סרט פולחן.

'חור בלבנה' היה חריג במכלול היצירה של אורי זוהר. אין לו שום המשך. סרט אנארכיסטי, ללא עלילה רציפה, שהכל מותר בו. בית חרושת אדיר של רעיונות, שכולם נטלו בו חלק — הבימאי אורי זוהר, התסריטאי עמוס קינן, הצלם דוד גורפינקל ולהקת השחקנים הענקית. „כל ליצני ישראל", כהגדרת אריק לביא ושושיק שני. יצא מזה סרט מטורף, אוואנגארדי סרט מצחיק, שצלף גגים, פארודיות, חיצים סאטיריים ופואנטות קומיות לכל הכיוונים והכתובות. מתולדות הציונות ועד תולדות הקולנוע.

בשנות ה־60, היתה משמעות למושג קבוצתי. היה תיאטרון קבוצתי, היה גם קולנוע קבוצתי. 'חור בלבנה' היה הדבר המתקרב ביותר לקולנוע קבוצתי. כולם עשו את כל התפקידים. בערב, בלובי של המלון האילתי בו התגוררו כולם, ישבו כולם ודנו בתוכנית העבודה של מחר. יכולת לשמוע שיחות בנוסח מעין זה:

„אם שמואליק קראוס היה אתמול שריף, אני רוצה מחר להיות קאובוי".

„אולי תהיה אינדיאני?"

„לא. ברלינסקי יהיה אינדיאני".

„אז ישראל גוריון יהיה צ'ארלי צ'פלין".

„מה פתאום. הרי אתמול הוא היה גורילה".

וכך הלאה. איציק שמואלי היה טרזן, אריק לביא עסקן נואם, ישראל גוריון רקדן. זה היה יום אחד. למחרת, שונה, סבב של תפקידים. לאורי זוהר היו אוזניים רגישות לרעיונות. היה שומע, חושב כמה רגעים, אומר כן או לא. אם כן, היו מבצעים פרונטו. לא מחססים הרבה. התוצאה: כמה רעיונות מבריקים. אחריהם, רק הפזיזות סיננה אותם.

■■■

היה סרט פרוע, 'חור בלבנה'. זו, אולי, המלה. לכן, אולי, מכיוון שהיה פרוע, התנפלו עליו הירחמיאלים — הפקידים — לפני שהצטרפו אליהם כל האחרים. למרות שלא היה בו שום דבר לא ישראלי, צצו לפתע קשיים בהכרה בו כסרט ישראלי. במציאות של שנות ה־60, היה הכרה כזו שווה הרבה כסף והרבה הקלות אחרות. חשליט הישראלי סבור, או כמו היום, כי הישראליות שלו היא היחידה הקיימת. מה (או מי) שלא נראה או מדבר כמו, נאמר, גולדה מאיר - יש להטיל ספק בישראליותו. ואכן, 'חור בלבנה' לא דיבר בתחביר שהיה מקובל על גולדה מאיר, אז שרת החוץ. וכשהסרט היה צריך ללכת לפסטיבל קאן, הוערמו קשיים. כאשר זכה בקאן לפרס המבקרים, פירש המימסד הישראלי את העניין כאקט אנטי ציוני.

קשה להבין, למראה הסרט, מה כל כך הרגיזו את המימסד. בסך הכל, קומדיה. משהו מצחיק. מאוד ציוני, דווקא. מאכסימום, פארודיה טובת לב. מעשה בציוני (אורי זוהר) שעולה ארצה, מנשק את אדמתה, נוסע לנגב השממה ופותח קיוסק על שפת הכביש. הפרחת שממה נטו. יהודי פותח קיוסק. בא יהודי שני (אברהם הפנר) ופותח עוד קיוסק מעבר לכביש. שני יהודים ביחד, יש תוכניות פיתוח. בונים עיר סרטים. ואז מתחיל הסרט האמיתי. בעיר סרטים הכל קורה והכל מותר. אפילו סרט בתוך סרט.

'חור בלבנה' צולם ב־1964. הטלוויזיה תיוולד רק בעוד ארבע שנים. הבידור הרווח: ערבי ראיונות. מקומות הבילוי — כסית, קליפורניה. שומעים את התרנגולים. אורי זוהר בשיאו כבדרן. אליל המונים. כאריזמאטי. עשה רק סרט קצר אחד: 'הקרב על היער'. סרטים ישראליים כמעט ולא היו. פיטר פריי עשה את 'איי לייק מייק', ... דינר את 'הם היו עשרה' ואילן אלדד - ... 'סינייה'. קודם לכן, צילמו כאן את 'עבקו... אינה עונה' ו'אבק על כל מיל'. ... הקולנועי החשוב ביותר שנרכש היה ... אותם אנשים שהועסקו ב'אקסודוס'.

■■■

לקראת 1964, עשה מנחם גולן ... 'אלדורדו'. דומה, שכאן אנחנו מגיעים ... דמות המפתח בכמה סרטים ישראליים ... ספק ב'חור בלבנה': אמציה חיוני.

ובכן, אמציה חיוני היה, עם שובו מלימודי קולנוע בניו יורק, ב־1962, צעיר בן ... שלוש שנים אמריקה נתנו לו ... הוא תפס, שיש אמיתות מעבר לק... התנועה לפראזות של המורה בבית ... ולאקסיומות האמונה המפא"יניקיות ... גדל. „תהליך אישי וארוך של ... פרוגרמציה", הוא קורא לזה. אני זוכר ... נמוך, מוצק, בלורית שחורה מקורזלת ... לא ראיתי אותו הרבה שנים. יושב ... בויניפג, קנדה.

את האמיתות החדשות שלו, ... במושגים קולנועיים. לא תסריט ... דיבר על סרט משוגע. התרוצצו לו ... בראש. למשל: נאום בחירות, קהל ... להתקבץ. יורד גשם. רוח מתחזקת. ... הנואם הולך לאיבוד והקהל מתפזר. ... מוסיף לחצוב את להבותיו בפני כיסא ריק, תוך שהרוח והגשם מעיפים את ... ומטרייתו.

אגב, ביטויים לרעיונות אלה ... ב'חור בלבנה'. בתמונה אחת, אריק לביא נואם מעל פיגום של בית. עוד נבנתה אז ... של הקומה הראשונה, נואם נורמאלי. ... שעולה קומה, הנאום משתבש. עד ... לקומה הרביעית, נוכח אריק נביחות ... זה נשמע כמו של היטלר. „סצינה ...", אומר עמוס קינן, התסריטאי, ומעיר, ... נמנע מלשבץ בסרט את הגירסה ... ביותר שצולמה מהאפיזודה הזו. 'מי ... אולי חשש".

■■■

אמציה הלך לשני אנשים: לעמוס קינן ולאורי זוהר.

„הוא אמר לי", מספר קינן, „כתוב ... משוגע. כתבתי טיוטה, שהתרחבה ... לא משנה שאחרי זה התרחב הסרט ... צילומים, אל מעבר לתסריט שכתבתי".

אמציה השתלב תחילה בעשייה ... שיגרתית. היה מעורב ב'אלדורדו' ... תרדו שם', של פורצ'. את אורי זוהר ... גורפינקל, הצלם שהיה עתיד ללוות ... לאורך כל דרכו הקולנועית, פגש ... את 'הקרב על היער', הסרט ה... הראשון שזוהר ביים וגורפינקל צילם.

אמציה פנה אל אורי. וסיפר ... רעיונותיו. „רציתי בו", הוא כותב ... ארצה, „לא כבימאי. ראיתי בו שחקן ... מעין קומבינציה מבריקה ועמוקה ... דני קיי וג'רי לואיס. רציתי אותו ... הראשי". כבימאי, רצה חיוני את ... שסירב. לימים, שיחק דן בתפקיד ...

1. אריק לביא 2. אורי גדוש 3. שושיק שני 4. שמואל קראוס
5. איצ'ה ממבוש 6. אברהם הפנר 7. זאב ברלינסקי 8. איציק שמואלי

באיחור של 24 שנים — מחווה של הכרה לסרט „חור בלבנה" • פסטיבל הקולנוע ירושלים, המתקיים השבוע בחסות „ידיעות אחרונות", עורך ערב הצדעה לסרטו הראשון של אורי זוהר

תצלומים: מיכל רוחם

סרט חריג במכלול היצירה של אורי זוהר. אנארכיסטי, ללא עלילה רציפה, שהכל מותר בו. מטורף, אוואנגארדי, צלף גגים וחיצים סאטיריים לכל הכיוונים, מתולדות הציונות ועד תולדות הקולנוע

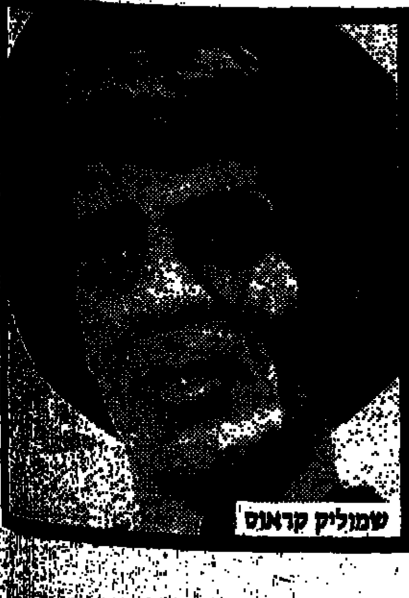

שמוליק קראוס

אורי זוהר

„חור בלבנה": ישראל גוריון

אורגנים ביתיים

אורגנים ביתיים מאיטליה, 2 קומות, DIGITAL, MIDI P.C.M
כולם במבצע מיוחד רק השבוע

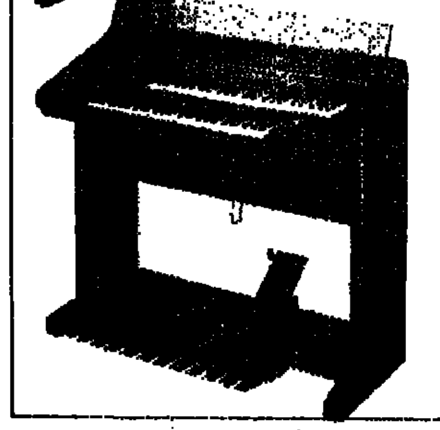

VISCOUNT BX-10
36 רגיסטרים, תריס, דיגיטלי, MIDI, סינטיסייזר, תופים PCM, תכנות.
במחירון ~~1,925.-~~ ש"ח,
רק השבוע 1,554 ש"ח במזומן, או 60.- x 34 ש"ח

VISCOUNT BX-20
בעל תכונות כמו VISCOUNT BX-10 בתוספת מחשב ללימוד עצמי,
במחירון ~~2,070.-~~ ש"ח,
רק השבוע 1,671 ש"ח במזומן, או 60.- x 36 ש"ח

GEM MK-10-RT
56 רגיסטרים, תריס, MIDI, 16 תופים PCM, תיכנות.
במחירון ~~2,182.-~~ ש"ח,
רק השבוע 1,690 ש"ח במזומן, או 60.- x 37 ש"ח

GEM MK-10-MRT
בעל תכונות כמו GEM MK-10-RT, בתוספת מחשב ללימוד עצמי ולהקלטה דיגיטלית (SEQUENSER)
במחירון ~~2,712.-~~ ש"ח,
רק השבוע 2,120 ש"ח במזומן, או 60.- x 46 ש"ח

YAMAHA ME-100
32 רגיסטרים, תריס, דיגיטלי, MIDI, 15 מקצבים.
במבצע רק – 3087 ש"ח במזומן או 60 x 67 ש"ח

YAMAHA HS-4
FM, דיגיטלי, 4 x 2 אוקטבות, 1½ אוקטבות בסים, עם רגישות במקלדת - TOUCH & AFTER TOUCH, MIDI, 33 כלי הקשה, סינטיסייזר.
במבצע רק – 6282 ש"ח במזומן או 60 x 138 ש"ח

גיטרות

SAMICK SC-310
גיטרה קלאסית באיכות מעולה.
רק 204.- ש"ח במזומן

ADMIRA PALOMA
גיטרה קלאסית, תוצרת ספרד.
רק 210.- ש"ח במזומן

YAMAHA CG-100
גיטרה מקצועית במחיר עממי
רק 288.- ש"ח במזומן

SAMICK EG-1757-BTS
גיטרה חשמלית
רק 392.- ש"ח במזומן

60
כל
כלי הנגינה
עד 60
תשלומים
שווים
אספקה מיידית

VISA ישראכרט

תופים

ASAMA YAMAHA PAiSTe SABIAN TAMA VIC FIRTH SAMICK ortolá

מתוסף!!... אנו איתך לאורך כל הדרך...
רק השבוע! סט תופים ASAMA 5 חלקים כולל מצילות
במזומן 987 ש"ח

החברה המובילה בתופים בעולם
TAMA יפן (80 שנה)
דגם ZS 522X במזומן רק 2,017 ש"ח או 60 x 44 ש"ח

מבחר ענק של מצילות וארגזים לתופים

פסנתרים

מארבע החברות המובילות בעולם:

STEINWAY & SONS YAMAHA Baldwin SAMICK

הגיעו פסנתרי BALDWIN המפורסמים מארה"ב.
במבצע היכרות רק השבוע
במחירון ~~7,024.-~~ ש"ח,
רק השבוע 5,390. ש"ח במזומן או 60 x 118 ש"ח

דגם SAMICK S-108-S
היום גם אתה יכול לקנות פסנתר גרמני חדש וטוב במחות מ־$3,000 כי פסנתרי SAMICK מדרום קוריאה מיוצרים לפי ידע וחלקים מגרמניה (GERMAN SCALE)
במבצע רק – 4,694. ש"ח במזומן או 60 x 103 ש"ח

דגם YAMAHA C-108.S/AW
את פסנתרי YAMAHA כבר לא צריכים להציג, כי טובי הפסנתרנים והמוסיקאים מציגים, מנגנים וממליצים עליהם בכל העולם. במבצע רק – 5,873. ש"ח במזומן או 60 x 129 ש"ח

אורגניות

YAMAHA PSS-30
8 צלילים, 8 מקצבים, הקלטה ועוד
רק 136.- ש"ח במזומן

YAMAHA PSS-130
מדגים ומקליט, דיגיטלי. 8 צלילים, 8 מקצבים
רק 182.- ש"ח במזומן

YAMAHA PSS-170
3½ אוקטבות, דיגיטלי, FM, 100 צלילים. 10 מקצבים.
רק 318.- ש"ח במזומן

YAMAHA PSS-270
4 אוקטבות סטריאופוני, 100 צלילים 10 מיקצבים.
רק 436.- ש"ח במזומן

YAMAHA PSS-470
4 אוקטבות סטריאופוני, אלפי צלילים, סינטיסייזר, תכנות תופים.
רק 635.- ש"ח במזומן

YAMAHA PSS-570
4 אוקטבות, סטריאופוני עם סינטיסייזר, דיגיטלי, אלפי צלילים, תופים דיגיטליים עם תכנות.
רק 791.- ש"ח במזומן

אורגנים ניידים

YAMAHA PSR-12
4 אוקטבות, 32 כלים, 16 מקצבים, דיגיטלי, וריאציות, ליווי אוטומטי.
רק 712.- ש"ח במזומן

YAMAHA PSR-22
4 אוקטבות, 32 כלי נגינה, סינטיסייזר BUILT-IN. 16 מקצבים אוטומטיים, תכנות תופים.
רק 886.- ש"ח במזומן

YAMAHA PSR-32
5 אוקטבות, סטריאופוני, דיגיטלי, 32 כלים, 16 מקצבים, תיכנות תופים.
במחירון ~~1,407~~
רק השבוע 1,090.- ש"ח במזומן

חדש בכלי זמר

הגיעו! סינטיסייזרים לגיטרות תוצרת SHADAW גרמניה

סינטיסייזר YAMAHA DX-11
5 אוקטבות TOUCH & AFTER TOUCH, 224 צלילים
60 x 50 ש"ח

תיבת מקצבים YAMAHA RX-7
100 צלילים דיגיטליים
60 x 39 ש"ח

מודול סטריאופוני YAMAHA TX-16W
דגימת ב־50 KHZ, פולטים דיגיטליים, 8 יציאות נפרדות.
60 x 183 ש"ח

סיקוונסר YAMAHA QX-3
48,000 צלילים בזיכרון, עם מגע
60 x 70 ש"ח

התשלומים צמודים למדד ומחושבים לפי 11.5% ריבית שנתית.

רשת חנויות כלי זמר:
• תל־אביב: דיזנגוף סנטר, 03-298251; • תל־אביב: בהמשביר לצרכן אלנבי 115, 03-622916; • רמת־גן: קניון איילון, 03-707643; פתוח במוצ"ש; • חיפה: מרכז חורב, אחוזה, 04-245890; פתוח במוצ"ש
• חיפה: החלוץ 53, 04-664374; • חיפה: בהמשביר לצרכן רח' יונה 1, 04-660936; • צומת מוצקין ביאליק: דרך עכו 12, 04-722071, דרך עכו 21; • ירושלים: רח' יפו 68, 02-383650
• ירושלים: המלך ג'ורג' 10, 02-226082; • באר־שבע: קק"ל 71, 057-38779; • באר־שבע: קק"ל 187, 057-34533; • נתניה: הרצל 53, 053-339583; • הרצליה: רח' סוקולוב 38, 052-540216

מפיצים מורשים: • אולה: גן המוסיקה - מרכז מור. • אשדוד: בית ימאהה - מרכז מסחרי ד' חנות 10. • אשקלון: מרכז המוסיקה - (יאמאהה) 4. • בני ברק: סוכנות כלי זמר - רבי עקיבא 1. • בת ים: צרדה - רוטשילד... • דימונה: ... • חדרה: ... • חולון: סוכנות כלי זמר - סוקולוב 12. • טבריה: ... • יבנה: ... • ירושלים: ... • כפר־סבא: ... • לוד: ... • נהריה: ... • עכו: ... • עפולה: ... • ערד: ... • פתח־תקוה: ... • קריית־גת: ... • ק. מלאכי: ... • ראשון: ... • רחובות: ... • רעננה: ... • רמת השרון: ...

בית YAMAHA
רשת כלי זמר
רשת חנויות המוסיקה הגדולה בישראל

עמוס קינן וישראל גוריון

יושבים, מימין: קראוס, ממבוש, לביא, הפנר, ברלינסקי. למטה: גרוס, קראוס

כמראיין של נערות שמבקשות להיבחן לצורך תפקיד בסרט.

בן אמוץ סירב לביים. כנראה, סבור חיוני, מכיוון שלא האמין כי סרט כזה ניתן למימון.

קינן נתן לאמציה חיוני את הרעיון להציע לאורי זוהר את הביום. אומנם, נימק קינן, זוהר עוד לא עשה שום סרט עלילתי, אבל הוא ברון אדיר. רק אורי זוהר מסוגל להחזיק בידיים איצטדיון שלם, להצחיק רבבות עד דמעות. „אורי התערב איתי שיספר לי את אותה בדיחה עשר פעמים, ובכל פעם אצחק מחדש. הפסדתי", מספר קינן. קינן האמין, וגם הצליח לשכנע בכך את המפיק נבון, כי זוהר, אפילו ללא ניסיון קולנועי קודם, יוכל להביא קהל לקולנוע".

למעשה, אף פעם לא היה ל'חור בלבנה' תסריט מסודר, שיכול היה לשכנע משקיעים מרובעים. קינן כתב סצינות, שהרכיבו ביחד יסוד, שלד. עלילה פורמאלית לא היתה. למי שצריך להרים הפקה, זו בעייה. אורי פותר אותה, כדרכו, בהרבה קסם אישי וכשרון משחק. חיוני מספר כיצד, בשבת בבוקר, בחצר ביתו של המפיק נבון, עומד אורי זוהר, משחק את התפקידים השונים בסרט וסוחף קהל של משקיעים פוטנציאליים. נבון מסכים להשקיע מעבדות, שירותים, חומרי גלם, ציוד, עריכה. זה הרבה. דוידון, בעל קולנוע 'בן יהודה', מסכים להשקיע גם הוא 30 אלף ל"י. 10 אחוז מהתקציב. לימים, כאשר יתבקש לכתוב את הצ'ק, יחזור בו דוידון מהבטחתו. מדוע? הוא ראה ראשס ואינו מאמין שיש לסרט איזשהו פוטנציאל מסחרי.

מכל מקום, עם החלק של נבון וההבטחה של דוידון, חשו חיוני וזוהר שהם יכולים לגשת להפקה. „את התסריט", מעיר קינן, „השלמנו בהתכתבות. אורי היה בחוץ לארץ. שלחתי לו דפים כתובים במכונה, הוא היה משיב לי אותם עם הערות ותיקונים".

■■■

על הכאריזמה של אורי זוהר, על ההשפעה שהיתה לו על אנשים, נכתב וייכתב. רק כך אפשר להסביר שקבוצה כל כך גדולה וחשובה של אמנים ניטרלה את

רק הכאריזמה של אורי זוהר יכולה להסביר איך קבוצה כל כך גדולה וחשובה של אמנים נוטרלה מכל עיסוקיה והכנסותיה והלכה אחריו, למעשה בחינם

עצמה למשך שבועות ארוכים מכל עיסוקיה והכנסותיה והלכה אחריו, לביים יחד עימו את סרטו העלילתי הראשון, למעשה בחינם.

„אנשים פשוט רצו לעבוד עם אורי", אומר ישראל גוריון. „התלהבנו. פשוט, התלהבנו".

גם לחיוני אין הסבר אחר. אל הרגל הזה נקראו יגאל תומרקין וזאב ליכטר (עיצוב התפאורה ובנייתה), אורי גרוס (איפור), אנה גורית (עריכה), שייקה אופיר, בומבה צור, אברימל'ה הפנר, דן בן אמוץ, אריק לביא, שושיק שני, זאב ברלינסקי, זהרירה חריפאי, ישראל גוריון, ג'ייסי נחייסי, שמואליק קראוס, חצקל איש כסית, איצ'ה ממבוש (אמרו, שחצקל הגדול הובא רק על מנת לספק צל לאיצ'ה הקטן), אריק (מתקה החיות) אמיר (אז עוד לא היו פעלולי קול; ובכלל – ב'חור בלבנה' לא השתמשו בפעלולים. הכל היה אמיתי, אחד על אחד. כולל מכות ופעילויות מסוכנות של שחקנים. אמבולנסים, מספרים, רצו כל היום מן ואל הסט. כל הזמן אנשים נפצעו), דפנה אילת, עמוס אבני.

כדי לתת מימד בינלאומי לסרט, הביאו אפילו שחקנית מצרפת, כריסטיאן דנקור. מספר אחד המשתתפים: „חיכינו לכפילה של בריג'יט בארדו. הגיעה בחורה פשוטה, מכוערת ושטוחת חזה. אכזבה גדולה. אורי הניע את כתפיו. 'אז טעיתי, מה יש', אמר והסתובב". אגב, מספרים שלפני שהביאו את הצרפתיה, הבטיח זוהר את התפקיד הראשי לשלוש שחקניות: ליעל אביב, לשושיק שני ולדפנה אילת. צילומים באילת ובנחל שחורת, מרחק של 45 דקות נסיעה מאילת, בתוך הערבה. 45 מעלות בצל. בנו את עיר הסרטים, תדמיונית, אותה פירקו כל ערב, מכיוון שבאותן שנים שימש חוראדי הזוז בלילות, כאתר של מפגשי מודיעין והשלטונות רצו שטח נקי. גם בערד ובים המלח ובכיסר וב'דרול' בתל אביב.

בדרול והאילת צולמו אפיזודות של מבחנו הבר לנערות. שרשרת איומה של השפלות אנושיות. אורי זוהר, מספרים, התעלל בילדות האלה, שכמעט הכל רצו לשחק בסרטו בסאריים

קשה לתיאור. עמוס קינן, כתסריטאי מנע את חרצנו. „זו היתה אימפרוביזציה של אורי", הוא אומר. אריק לביא זוכר, שהם ביקשו ממנו, ללא הועיל, לקצץ את זה מהסרט".

■■■

'חור בלבנה', נסיון נועז. אורי זוהר, כבמאי צעיר, היה מושפע, אלא מה. גם ממערבונים, מהגל החדש הצרפתי, מפליני המוקדם, מהסינמה וריטה, מהאחים מראס ('הללויה הגבעות', סרט מטורף). אבל, הביא הרבה משלו. אולי יותר מדי. כמו כל סרט ראשון של בימאי צעיר, סבל גם 'חור בלבנה' מעומסים יתרים.

דוד גורפינקל עבד עם המצלמה צמודה לכתף. עין בלתי רגילה, אומץ בלתי רגיל, מסירות בלתי רגילה. השתטח מתחת לרגלי סוסים כדי לתת לשלושה סוסים מסכנים אפקט של גדוד פרשים שלם. המצלמה מילאה תפקיד של שחקן נוסף. היא הלכה, נפלה, התגלגלה, התקרבה, התרחקה. גורפינקל, היום צלם ראשי בסרטים בינלאומיים גדלי תקציב, מתגעגע לסגנון כזה של עבודה, של עבודה בתוך קבוצה של חברים, שיש להם שפה משותפת. אורי זוהר הוא נוסטאלגיה אישית כואבת מאוד לגורפינקל.

כולם זוכרים את הסרט כמו מסיבה אחת גדולה. אף אחד לא ידע למה הוא הולך בדיוק. „רצינו נורא לעשות משהו חשוב וטוב", אומרת שושיק שני. „היינו מוכנים לעשות בשביל אורי הכל. ממש הכל".

היתה אכזבה מהסרט המוגמר. אכזבה מהיחס של הקהל והביקורות. היום, חצי יובל שנים אחרי, יכולים לשבת ולומר: אולי הסרט הקדים את זמנו".

קינן סבור, שמהסרט קוצצו קטעים טובים בהרבה מאלו שהוכללו בו. האם קטעי הפילם הללו עוד קיימים? הוא שואל. הוא חושש שהמפיק נבון, במרירותו על הפסדי הסרט, השמיד את החומר שנקצץ.

נבון נותר משקיע יחיד אחרי הסתלקות דוידון וכל היתר. את הסרט לא ראו יותר מ־50 אלף איש. שלושה שבועות בקולנוע. הוא הגה תוכנית להדביק לסרט עוד 20 דקות, מעין מסגרת עלילתית, אשר, כך האמין, תמשוך קהלים חדשים לסרט. זה לא יצא לפועל.

באותו זמן, יצא הסרט לקאן וקיבל את פרס המבקרים. נבון היה גם הוא בקאן. מוסדות של קולנוע אמנותי וניסויים מבלגיה וצרפת הציעו לקנות את הסרט והציעו מקדמות של 5,000 דולר כל אחד. „נבון חזר מר נפש מקאן. הוא לא האמין", מספר קינן, „שהמוסדות הללו ישלמו את יתרת הכסף - והוא מעדיף לשרוף את הסרט מאשר למכור אותו תמורת 5,000 דולר".

'חור בלבנה' לא נמכר להפצה לשום מדינה בעולם. אני יודע על קיומו של עותק בסינמאטק של פאריז. חובב קולנוע ישראלי הבריח אותו לשם.

'חור בלבנה' נשאר תופעה מבודדת בביוגראפיה הפילמאית של אורי זוהר. אחרי 'חור בלבנה' עשה את 'מרישה ונטילאסור' קומדיה נמוכה. משם, ל'שלושה ימים וילד', יוצר אקלקטי, בעל זיגזגים חריפים. 'כל ממזר מלך' ו'התרנגול', 'התרוממות', 'פרח במנוע' (לא הגיע לעולם לאקרנים), 'עיניים גדולות', 'מציצים', 'הצילו את המציל'. תזכירו לי אם שכחתי משהו.

„אחרי הניסיון של חור בלבנה", סבור קינן, „ויתר אורי זוהר על להיות מארשיר של קולנוע אמיתי. 'חור בלבנה' לא פתח אצלו שום פתח. יכול להיות שהבין כי שום דבר אוואנגארדי לא יכול להתקבל פה".

זוהר שוב לא הזמין תסריט אצל קינן, אחרי 'חור בלבנה'. ביים סרט בן 20 דקות עם אורי זוהר, יעל אביב, ישראל גוריון ואריק לביא. כמה שנים אחרי זה, ביים שוב סרט דוקומנטארי לפי הזמנת משרד החוץ. ראיונות עם אישי שמאל בינלאומיים. כולל ז'אן פול סארטר והרברט מרקוזה, על הציונות ומדינת ישראל. משרד החוץ של גולדה גנז את הסרט.

– מדוע לא עשית יותר סרטים?

קינן: „לא רציתי להיות מארשיר של קולנוע. כל מי שעסק בקולנוע רציני בישראל, גמר כחורבת אדם. כולל אורי זוהר במקום בו הוא נמצא".

'חור בלבנה', סרט שנקרא על שמו של שיר תנועות נוער ישן, שאין בו מלים אחרות ולית חור בה, חור בה, חור בלבנה. היום הוצג אותו הפסטיבל הירושלמי. בעוד כמה חודשים, עוד מערכת חגיגות, עם חנוכת הבניין החדש של סינמאטק תל אביב. לגיטימציה. האוואנגארד מתקבל לסאלון ההיסטוריה שמה את החותם.

מי שאמור להיות, לפי כל הכללים, גיבור הערב – יימצא, כנראה, במרחק של כמה מאות מטרים ממקום החגיגה. אם אכן יהיה עד שם, תהיה החגיגה שלמה. ■

רזה וחזק. אנרוִיט

המוצר היחיד בעולם שהופך שומנים לאנרגיה

האנרוִיט, בזכות הרכבו הטבעי המיוחד, מייצב את רמת הסוכר בדם ומביא ליצירת תהליך של פרוק שומני־גוף עודפים והפיכתם לאנרגיה.
זהו מנגנון פעולה יחודי עולמי.

אנרויט משלים תזונתי מושלם:

הארוחות שאנו "חוטפים" אינן מספקות את דרישות הגוף שצריך להיות בריא ולעמוד בקצב. כוס אנרויט ביום:
- מכיל את אבות המזון, הויטמינים והמינרלים הדרושים לגוף.
- משפר את המתח והיעילות השרירית ללא צורך בתרגול פיסי נוסף.

אנרויט תחליף ארוחה:

אפשר "לחטוף" כוס אנרויט בצהריים או בערב במקום אותן ארוחות מהירות ובלתי מחושבות:
- מעניק תחושת שובע.
- מספק סיבים טבעיים החשובים מאוד לפעילות העיכול.

דיאטת אנרויט

בדיאטת אנרויט, "מכסחים" את המשקל, ולא את הבריאות.
- הגוף מקבל את כל הדרוש לו.
- הגוף מפרק שומנים עודפים.
- 100% טבעי וטעים.
- קצב ההרזיה – 2־3 ק"ג בשבוע.

"קלי־קלות": ארוחת בוקר – כרגיל.
ארוחת־צהרים – כוס אנרויט או שתיים.
ארוחת ערב – כרגיל.
(במקום ארוחת צהריים – אפשר אנרויט בערב)

מנערים ונהנים:

מוזגים לשייקר אנרויט מים צוננים, מוסיפים את אבקת האנרויט. מנערים, שותים ומופתעים – **זה גם טעים.**
לבחירתכם – אנרויט בטעם וניל, שוקו ותפוזים.

אנרויט משווק: ברשת השופרסל, קו־אופ, בתי מרקחת, ובתי טבע.

יצרן: also איטליה.
יבואן: גאמידה (ישראל) בע"מ.
ניהול השיווק: שווקים חדשים, החברה לפיתוח שווקים בע"מ.

מה קורא?

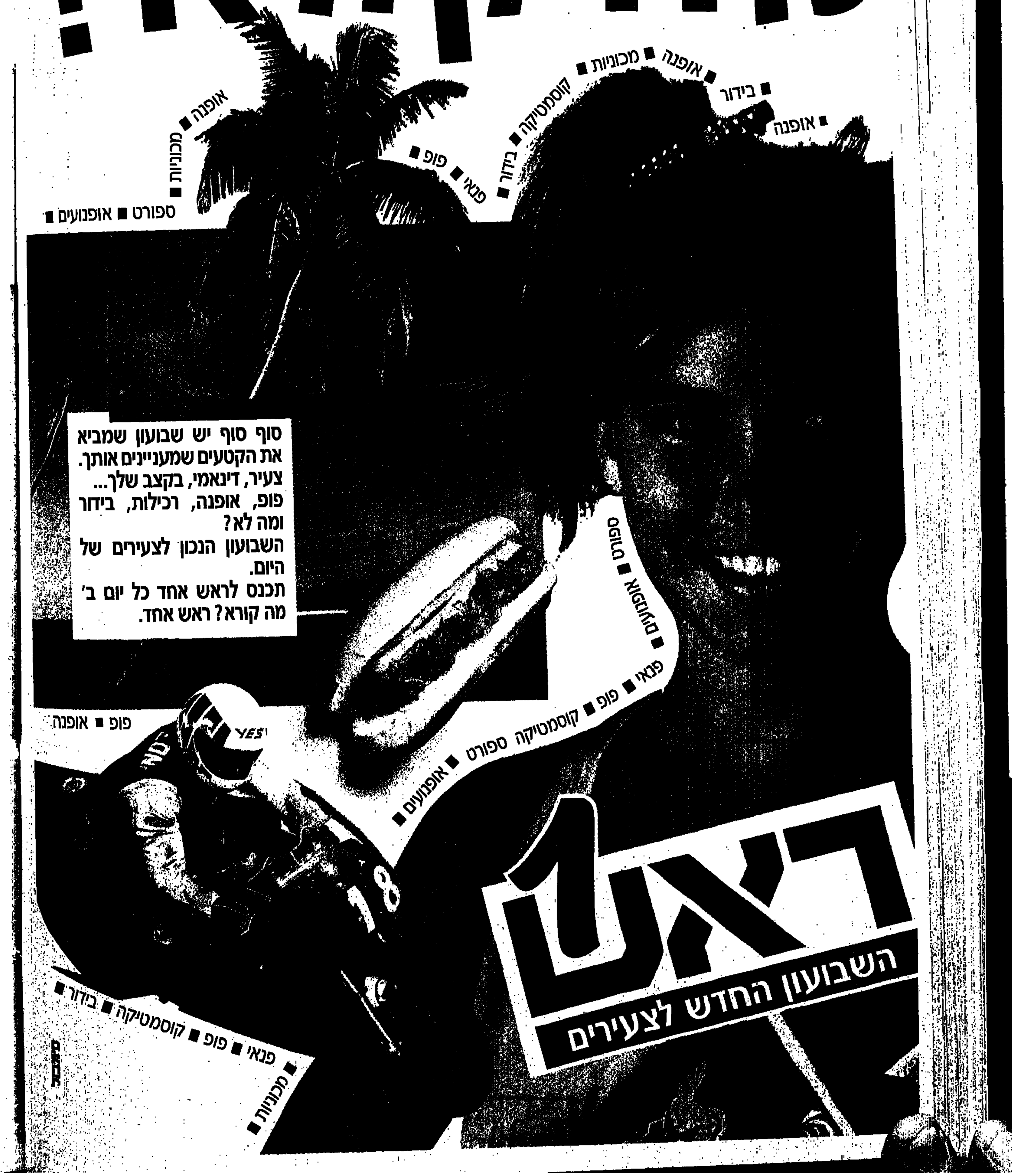

**סוף סוף יש שבועון שמביא את הקטעים שמעניינים אותך. צעיר, דינאמי, בקצב שלך... פופ, אופנה, רכילות, בידור ומה לא?
השבועון הנכון לצעירים של היום.
תכנס לראש אחד כל יום ב'
מה קורא? ראש אחד.**

ארבעה גברים יצאו לפני כ־6 שנים למסע הרפתקאות על נהר הטואיצ'י שבבוליביה. רק שניים חזרו. יוסי גינסברג צעד 20 ימים בג'ונגל, פצוע, חולה והוזה, עד שניצל. במבצע של „ידיעות אחרונות", חוזר גינסברג לטואיצ'י, לשחזר את המסע ולהתחקות אחר חבריו

„שברי ענפים ניתזים, קול חריקה ושבר, ואז, ממש לרגלי מתנפץ לרסיסים כדור בוץ וממנו מגיחות המוני צרעות. עוד עשירית שניה, ובאה גם ההתרסקות. האדמה רועדת תחת רגלינו" ● פרק שני

כוכב הקופים

יוסי גינסברג

ציד קופים. עור קופים מטוגן נחשב לדליקטס

הקוף המת מושלך לאש, וריח שיער חרוך מתפשט בחוץ. פני הקוף מתעוותים, חורי עיניו ואפו נפערים, חיוך נורא חושף את שיניו השחורות

בבוקר הם יורדים בשיירה מן הכפר: חוסה, פאבלו וחירונימו. נשותיהם וילדיהם. מלווים אותם, נושאים צרורות בידיהם. עמם יורדים מספר רב של שכנים, שקנאה בליבם.

גברים מספר מנסים עדיין לשכנע את טיקו לצרפם למסע במעלה הנהר, אך טיקו, על אף היותו נוח להתרצות, נאלץ לסרב, כיוון שפאבלו כבר העלה את כנו לסירה. כך עשה גם חוסה, ואילו חירונימו הגדיל לעשות בהעלותו שתיים מבנותיו. הסירה כבר צפופה מרי, וטיקו מפצה את המאוכזבים בחלקו להם מעט תחמושת, המהווה מצרך נדיר ויקר ערך במקום זה.

חורחה ואני קצרי רוח. יתושי המריאווי עושים בנו שמות, הם זעירים, ובערמומיות מוצאים את דרכם אל פיסות הבשר החשופות. עקיצתם נבזית, גם בכאב הרגעי החד, וגם בגירוי, הנמשך ימים ארוכים. קל לזהות את עקיצת המריאווי, כיוון שהעור תופח ובמרכזו מצטיירת נקודה אדומה. אנשי המקום אדישים, אולי מחוסנים מפניהם, אולם אנחנו הזרים מחכים לתזוזת הסירה ולמשב הרוח הגואל.

כבר אחרי כמה דקות של שייט, אנו עוצרים בגדה הנגדית, שם מצויים אחדים משדותיהם של אנשי סן חוסה. חירונימו ופאבלו יורדים כדי למשוך כמה פקעות של יוקה מן האדמה ולכרות מספר צרורות פלטנו מן העצים. יוקה ופלטנו מהווים מזונות בסיסיים בכל דרום אמריקה. היוקה היא שורש של עץ, הדומה בצורתה לבטטה ובטעמה לתפו"א. הפלטנו נראית כמו בננה ענקית, אולם אין לאוכלה ללא בישול, צליה, אפיה או טיגון.

היום נאה למדי ואנו עושים את דרכנו ללא הפרעה, ומתעכבים רק כמה פעמים. פעם אחת, בשקפות צלליות של דגי פאקו במי הנהר שאינם צלולים בעונה זאת של השנה. טיקו וסלקו משליכים רשת ושולים אותה נוטפת מים תומים ותו לא.

פעמיים אנו עוברים במה שנקרא „מאל פאסו", דהיינו מעבר רע. במקומות אלה המים רוגשים ביותר והסלעים מאיימים. עיני לולו נעוצות באחיו הבכור. זה בטוח, מסמן בידיו הוראות ללולו שעל ההגה ולסלקו האוחז משוט בחרטום.

באחד המעברים מתרחשת תקלה: המנוע כבה והזרם חוטף אותנו באחת. טיקו מתנפל על המשוט שבידי סלקו ומישר את הסירה. סלקו מרים מוט ועומד נכון להדוף את הסלעים. לולו מפמפם במהירות דלק ישירות לקרבורטור ומושך בהחלטיות בכבל ההתנעה. המנוע נבהל מתוקפנות אדוניו, ממהר לציית ולא מתמרד עוד.

חוף פרוגרסו

אנשי סן חוסה צפופים במרכז הסירה. הם משוחחים בשקט בינם לבין עצמם ומתמידים בלעיסת הקוקה. רק פעם אחת הם נרעשים. זה קורה כאשר סלקו מבחין בחבורה של חזירי בר, החוצה את הנהר בשחייה. כולם מזנקים, אוחזים ברובים, בסכינים, במוטות, בכל הבא ליד. הסירה כמעט מתהפכת. לולו והמנוע הנאמן עושים כמיטב יכולתם, אך חבורת העכוזים המטלטלים בחיוניות מפתיעה, נעלמת בסבך בטרם נדביק אותם. אין אנו יוצאים בעקבותיהם, כיוון שכבר מאוחר למדי, וטיקו רוצה לנחות בפרוגרסו לפני שיחשיך. הציידים חוזרים למקומם, וממשיכים להעלות גרה מאוכזבים.

כבר חשוך כשמצביע טיקו לשמאל. הנה חוף פרוגרסו. בשעה דומה לזאת הם נחתו כאן, לפני כשש שנים. אז כעכשיו היתה זו שעת בין ערביים וטיקו אמר לקווין בעצב: „הנה חוף פרוגרסו, החיפוש הסתיים".

„צאו מהר להביא בשר", משסה אותם טיקו ביער. והציידים, אם נראו רדומים משהו בזמן השייט, מתגלים במלוא ערנותם. הם כותפים את רוביהם העתיקים ומזנקים על הגבהות המיוערות, הם מתפצלים: אב ובנו, אב ובנו, ולולו שפוסע לצד חירונימו.

אנו עסוקים בהקמת המחנה ובהבערת האש. הבנות קולפות יוקה ומביאות אותה לרתיחה בסיר, בעוד הפלטנו נצלים ישירות על הסבכה.

כבר חושך גמור כאשר מגיחים בזה אחר זה חוסה ופאבלו; פניהם חמוצות וידיהם ריקות. טיקו דאוג מעט. היום יום הולדתו, והוא רוצה לערוך כרה כמתבקש. אנו מתוחים, מהמרים, ואכן חירונימו ולולו אינם מכזיבים. שללם קוף מרימונו ענק, ומה שהוא ארנב גדול.

פאבלו נוטל על עצמו את המלאכה. לאלי וצ'ירי, בנות שכנו, עוזרות על ידו. הקוף המת מושלך לאש, וריח שיער חרוך מתפשט בחוץ. המראה קשה, פני הקוף מתעוותים, חורי עיניו ואפו נפערים, חיוך נורא חושף את שיניו השחורות. ידיו ורגליו מתכווצות, ורק זנבו הארוך מזכיר לנו כי זאת גופת חיה.

ידיים רבות עושות במלאכה. בעזרת סכינים מגרדים את השיער ומותירים את הקוף במערומיו. מסתבר כי המדובר בקופה ובטנה התפוחה מעלה חשד כי היא מעוברת. חורחה מזועזע עד עמקי נשמתו, הוא מסתובב עצבני, ממש כבעל בחדר יולדות. המחכה קצר רוח לניתוח הקיסרי. כולנו נושמים לרווחה: היא לא חיכתה לילד, היא סתם שמנה.

החלקים הפנימיים נאספים לסיר שנשפת על האש. לולו משחיז את סכין הציידים שלו וחותך מגב הקוף מלבן גדול של עור מרופד בשומן. טיקו מטגן את פיסת העור במחבת ומחלק לנוכחים. עור מטוגן זה דליקטס, כולם פרט לחורחה ולי מתענגים עליו.

אחר כך מעושן בשר הקוף לצד בשר הארנב, וכשהמזון מוגש, דבק הריח באפי ואיני מסוגל לטעום דבר, אף לא יוקה. טיקו מאוכזב משהו, ואני, כדי לפייסו, מכריח את עצמי בכל זאת לקרוע מעט בשר מירך הארנב. אני זוכר היטב איך אכלנו קופים בעבר, קרל קווין מרקוס ואני. מרקוס התקשה

בסן חוסה – יוסי, טיקו, לולו ומאבלו והילדים. לאנשי הכפר, זו היתה הזדמנות לצאת לציד

תצלומים: יוסי גינסברג

להכניס את הבשר לפיו, אולם הרעב הכניע אותו. „כשרעבים, אוכלים הכל", חזר קרל על קלישאה, ואנו למדנו עד כמה נכונה היא.

אחר מתחילה החגיגה. אלכוהול נקי נמזג לספלי הפח והפלסטיק וכולם שותים לחיי. טיקו פוצח ראשון ב„קומפליאניוס פליס", וכולם מהרים אחריו בשירי יום הולדת. לולו מציג מצית משולהב מול פני, ואני נושף לקול צהלת החוגגים. יום הולדת מאושר הוא זה. אני חוגג עשרים ותשע שנים, אך גם שש שנים ומחצה, אני נולדתי פעמיים, ואין זו מליצה.

כלבו של הרס"ר

ליד המדורה אין מתאים מסיפורים וצ'יזבטים.

חוסה מחדיר אותנו לעולם הפנטסיה: יום אחד הלכתי לצוד ופתאום ראיתי על אחד העצים זוג מלרוס, אלה דובי דבש. הזכר היה בחצי העץ רודה דבש הישר מכוורת דבורים. את כפו, המלאה בזהב הדביק, היה שולח לאחור והנקבה אכלה מידו. כשאני הופעתי, ראתה אותי הנקבה ומיהרה להמלט. התקרבתי חרש ועמדתי מאחורי המלרו, שהמשיך לרדות דבש. אכלתי מכפותיו עד שכילה התמים את תכולת הכוורת.

סלקו מספר על הנחש שינק חלב משדי סבתו, ופאבלו מספר איך לחם בעדר חזירי בר כשרק מקל בידו. טיקו מספר על צייד שנתקל בצבי בעל נחיריים רושפות עשן, חירונימו מספר על השתתפותו בכנס של מלכי החיות, ולולו מספר על דייג שהשתגע כששלה רשת מלאה בשלדי דגים. אני מקנח בצ'יזבט נהדר על כלבו של הרס"ר, שמת וקם לתחיה.

יום המחרת מוקדש לציד, אנשי סן חוסה מסתערים נמרצים על הגבעות הסבוכות, חורחה ואני מצטרפים לחירונימו.

ההתקדמות ביער קשה מאוד. הגזעים העבותים צפופים, וביניהם גדלים פרא שיחים ושרכים. ענפים נשלחים להיאחז זה בזה, וחבלים שעירים יורדים מצמרות העצים ונארגים בהם. קני במבוק קוצניים, ואין ספור חוטרים צעירים מזדקרים חצופים מכל מקום, ושורשים בולטים מסתתרים להכשיל בשטיח עבה ורך של עלים כהים, שריח רקבונם אופף את האוויר הלח.

חשוך בג'ונגל, תמיד חשוך. העצים דומה מסתודדים חרש, כקבוצת פוטבול אמריקאי לפני תרגיל, ראשיהם עטורי הנופים נוגעים זה בזה, וזוממים למנוע מן היער את קרני האור.

חירונימו הוא איש היער. הוא יודע למצוא את הפרצות, להשתמש בשבילים דקים שהיתוו חיות הבר. הוא ממעט להשתמש בסכין הפילוס. לאחר שעבר כמה צעדים, שובר חירונימו ענף צעיר בין שתי אצבעותיו, כך הוא מסמן את דרכנו. אנחנו הולכים לצוד קופים, כיוון שרוב החיות האחרות יוצאות ממחבואן רק עם לילה. מלבד זאת, קופים הם בשר הצייד החביב ביותר על אנשי הכפר.

חירונימו פוסע קלילות, ואנו בעקבותיו מתנשפים ונאבקים. בגדיו המטולאים נקיים ובידו סיגריה מוצתת, ואנחנו בבגדים כבדים מבוץ עקב הנפילות הרבות, פנינו מושחרות ומיוזעות, ידינו שרוטות וציפורנינו מזוהמות.

כבר חלפו כמה שעות, כשעצר אותנו חירונימו בתנועת יד. הוא מקשיב, מסמן לנו היכן נמצאת הלהקה ואז שולח יד לפיו ומשמיע זעקה שמעבירה בנו צמרמורת: „האההלולולולו". רק שניות עוברות בטרם מחזירים הקופים בקריאות. אחר אנחנו שומעים את רחש הענפים החורקים תחת משקלם, בקפיצות לוליניות הם מתקדמים, קופי מרימונו שחורים.

חירונימו מכוון ופוגע. קופה גדולה נשמטת מהעץ הסמוך. היא נעצרת לרגע, רק זנבה כרוך עדיין סביב ענף, כל ארבעת גפייה פרושים בשאלה כלפינו, מתנדנדת וצונחת.

קול החבטה העמום נבלע ברעם היריות, ורעש ענפים נשברים מלמד, כי עוד קופים בדרכם אל האדמה. הלהקה נמלטת ואנו רוכנים על הגוויות. קול בכי יללני עולה מגווית הקופה, גור קטן ושחור נטמע בגבה. חירונימו בוחן אותו, הגור בריא ושלם. חורחה חוטף לו אותו מידו.

„פוברסיטו", אומלל שלי, הוא מחבק אותו אל חזהו.

חירונימו פוצע קליפת עץ בלסה ומושך את הסיב שבין הקליפה לגזע. „פנצוס" מכנים את הסיבים החזקים האלה. באמצעותם הוא קושר את הקופים בצורה מיוחדת, ומעמיס שניים מהם על גבו. את הנותר אני נושא.

כיצד הוא מוצא את דרכו חזרה? אנו רחוקים מן הנהר, השמש מוסתרת מעינינו, הנוף דחוס וחד גוני. בלעדיו לבטח היינו תועים כאן דורות, אך חירונימו, בחושי איש היער, מביא אותנו בזריזות בחזרה לחוף פרוגרסו.

דבורי קוניירה קטנות

טיקו, סלקו והבנות בחוף. שאר הציידים טרם חזרו. אנחנו פושטים את בגדינו המסריחים מזיעה והחמוצים מדם, ופונים אל הנהר לרחוץ. חירונימו נעלם לרגע בסבך שאצל הגדה, וכשהוא חוזר צרור עלים בידיו. „אלה סייאיה בשביל הגוף, ואלה סולולו בשביל הראש", הוא מסביר לנו. ובאמת, חפיפת הראש מעלה קצף, וגם הריח הדבק לגוף עדין וריחני.

אנו יושבים לנוח בצל העצים. חוף פרוגרסו. רק שרידים נותרו מן הסוכות שהיו כאן לפני שש שנים. 'פאם', היה חרוט על אחד העצים, אך איני מוצא אותו. „נפל כנראה", אומר לי טיקו.

חם, והחרקים מציקים לנו. המלח שעל גופינו ועל הציוד מושך אותם. יתושים, זבובים למיניהם, המוני פרפרים, נמלים.

אך המציקות ביותר הן הדבורים. דבורי קוניירה קטנות ושחורות. הן חודרות לאף, לעיניים ולתנוכי האוזניים. מסתבכות בשערות, מזדחלות אל מתחת לבגדים ולתוך הנעליים. הן מכסות את הציוד ועטות בהמוניהן על שיירי המזון.

פעמיים אנו עוברים במה שנקרא „מאל פאסו", מעבר רע. באחד המעברים מתרחשת תקלה. המנוע כבה והזרם חוטף אותנו באחת

נהר הטואיצ'י. זרם מהיר, צמחיה צפופה לאורך החופים

חירונימו לא מוטרד. הוא יושב בנחת, עושה בזנב הקוף החרוך מעשה תירס, מגלגל אותו בכפיו ומותיר רק סחוס. אחר הוא נוטל יד קמוצה שנותרה לפליטה, שובר אצבע אחר אצבע, ומכרסם בהנאה רבה.

לאחר ששבע הוא פונה לרחוץ זהב בנהר. סלקו עוזר לו לחפור מעט באדמת הגדה המסולעת. את החול המעורב באבנים רבות הם מכניסים לתוך „פטיאה", קערת עץ רחבה המזכירה בצורתה כובע סיני.

חירונימו יושב בכריעה בתוך הנהר. הוא מכניס את הפטיאה למים ושוטף היטב את תכולתה. הוא מערבב וממולל בידיו את האבנים, ולאחר שוידא שלא דבק בהם דבר, משליך אותן למים. עכשיו הוא מתחיל לסובב את הפטיאה בתנועות רחבות וקצובות, ובכל סיבוב מטה קצת את הקערה ומאפשר למים ולחול להישפך. כך הוא עושה דקות מספר, עד שנותר רק מעט מאוד חול בפטיאה. מבט בוחן בחול והפתיתים נוצצים, פתיתי זהב טהור. הזהב בעל המשקל הסגולי הכבד ביותר, מצטבר במרכז הפטיאה ואינו נשפך יחד עם החול. חירונימו שב וחוזר על התהליך, וכעבור משעה הוא אוסף כגרם ומחצה.

טיקו תמה על האיחור. הוא וסלקו יוצאים עם הקאנו לחפש את הציידים במעלה הנהר. צ'ירי ולאלי כבר כיבסו את בגדינו ועתה הן פורשות אותם על אבני הגדה. חירונימו חוזר אל בין העצים, שם הוא יושב ומשוחח עם חורחה, שניהם לועסים קוקה.

חורחה נראה מצחיק, פיסות בד תחובות בנחיריו: יש לו בעיה כאן בג'ונגל, כיוון שאנחנו כחמש מאות מטר בלבד מעל פני הים, והוא איש לה־פס, רגיל לחיות בגבהים של 4000 מטר מעל פני הים. הוא מסביר לי שלאנשי האלטיפלנו יש כמחצית הליטר יותר דם מלאנשי הג'ונגל, ועכשיו, עקב שינוי הלחצים, מתפשט דם זה דרך החוטם.

צרחת אזהרה

אני פורש את יריעת האוהל בצד ושוכב לנוח. הכילה מגינה עלי מפני הדבורים ושאר המזיקים. אני מנמנם, כמעט נרדם, כאשר באחת אני שומע קול רם של חריקה, המלווה בצרחת אזהרה. הבאה מפי חירונימו. אני מתגלגל עם הכילה, קם ומזנק אל מאחורי גזע איתן. שברי ענפים ניתזים, קול חריקה ושבר, ואז, ממש לרגלי מתנפץ לרסיסים כדור בוץ וממנו מגיחות המוני צרעות. עוד עשירית שניה, ובאה גם ההתרסקות ועמה רועדת האדמה תחת רגלינו. אני נמלט משם בשאגות כאב, ורץ לנהר להשרות את רגלי שתפחו בן רגע. הצרעות עשו בי שמות. אחד מעצי החוף קרס, בדרכו למטה היתז מעץ שכן קן של צרעות. כשאני חוזר לחוף, אני רואה את הגזע שקרס מוטל כארבעה מטרים מהמקום בו שכבתי.

המנוע מבשר לנו על התקרבות הסירה. לולו מנפנף בידו. כולם אדומים מדם, הם לא צדו, הם עשו רצח עם: הסירה מלאה בקופים,

...לזה מעשרים, קופי מרימונו שחורים, קופי מגנצ'ה אדומים. נוסף לכך, גם שלוש פאבות (הודו בר).

רייגו וחוסה, בניהם של פאבלו וחוסה, קופצים לחוף ראשונים. הם מספרים לי בגאווה כי הוריהם הניחו להם לירות בעצמם, כל אחד מהם הוריד קוף. אחר הם רצים חזרה לסירה ושולפים ממנה שני גורים, אחד נקי מפגיעה והשני פצוע מעט ברגלו.

כל גוויות הקופים מקובצות לערימה אחת במרכז הסירה, סלקו מכסה אותן בעלים רחבים. אין לציידים זמן לרחוץ, אנחנו ממהרים. טיקו מתכנן לחנות הלילה במורד הנהר על חופו של נהר חורדן (ירדן), נהר קטן הנשפך לטואיצ'י, שם יש סיכוי לדייג טוב.

אנחנו נוחתים על חוף חורדן, וכבר ממהרים הציידים לזנק שוב ליער. „אהההלולולולו" בוקעות השאגות מגרונותיהם. הם חוזרים עם חשיכה, וצלליותיהם כפולות, לכל אחד מהם לפחות קוף אחד.

העבודה רבה הערב. אנשי סן חוסה המרוצים, טורחים בצוותא על הגוויות הרבות. עשן כבד מתמר מן האש הענקית הבוערת על החוף. אחר נבנית כירה ענקית העשויה מבמבוקים ירוקים ועבים. הקופים, עירומים ומרוקנים מקרביים, מונחים זה לצד זה ובשרם מעושן כל הלילה.

חורחה לצידי בסירה, אנו משליכים חכות

לולו? אתה רוצה לצוד נמר, כל מה שעליך לעשות, הוא לצוד קוף ולהטיל אותו על החוף לגדת הנהר. אם מעשנים את בשר הקוף, הריח מתפשט ביער ומשגע את הנמרים. נמר רעב לא יתחשב בדבר, הוא יגיע ויחטוף את הקוף מעל המדורה. אני אומר שנצטרך להשאר ערים הלילה. הסיכוי שנראה נמר הם גדולים".

בליל של מלות הסכמה בוקע מהנוכחים, פרט לפרץ צחוקה של לאלי, המהוסה במבטו של אביה. זה עובד. חורחה, מבלי להוציא מלה, פוסע לסככה הסמוכה. הוא חוזר והרובים בידו. בשקט נפשי רב הוא מניח ליד כל אחד מהציידים רובה. אני קורע את שפתי בין שיני.

סלקו מספר: „אתם מכירים את הסרינג'רו שגר ברורנבקה? אתם יודעים שהוא לא יכול להפנות את ראשו לאחור? זה קרה לפני כמה שנים. הוא יצא כרגיל למטע לחלוב את עצי הגומי שלו. אישתו הניחה בתרמילו נתחי קוף מעושנים לסעודת הצהריים. נמר, שהריח את הקוף, השתגע מהריח והתקיף את הסרינג'רו. הוא קפץ על עורפו וקרע אותו בטפריו. הסרינג'רו, סכין הגומי בידו, נלחם על חייו. הוא יכול לנמר, אולם מאז אינו יכול להסב את ראשו".

חורחה מזיע, הוא מביט לצדדים בעצבנות, מנסה לחדור לסבך במבטיו.

„שמעתם על אישתו של הצ'ימאן"? שואל

„לא כדאי לקרב את האוהל שלנו לסככות"?

דווקא הלילה, מתחשק לו פילוסופיה, עד שלבסוף אני מפנה לו גב אדום וחבול, ומשמיע קולות נחירה. כשהוא עונה לי בניסורים משלו, אני מתנער וחרש יוצא את האוהל.

טיקו עושה זאת מקצועית. הוא נכנס ליער בסמוך לאוהל ומשמיע שאגות מקפיאות דם, בד בבד עם קולות נפץ ושבירת ענפים. חורחה נעור.

„יוסי, יוסי, היכן אתה?, טיקו?, זה אתה טיקו?, אני יודע שזה אתה טיקו!!".

הוא מנסה לצאת מהאוהל, אך הרוכסן נתפס לו, לבסוף הוא מוציא רק ראש, עוקר את האוהל מיתדותיו, ורץ איתו. מראה מצחיק מזה לא ראיתם.

כשהתירס הבשיל

בבוקר אנו מגיעים אל סן חוסה, הציידים עמוסי שלל עולים לכפר. אנו נפרדים מהם בביתו של פאבלו, וכיוון שחסרה הצ'יצ'ה בביתו, נשלח דייגו לשכנים. אני מלווה אותו לשם. אנו מוצאים אותם עסוקים בחצר בדריכת קוקה. בור הדומה לאמבטיה פעור באדמה, יריעות ניילון אוטמות אותו. הבור

„הרבה", עונה הצ'ימאן.

„אינך יודע מתי נולדת?", צוחק לולו.

„יודע", קוטע אותו הזקן, „כשהתירס הבשיל".

רורנבקה. „בוא, אזמין אתכם לבירה", אני מציע לסלקו ולחורחה, שהרי טיקו ולולו התאחדו עם בני משפחותיהם. סלקו הוא נער מצויין, ואת חורחה עוד יש לפייס.

הפרא הלבן

בבאר אנחנו פוגשים את ויקטור, המכונה 'הפרא הלבן'. הוא בן לאב אוסטרי, שבמותו הותיר נכסים רבים. ויקטור מחסל אותם בהתמדה כבר שנים. הוא שותה. הוא ענק ויקטור זה. תווי פניו גסים אך נאים, רק שיניו הקדמיות חסרות, ובחייכו נחשפים שני ניבים מאיימים.

אנחנו נפרדים מחורחה בשער הבאר. סלקו וויקטור מלווים אותי למלון, בדרך אנו עדים למהומה. זוג אינדיאנים נאבקים. הגבר אוחז בשערות האשה ומנחית אגרופים קשים בפניה. היא, שדיה מיטלטלים מבעד חולצתה הפרומה, מנסה נואשות להגן על ראשה. לרגליהם, תינוקת מצווחת באימה וסביבם ערב רב של צופים אדישים. אני דוחף אותם לצדדים, ואוחז בעורף המכה. הוא מרפה מאשתו, מביט בי למעלה נדהם. לפני שאני

אני זוכר היטב איך אכלנו קופים בעבר, קרל קווין מרקוס ואני. מרקוס התקשה להכניס את הבשר לפיו, אולם הרעב הכניע אותו

חירונימו שוטף זהב עם ה„פטיאה". גרם וחצי תוך שעה

האוהל שהותקף על-ידי נמלי המדידי. לא ארסיות, אך עוקצניות

בשעה דומה לזאת הם נחתו כאן, לפני כשש שנים, וטיקו אמר לקווין בעצב: „הנה חוף פרוגרסו, החיפוש הסתיים"

למים, אך פרט לשני שפמנונים קטנים לא עולה בידינו דבר.

כפות נמר גדולות

גשם קל מתחיל לרדת ואני מזרז להכניס את התרמיל שלי לתוך האוהל. כולנו יושבים בשתי סככות. האחת עשויה קני במבוק ויריעות ניילון, השניה קני במבוק ועלי חטטה רחבים. טיקו, שהבחין בטביעות של כפות נמר גדולות על החוף, מציין שיש סיכוי שנמר יתקרב הלילה עקב ריח הבשר הנחרך. דבר ידוע הוא שבשר הקוף הוא הבשר החביב ביותר על הנמר. חורחה נראה מבוהל למדי, הוא חש בבטנו, אך היער חשוך והמלה נמר כבר נאמרה. לולו מלווה אותו.

אם כבר עלה הנושא, ואנו כבר יושבים ליד המדורה, אז באופן טבעי מסופרים כמה סיפורי נמרים, איך חטף הנמר את אשתו של איש שבט הצ'ימאן, ואיך נטרף הילד שנשאר לשמור על הסירה, וכן איך הותקף הסרינג'רו, איש הגומי, ונלחם על חייו.

פתאום עולה לטיקו רעיון: חורחה יחזור ואנחנו נמתח אותו, נספר שוב את סיפורי הנמרים, אלא שהפעם נשלב קופים מתים בכל סיפור, ובלילה, כשחורחה ירדם, יחקה טיקו קולות נמר.

סלקו מכניס בלחש את לולו לעניין. טיקו פונה [illegible]

חוסה, „בני שבט הצ'ימאנים יצאו לצייד קופים. בלילה הם שכבו ליד המעשנה, לשמור על הבשר. נמר מטורף מהריח התקרב לסוכתם. הוא תפס בפיו את אשתו של אחד הצ'ימאנים וברח, גורר אותה עמו ליער. רק למחרת הצליח הצ'ימאן לאתר אותו, הרגו, ואחר קבר את שרידי אשתו".

הולכים לישון.

„חכה עד שהוא יירדם", אני מסתודד עם טיקו, „אני אצא מהאוהל ואז תתקיף".

כשחורחה ואני נכנסים לאוהל, מצפה לנו הפתעה מאוד לא נעימה. מאות נמלים שחורות. הכנסתי אותן כנראה יחד עם התרמיל הרטוב. אלה נמלי מדידי, הן אינן ארסיות אך צביטתן קשה.

הצביטות האלה מזכירות לי צביטות קשות יותר של הטרמיטים שתקפו אותי בלילה ה־18 שלי במסע במורד הטואיצ'י. לעומת אותו לילה, נמלי המדידי הקטנות נדמות ידידותיות. הבעיה היא חורחה. הוא אינו מסוגל למחוץ אותן באצבעותיו. הוא מסמן לי ואני מרטש, קורע, מותח. בכל פעם שנצמדת נמלה לגבי החשוף, נשמעות צעקות וקללות. חורחה לא מוכן לתפוס אותה באצבעותיו, לכן הוא מכה בכף יד פתוחה על גבי ובמעט מפריח את נשמתי.

לבסוף הרגנו גם את האחרונה.

„אתה חושב שיבוא נמר?", הוא שואל.

„שטויות", אני מבטל, „סתם ספורי בדים".

מלא במים, המגיעים כמעט עד ברכי האנשים העוסקים בדריכת רבבות העלים. זה השלב הראשון בתהליך הפקת הקוקאין.

כשהטואיצ'י מתמזג עם הנהר בני, אנו פונים ימינה, במעלהו. במקום לחזור לרורנבקה, נאריך את המסע מעט, כדי שנוכל לבקר כמה משפחות של צ'ימאנים, החיים על נהר הקיקיבה. זהו נהר קטן יחסית לבני הענק, וכשאר הנהרות בעונה זאת של השנה, אין מימיו צלולים.

את הלילה אנו עושים במעלה הנהר, בסוכת חטטה של משפחה צ'ימאנית. הצ'ימאנים הם הבדווים של הג'ונגל. נוודים תמידיים, אולם להבדיל, אינם אמונים על הכנסת אורחים. למראנו הם כמעט מתאכזבים. הנשים יושבות בסככת החטטה קפואות, ואילו הגברים מגיבים רק בחיוכים נבוכים. אנחנו פולשים לסככה מרוחקת מעט, בה מתגורר לבדו צ'ימאן זקן. אני בוחן בהתפעלות את הקשת הגדולה ואת החיצים החדים. חץ משונן לדגים, וחץ רחב קצה עבור חיות יבשה. אנו מתחלקים עם הצ'ימאן במזוננו, ואף מכבדים אותו בכוס אלכוהול.

„מה שמך סבא?", שואל לולו.

„סנטור", עונה הזקן.

„וכמה שנים לך סנטור", חוקר לולו.

מספיק לומר לו מלה, אני חוטף מכה של [illegible] היישר לפרצוף, עיני צרובות ואינני יכול לפקחן. אני יורק מלוא הפה. שתי זוגות ידיים אוחזות בי ומוציאות אותי מן המעגל. אני שומע את הצרחה הנבלעת בגלי הצחוק הגסים: „הוא מרביץ לי כי הוא אוהב אותי", צועקת אחרי כפויית הטובה.

אחרי מקלחת, אני מסב בחדר האוכל של מלון ברלין, בשולחן סמוך יושב ארווין האוסטרי. סלקו דיבר אודותיו, דיבר טובות.

ארווין בן 48, ארבע שנים מבוגר ממני. [illegible] לא סתם אני נזכר בקרל, ארווין מזכיר לי אותו במראה, במבטא, במוזרות.

„בגיל 40 עזבתי את אשתי, התפטרתי ממשרתי כמהנדס תעשייתי, בעזרת שני בני דפדפתי באטלס: אפריקה, גוועניה, ובאוסטרליה יש מנטאליות אנגלית, במזרח הרחוק החורף קשה, אז בחרנו בדרום אמריקה".

אחר כך אנו משוחחים על קרל. אני דובר לשון עבר, והוא דובר לשון הווה.

„קרל נעדר זה יותר משש שנים, מדוע אתה מדבר עליו לשון הווה, הרי ואולי [illegible] מת?"

„שטויות", הוא מבטל את דברי, „קרל [illegible] בשבוע הבא? בעקבות קרל [illegible]

סלקו מחפש את אביו. [illegible] ■

כדי להגשים חלום מהר יותר, צריך להפסיק "לחלום"...

בנק לאומי למשכנתאות קיצר את תהליך קבלת המשכנתא למינימום:
*24 שעות מרגע שהבאת את כל האישורים - המשכנתא שלך!

זכאי משרד השיכון, זוגות צעירים ובעצם כל מי שרוצה לקנות או להחליף דירה, לשפץ, לבנות או להרחיב דירה - כולם זכאים למשכנתא או להלוואה מיוחדת בזמן הקצר ביותר ובמינימום הטרחות.

את ההלוואה אתם יכולים לקבל בבנק לאומי למשכנתאות בכל ימות החודש בלי לשלם ריבית חריגה.
בואו לסניף הקרוב של בנק לאומי למשכנתאות או לדלפק הבנק שבסניפי בנק לאומי והיו גם אתם מחישכנתא!

לרשותכם עומד מוקד טלפוני לפניות מיוחדות:
אהוד, דן או נעמי בלשכת המנכ"ל, טל: 03-202444.

בנק לאומי למשכנתאות - תוך 24 שעות

אדם! אדם!

החופש הגדול מפחיד אותו. לילדות האלה, האורבות לו בכל פינה, על הגגות, זוחלות לפתח דירתו, יש יותר זמן ● זה ודאי לא יפריע לתקליט השני שלו, „מרחוק לרחוק", שיוצא לחנויות

איציק יושע

ה עשרים ביוני, שההורים ירשמו לפניהם, הוכרז על ידי הזמר אדם „יום אבל". החודשיים הבאים, בהם שערי בתי הספר לא ייפתחו בבקרים, יגבירו את הסיוט שלו: הילדות פנויות מתמיד. פנויות לעמוד בקבוצות, על הגגות הסמוכים לדירתו, לזעוק בריגשה לא מוסברת: אדם! אדם! עכשיו הן פנויות לשכלול תרגילי הסחה של השוער בפתח בניין הדירות היוקרתי בו הוא מתגורר במרכז תל־אביב. במו עיני ראיתי אותן זוחלות, וחילה קרבית מעוררת חמלה ותימהון, במעלה מדרגות החירום עד לדירתו, הממוקמת באחת הקומות הגבוהות מאוד של הבניין. כל אחת יוצאת עם שלל אחר. אחדות מגיעות לסיפוק עילאי, אם זכו לראות את הכוכב מדלג מפתח הדירה עד דלת הסורגים התוססת את המסדרון אליה. אחרות, ברגע של אבדן מוחלט של כל התקוות, תולשות את ספרות המתכת הגדולות הקבועות על קיר המסדרון ומציינות את מספר הדירה. „עשרה שקלים, לוועד הבניין, עולה לי כל סיפרה כזאת," הוא נאנח, „ואני ממשיך לשלם. זה המחיר". הוא אומר את הדברים בקולו המחוספס, לובש טי שרט עם הכתובת הבלתי נמנעת „ביג סטאר", מקפיד על תאורה עמומה בבית. אור ישיר מעיק על עיניו הכחולות.

כל אלה, אם מישהו נטה לחשוב אחרת, לא יעצרו אותו גם אם יש לו חלומות זוועה לפעמים. לפני חודש, התעורר בפעם הראשונה בחייו, כך הוא מרוות, שטוף זיעה מחלום רע. „הופיעה לי בחלום דמות גבר שאני מכיר מסרט אימים שאני אוהב, 'סיוט ברחוב אלם'. זה גבר שנראה שרוף לחלוטין בכל הגוף, הלבוש שלו מרופט, על היד יש לו כפפה מעור. במקום אצבעות ביד, יש לו חמישה סכינים. בסרט הוא רוצח ילדים עד שההורים שלהם תופסים ושורפים אותו חי. בכל זאת, הוא חוזר אל ילדי הרחוב בחלומות. בחלום שלי הוא בא לתוך חדר השינה שלי ורודף אחרי. אני בורח מהמיטה והוא אחרי, אני רץ לסלון והוא אחרי, מנסה להרוג אותי כל הזמן. בחלום, אני זוכר את המשפט 'אם אתה מת בחלום, אתה לא חוזר לחיים באמת'. גם הוא מהסרט. למזלי, הטלפון צילצל. אחרת הייתי מת מפחד".

התקליט השני שלו, „מרחוק לרחוק", עוד רגע בחנויות. הראשון, „סוד", כבר עטוף בפלטינה של למעלה מ־40 אלף עותקים. האמרגן שלו, שלמה צח, מצהיר בגאון שאדם הוא הדבר הכי טוב שקרה לו בחיים. האנס אורדנטל, המפיק הגרמני של „אסקימו לימון", מייעד לו תפקיד ראשי בסרט שירוץ בכל העולם. סביר להאמין, שהוא מוצא בהתנפלות הזאת קורטוב של תענוג, אבל אפשר גם לזהות אצלו עצבנות מתפתחת טוב טוב.

איך זה קורה למישהו שעד לפני שנה וחצי עוד היה חיים כהן, היום בן 26, תל־אביבי שבא פעם מחיפה? מעטים יודעים שלפני שנתיים, כשסובב בחברות תקליטים אמרו לו: המראה שלך, הקול הזה, הם סיכונים שאנחנו לא לוקחים. תקליט לבד, אולי נסכים להפיץ לך את התקליט...

אנשי־ביטחון חוסמים מעריצות, בהופעה של אדם. צלום: אמיר עדן

„אין מוצא", הלהיט הראשון שלו שסימן את החיסטריה, היה פרי מאמץ משותף של שלמה צח וסביון צבר, היום אמרגנם של אילנית, יזהר כהן. או שותפים בעסקים – היום יריבים גלויים. הם גייסו את גברי מזור, מנהלה האמנותי של ירדנה ארזי, שגייס את יואב גינאי, אז פזמונאי אלמוני, לכתיבת הטכסט ללחן של מיטש חילר.

איך זה קורה לבחור שלפני שלוש שנים עוד פיזז בשורה השניה, מאחורי יזהר כהן בתחרות האירוויזיון בשוודיה? שהתנחם אז, ברגע התפרצות של אמביציה חבויה, מול המראה במעלית, בדרך לאולם התחרות, בעובדה שהוא הבחור הכי יפה במשלחת. את האינפורמציה הזאת הוא נידב, אז, בלי שנדרש. היום הוא אומר ככה: „זה יישמע מסריח, תגיד שאני מתייהר, אבל נראה לי שזה היה צריך לקרות לי. בגיל 20 כבר ידעתי שאצליח."

למרות מה שניתן אולי להניח מהתיאור עד כאן, יש בו חביבות גדולה, ביטחון עצמי שאין בו שמץ של גסות רוח. וחוץ מזה, נראה אתכם, הרוסים מעייפות, מתים לנוח והאינטרקום מתחיל לזמזם בעצבנות, פעם אחרי פעם. וזה קורה לו יום יום. שעה שעה. למרות הידיעה שזהו החלק הפחות נוח של עיסקת החבילה הזאת שקוראים לה אדם, הוא לא מוכן להיות נחמד בכל מחיר.

– תן דוגמה.

„קל לי להתפרץ על המעריצות האלה, כי אני לא מרמה לא את עצמי ולא אותן. אני יודע שאני לא מוכן להיות עבד של הקריירה הזאת. אני מאוד לא נחמד כשפולשים לטריטוריה הפרטית שלי. אני מקפיד שחלקים פרטיים שלי יישמרו כמו בכספת, כי אם לא, יגיע האבדון שלי".

– אבל הן מנסות לפרוץ אותה יום יום. זאת מלחמת התשה.

„כשהן עוברות את הגבול, אני יכול להגיב בהתאם. תראה, אחד השיאים בהטרדות היה ב־2 לפנות בוקר. צילצלה אחת מהן באינטרקום, ביקשה שאצא אליה. הודעתי לה שאני ישן. היא התחילה לצעוק בחדר המדרגות. רק בגלל השעה קמתי מהמיטה, לבשתי טרנינג, יצאתי אליה מחומם מעצבים, תפסתי אותה בצוואר וגררתי אותה למעלית. ברגע שנפתחו הדלתות, דחפתי אותה פנימה. המילים האחרונות שלה, לפני שנסגרו עליה הדלתות, היו: 'אני אשנא אותך כל החיים שלי'. אחרי שבועיים, ראיתי אותה בהופעה שלי בבת־ים".

– מביך אותך לראות אותה חוזרת?

„לא. כי אני לא בונה את ההצלחה שלי על ההערצה מהסוג הזה. אם מישהו אוהב אותי רק בגלל המראה שלי, אני מוכן לוותר עליו כקהל. לא אתאמץ להיות נחמד; אם מנתקים את ההערכה אלי מהמוסיקה שאני עושה. הילדה הזאת, שבאה בכל זאת להופעה שלי, היא אולי הוכחה לצידקת הגישה שלי".

■■■

– מה, אתה חושב, מדביק אותם אליך?

„יש ילדים בני חמש, שש, כנים, שלזה אין לי הסבר. את הילדות קל לי להסביר. אני לא אנסה להיות חכם מאלוהים, אבל אני מאמין שהמראה שלי עוזר לזה, הספארק הרומנטי של השירים שלי".

– איפה נכנס העניין הלא ברור הזה של סמל מין?

„הרבה טוענים שאני אליל מין, סמל סקס. איך קוראים לזה? נגד זה אני יוצא בכאסאת. אני נגד לא בגלל שזה לא קיים, אלא בגלל שזה לא מה שאני רוצה להיות. זה שיש לי כמה נתונים פיסיים שמעוררים גם יצרים מיניים, לא אומר שאני רוצה להיות כוכב סקס. דחינו אפילו הצעה לתפקיד בסרט [illegible] הייתי צריך לחשוף את הישבן שלי".

– מדובר בקבוצת גיל שלא בדיוק יודעת את המשמעות של מין, קבוצה של מיניות לא מעוצבת. יכול להיות שיש בו משהו מזה שמדובר אליהם?

„אני יודע רק מה הן אומרות לי. הן אומרות לי אתה סקסי. יש לך שפתיים בשרניות. פאקישיט! כשהייתי בן 15 לא ידעתי אפילו שיש צירוף כזה: שפתיים בשרניות. אני מקבל מילדות מכתבים מלאים תיאורים סקסיים. כותבת לי אחת: אני רוצה שתשכב על ידי, שלא תזוז ואני רק אלקק אותך בכל הגוף, בקצות הציפורניים. יש במכתבים המון ביטוי לצורך באהבה פיזית, אבל אף אחת עוד לא כתבה לי: אני מרגישה שאתה שוכב איתי. אלוהים! מה הן רוצות?"

– שנה כזאת של מהפך, של מעבר מאלמוניות גמורה לחשיפה במסה טוטאלית, מחייבת זעזועים, נפילות. איזה היו לך באלה?

„המכה הראשונה היתה אחרי גל הפירסום הראשון. פתאום התחלתי להיות חשדן, סתם. כשהסתכלו עלי כי נראיתי יפה, חשבתי שרוצים ליצור קשר. היום אני עושה חשבון מיד: מסתכלים בגלל מי שאני, או בגלל מה שאני? אין לי תשובות וזה מתסכל, כי אז אני נסגר בעצמי ומרגיש עוד יותר מתוסכל, כי אולי אני מפספס ככה קשרים. הייתי יושב בבית ומרגיש כמו סיר לחץ ששכחו אותו על האש, משהו בוער מבפנים אבל השספיץ הסוגר לא נותן לו לצאת. פתאום ראיתי איך אני פוחד לקרב אלי אנשים, הקשרים עם החברים מצטמצמים. מאז ההצלחה הזאת, לא רכשתי אפילו חבר אחד חדש".

– ואתה סוחר?

„קל להשתגע מההצלחה, לאבד את הראש. אני מסתכל על זמרים שזה קרה להם אבל יודע שלי זה לא יקרה. לא בגלל שאני אומר: 'אני אדם של ששה מיליון דולר ולא יקרה לי כלום'. זה בגלל שאני משתדל לחיות, עם הכל, כמו אדם רגיל.

„אני הולך לבלות במועדונים שבהם נהגתי לבלות, ואל תכתוב איפה הם, כדי שהילדות לא יתחילו להציף אותם. אומרים לי, איך אתה יכול להרשות לעצמך? ולשמוע את המשפט הזה מגעיל אותי. אני חושב שאנשים סביבי, הרבה יותר מפה, רוצים לראות אותי מתנהג לפי הדימוי שיש להם מכוכבים.

„כשהתחלתי לפרסם מוצרי לבוש, אמרו לי מה אתה מוכר? את עצמך? שואלים אותי למה אני מקפיד על ההופעה החיצונית. זה מצחיק אותי. מישהו ראה אותי מופיע לא בג'ינס וטי־שרט? זה נקרא להתלבש? אין לי גינונים של סטאר. אני מקשיב לאנשים מסביבי. למשל, בבחירת התמונה לעטיפה אהבתי תמונה אחת, הגרפיקאי אהב אחרת והסביר לי למה. יכולתי להגיד זה מה שאני רוצה ולסגור עניין, אבל הקשבתי וקיבלתי".

■■■

– בעצם, משווקים אותך לקהל צעיר כנראה לא במקרה. נראה שעכשיו זה מפריע לך.

„נכון, כי הילדות הן לא קהל המטרה שלי. בחו"ל, בונים אמנים לקהל רחב דרך נערות, גם החיפושיות נבנו מהערצה של נערות. זה היה עם אלביס פרסלי, קליף ריצ'ארד וזה ממשיך היום עם 'וואם', ג'ורג' מייקל, מייקל ג'קסון ואפילו 'יו־2'. אז נכון, ש־80 אחוז מהקהל בהופעות הם בני נוער, אבל גם מבוגרים מתחילים להגיע.

„בגלל זה, התקליט החדש שלי יותר אקוסטי, יותר עם נשמה, עם נופך רגשי יותר, גם מבחינת הטכסטים וגם מבחינה מוזיקלית. אני מאמין, שהוא יפתח אותי לקהל מבוגר יותר. אבל בגלל שאיזה 200 צורחות בהופעות שלי, עדיין מסווגים אותי כאמן לילדות.

אלונה קמחי לא נופנפה. היא כותבת ללחנים של יזהר יותר טוב מכולם. היא מכירה את התאים במות שלו

אדם. איך זה קורה למישהו שעד לפני שנה וחצי עוד היה חיים כהן, היום בן 26, תל־אביבי שבא פעם מחיפה? תצלום: מיכל רותם

„בארץ יש חוסר התייחסות ראשונית מצד קהל מבוגר, בגלל הופעות ההערצה. אנשים חושבים שאני לא זמר, מישהו שמנסה למכור את היופי שלו דרך השירים. בכלל, לא מקשיבים לשירים. זה מתסכל כי אני מפספס קהל רחב שלא מתקרב אלי בגלל המעריצות".

– מה מרתיע אותו, לדעתך?

„אני מניח, שבחור בן 28 יגיד לעצמו, 'אם הילדות האלה צורחות, זה בטח לא בשביל הגיל שלי'. שופטים אותי דרך הילדות, לא דרכי, ואני חושב שזה הפסד שלהם".

– יש לך הזדמנות לדבר אל הקהל הזה. נסה למכור את עצמך כמו שאתה חושב שמגיע לך, להפריך את דימוי הזמר של הילדות.

„קודם כל, שיהיה ברור: אני בטוח שכולם לא לאהוב אותי, אבל כשלא אוהבים, צריך לשאול למה. למשל, בשיר 'ימים ברקיע', יש שורה כמו: 'את כאן לידי, יפה וורה ובכל זאת הרווחתי עוד יום, ובלהט רתי, בנשימה עצורה, נצמד אל גופך העירום'. אז המעריצות, במכתבים, שואלות אותי מה זה להט רתי, ולא מבינות שמדובר בעצם במשהו ששייך למערכת יחסים מורכבת, של סקס אחרון לפני פרידה. מצבים שילדות, אני בטוח, לא מכירות, ובהחלט יכולים לדבר אל קהל מבוגר יותר.

„השיר הזה מדבר על אירוע חשוב בחיי, כשהחלטתי לעזוב את חיפה לתל־אביב. הייתי בן 20. היתה לי חברה, שהיתה בינינו מערכת יחסים מורכבת. בדרך כלל אני לא נותן לאנשים להשתלט עלי מנטלית, אני לא יכול להיות עבד של מישהו. בגלל שהוא חכם או חזק, אבל אני יכול להיות עבד נרצע של מי שאני אוהב. זה אחד החסרונות שלי, שבגללם אני אוכל הרבה קש. ולבחורה הזאת היה כוח עצום עלי. משהו במבט שלה היה מקפיא אותי. היחסים בינינו היו מורכבים. אפילו הסקס היה כמו לשבת לדבר מהבוקר עד הערב בכייף. וזה מה שהיה בינינו. אני יודע שבמערכת יחסים רגילה זה שוחק, אבל אצלנו זה בנה. תמיד היה לנו על מה לדבר.

„כשהודעתי לה שאני עוזב לתל־אביב, היא אפילו לא ניסתה לעצור בעדי, למרות שהיא ידעה שהיא יכולה. זה היה באיזה לילה. ירדנו לים, שתינו המון בירות ודיברנו עד חמש לפנות בוקר. בסוף שתקה. רציתי שתגיד משהו, שתקלל, שתשבור עלי את הבקבוק או אולי תברך אותי – והיא שתקה. התגובה שלה נראתה לי לא נורמלית. ואז, בשקט, פרשנו לאחת הפינות על החוף ועשינו סקס. אחר כך נפרדנו. מאז, לא ראיתי אותה. אז ילדות יכולות להבין את זה? אני לא חושב שהמעריצות הקטנות עברו חוויות ניתוק ופרידה מהסוג הזה כמו יותר מבוגרים, שיכולים להיות קרובים לחוויה הזאת שאני מביא בשיר. אני גם לא הבחור שבא מחיפה".

■■■

– מה חשבת שיקרה לך בתל־אביב?

„חשבתי שתוך ארבע, חמש שעות, מקסימום ארבעה ימים – אהפוך לכוכב על של העיר הזאת. ואף אחד לא חיכה לי. הרגשתי שנכנסתי לגוב אריות. התחלתי לבלות במועדון פינגווין. לא הכרתי את הסטייל הזה של לעמוד מול המראה שעות ולהתכונן ליציאה. בפינגווין פגשתי אנשים כאלה. בהתחלה, זה נראה לי זיוף. מין תחרות מי מתלבש יותר, מי מכיר יותר אנשים מפורסמים, להשתגע כמה שיותר בלבוש. אחר כך, זה התחיל למצוא חן בעיני. נכנסתי לזה. הרגשתי שהאוואנגארד הזה מתאים לאופי שלי, יש איפה להציג את עצמך".

– תאר ערב אחד כזה מול המראה, לפני יציאה.

„זה היה מקס. איך להיראות הכי מטורף שאפשר. אני זוכר, חזרתי מלונדון, זה היה סוף מאי. בלונדון היה קר, קניתי שם כפפות, כובעים, מעילים. הגעתי לארץ והיה חמסין אימים. אמרתי לעצמי, מה? אני לא אציג היום בערב את כל מה שהבאתי מלונדון? לא בא בחשבון. לבשתי את מכנסי הצמר, עניבת עור צרה, כפפות על הידיים, מעיל פלסטיק עבה כזה, כמו של הגרמנים – פשוט תחפושת, וככה הגעתי לפינגווין. באמת נראיתי משוגע. איך שהגעתי, קיללתי את עצמי כי נוטפתי מחום, אבל מה, להוריד את המעיל? מה פתאום, זה הרי היה חלק מהעניין. הנוחיות, מזג האוויר בכלל לא היו שיקול. היה בזה קסם, בריחה מציאותית, אם יש דבר כזה. ממרחק של שש שנים, זה נראה לי אידיוטי לגמרי".

– התקליט הראשון שלך היה עבודה של שלושה. יזהר אשדות המלחין והמפיק המוסיקאלי, אלונה קמחי שכתבה את המילים וכמובן אתה. הפעם הצלחתם להרחיק את אלונה, בעוד שבתקליט הראשון שיתופה היה כמעט אולטמטיבי. בתקליט הזה יש לה מעט מאוד טכסטים. מחליפים סוסים בעלייה?

„אלונה לא נופנפה. היא כותבת ללחנים של יזהר יותר טוב מכולם. היא מכירה את התאים במות שלו מהם הוא כותב. פשוט הרגשנו שלא היה נכון להמשיך את השילוש הזה. לא לי כאמן וגם לא להם. שלא יהיה ספק, אנחנו חברים טובים".

– איזה שיר הכי קרוב אליך בתקליט החדש?

„שיר שכתב רון רוזנפלד, 'שבוי של הגוף'. המילים הולכות: 'רק נשארת הרגשת ניתוק, מעבר לכתף, מסתיר חצי פנים לבוקר, שסוגר מעגל עשן במציאות, מספיק להישרף, בין התנועות והאקורדים משתנה. אולי זה לא מספיק להתמכר, לראות אחרת, מסתיר כל כך לצאת. אם המרחק שנוי, למרנו להדחיק את הרחשים, עמוק בשקט, מספיד את הלילות, שבוי שלך ושל הגוף. רגשי אשמה, חלק לא שלי, המשיכו לשתוק, עם השעות שאת מכרת. מוכן, שותק, עכשיו בשקט המצפון מתביא, אל תתני לי לצאת, להתמכר לעוד ליקוד מראי, שבוי שלך ושל הגוף, כשלא היתה ברירה. עוזב אותך ושב לגוף, כשלא יכולתי להחליט אל דרך לא ברורה. אני יודע ואת שותקת. נוגעת כי מתרחקת'.

– למה דווקא זה?

„כי אני מכיר את הכותב, מרגיש ויודע מאיפה באות לו האסוציאציות. יש הרבה דו משמעויות, אבל גם שורות מאוד קונקרטיות. שיר שמדבר, אם רוצים, על השאלה הנצחית בכל מיני תחומים: מי אשם". ■

אני הולך לבלות במועדונים שבהם נהגתי לבלות, ואל תכתוב איפה הם, כדי שהילדות לא יתחילו להציף אותם

אסי דיין

המיגזר האשכנזי

פה ושם, ודי בלחש, אני שואל את עצמי: מה קרה? איפה טעינו? מתי החלה שקיעת האימפריה האשכנזית? ומי המנוול שהדליף להם את העובדה שהם הרוב הכי מוחלט במדינה?

קודם כל וידוי קטן: אני אשכנזי. התופעה מתחילה אצלי מן הלידה, אולם ההכרה בחריגה החלה בשנים האחרונות. בתחילה חשבתי, כי אוכל להסתוות מאחורי שם משפחתי: דיין. שם נפוץ בין עדות המזרח. אך תוכנית „חיים שכאלה" על אמי, הסגירה אותי על פי דין: אשכנזי הוא מי שנולד לאם אשכנזית, או שהשתאכנזה כהלכה, או שנתנה לבנה מרק־עוף ואמרה „אם לא תגמור, לא תהיה בן 10".

נאלצתי להודות, כי אני שייך למגזר האשכנזי. כי חלה השכנזה במצבי. כי גם אני נמנה עם המיעוט הנרדף, ההולך וכלה. מה שנשאר זה לקוות, כי הספרדים יפגינו רוחב לב ויכירו בזכויותיו הלגיטימיות של המיעוט האשכנזי או, לפחות, יקימו אוטונומיה בין שנקין לבוגרשוב (זה ייצא בין שדרות רקנאטי ורחוב קינג חסן), היכן שנוכל לשמר את האף המפורסם וכמה מן הפיגמנטים. אני מניח כי יקראו לאיזור „השטח הורוד", בזכות העור האשכנזי, שבמגע עם שמש המזרח מקבל גוון של שרימפס, או רוטב אלף האיים.

פה ושם, ודי בלחש, אני שואל את עצמי: מה קרה? איפה טעינו? מתי החלה שקיעת האימפריה האשכנזית? ומי המנוול שהדליף להם את העובדה שהם הרוב הכי מוחלט במדינה?

■■■

אשכנזים עכשיו. הגדרת האשכנזי, כולה על דרך השלילה: אשכנזי הוא כל מי שאינו מעדות המזרח, אינו ערבי, אינו דתי (הדתיים, ספרדים ואשכנזים, הם יחידה בפני עצמה המופיעה תחת השם הקיבוצי – יהודים. ובואו נסכם, אחת ולתמיד: אין חצי דתי, רבע כיפה, חצי מצוות... או די עם הבולשיט „המסורתי").

אשכנזי מצוי ניכר בשמו, בזיעתו ובאמו. אצל רוב האשכנזים תמצא איזו ץ' סופית (רבינוביץ' או, אשכנזי להגזמה – צ'יץ'), או שמות בהוראת בן־גוריון (גרין): פרס (פרסקי) שרון (שיינרמן). ויש שמות עם ניחוח מזרחי, המסוגלים להסתיר. אשכנזי מעיני השלטון לעתיד: אמיר, יעקובי, ברוך, חנוך, הוז. שמות פרטיים מרוב המדינה, שואפים לשמות חיבה כמו רמי, דני, צחי, בני, וכולם מתמצים בשם שהיה לתכונה: יורם.

אשר לזיעה. יש לה שני טעמים. האחד נובע מהאקלים המזרחי. לא משנה אם אתה דור שלישי במוה"ת, לעולם לא תהיה מקומי וגופך ידלוף, עיניך יגיבו בסינית לנוכח עודף האור. סדקים על שפתיך טוענים, כי אתה תייר נצחי בארצך וכל שנותר זה למלמל את סיסמת הפליט האשכנזי – אוישן

זיעה אחרת כרוכה בניסיון האשכנזי להשתלב במרחב, ניסיון שהחזיק מעמד עד לעלייה הגדולה מארצות ערב, ששיחררה את מייבשי הביצות, הקוטפים, הבנאים והכובסות, תמו עובדי הכפיים, פועלי ציון, העושים במלאכה. ה„למי תודה? למי ברכה?" נענה בפועלים שחורים, עבודות דחק, ו„שני בנאים אנחנו/ מקהירו היגענו...". גם הבחורות החן לקחו את הקוקו למספרת ז'אקלין ואת הסרפן לכביסה לעוזרת מבית שאן.

רוב הזיעה האשכנזית התמקדה במתן שירותים לאחינו המרוקאים: שירותי רפואה, עריכת דין, שירותים כספיים (ר' בנקאות), גאולת קרקעות (ר' מחוזים), שירותי תרבות (ר' הבימה, הקאמרי, הפילהרמונית), עידוד הקריאה, השמיעה והראייה (ר' עיתונים, קריינים, סופרים, משוררים, מחזאים ומנחים).

אבל עיקר המפעל האשכנזי בקליטת הרוב המזרחי היה, ונשאר, במתן שירותי שלטון. מעולם לא עברו מעטים כל כך על רבים כל כך בשביל מה בכך. אתם חושבים שפרס או שמיר נהנים מהריצה ל„מימונה"? מההסתערות על ה„סהרנה"? אתם יודעים איזה גיהנום מתרחש בבטנם כשהם מזדהים עם הקוסקוס והג'חנון? חשבתם על הסיכוכים במיתרי הקול של ח"כ או שר אשכנזי, המקריב את לשונו לטובת קירוב הלבבות במשפטים כמו: „אהלן חבר'ה. על הכיפק לשהות במחיצתכם העסלית"... וכל זה, בשביל וולבו חדישה לעזרא הנהג מהמצוקה.

■■■

שבת אחים גם יחד. בניגוד לרוב העדות בעולם, האשכנזים הם סרבני עדה מובהקים. אין מנהגים ואין מסורת. אין שורשים ואין מנהיגים. המכנה המשותף נוטה לביולוגי: קח עור סלאבי, שיער סלובאקי, מוח רומני ונשמה ליטאית, ערבב 50 שנה בין סג'רה לפתח תקוה ואז, אולי, תקבל אשכנזי/ת. אם תקבל שניים, כבר יהיה בלגן. אחד לא יגע בגפילטע מתוק, השני ימות ולא ישים עליו חזרת. אחד יתפוס שורשים משלום עליכם, מנדלי מו"ס, ו„כשהרבי אלימלך", והשני יקח טרמפ על השורש הרוסי טולסטוי, גוגול וכו', פלוס שירי געגוע ל„ליושינקה ליושינקה" ו„הו ונייתי ונייתי".

וברור שבין השניים ישתוללו כחמש השקפות פוליטיות. מצד אחד א"י שלמה, ליבראלית, גנטית (האשכנזיה של הליכוד, שאריות הבשר של בגין, לנדאו, מרידור, קרמרמן); מנגד המפלגה הקיבוצית/ היונית/ ניצית/ נשית/ ערבית/ צפון אשכנזית/ מעורב ארצית, ספרדית במובן נכון/ שחל/ אורי, מצוקה במובן מקומות חניה.

אז איפה ה„באבא סאלי" של האשכנזים? הכי קרוב למנהיג רוחני אצלנו זה שלמה ניצן, וגם הוא נעלם. איזה אשכנזי יש עלינו, שהתחיל מכלום והגיע לפסגה (ר' דויד לוי, שלמה אליהו, „סמי בורקאס" וכו'א יפת נולד עם בנק אחד, ופרש לניו יורק עם השני. מושביץ' נולד עם כפית קפה, גהל עם סיגרה בפה. אייזנברג? יש בכלל איש כזה? ואולי נשאל לנו את קיסר מהספרדים?

כמעט כל הפוליטיקה האשכנזית הוצנחה לשלטון מהצבא, מהעסקונה, וזה משאיר אותנו נטולי תקווה וחסרי חשיבות. אין צ'אנס שאשכנזי המערך והליכוד יתחנפו אלינו. לא נתפוס את שמיר בלי כוסברה ואת פרס בלי קסטה של גראסי.

איפה המעברות של האשכנזים? איפה עיירות הפיתוח? אכלנו אותה הרצליה פיתוח, קיבוצים ומחסור במצוקת דיור.

גם ההיסטוריה שלנו דפוקה, לא מבין למה החלוצים הצטלמו בפוזה של „מה איכפת, לא אכפת". ויש אשכנזי דגול שריוות, כי „טוב למות בעד ארצנו". מסקנה: האשכנזים עשו פה חיים ומתים.

אפילו העליות האשכנזיות ממוסגרות כאיזה תור לטסט, למזרחיים, לעומת זאת, היו שמות כמו „מרבד הקסמים" „מבצע עזרא ונחמיה", שמות מהסרטים עם דראמה, מתח וקשיים, שיחד עם המעברות קורעים לצופה את שק הדמעות.

אתם חושבים שפרס או שמיר נהנים מהריצה למימונה? מההסתערות על הסהרנה? שהם אוהבים את הקוסקוס והג'חנון?

ומי שרוצה להתאבד בסקילה, שייצא לכיכר וינסה לטעון כי השואה...

גם בעניין הצבא, האשכנזים דפוקים. מרוב „הטובים לטיס" „יחידה מובחרת", „אנשי מופת" „מחזור מאו מאו" והניסוח המשיחי של היום בו יהיה לנו רמטכ"ל תימני, הכניסו לראש הלאומי שמסלול חייו של ילד אשכנזי הוא, בערך: בגרות, התנדבות ליחידה קרבית, עילית, סודית וחיונית. ואחרי הצבא, רפואה, משפטים וכאלה. ואוי לו אם אביו יתפוס אותו בשלישות.

ואם אתה מעדות המזרח, אתה יכול לסגור עניין במשיכת כתפיים: „לא יודע מכלום. את 'הטובים' לקחו לטיס, אחר כך באו כמה מובחרים בריצה, שהתנפלו כהתנדבות לאיזה מובחרת. עד שזזתי לא נשאר מקום, אפילו כתור שבוי, או אמרו שבגלל המצוקה של ההשכלה אני סובל מקיפוח עדתי ומאפליה גזעית, ושלחו אותי ללמוד מכונאות רכב, לביטול המצוקה. איך שגמרתי עם הצבא, נתנו לי רשיון למוסך מורשה, שלא אחזור לקיפוח. עכשיו קניתי בית נחמד ברעננה. לפעמים אני פוגש איזה רופא בקופת חולים, שהיה מובחר קרבי למופת, ואני זורק לו ככה כמה מזומנים, שיסגור את החודש. לא מבין את האשכנזים. מתעקשים לאכול אותה".

■■■

„בוקר אחד הקיץ יוסף כ. משנתו ונגלה כי שם משפחתו כמינסקי. זינק מן המיטה ורץ אל הראי שם ראה, לראשונה, כי הוא אשכנזי". כמה, בעוד 20 שנה, יפתח סיפור קצר במוסף הספרותי של העיתון היומי היחיד ביותר במדינה, „ידיעות המזרח". יהיה זה מוסף מיוחד וחגיגי לרגל מלאות 5 שנים לחוק האשכנזי, המאפשר למיליון וחצי אחים ואחיות ממיעוטי המערב, אוטונומיה תרבותית וחברתית, לקבל סיוע ממשלתי לקיום ולשימור האופי המיוחד להם.

לדוגמה: עזרה במימון החגיגה השנתית שלהם, „הגפילטאורה". 2 שעות שידור ב„כל ציון למזרח", בהן יוכלו לקרוא, בעגה שלהם, פיוטים ומעשיות מתקופת „תור הכסף" שלהם: עמוס עוז על הקיבוצים לפני הרה־פרצלאציה, גפן על אלחים ועשבים, ולילדים המתעה: מרדכי גור נגד יעקבי במקומם. הטבעי מנסים לגייס קולות נמעושונים. בנוסף שעה של מוסיקה אשכנזית, להיטים משנות ה־50 של שלמה ארצי על מחאה, ריקוד, מרפסת, ילדה, שואה, ברוס ספינגסטין, שהיה צרור לפני כולם. שם התוכנית: על הדבש ועל הקריפלך.

כמו כן, יינתן סיוע לתיאטרון קטן ליד „היכל־התרבוש", וכו יועלו מחזות המוות של לוין, מחזות על בעיות של סובול ומחזות מחיי הבעיות של האשכנזים והאשכנזיות – של מיטל ופונקס.

הטלוויזיה הלאומית תקדיש שעה בשבוע לתוכנית (בהנחייה אשכנזית מקורית) „זה הזמן שלנו", שבה יתארחו ראשי ויקירי העדה, כגון שרי המדע מודעי ופת, ושניים מן החמישיה הראשונה מתוך השלישיה והיחידה שבחזקתה הוציאה מפלגת „שורש" (לשעבר „העבודה"), עד להתפלגות ב־1992 למתנה פרס ולמתנה רבין). סך הכל, מנדט אחד (ח"כ אבא אבן).

בשטח מיוחד ליד „תוף שושנה" יוקם גן פסלים ע"ש יקיר המהפכה, דודו טופז, ואל הגן הזה ייאספו, מן הכיכרות והנופים, כל הפסלים האשכנזיים, בעיקר עבודות הריתוך והיציקה של תומרקין וקריסמן. בגן זה יוכלו האמנים הנ"ל לסיים, סוף סוף, את העבודות הנ"ל.

לבסוף, אחרי עמל של שנים, תצא לאור, בהוצאה ממלכתית, „האנציקלופדיה האשכנזית", בשני כרכים. הראשון ייקרא „הזמן הלבן". כך, מסתבר, נהגים בני אשכנז לצפות במתרחש. אולי משום כך מאפיין הם זמן רק בבחירת הצבע המתאים לזמן, ועל זה נאמר: „על שלושה דברים נתמעטו האשכנזים: על שימוש מופרז בסמים נגד הריון, שמא יצאו לעולם יותר ילדים ויתמעטו עצמם מכוונים כספים על שמרישיות. הדבר השני, שהיו בני אשכנז נותנים במצוות אמהותיהם ולומדים רפואה או עריכת דין, ונמצא שבכל ארץ־ישראל היו יותר רופאים מחולים ויותר עורכי דין מנאשמים. קמו מליון ושש מאות אלפים רופאים ועורכי דין, נשותיהם ובניהם, וירדו ארה"בה.

דבר שלישי: מרגע שנודע אצל האשכנזים כי הזמן הוא צהוב, נכרו אצלם הבילבול והמבוכה, נחלקו לטוענים כי מוטב לחכות, שהרי מקובל שצהוב מתחלף באדום, ואחרים סברו, כי מוטב להמשיך מכוח הירוק, ובכך היו רבים, צועקים ומבלבלים ת'ביצים, התפלאו עדות המזרח למראה טמטומם של האשכנזים, עשר ידי אחת נגדם – ונברו.

הכרך השני ייקרא „הזמן השחור". ■

"וירו" מזגן קטן פתרון גדול

יחידות הפיזור של "וירו" קטנות עד 1/4 בהשוואה לגודלן של יחידות הפיזור המקובלות, זו תוצאה של מחשבה מקורית, תכנון הנדסי ומיומנות. היחידות שונות בגודלן ומותאמות לכל חדר וחדר. בהתאם לצרכים ניתן להוסיף עד 3 יחידות פיזור למערכת גם במועד מאוחר יותר.

"וירו" לא רק אויר גם אוירה

גם במבט שני יחשוב כל אחד שמדובר בריהוט, עיצובו המרשים ומבחר צבעיו, יוצרים הרושם שלפניך מונחת שידה דקורטיבית יפהפיה. אנו לא שוברים קירות ולא עושים "צלקות", הקיר שלך ישאר שלם. הרב מפוצל של "וירו" ניתן להתקנה על כל קיר, אתה יכול למקמו על מדף הספרים, במטבח, בסלון או בחדר השינה.
עוד רהיט בבית "וירו".

ה"כפול" של "וירו" - לחדר הגדול.

המליצו עליו בעתון

ידיעות אחרונות — מה חדש

על המדפים הרבה חידושים. אחד המתוחכמים, מזגן ביתי, רב־מפוצל של "וירו", שנרשם כפטנט.
מעלותיו העיקריות: הוא יכול למזג (חימום־קירור), בו־זמנית כמה חדרים, גם אם אינם סמוכים, או במיפלסים שונים. מיספר יחידות־הכוח יכולות להגיע עד 3, מה שנותן היקף מיזוג של כמה מזגנים. יחידות הפיזור מותאמות לגודל החדר. כך שניתן לשלבן בכל פינה בחדר גם אם הוא קטן ומרוהט בצפיפות. הן דקורטיביות, וציפוי־העץ שלהן, שבא במיבחר צבעים, מותאם לריהוט בחדר.
30.3.1986

מעריב

"חברת "וירו" הישראלית מציעה התקנת מיזוג אויר מרכזי, כאשר יחידת המנוע מותקנת מחוץ לבית". מפזרי קור וחום נמצאים בכל חדר בנפרד וניתנים להפעלה וויסות כל אחד לחוד, "שיטה זו אידאלית מבחינת נוחיות וחסכונית כאחד..."
28.11.86

אלפי לקוחות מרוצים.

עד היום מכרה "וירו" אלפי מערכות המקררות ומחממות עונה אחר עונה, קיץ חורף, חורף קיץ. על לקוחותינו נמנים בתי מלון, קיבוצים, מושבים וחברות בניה — "דנקנר" לדוגמא, שגרירויות ארה"ב ופינלנד, מפעלים ומשרדים רבים, וילות וקוטג'ים וגם הרבה בתים קטנים. כשמדברים על בלאי, שרות ואמינות, יש ל"וירו" יותר "קבלות" מכל מזגן אחר הדומה לו — רק 6% קריאות לשרות ובענף כשלנו ניתן להגדיר תופעה שכזו — כמעט אפס תקלות. היום ב"וירו" קוטפים את הפירות, לאחר 10 עונות שהיו מאוד חמות וקרות.
לפני 5 שנים היתה "וירו" חברה קטנה, שגדלה וגדלה וכאן מתחילה הגאווה.

"וירו" הרבה אויר מעט מחיר

"וירו" הוא מזגן רב עונתי, אתה נהנה ממנו בכל ימות השנה, בקיץ כמצנן ובחורף כמחמם, בכך אין למעשה כל חידוש, אך ב"וירו" החימום אינו נחשב לתוספת והוא חלק מהמזגן, לכן לא תידרש לשלם כל תוספת מחיר בהשוואה למזגנים אחרים. ניתן להדליק/להפעיל כל מתג לחוד ב־3 מפזרים/חדרים שונים, זה מקורי ובלעדי למזגני "וירו" ועבורך הצרכן החסכון הוא רב, כי אתה משלם רק עבור מה שאתה צורך.
"וירו" פתרון עם חסכון.

ועוד כמה תכונות עם הרבה מעלות

במבחר צבעים

שקט. אתה מוזמן להאזין לדממה.

חם? יועץ בחינם
טלפן ל"וירו" 24 שעות ביממה ויועץ יבוא אליך ללא תמורה במועד הנוח לך. ממנו תשמע איזה "וירו" מתאים לך. ועל הסדרי התשלום המגוונים שהחברה מעמידה לרשותך. תודה.

וירו מזגן רב מפוצל, קטן, חכם וכחול לבן

מפעל ומחלקת שיווק: אזור תעשיה רעננה. בנין סולל בונה 39 מיקוד 43660 טל' 052-452124, 052-451074
אולם תצוגה: תל אביב דיזנגוף סנטר קומה ב' "בגשר" טל: 03-287362, 03-204679 חיפה והצפון — "הנדסת מערכות בע"מ" רח' יבנה 1 חיפה 04-662231, 04-660633 באר שבע והדרום — "תנופה" רח' רמב"ם 29 057-31919, 057-77032
נתניה — "חרמון מזגנים" אחד העם 9 053-349483, 053-336003 גבעתיים — "מרכז המזגנים" כצנלסון 122 03-720678, 03-315036

במאמר מדהים שפורסם בברית־המועצות, יוצא המשורר הסובייטי המפורסם ביותר נגד בני עמו המשלימים עם מחסור והשפלה • מזהיר כי „סבלנות" כזאת תחסל את ה'פרסטרוייקה', הבניה מחדש

יבגני ייבטושנקו. תצלום: קמרה פרס. „הממשלה החליטה להילחם באלכוהוליזם. רעיון טוב. אבל התוצאה היא מחסור בסוכר, עוד תורים, עוד השפלה"

„אנחנו משפילים את עצמנו"

יבגני ייבטושנקו

עם הפעלת מדיניות ה„גלסנוסט" של מיכאיל גורבאצ'וב, החלו להופיע בעיתונות הסובייטית מאמרים מדהימים, שעד לפני שנתיים לא ניתן היה להעלותם על הדעת. בין הבולטים שבהם, מאמר זה של המשורר הסובייטי הנודע יבגני ייבטושנקו, 54, שהופיע בחודש שעבר ב„ליטרטורנאייה גאזטה".

■■■

אינני זוכר מתי שמעתי לראשונה את המלה הזאת, הרוסית כל כך, „פריטרפלסוט" (סבלנות צייתנית). אבל זה היה מזמן.

„סלח לי על המתנה, יבגני אלכסנדרוביץ', אבל זה דבר יקר ערך בימים האלה", אמרה לי קרובת משפחה, והניחה חבילת סוכר קטנה על השולחן שלנו, בחג ה־1 במאי האחרון. וזה, בשנה ה־71 לשלטון הסובייטים, למעלה מ־40 שנה אחרי המלחמה ולפתע, עברה בי שמחה כבירה על האושר הביתי הזה, כשעוד כה רבים מאיתנו חייבים להסתפק בתחליפים. והאשה נאנחה ואמרה, „תראה לאן הגענו... וכל זה בגלל ה'פריטרפלסוט' הארורה שלנו..."

אני עצמי לא יכולתי לבטא את הדבר בצורה טובה יותר. המלה הזו מבטאת כבוד כלפי הסבלנות. יש סבלנות הראויה לכבוד – הסבלנות של יולדת, הסבלנות של יוצרי אמת בעבודתם, הסבלנות של המעונים שאינם מגלים את שמות חבריהם. אבל לצידה, יש גם סבלנות אחרת, משפילה, בלתי אנושית. איך אנחנו יכולים להתייחס בכבוד אל עצמנו, אם אנחנו נכונים לשאת זילזול יומיומי כלפינו? כל תור וכל מחסור הם ביטוי לאי הכבוד של החברה כלפי עצמה.

אנחנו היינו רגילים להטיל את האשמה על אחרים, בייחוד על הממשלה, בכל הנוגע למחסור וגם בקשר לבעיות אחרות. עכשיו, תודה לאל הטוב והמיטיב, התחלנו לדבר לא רק על פשעיו האישיים של סטאלין, אלא גם על הפשעים של חבר מרעיו.

בואו נהיה כנים ונודה, כי לא רק הקליקה השלטת הייתה אשמה. העם עצמו נושא באשמה, על שהתיר לאותה קליקה לעשות כטוב בעיניה.

התרת פשעים היא צורה של נטילת חלק בפשעים אלה, ומבחינה היסטורית, אנחנו רגילים להתיר את קיומם של פשעים. זוהי בדיוק ה„פריטרפלוסט". הגיע הזמן שנפסיק להאשים את הביורוקרטיה בכל הבעיות. אם אנחנו משלימים איתה, הרי זה הדבר שאנחנו ראויים לו.

בואו נקח לדוגמה דבר „שולי", המחסור בסוכר. מי אשם בזה? הוועד המרכזי? הממשלה? ברור, שוו אשמתם. אבל האם אתה ואני לא אשמים באותה מידה? אנחנו הרי השלמנו עם מחסור במיצרכים שונים, שנעלמו מהשוק בזה אחר זה. ואיך יכולנו להיות מופתעים מהעלמותם של דברים שוליים לכאורה, אם רק עד תמול־שלשום השלמנו עם העלמותם של בני אדם רבים כל כך?

בואו ונגיד בגלוי מה גרם לכך, שחבילת סוכר תהיה מתנה יקרת ערך, כיום הסולידאריות הבינלאומי של פועלי העולם. המנהיגים החדשים שלנו החליטו לפעול בצורה נחרצת בקשר לבעיית האלכוהוליזם והתוצאות שלה. אבל לא נקבעה שום מדיניות. היו נאומים, והרוברים היו קשובים ביותר לקול המוחרים.

חבלה במסווה של תמיכה היא אחת הסכנות הגדולות ביותר האורבות לפרסטרוייקה, סכנה אחרת טמונה במינהג הרוסי הזה, של חיבוק עז, לפעמים עד כמוות. הרעיון של מאבק באלכוהוליזם הוא נכון עקרונית. אבל הכל עוות במיתקפה של התלהבות צבועה.

מדוע היחס הזה אל כל תושבי ברית המועצות, כאל אלכוהוליסטים ברוניים? האם זה מה שמגיע להם, אחרי כל התורים שבהם הם נאלצים לעמוד, שיעמדו עכשיו בתור לסוכר? גם הדבר הזה נובע מהעובדה שאנחנו משלימים עם ביצוע עיוור של החלטות. בתורים המייגעים האלה, לא הורסים רק בריאות וזמן. בני אדם נהרסים בכח.

■■■

המשקאות המיוצרים בבתי חרושת של הממשלה, הם ברמה אנושה. אבל בכל זאת הם צריכים להתאים לסטנדרטים מסויימים. מבח[illegible] לנסות ולייצר כוהל ביתי. אני מודה שאני עצמי, בלילה אחד של כפור בקמצ'קטה, לגמתי מהמשקה המקומי, העשוי מרסק עגבניות. למחרת הרגליים שלי התנפחו מאוד, והרופא שהוזעק אמר, „הו, טעמת ממשקה העגבניות המפורסם שלנו".

מדוע הופתענו מכך שהסוכר נעלם מן השוק? זה היה חייב לקרות. האם לא ניתן היה לחזות את זה מראש? חברה דמוקרטית של ממש, היא חברה שבה מרגישים את המימשל מלמטה למעלה, ולא חברה הנשלטת על ידי הצמרת, תוך אדישות גמורה של העם, אשר מאשים את ההנהגה בכל דבר. סיסמת הכניעה הפאסיבית היא „אני רק אחד. מה אני יכול כבר לעשות". אבל אם אתה מצדיק את הפחדנות שלך, בכך שאתה אומר כי אתה לא יכול לעשות דבר, אין לך עוד שום זכות להתלונן.

בכל אשמה אותה סבלנות צייתנית שלנו. 300 שנה תחת שלטון הטאטארים ועוד 300 שנה תחת שלטון בית רומאנוב, פיתחו בקרב העם הרוסי סבלנות של גבורה, שהביאה למהפיכות, וכן סבלנות צייתנית, בזויה.

העם הרוסי קיבל בסבלנות דיכוי, מיסוי ודקוני, השפלת מדענים, מלחינים, סופרים. האנשים הטובים ביותר סולקו מן הדרך. זה היה סיוט. ועכשיו עלינו ללמד את עצמנו לא לשאת עוד את הסבלנות הזאת. „פריטרפלוסט" היא כניעה להשפלה שאין לה קץ. והנה משפילים את עצמנו כאשר אנחנו מגטים למצוא דירה. מטפילים את עצמנו בג'ונגל של הסוחרים כדי להשיג כל דבר, החל מטאפט קיר וכלה באסלה. אנחנו משפילים את עצמנו בחנויות, מספרות, מכבסות, מוסכים, מסעדות. אנחנו מבזבזים את כל זמננו בניסיון להשיג דבר מה. משפיל שאנחנו עדיין לא מסוגלים לדאוג לכל המזון שלנו ועלינו לקנות לחם וחמאה ובשר ופירות בחוץ לארץ.

משפיל שאנחנו עדיין לא יכולים לייצר בגדים טובים, ועל כן אנחנו רודפים כל הזמן אחרי ביגוד תוצרת חוץ. עלינו לייצר בגדים שלא נתבייש ללבוש אותם. משפיל שאין לנו מספיק תרופות. המחסור בספרים הוא משפיל – זוהי בגידה ברוח האדם. המחסור במחשבים משפיל – בגידה במחשבה המודרנית של התקופה שלנו. הביורוקרטיה הכרוכה בנסיעה לחוץ לארץ משפילה, חרף כל ההבטחות שניתנו לפשט אותה.

אבל הדבר הנורא ביותר הוא כאשר אנחנו, המושפלים, מתחילים להשפיל אחרים. השפלת אחרים היא התמכרות נוראה.

הגלסנוסט הוא הצהרת מלחמה על ההשפלה חסרת הקץ הזו. זוהי מלחמה על השבת הכבוד האנושי שלנו. לכל אדם יש זכות לשמוע את המוזיקה שהוא אוהב, להתלבש איך שהוא רוצה, להסתפר איך שבא לו. בלי יוזמה אישית, לא נוכל להתקדם בתחום הכלכלי ולא בתחום החברתי.

מסך הברזל שהפריד במשך שנים בין ארצנו ובין המערב, יצר לנו דימוי כפול: מושך ומטיל אימה. מבצעי התעווה של אנשינו במלחמה נגד היטלר, הוסיפו הילת גבורה לדימוי הזה. מדיניות ההפשרה של חרושצ'וב יצרה תקווה להבנה, האמת המחרידה על המזוות של סטאלין, מעצריהם של לוחמי החופש, השלכת אנשים בריאים לבתי חולים פסיכיאטרים, הגלייתו של אנדרי סאחארוב, הנוכחות של כוחותינו באפגניסטן – כל אלה, מגעו באותה הילה של גבורה, בעיני העולם הפכנו לממלכת רשע אנטי־נוצרית. והדות לגלסנוסט ושלבי הדמוקראטיזציה, זה מתחיל להשתנות.

אנחנו לא צריכים איפור או מסיכה על הפנים שלנו, כדי להרשים את הזרים או להביא לכך שהם יחבבו אותנו. ברור, הייתי מאוד רוצה שהעולם יאהב את ארצנו, אבל לא באמצעות שקרים, אלא בזכות האמת שהיא מביאה לעולם.

ומעל הכל, אני מייחל לכך שארצנו תאהב את עצמה. אנחנו אוהבים אותה, גאים במסורת שלה. אבל לא כל מה שקשור למסורת הוא בהכרח דבר טוב, ו„הפריטרפלוסט" היא מסורת רעה, שצריך לסלק אותה מהחיים שלנו, כי פנינו אל הפרסטרוייקה, הבנייה מחדש. ■

שיונה עיים

> „עכשיו, תודה לאל הטוב והמיטיב, התחלנו לדבר לא רק על פשעיו האישיים של סטאלין, אלא גם על הפשעים של חבר מרעיו. לא רק הקליקה השלטת היתה אשמה. העם עצמו נושא באשמה, על שהתיר לאותה קליקה לעשות כטוב בעיניה"

HIFI 29" MULTISYSTEM
מסך סופר ענק • סופר שטוח

אולפן הקרנה פרטי בביתכם
וההנאה כולה שלכם!

הטלוויזיה, היא אמצעי הבידור העיקרי. כל אחד מאתנו, מבלה שעות רבות ביום מול המסך בצפייה בתכניות טלוויזיה וסרטי קולנוע בוידאו.
סרטי קולנוע לא נוצרו למסך הטלוויזיה, לכן ברוב המכשירים מתקבלת תוצאה הרחוקה מן המקור הקולנועי ומתגמת בהנאתכם!
הדור החדש של טלוויזיות טלפונקן, מצויד ב־4 חידושים בולטים המעניקים לכם תמונת מסך, באיכות ללא תחרות והנאה מושלמת גם מסרטי קולנוע.

PCS
P.C.S שיטה זו הבלעדית לטלפונקן, מבטיחה פיזור אחיד ומושלם, של התמונה על פני כל המסך, וחדות מכסימלית של הטקסטים על גבי התמונה.

BLACK SQUARE TUBE
BLACK MATRIX שפופרת המסך הריבועית בשיטת ה"בלק מטריקס" עם "התותח האלקטרוני" המבוקר דיגיטלית, מבטיחים הפרדות צבעים מדוייקת, ותמונה צבעונית חזקה ברורה ואמיתית.

ANTIREFLEX מכשיר הטלוויזיה HI.FI 29" MULTISYSTEM של טלפונקן, הוא הראשון בעולם עם מסך המונע השתקפות חפצי החדר על פני המסך.

הטלוויזיות של טלפונקן מוכנות כבר היום להתקשורת האלקטרונית של מחר. לכן, יש בהן גם:
★ חיבור לקליטה מלוויינים ★ חיבור לטלוויזיה בכבלים ★ אפשרות לטלטקסט ★ אפשרות לשידורי סטריאו ★ חיבור למחשב ★ חיבור למשחקי טלוויזיה ★ חיבור למצלמת בטחון במעגל סגור ★ חיבור למצלמת וידאו ★ חיבור לרמקולים חיצוניים, אוזניות וטייפ קסטה ★ חיבור לטלפון ללוויזיה ★ שלט רחוק מואר.

כל זאת, והמחיר המפתיע הופכים את טלוויזיות טלפונקן, לקניה הכדאית ביותר!

לפרוספקט צבעוני חינם: פנו אל: אלקטרו ויסטה בע"מ, [illegible] נציגים בלעדיים בישראל של:

TELEFUNKEN
מסורת איכות!

להשיג בחנויות המובחרות ב:

מה כדאי ללמוד כדי שתהיה לך עבודה טובה בשנת 2000? – אף אחד מהמקצועות שהאמא היהודיה מאחלת לבניה

לאה אתגר

מה תעשה כשתהיה גדול? תהיה רופא, עורך דין, מהנדס, טייס, עיתונאי, איש יחסי ציבור, מנהל בנק, איש מדע. משהו זוהר, עם הרבה כסף, עם יוקרה. למה לא? מגיע לך, אתה רק בן 20 פלוס, ראש פתוח על הכתפיים, אבא ואמא שחושבים שאתה גאון, כל העתיד לפניך.

עובד טקסטיל, פועל רפוס, מטפל בקשישים, סייען רפואי, מוכר בסופרמרקט? מה פתאום? אתה לא פראייר של אף אחד. את המקצועות האלה אתה משאיר לאחרים. מקסימום, מוכן להתפשר על עבודת קייץ כמלצר באיזה פאב יוקרתי. עבודת ארעי של 80 שקל ללילה, נקי ממס.

פה אולי הטעות שלך. לא חשוב אם זה עתה סיימת שירות צבאי ואתה חוכך בדעתך כיצד להמשיך, או שכבר רכשת לך תואר ראשון באחד ממקצועות מדעי הרוח או מדעי החברה – אתה נמצא פחות או יותר באותו מצב.

העולם של סוף שנות ה־80 עובר שינויים כלכליים ודמוגרפיים גדולים. נוף העבודות משתנה. אתה כבר לא מסיים אוניברסיטה, ובחוץ מחכה לך העבודה עליה חלמת. כלכלני העולם צופים, ששנות ה־90 תהיינה בסימן של האטה כלכלית עולמית, בצד התקדמות טכנולוגית. תהיה דרישה גוברת למקצועות טכניים, לעובדי שירותים, ובעיקר למיקצועות הקשורים ב...הזדקנות האוכלוסיה.

כיצד כל אלה קשורים לתיכנון עתידך? קשורים גם קשורים. כאשר בורסה מתמוטטת, יש לכך השפעה ישירה על שוק העבודה. כאשר האינתיפדה בשטחים נמשכת, ההיצע והביקוש משתנים. כאשר אוכלוסיית-הארץ מזדקנת, ועל כל ארבעה אזרחים יש אחד שהגיע לגיל בו הוא זקוק לסיעוד, נוצרות מישרות סיעוד חדשות. כאשר כלכלת ישראל עוברת מהפך, מפעלים בינוניים מתמוטטים, אחרים מתקשים להחזיק מעמד, היצע העבודה משתנה.

■■■

מקובל בשוק הכלכלי המערבי להניח, שהראשונים להרגיש בשינויים הם העוסקים בענף הבניה ובמכירת מוצרים בעלי נחיצות משנית. ההסבר: אנשים לא ירוצו לקנות בית חדש או מוצרי מותרות כאשר העתיד הכלכלי נראה להם מעורפל.

כך, בארה"ב. בארצנו חסרת היציבות יש להסתמך עליה בהסתייגות. לא כל מה שנכון שם, תופס במאה אחוז אצלנו. הסטודנט הישראלי, בהשוואה לאמריקני, בוחר במסלול לימודים בהתאם לנטיות ליבו, לרוב בלי להתחשב בשוק העבודה. רוצה ללמוד מקצוע הנחשב יוקרתי. מעטים חושבים מה יהיה הלאה.

רונלד קוטצנר, מתכנן מקצועות ראשי במשרד העבודה האמריקני מציע: כדאי לך להתחשב פחות בנטיות הלב, ולבחור מקצוע בעל סיכוי לצמיחה בעתיד.

רק לפני עשר שנים האכילו אותנו במקצועות העתיד: דיברו על דור שיטוס בחלל, שיחולל נפלאות במעבדה, שיפעיל את העולם בלחיצת כפתור. באו סוף שנות ה־80, וטפחו על פנינו. לא צריך אנשים של כפתורים. נכון, אנחנו מתפתחים, אבל אנחנו צריכים אנשים עובדים, לא בשמיים, על הארץ.

העולם של מחר מחפש מקצועות עם תחום התמחות צר להחריד. נתונים אמריקניים: על כל סייענית לעורך דין שמתקבלת היום לעבודה, מבקשים בשוק שתיים. עוזרים טכניים רפואיים עומדים בראש סולם המבוקשים: מומחים למכונות רפואיות, סוכנים לציוד רפואי. דרושים אנשי סיעוד: תרפיסטים, אחיות, סייענים לרופאים. דרושים טכנאים שיודעים לתקן הכל, החל ממכשור רפואי וכלה במכשור ביתי. דרושים שיננים, מוכרים משוטים, מלצרים, אנשי ניקיון, קופאים, נהגי משאיות, מזכירות, שומרים ומוכרים בסופרמרקטים. שום דבר מלהיב.

■■■

בישראל, אין תיכנון מקצועות עתידי. במכון הדסה להכוונה מקצועית בירושלים, במוסדות להכוון תעסוקתי באוניברסיטאות, אין הערכות מה יהיו מקצועות העתיד. יש רק טבלאות של היצע וביקוש. אין צפי מדעי.

כל שנה יוצאים לשוק העבודה שלנו כ־60 אלף בוגרי תיכון וכ־15 אלף בוגרי אוניברסיטאות. דרורה רטנר, פסיכולוגית תעשייתית ויועצת בכירה במכון הדסה בירושלים מצביעה על הבעיה הישראלית: רוב המגיעים לשלב ההתחבטות בבחירת מקצוע, שואפים לתואר אקדמאי. לא תמיד חשוב במה. החברה הישראלית מתייחסת היום לתואר ראשון כאל תעודת בגרות. אם פעם למדת מלונאות משום שלא התקבלת לאוניברסיטה, הרי היום אתה נידרש שיהיה לך תואר אקדמאי אם אתה מצפה לנהל מלון. גם אם אתה לומד פיסיותרפיה, אתה צריך תואר אקדמאי, ואפילו הסימנרים המכשירים מורים לבתי ספר עממיים, מספקים היום תואר אקדמי.

למרות האקדמיזציה שעוברת על הדור הצעיר, הקשר בין מיקצוע הלימוד לבין העבודה המעשית רופף למדי: אתה יכול לסיים בהצטיינות, כמו מאות אחרים, את החוג למדע המדינה ויחסים בינלאומיים – הסיכוי שלך להתקבל כצוער במישרד החוץ שואף לאפס. אם תסיים פילוסופיה וספרות, סביר שתצטרך לעבור הסבה מקצועית.

גם במקצועות מוגדרים יותר. הדיעה המקובלת בישראל היא, שמקצועות כמו רפואה, משפטים, ראיית חשבון או עבודה סוציאלית, הם מקצועות תכל'ס: כשתסיים, יהיה לך מקצוע ביד. במציאות, דווקא למקצוע היוקרתי ביותר, רפואה, הסיכוי למצוא עבודה בערים הגדולות, נמוך. משפטים? ברכה ברעם, מנהלת היחידה להכוון תעסוקתי באוניברסיטת תל אביב, מעריכה: יותר מ־51 אחוזים מבוגרי בתי הספר למשפטים לא עוסקים בעריכת דין. אם תגיד לסטודנט למשפטים שנה ראשונה, שהוא הולך להשקיע ארבע או חמש שנים בלימוד מקצוע שלא יעסוק בו בעתיד – הוא יביט בך בזלזול.

תמונה כלל עולמית: העולם רווי רופאים, מהנדסים. רווי עד לעייפה במומחי מחשבים, סקטור חדש יחסית שבוגריו מחפשים תעסוקה. יש יותר מדי מומחים לסטטיסטיקה, יותר מדי כימאים, ביולוגים, ארכיטקטים. יותר מדי מומחים לאלקטרוניקה, יותר מדי מומחים לבורסה, וגם, יותר מדי... איכרים.

בארץ, דווקא אלה שלמדו מקצועות מוגדרים מאוד, כמו רפואה הנדסה, מתקשים למצוא עם תום הלימודים את העבודה עליה חלמו. אחוז היורדים ביניהם גבוה. לעומת זאת, יש מחסור במקצועות סמוכים לרפואה: רוקחות, סיעוד. יש מחסור במקצועות סמוכים להנדסה: בקרת טיב, איכות, תעשיית טקסטיל, קוסמטיקה, הדברה ותעשיית המזון.

באופן פרדוכסאלי, מצבם של אלה שלמדו מקצועות פחות "מעשיים" – טוב יותר. מבחינה פסיכולוגית, הם פתוחים יותר להסבה מקצועית, גמישים יותר ביחס לדרישות השוק: תוכניות סיעוד, עבודות קהילה, תועמלנות רפואית, כתיבה טכנית, ספרנות, מלונאות ועוד.

זו, כפי הנראה, המציאות שההולכים ללמוד באוניברסיטאות צריכים להיות מודעים לה: ללימודי התואר ראשון יש להתייחס כאל השכלה כללית בלבד. אחריהם, יש להשקיע עוד שלוש או ארבע שנים בהכשרה מקצועית, שלא תמיד קשורה בתואר.

המחברים סטרון ודויס צופים בסיפרם החדש, "החיפוש הגדול אחר העבודה" (הוצאת סיימון אנד שוסטר) שבסוף המאה, על כל מושרה מנויה, תוצענה תריסר מישרות

מקצועות המחר

המדינה חייבת לך כסף!

בנק טפחות

שלמו לפקודת לכבוד משרד השיכון

טפחות בנק משכנתאות לישראל בע"מ

שקל חדש New Sheqel

בוא וקבל אותו מהמומחים למשכנתאות

אם אתה נמנה על אחת הקבוצות הבאות:

חסרי דיור: זוגות צעירים • עולים חדשים • משפחות חד־הוריות • יחידים מעל גיל 27 • מתיישבים בישובי פיתוח • זכאי מפעל חסכון לבניין.

בעלי דיור: משפחות המתגוררות בצפיפות • בריאות לקויה המחייבת שינוי בתנאי המגורים • מוכרי דירות לפני 1983 • דיירי שכונות שיקום • רוכשי דירה שניה באזורי פיתוח ויש"ע • מחזיקי דירה בשכירות סוציאלית • זכאי מפעל חסכון לבניין.

בנוסף לסכומים אותם "חייבת" לכם המדינה תוכלו לקבל הלוואות משלימות ממקורות הבנק. המומחים למשכנתאות יבדקו את גובה זכאותכם, ידריכו, יכוונו אתכם ויעזרו לכם לקבל את המשכנתא ביעילות ובמהירות אפילו בו ביום. היכנסו עוד היום לאחד מסניפי בנק טפחות ושאלו את המומחים.

בנק טפחות

יר המודרני יחליף במשך חייו חמישה עד ישה עיסוקים בממוצע. לימודיו יהיו מעין הכנה לחיים. סביר להניח שלא יעסוק במקצוע אותו למד

גליה בלאס (24), תואר ראשון בספרות ולשון, שנתיים נוספות ללימודי מקצוע מעשי. תצלום: יצחק נופך־מוזס

יותר מ־51 אחוזים מבוגרי בתי הספר למשפטים לא עוסקים בעריכת דין. הסיכוי למצוא תעסוקה בתחום הרפואה נמוך מאוד. על כל מישרה בתחום הוטרינריה מתחרים 16

יוסי חסידי (25), תואר ראשון כללי, אולי יעשה הסבה למינהל עסקים. תצלום: יצחק נופך־מוזס

הישראלי של סוף שנות ה־80 ההולך ללמוד מקצוע, חולם על עסק עצמאי והרבה כסף. בשביל זה, לא מוכרחים להיות בוגר אוניברסיטה

הקשורות לשירותים רפואיים. לא רופאים, אלא אלה הנותנים שירותים על ידי. צופים שתעשיית המסעדות והמלונאות, ועימה כל תעשיית השירותים המוכרת נוחות לשעות הפנאי, תיצמח בשיעור של 20 אחוזים לשנה. צופים גם צמיחה בשירותים נילווים, כמו סוכנויות לניקוי בניינים, סוכנויות למתן שירותים שונים. והצמיחה הגדולה ביותר הינה דווקא במה שניתפס אצלנו כעבודות ארעיות.

■■■

בהערכה גסה, מחצית מהמגיעים לשוק העבודה בארץ חולמים על עסק משלהם. בוגרי פיסיותרפיה חושבים על פתיחת מכון; לומדי הפסיכולוגיה חולמים על פרקטיקה פרטית; מהנדסים חושבים על עסק של ייצוא ויבוא; טכנאי שיניים, מקצוע שהפופולריות שלו עלתה באופן מדהים בשנים האחרונות, חולמים על מעבדה משלהם.

החברה הישראלית מעריכה עצמאים שמרוויחים היטב. רופא, מנהל מחלקה, שמרוויח תשעה שקלים לשעה, הופך פחות לנושא קינאה מבעל עסק או מסעדן. השוק מלא היום בצעירים, שמחפשים להיות יזמים. לא תמיד בתחום אותו למדו.

שוק העבודה המודרני במדינת ישראל כולל רשימה של 400 מקצועות. המקצועות, על אפשרויות הלימוד וההכשרה לקראתם, מרוכזים בתיקים עבי כרס במכון הדסה להכוון מקצועי. הבעיה העיקרית: יש במשק מאות מקצועות, שאין להם מסלול לימודים אקדמי מוגדר.

למשל: מנהל כוח אדם, רכז תרבות למוסד גדול, איש יחסי ציבור, עיתונאי, איש ביטוח, מסעדן, מנהל בנק, תועמלן רפואי, מומחה לכתיבה ועריכה טכנית, מזכירה בכירה, מנהל לישכה — מה הם למדו? אולי ספרות, אולי היסטוריה, אולי מינהל עסקים. אלא מה? בשל הניידות הרבה במקצועות עכשוויים, יש כיום שפע של קורסים. סיימת תואר אקדמאי, ואתה מוצא עצמך בקורס לטכנאות דפוס; אם סיימת פילוסופיה, תצטרף אולי לקורס לאלקטרו אופטיקה; סיימת בצלאל וחשבת על עצמך כעל אמן, ואתה מוצא את עצמך בקורס לצילום טכני; סיימת מינהל עסקים וכלכלה ואתה עובר קורס לפירסום.

יוצא מן הכלל חשבונאות: זהו כמעט המקצוע היחיד, שבו תוכל להיקלט מייד בשוק העבודה. כל עוד המדינה המודרנית עשירה בחוקי מיסים, מע"מ, הנהלות ספרים, חישובים והסדרים, כל בעל מכולת צריך מנהל חשבונות.

יעל ב., ירושלמית בת 27, עובדת היום כטכנולוגית של דפוס. לפני כשלוש שנים סיימה לימודי כלכלה ואמנות, תואר ראשון באוניברסיטה העברית בירושלים. בסיום הלימודים, לא היה לה ברור במה תעסוק. התברר לה שכדי להשתלב במקצוע בתחום האמנות, היא צריכה לסיים לפחות תואר שני, וגם אז העבודה בה תעסוק אינה מוגדרת.

אולי בשל תשדירי השירות בטלוויזיה או בסיוע ההכוונה המקצועית, החליטה ללמוד במיכללה לדפוס. קורס בן שנתיים, לימודים יומיומיים. בשנה הראשונה לומדים את מקצועות הדפוס בתוספת צילום, אנגלית, כימיה של הצבעים ומקצועות רלבנטיים. בשנה השניה, ממשיכים בלימודים תיאורתיים, אבל מחצית היום מוקדשת לעבודה מעשית, בבתי דפוס מודרניים, בהוצאות לאור.

שוק העבודה חטף אותה. משכורות התחלתיות נעות בין 1200 ל־1800 שקלים.

עינת טופל (22), אולגה פלדמן (21) ועופר עינת (23) בחרו ללמוד באוניברסיטת תל אביב פיסיותרפיה. לכאורה, מקצוע מעשי מאוד, מצריך ארבע שנות לימוד. השלושה מדברים על העניין האישי שיש להם בלימוד מקצוע הסמוך לעולם הרפואה. מקצוע עם עתיד, מקצוע שבפירוש יש לו ביקוש. אבל כשמדברים על סיום הלימודים, הם אינם בטוחים כיצד יתפרנסו. הם מעריכים שפיסיותרפיסט מתחיל משתכר כ־400 עד 500 שקלים בחודש. איך יתקיימו משכר כזה לאחר ארבע שנות לימודים?

מאיר פינקו (26) בוגר החוג למדעים באוניברסיטת תל אביב. היה רוצה להיות חוקר בשטח הניאורו־ביולוגיה, מדע העצבים והמוח. הוא מעריך שמשכורת התחלתית תהיה בסדר גודל של 1000 שקל לחודש. הוא ימשיך לתואר שני, ואז, אם לא יהיה צורך בחוקרים מסוגו, יירד מהארץ. בינתיים, עובד בחצי מישרה בחברת מחשבים כטכנאי אלקטרוניקה, תחום בו התמחה בעת שירותו הצבאי. לו היה יוצא לשוק העבודה כטכנאי, היתה משכורתו העכשווית נעה בין 1800 ל־2000 שקלים.

אסנת מסד (30), גומרת תואר שני בכימיה. מסבירה: „לא יודעת למה השקעתי חמש שנים בלימודי הכימיה. זו היתה החלטה פרוואית בלי בדיקה מה מציע שוק העבודה. אני מעריכה שאולי אוכל לקבל בחוץ 1300 שקל. בינתיים, אני מילגאית, עובדת מעט באוניברסיטה ומשלימה הכנסה ממלצרות ומשיעורים פרטיים".

יוסי חסידי (25) מסיים תואר ראשון כללי. ספרות, היסטוריה, פילוסופיה. ימשיך בלימודים גם לתואר שני. לא יהיה קשר בין מה שלמד למה שיעשה בחיים. בשלב מאוחר יותר, אולי יחליט לעשות הסבה למינהל עסקים.

עובדיה עזרא (29) לומד פילוסופיה וספרות. חושב להמשיך בפילוסופיה לדוקטורט. מתפרנס כסבל בנמל התעופה בן גוריון. מעריך שסבל במישרה מלאה, עם ההטבות, מקבל 1500 שקלים נקי לחודש. יותר מדוקטור לפילוסופיה.

גליה בלאס (24) סיימה תואר ראשון בספרות ולשון באוניברסיטת תל אביב, נרשמה ללימודי עריכה לשונית למשך השנתיים הבאות באוניברסיטת בר אילן, כדי להשיג עבודה. במשך שנות הלימודים למדה להדפיס ולנהל מישרד. ההערכה שלה: „למדתי להשכלה כללית, אבל כשסיימתי חיפשתי מקצוע חדשני. צריך עכשיו להשקיע עוד שתי שנות לימוד כדי לעבוד".

■■■

כעשרים אחוזים משוק העבודה הישראלי מאויישים על ידי עובדים ארעיים. גילאי 16 עד 24. לקראת שנת אלפיים, יהפכו כארבעה אחוזים משוק ארעי זה לעובדי קבע. יהיו מנהלי מחלקות מזון במלונות, אחראים למישמרת עם תארים אקדמאים. אחוז הנשים העובדות יגדל: מ־44 אחוזים של שוק העבודה, תגענה ל־47 אחוזים. מקצועות מסויימים ייעלמו, אחרים יפתחו.

שוק התעשיה הזעירה יציע פחות מישרות. עבודות כמו צביעה של חלקי תעשיה, רתכות, נפחות, מסגרות לתעשיה, ייעלמו כמעט לחלוטין, את מקום העובדים האנושיים תופסת הרובוטיקה. כניסת הרובוטיקה פותחת מישרות חדשות: מפעילי מיכשור מדוייק, טכנאי רובוטיקה, מיגוון של מקצועות ספציפיים. ככל שהשכלתך הטכנית עולה, כך עולים סיכוייך להיקלט בשוק העבודה.

צריך להיזהר מתחזיות: עד לפני זמן קצר, מקובל היה להאמין שכל בוגר מינהל עסקים יזכה במישרה בתעשיית הכסף, הבורסה, מוסדות פיננסיים. היום, אלה מוסדות רוויים יחסית.

בשנה האחרונה, היתה אכזבה גם לבוגרי מדעי המחשב. המשק הישראלי סבל מרוויה בפיתוח תוכנות. חסרים, לעומת זאת, משווקים לתוכנות אלה, אנשי מכירות טכניים. מסקנה: גם בוגרי מקצועות טכניים צריכים גמישות מחשבתית, המאפשרת מעבר מתחום לתחום.

בנוסף לכל תחלואי הרפואה הישראלית, גם שוק העבודה הרפואי סובל מרוויה. מי שמסיים רפואה בארץ, צריך להיות מוכן לעבוד בעפולה או בבאר שבע, וגם שם הביקוש נמוך מאוד. מקצועות סמוכים, כמו רפואת שיניים, עדיין עומדים בביקוש בינוני, אבל גם הם הולכים ומתמלאים במהירות. רפואה וטרינרית? על כל מישרה מתפנה, מתחרים 16. בארץ, רשומים 580 וטרינרים. כל שנה מצטרפים כ־30 חדשים, כאלה שבגרו בחו"ל, וחושבים שהמישרה ממתינה להם.

■■■

בינואר 1988, פירסמה לישכת התעסוקה דרישה ל־1269 מישרות אקדמאיות. זאת, כאשר כ־4000 אקדמאים נרשמו כדורשי עבודה. אלה נתונים חלקיים. רוב האקדמאים בישראל מסתדרים בכוחות עצמם או פונים למישרדים פרטיים להכוונה מקצועית.

סקר של שירות התעסוקה לאקדמאים מצביע על החמרה במצב התעסוקה: ירידה בדרישה בתחום ההנדסה, להוציא הנדסה אזרחית ואדריכלות. אפשרות נמוכה מאוד להיקלט בעבודה בתחום הנדסה כימית, הנדסת מכונות, הנדסת ניהול וייצור. בתחום מדעי הטבע, פרט לפיסיקה ורוקחות, אין כמעט ביקוש. בתחום מדעי הרוח והחברה, ביקוש מצומצם. אפשרות עבודה טובה יותר בפסיכולוגיה ובחשבונאות.

בארצות הברית מקובל, שבוגרי אוניברסיטה יוקרתית זוכים לפניות ממקומות עבודה עוד בטרם סיימו את הלימודים. בוגרי מינהל עסקים, משפטים, ראיית חשבון, נפגשים בשנת לימודיהם האחרונה עם נציגי חברות גדולות, משרדים לעריכת דין או ראיית חשבון.

שכרם של המתחילים אינו נמוך. כך, למשל, בוגר הנדסה באוניברסיטאות אם.איי.טי או הרווארד, הנחשבות יוקרתיות, יזכה לשכר שנתי התחלתי של כ־30 אלף דולר. בוגר פיסיקה – 23 אלף דולר בשנה. בוגר מינהל עסקים עם רקע טכני – 40 אלף דולר לשנה. בוגר בית ספר לעבודה סוציאלית – 18 אלף דולר לשנה.

בארץ, כאמור, אין כמעט קשר בין היותך תלמיד מצטיין, איפה למדת, כמה שנים השתלמת – לשכר שתקבל.

נחמה קרפול, מנהלת חברת „משאבי אנוש", חברה פרטית בתל אביב המסייעת באיוש תפקידים בכירים, מעריכה כי בוגר אוניברסיטה ישראלית לא יכול לצפות למשרה בכירה מייד עם סיום לימודיו. מקסימום, מנהל מחלקה. גם אז מגלים השוכרים, שלבוגר חסרה הכשרה מעשית. בעלי הרצון הטוב שבין המעסיקים, שולחו אותו לקורסים משלימים כמו ניהול.

קרפל מעריכה, שיש בארץ מאגר אנושי של כ־5000 מנהלים בכירים. רובם, לדבריה, נמצאים על המחשב של חברתה. כשחברה בת של כלל או כור מחפשת מנהל, הם לא יפנו לאוניברסיטאות. מתחיל תהליך של ציד מנהלים. מעדיפים לשכור כאלה שמסתובבים בשוק ושכבר התנסו.

■■■

באוניברסיטת תל־אביב ניסו ליישם את המודל האמריקני: בערך בחודש מאי, לקראת סיום שנת הלימודים, מוזמנים תלמידים הנמצאים ערב סיום לימודיהם לפגוש מעסיקים פוטנציאליים. האוניברסיטה מכנה מיפגש זה „יריד תעסוקה". נציגי החברות הגדולות משתכנים בדוכנים, או בחדרים שונים. כ־3000 בוגרים מסתובבים בין הדוכנים, שומעים מה מציעים להם, מתראיינים, ויש שסוגרים עיסקאות.

אוניברסיטת תל אביב מוציאה ליום הזה חוברת מפורטת ובה רשימת החברות המבקשות עובדים. בחודש מאי האחרון היו ברשימה זרועות שונות של צה"ל, מוטורולה, אורביט, נשיונל סמי קונדקטור, אינטל, התעשיה הקיבוצית ומפעלי נייר חדרה. ביקשו מהנדסים, בדרך כלל בתחומים ספציפיים כמו בקרה, מיקרו מחשבים, הפעלת ציוד ותיכנון מעגלים אלקטרוניים. בנק הפועלים חיפש בוגרי כלכלה. צים חיפשה בוגרי כלכלה שיהפכו לנציגי מכירות. עיריות חיפשו עובדים סוציאליים. מוסדות חינוך ביקשו מורים. לא חיפשו עובדים לעמדות בכירות. השכר הממוצע נע בין 1200 ל־1800 שקלים לחודש.

באוניברסיטה העברית בירושלים היה בעבר מוסד הכוון כזה, אך הוא נסגר בהנחה שהאוניברסיטאות הן מכון להשכלה ולא להכשרה לעבודה. בטכניון מתעניינים רק בימים אלה בלישכה. דיקאן הסטודנטים כפתיחת שוק עבודה לבוגרים.

■■■

אנשי פסיכולוגיה המתמחים בהכוון מקצועי סבורים, כי ככל שהעולם הולך ומתקדם, התפיסה הצרה של מה שאליו הוכשרת והאמנת כי בו תעסוק בחיים, הולכת ונעלמת. הצעיר המודרני צריך להבין, שבמשך חייו יחליף בממוצע חמישה עד שישה עיסוקים. שלימודיו היו מעין הכנה לחיים.

הסיבות לשינוי בתפיסה נעוצות בשינויים המהירים של העולם המודרני: מדעים טכנולוגיים מתפתחים במהירות. מיכשור מחליף חלק מעובדי התעשיה, מעבדת תמלילים אחת מחליפה עשר כתבניות. השכלה נכונה ועתידנית פירושה לימוד מקצוע פתוח, גמיש, קל לשינויים.

במכון הדסה לייעוץ בהכוונה מקצועית פיתחו שיטה לסיוע בבחירת מקצוע. תמורת 250 שקלים, מאפשרים לך להתחבר לתוכנת מחשב, המגדירה מה הן נטיות ליבך. לאחר מכן אתה עובר סידרת מיבחנים פסיכוטכניים וארבע שיחות עם פסיכולוג. המכון אינו מספיק לשרת את זרם הפונים. בארץ, פועלים עוד כעשרה מכונים פרטיים, הגובים מחיר כפול – 400 עד 500 שקלים.

ד"ר איתמר גתי, מהמחלקה לפסיכולוגיה באוניברסיטה העברית בירושלים, פיתח תוכנת מחשב הנקראת „משיב", המסייעת להחליט בבחירת מקצוע. אולי לשם השעשוע, ניסיתי את התוכנה. לבחירתך 400 מקצועות. עכשיו, בסיוע המחשב, יצמצמו את מיבחר המקצועות. הענקי: המחשב שואל אותי לנטיות ליבי: לעבוד בחוץ או בפנים, עם או בלי סמכויות, לעזור לזולת או לא, להרוויח מעט או הרבה, מקצוע יוקרתי או לא. כך, עשרות שאלות ההולכות ומגדירות את משאלותיך.

עניתי בלי לעשות חשבון: שתהיה עבודה מעניינת, חצי חופשית, שעות גמישות, סיפוק, המון כסף, יוקרה, לא להיות עבד של אף אחד. לאט לאט הצטמצמו המקצועות. כשביקשתי הרבה כסף, הוריד אותי המחשב מ־400 אפשרויות ל־119. כשביקשתי סמכויות, ירדתי ל־80 מקצועות. כשביקשתי עצמאות, נשארתי עם 19. לבסוף, נותרו רק ארבעה מקצועות: מנהל בנק, מנהל מוזיאון, ארכיטקט, ובעל עסק.

כשהתעקשתי על כסף, נשארתי עם מקצוע מומלץ אחד: בעל עסק.

■■■

כשישבתי עם היועצים פסיכולוגים של מכון הדסה, התברר לי שמשאת הלב אותה ביטאתי בתשובותי למחשב, מאפיינת את בני הדור הצעיר: הישראלי של סוף שנות ה־80 ההולך ללמוד מקצוע, חולם על עסק עצמאי והרבה כסף. בשביל זה, לא מוכרחים להיות בוגר אוניברסיטה. הפסיכולוגים של מכון הדסה, עם תואר שני, המון ותק וחוכמת חיים, אלה היושבים מולך, מביאים הביתה 1200 שקלים נטו לחודש.

למרות המערכת המסועפת של פסיכולוגים, יועצים, מכוני הכוונה ודומיהם, הישראלי הממוצע שמבקש עבודה קורא כל שבוע בקדחתנות את מדורי ה„דרושים" בעיתונות ומסתייע במודעות. מה הוא ראה בסוף השבוע האחרון?

הכי הרבה דרושות עוזרות ומטפלות. אחר כך מזכירות למנכ"לים, מקדמי מכירות בכירים, דיילות מכירה, רוקחים, מנהלי תיפעול, מנהלי מחלקת שירות, מזכירות, עובדים בכירים בתחום האשראי, גיזברים, חשבי שכר, מנהלי מכירות ושוב ושוב מנהלי מכירות. דרשו עורך דין אחד, סוכן מכס אחד, מודליסט מומחה אחד, כמה מורים, ולחרטים למבלטנים ולכרסמים והצעה מעניינת בקנדה. לאקדמאים הוצעה הסבה כדי לעבור לענף הפירסום. ביקשו סטודנטים עם רכב, מדריכים חברתיים ועובדי ניקיון, טבחים ומלצרים במלונות.

לא ביקשו עבודות שההכשרה האקדמית שלהן מוגדרת בקפדנות. רוצה לעבוד? – אתה צריך להתאים את עצמך לדרישות השוק. בעולם המודרני צריך להתרגל לרעיון שהמיקצועות יהיו גמישים מאוד. בשנת אלפיים, תמצא שלמדת ספרות, עבדת בדפוס וסיימת כסוכן של מכשירים רפואיים. חמש עד שש הסבות מקצועיות, קאריירות שונות. אפשרי בהחלט. ■

יוקרתי יותר, יוקרתי פחות

אלה מקצועות הלימוד שמעדיפים הצעירים היום.

המקצועות המבוקשים ביותר:
רפואה, רפואת שיניים, משפטים, כלכלה, מינהל עסקים, ראיית חשבון, מדעי המחשב, הנדסת אלקטרוניקה

מבוקשים פחות:
רוקחות, מקצועות ההוראה.

מקצועות לא פופולריים:
טקסטיל, סיעוד, מקצועות שירותים.

דווקא המקצועות הזוכים לפופולריות נמוכה בהרשמה לאוניברסיטאות, עומדים בראש טבלת הביקוש בשוק העבודה:
סיעוד, רוקחות, טקסטיל.

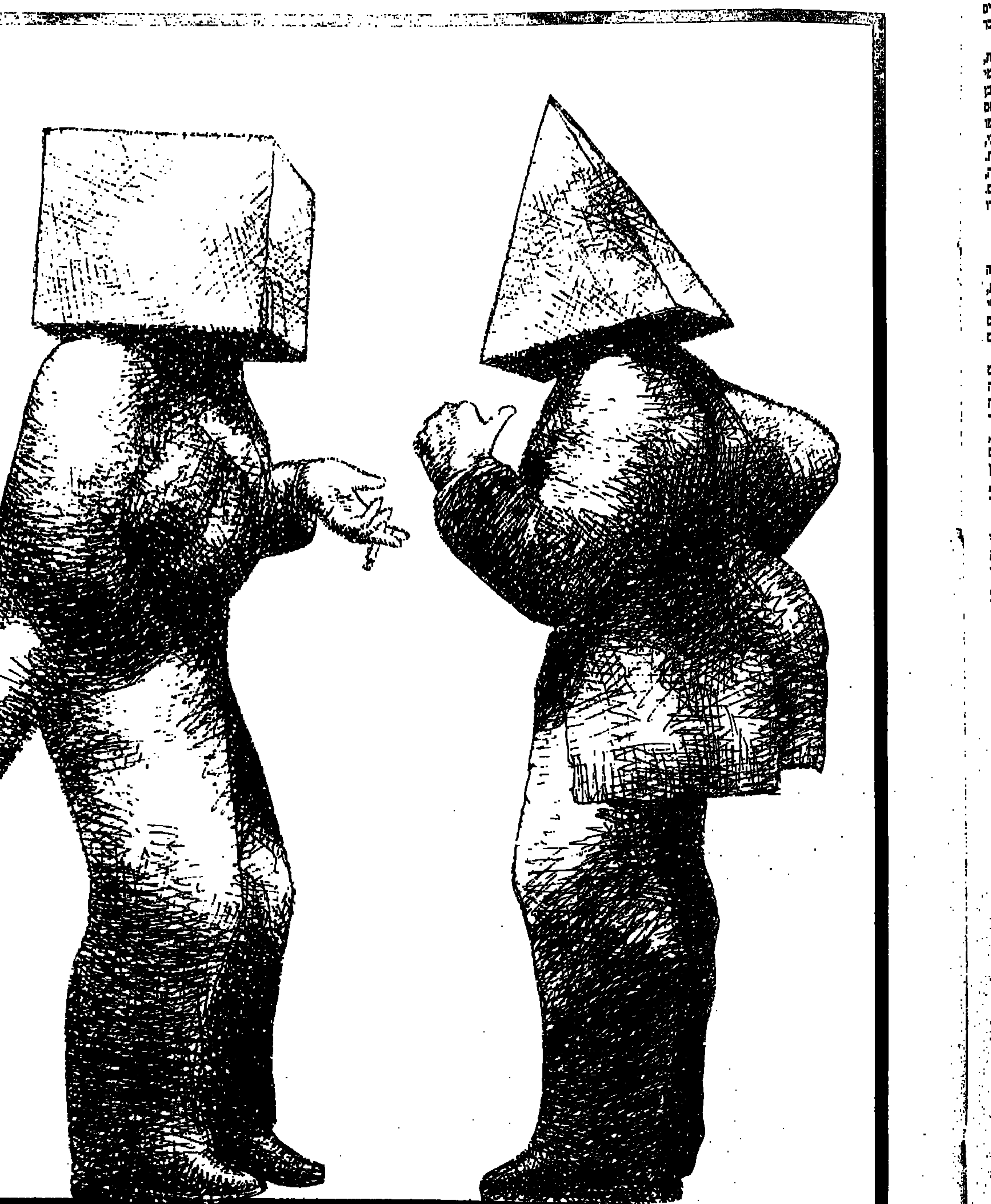

איור: בראד הולנד, מתוך „אמריקן אילוסטרשן"

המעבר להווה

"הקיץ של אביה", סיפור כמעט ביוגראפי של גילה אלמגור. ספר בשש מהדורות, 400 הצגות, ועכשיו סרט ● ילדות במוסד, אם מתמוטטת, שואה, חיפושים אחר האב שנהרג ● "חייתי עם כל זה. עד שהדברים התפרצו, עד הספר"

לצד הביוגרפיה הגלויה של רבים מאיתנו, קיימת ביוגרפיה אחרת, סודית, מותנקת. אנשים שבאו ממקום אחר, וכאן אימצו לעצמם שמות חדשים ואמרו בליבם, כך הכל מתחיל מחדש. ואנשים שנולדו כאן, ומסתתרים מעבר לשמות של עצים ושל הרים ושל עונות השנה. בדרך כלל, זה בא כדי לא לראות עיירה בוערת, עיירה שעד קץ הזמן תעלה באש של זיכרון ואשמה.

בין אם אנחנו נעים בזמן לעבר הסוף, ובין אם הזמן הוא עגול ובלתי משתנה ורק אנחנו נעים בו – הביוגרפיות החצויות האלה שואפות להיפגש. קווים מקבילים שלעולם לא ייפגשו, חייבים להגיע לאותה נקודה. הם לא רוצים לבוא. העמדת הפנים הפכה כבר לטבע, להרגל מגונן. אירוע חיצוני רע, שמשקלו כבר יותר מרוע רגיל, מזרז את הפעולה. הביוגרפיות הנפרדות נשברות זו לתוך זו, כרסיסים של זכוכית חדה, אבל בשקט. דם העבר ניתז על זכוכית, שכלפי חוץ היא נראית רכה כמו מוך.

והפגישה הזו, בין שתי הביוגרפיות, מתרחשת בקיץ: בקיץ הישראלי המטריף, על החום המשוגע, הלא מנומס שלו.

■■■

לפני שנתיים התקשר איש תיאטרון וקולנוע לשחקנית גילה אלמגור, והציע לה את התפקיד של מרתה ב„מי מפחד מווירג'יניה וולף" של ארוואר אלבי. מרתה הארסית, הקשוחה והמתפוררת, עם המשחקים המטורפים שהיא ממציאה במחזה הזה, היא תפקיד טוב, טוב מאוד.

אלמגור הסכימה מיד. כעבור זמן קצר, פגשה את השחקנית חנה מרון. חנה מרון היא גיבורת ילדות של גילה אלמגור. מרון שיחקה בהצגה הראשונה שגילה, הילדה, ראתה בימי חייה. יחד עם אימה, הלכה לראות את חנה מרון ב„פיגמליון". אחרי ההצגה, מילאה את חדרה במוסד, בתצלומים של מרון. „מה איתך", שפכה אמה מים קרים על ההתלהבות הזו, „רובינא יותר טובה". וחנה מרון סיפרה לה כי היא מתכוננת לתפקיד של מרתה. הבימאי לא טרח להודיע דבר לאלמגור.

חודשים אחרים לאחר מכן, בא אותו בימאי לביתה של אלמגור. „גילוש", אמר לה, ידידים ותיקים, „אני יודע שאת כועסת עלי. במקום פרחים, הנה, תסריט". „רומן זעיר". אלמגור התלהבה, היא נסעה לחוץ לארץ לתקופה קצרה, ושבה כדי להתחיל לעבוד על הסרט. בנמל התעופה ראתה בעיתון, כי התפקיד הוצע למישהי אחרת.

„לשחקנית מתחילה אסור לעשות דבר כזה. לאיש אסור לעשות דבר כזה. חמישה ימים בכיתי", אומרת גילה אלמגור. „אני לא מתביישת להגיד שאני אשה חזקה, אבל אז, במשך חמישה ימים רצופים, בכיתי. אתה מבין, אני יותקבת עצמאית, ובלי שני הפרוייקטים האלה, בלי הצגה ובלי סרט, הלכה לי שנה. ובלישני הייתי ונתקלתי שלי, ובגיוני. ויום אחד, הבת שלי הגר אמרה לי, 'אמא, אני מקווה שכאשר אחזור מבית הספר, לא אמצא אותך בוכה'".

יכול להיות שזה היה ניקוז המיפגש בין שתי הביוגרפיות שלה. בביוגרפיה האחת, המוכרת, היא גילה אלמגור, רעייתו של יעקב אגמון, 35 שנים על הבימה, עשרות תפקידים, סרטים, אמ"י. ובביוגרפיה השניה היא ילדה ושמה אביה.

ובלילה החמישי היא התחילה לכתוב. הספר „הקיץ של אביה" הופיע כבר בשש מהדורות. בתיאטרון חיפה, 400 הצגות של המחזה על פי הספר. ועכשיו, הסרט, בבימוי אלי כהן, „שתי אצבעות מצידון". מה־15 ביולי בבתי הקולנוע, ב־9 ביולי סוגר את פסטיבל הסרטים בירושלים.

■■■

– עכשיו, אחרי הספר וההצגה והסרט, את מרגישה שהצלחת למחות מהזיכרון את הקיץ ההוא, הקיץ שבו הילדה נפרדת מאמה החולה, והולכת לבד למוסד? האם את מרגישה שזה המעבר להווה?

„אני תוהה כל הזמן, אם בזה הדבר ייגמר. אני מקווה שעם צאת הסרט לאקרנים, אגמור להוציא את כל מה שרבץ במשך שנים רבות בתוכי. אולי הייתי יכולה להמשיך לחיות את חיי הלאה בלי להוציא את זה".

– זה אפשרי?

„יכול להיות. אני לא יודעת. כתבתי את מה שכתבתי בלי לתכנן שזה יהיה ספר. הייתי אז במצב של התמוטטות, של התפוררות. אולי כדי לשמור על השפיות. בכל זאת, היה בכך משהו שונה לגמרי בשבילי, מימי לא כתבתי שורה יצירתית אחת. הייתי שותפה אומנם בשניים או בשלושה תסריטים, אבל זה תמיד היה, אני מדברת, אתה כותב".

– האם אפשר יכולה לדבר על תהליך מודע של הרחקה?

„כן. וזה התפרץ. אולי הבת שלי היתה הגורם המדרבן, אבל אני לא בטוחה. כשהיא חיתה קטנה, ביקשה סיפורים מהילדות שלי. סיפרתי את כל הסיפורים המצחיקים שידעתי, עד שלאט לאט זה נגמר לי והתחלתי לגעת, במהוסס, באמת. היא גירדה אותי. במשורה סיפרתי לה את הסיפור האמיתי".

■■■

הסיפור האמיתי הוא לא הסיפור של גילה, אלא של אביה. קווים מקבילים, אבל לא לגמרי. כשאמה של גילה היתה בחודש החמישי להריונה, נורה בעלה למוות על ידי צלף ערבי. מארס 1939. אביה של גילה היה הקורבן ה־13 של הצלף ההוא, אינתיפאדה של שנות ה־30. הבריטים לכדו את הצלף ותלו אותו. האם, לבד לגמרי בארץ, מיואשת. האשה, בת למשפחת רבנים בפולין, שעזבה הכל ובאה לפלשתינה, לוקה בנפשה.

האם הוזה על אחיה, שגזר את פיאותיו, הביא לה חוברות על הציונות ולקח אותה אל ארץ החולות. חודשים אחדים לאחר מנוסתם, כל בני המשפחה נלקחו לטבח. היא כאן, אבל בעצם היא מן העבר ההוא, עם המתים.

בן אחותה מופיע לילה אחד, עם צרור קטן, משם. השניים שרים שירים באידיש. הילדה הקטנה תראה את אלטר, פורש על המיטה, לפני השינה, את בגד האסירים שלו. האם מסרבת עד יום מותה לדבר בבעל המת. לא אומרת כלום על האיש שלה, יליד גרמניה, שברח לכאן, והיא פגשה אותו במקהלה בו שרו שניהם, בחיפה. רק כאשר היא תהיה חולה מאוד היא תאמר לבתה, „סגרי את החלון. אני ממהרת. לפני 37 שנים קנעת' פנישה. אני לא רוצה לאוור. אסור לי לאוור".

■■■

– הקיץ של אביה הוא קיץ נורא לגביה. האם נלקחת לבית חולים. הילדה חוזרת למוסד. כאילו הכל נגמר.

„זה היה קיץ קשה. היא נתקלה באטימות של החברה, בקשיחות, בטירוף. אבל היא התחילה להבין. כמו שאני תליתי בחדר של הבת שלי, לצד הצעצועים והפופים, את התמונה של הילד מהגיטו, עם הידיים המורמות. זה צריך? אני יודעת? לשים את זה בחדר של ילדה שחיכיתי לה כל חיי. אבל כך רציתי שהיא תגדל".

– והכתיבה היתה מעין ניסיון לחבר בין שתי ביוגרפיות, אחת סמויה, והשניה, ציבורית, מוכרת?

„אני לא יודעת. אולי כן. כל אחד פה סוחב חבילה. אנשים קשים, עבר קשה, ואנחנו דור ראשון אחרי השואה. וזה קשה, להיות דור ראשון. הלא היתה ואולי עדיין יש כאן כמיהה לילדים בריאים, לילדים יפים".

– אבל העבר, האם שבסיפור היא פרטיזנית יוצאת שואה, כמעט כמו אמך, שאומנם לא היתה שם, אבל כל משפחתה נספתה בשואה, הופיע בחלומות.

„ברור. אני חייתי חיים כפולים. הרחקתי המון. ביזבזתי אנרגיה על שלא יידעו ולא ירגישו. אבל לא שהטמנתי איזו גופה בארון. אלא שהכל הלך מהר מדי. מגיל 15 שחקנית. לבד בתל אביב. לא רציתי שמישהו יחשוב שאני מסכנה. היה לי קשה רק כשהייתי לבדי. חברות שלי במוסד 'הדסים' אומרות לי עכשיו שהייתי בוכה בלילות. אחת מהן, טובה, סיפרה לי לא מכבר כי היא עצמה שלחה לאימי כמה מכתבים. איך זה שהיא לא באה. ואימי הלא היתה בבית חולים. החיים הכריעו אותה".

– האם היתה בושה על כך שהמצב הוא כזה?

„לא. אין בושה. ההתמודדות שלי עם המחלה של אימי היא בלי בושה. אימי יוצאת מהספר כמו מלכת אסתר. היא הגיבורה האמיתית של הסיפור. היא באמת היתה מופלאה. הספר עליה עוד לא נכתב. זה רק פרק א'. וכאשר הבאתי לה את הספר לבית החולים ואמרתי לה, 'אמא, זה עלינו, עליך ועלי', היא חייכה ואמרה לי, 'לא, זה רק מריי בשביל זה'.

„אשה גדולה. היתה לוקחת הביתה את משוגעי פתח תקווה ונותנת להם לאכול, לא שמה לב למה שאומרים. וכשהייתי אומרת לה, 'אמא, האיש הזה מטורף', היתה עונה לי, 'מה יש? גם הוא צריך לחם. גם הוא צריך בית'".

– אבל הרחקת את כל זה עד הספר.

„הרחקתי את זה משום שלא היה לי זמן".

– גילה, בחייך, תהיי רצינית.

„בסדר. הרחקתי את זה כי... טוב, בסדר. לא יודעת למה".

בת 15 מגיעה גילה אלמגור לתל אביב, בודדה, אבל כמו, בוקר. מתנהגת בגרכזיה, היא מתחילה לעבור במזנון לחנות, מופשת עבודה. „את חושבת שאת יכולה לארוז פה קצת נרזים?" שואל אותה מר יגרמן, והיא מקבלת את העבודה. גם מוצאת חדר, בעצם „מיטה בהול".

מתחילה ללמוד בסטודיו של הבימה וכעבור זמן קצר זוכה בתפקיד הראשון שלה, במחזה „בעור שינינו" של תורנטון ויילדר. הבכורה, ב־22 ביולי, יום הולדתה. ההצגה הראשונה היא גם ההצגה האחרונה, כי מחליטים להוריד את המחזה מייד, בפעם הראשונה בהיסטוריה של הבימה.

גילה עובדת כניצבת, מחליפה ב„אנה פרנק". יוצא לה שם של „הקטנה המוכשרת". מנהל התיאטרון קורא לה יום אחד למשרדו ונותן לה בונוס, 100 לירות, שתקנה בגדים. „היו לי שני זוגות מכנסיים ושתי חולצות. מכבסת בלילה ותולה. 'מיישרת' מתחת למזרן. בכסף שהוא נתן לי לא קניתי בגדים. שמתי את הכסף בבנק".

בגדים הביאה לה אלישבע מיכאלי. „שיחקתי איתה בהצגה בהבימה. יום אחד היא קראה לי ואמרה, 'תשמעי, ואל תעשי חוכמות. יש פה בגדים של אחותי מיקי שנפטרה. קחי אותם'. אני לעולם לא אשכח את זה. היא עשתה בפשטות, יפה, בלי שום התנשאות".

גילה רוצה בית, ומהר. בגיל צעיר נישאת לאילי גורליצקי. עוברת מ„הבימה" לתיאטרון הקאמרי. הידידות שלה עם יעקב אגמון, לו נהגה לספר „את כל הסודות שלי, על הנישואים העצובים שלי, הקשים, עם אילי", מתהדקת. הם מתחתנים. ארבע שנים אחרי הולדת הבת, הגר, הביוגרפיה השניה, המוזחקת, שריחפה על ראשה כמו „מאכלת של אש", תובעת את שלה.

„הייתי בשיא שלי. היה לי בעל אוהב, בית. והנה, בוקר אחד אני מוצאת שאני מתקשרת לידיד פסיכולוג ואומרת לו, 'תציל אותי. יש לי מאכלת מעל הראש. אני אשתגע'. ידעתי אז, יום אחד אני אעבור בפינה, וזה יקרה לי. הפחד מהסירוק, החולי. ההרגשה היתה שזה לא ייגמר בטוב. כמו שאמא שלי היתה אומרת לי, כשהייתי צוחקת, 'אל תצחקי כל כך. זה ייגמר רע'.

„הייתי בפחד אימים. הלכתי לפסיכולוגית, וכשבאתי אליה היא שאלה אותי, 'תגידי, מי רודף אחריך? מה את רוצה? ממה את מפחדת?' ואמרתי לה, 'תראי, לכאורה, הכל בסדר. יש לי בעל, יש לי בת, יש לי בית, יש לי זה. אבל אני אשתגע. אשתגע'.

„אני יודעת, הייתי רדופת פחדים. מה שאתה קורא הרחקה, היה צריך לצאת. הפחד היה השלב הראשון".

– זה היה פחד מפני העבר?

„מהעבר, מכך שהכל הוא רק מטרוון לרע. אם נקודת הזינוק לחיים היא כמו שהיתה לי, הרי אם אני מרחפת עכשיו על איזו ענגה, זה רק אירוח. זה יעבור. כמובן, אמא שלי. הסימביוזה שלה עם אלה שמתו. בבית היו לה תמיד שקים שק בו אספה בגדים לפליטים, למשוגעים. והיה בשכונה

(המשך בעמ' 46)

גילה אלמגור וקאיימו כהן בסצינה מהסרט. „אני שמחה שמצאנו את הילדה הנהדרת הזאת"

תצלום: ציפי מנשה

„הייתי בשיא שלי. היה לי בעל אוהב, בית. והנה, בוקר אחד אני מוצאת שאני מתקשרת לידיד פסיכולוג ואומרת לו, תציל אותי"

„ההתמודדות שלי עם המחלה של אמי היא בלי בושה. היא הגיבורה האמיתית של הסיפור. היא באמת היתה מופלאה"

„ילד אחד כתב, שהוא מעז לשאול אותי אם זו אני. בדרך כלל אני עונה לילדים כי זה סיפור, אבל לילד הזה, שכתב כי הוא במצוקה – כתבתי שזו אני"

היה נעים

רענן נעים, האיש החזק של מושבי הגליל, לא נכנס גם הפעם לרשימת המועמדים לכנסת ● "כשבאו אלי שאתמודד על העשיריה הרביעית, לא ידעתי מה להגיד מרוב זעם. מפלגה שהחליטה להפקיר 50 אלף בוחרים"

שני מנדטים, אומר רענן נעים, מרים שני אצבעות, שני מנדטים שיילקחו מהליכוד ויעברו למערך, יכולים לקבוע איזו מפלגה תקים את הממשלה הבאה. מנדטים מהימין, הוא אומר, שלא יבואו על חשבון ר"צ, מפ"ם או תנועת המרכז, מפוטנציאל הבוחרים של הליכוד.

שני מנדטים שאותם יכולים להביא, על פיו, רענן נעים ואנשים כמו רענן נעים, אנשים שמסוגלים לדבר עם הדור הצעיר בעיירות הפיתוח, במושבים הצעירים, עם האוכלוסיה המסורתית.

אבל מפלגת העבודה הקיאה את נעים. לא מצאה לו מקום בעשירייה הראשונה, השנייה, השלישית.

אז מי, הוא אומר, יביא את שני המנדטים האלה? שרידי המימסד המפא"יניקי? יונים אנטי-דתיים, שבנוסף לכל הצרות, הם גם אשכנזים? למפלגת העבודה יש בעיה, הוא מסכם, ומורה עם האגודל כלפי מטה, בעיה קשה.

■■■

בארץ כ־400 מושבים, כ־260 מהם מזוהים עם מפלגת העבודה, מאורגנים בגוף הנקרא מחוז המושבים. כ־50 אלף בעלי זכות הבחירה. קודם שהגיעו נציגי המושבים למרכז מפלגת העבודה, עברו את ציבור הבוחרים במחוז המושבים.

מחוז המושבים בחר את מועמדיו לכנסת.

רענן נעים, חבר רמות נפתלי, נבחר במקום הראשון עם 131 קולות. גדליה גל, חבר כפר ויתקין, נבחר במקום השני, 120 קולות, ואחריו אפרים שלום, אחד משני מזכירי תנועת המושבים, נכון להיום גם חבר כנסת, מאותם חברי כנסת, שאתה מופתע לגלות שהם אמנם עברו ארבע שנים בבניין.

המחוז החליט ששניים ירוצו, שלח את נעים וגל. ההערכה היתה, שלא רק שהם עתידים להיכנס לרשימה במקום ריאלי, הם יצליחו גם לתפוס מקום טוב באמצע. נעים הציג את עצמו לעשירייה הראשונה. גל לעשירייה השנייה. רענן נעים לא נכנס, גדליה גל נכנס לעשירייה השלישית.

כמה ימים לאחר הפאנל במיפלגת העבודה, הריץ רענן נעים מכתב חריף לעוזי ברעם, מזכ"ל המפלגה. "נכבדי", כתב נעים, "לצערי, בתוצאות אלה, נשארה מפלגת העבודה ללא ייצוג למושבים... אני מאשים את הנהגת המפלגה, שהעדיפה אחרים על פנינו, ובפועל היא נטשה והזניחה את המושבים בארץ".

בסוף המכתב, שהעתקים ממנו נשלחו לשרים שמעון פרס, יצחק רבין, לחברים שמחה דיניץ ויחזקאל זכאי, כותב נעים: "ההפסד רובו ככולו של המפלגה. אני חרד מפני נטישת המפלגה על ידי רבבות חבריה ותומכיה במושבים ובגליל..."

■■■

שלוש שעות אורכת הנסיעה מתל-אביב לרמות נפתלי, יישוב שממוקם בין ראש פינה לקריית שמונה. שלוש שעות שבסופן מגיעים לאחד המושבים היותר יפים במדינה, רחוק מהדימוי הכמו-נואש המצטייר במרכז הארץ למושבי אצבע הגליל.

המושב נוסד ב־45'. המתיישבים הראשונים היו חיילים משוחררים ממלחמת העולם השנייה, עבר משבר קשה בעקבות התקפות מאסיביות במלחמת השיחרור, ננטש ואוייש שנית. על ידי תנועת המושבים ששלחה לשם גרעין של יוצאי צפון אפריקה. אלה עזבו ב־52'. אחריהם בא גרעין ממושב מולדת. כאשר שרידי גרעין זה עמדו לנטוש, נכנעים לקשיי המקום, בא רענן נעים לסוכנות, הציע לגבש גרעין חדש ולעלות לרמות נפתלי. רענן נעים כבר היה דמות מוכרת בגליל. התחיל כמדריך אזורי בססופה ומאוחר יותר היה מרכז איזור מטעם הסוכנות.

ב־62' עולה קבוצה של 38 איש, חלקם נשואים, חלקם רווקים. שנה ראשונה מתפקדים כמושבוץ (חצי מושב, חצי קיבוץ). אחר כך מסכמים את תקנון המושב והופכים למושב עובדים רגיל. קולטים 22 משפחות נוספות, מתבססים על מטעים ולולים. קרוב למחצית החברים יוצאי צפון אפריקה, השאר צברים ויוצאי שאר תפוצות ישראל. נעים, יליד בנגזי שבלוב, שעלה לארץ בגיל 13, משמש כל אותם שנים כיושב ראש ועד המושב, המוציא והמביא. מלך הגליל, קראו לו שם.

באותן שנים, הוא מנהל מאבקים קשים עם התנועה הקיבוצית, עם הגווארדיה הוותיקה של תנועת המושבים. מאבקים שאת מחירם, או לפחות חלק מהמחיר, הוא שילם מן הסתם, גם בקלפיות האחרונות.

קודם שדו"ח מבקר המדינה, באמצע שנות ה־60, מאשר את דבריו, הוא יוצא במלחמה קשה להשוות את הקצבות המים והקרקעות בין הקיבוצים למושבים בגליל, טוען לקיפוח קשה. הנתונים אחר כך ילמדו שאמנם 32 קיבוצים נהנים מהקצבה של 118 מיליון קוב. 35 מושבים אמורים להסתפק ב־16 מיליון קוב.

היה גם פיצוץ פרשת חלוקת אדמות החולה המתייבשת. הקיבוצים עמדו לסגור עניין בינם לבין עצמם. נעים דוחף מאבקים על מיכסות ייצור, אמצעי ייצור, נושאים של חינוך, פיתוח איזורי וכן הלאה, מה שאיפיין את מלחמות המושבים-קיבוצים לפני 20 שנה.

■■■

מפלגת העבודה בלי עבודה. בלי נציג של פועלי ייצור, בלי שני ראשי ערים, המייצגים עשרות אלפי עובדים, שלא הצליחו להשתבץ בפאנל. בלי רענן נעים שלא הצליח להיכנס. אם יש במחוז 260 מושבים, 60 מהם מזוהים עם ההתיישבות הוותיקה, גדליה גל הוא הנציג שלהם. 200 מזוהים עם ההתיישבות הצעירה, רענן נעים אמור היה לייצג אותם.

רענן נעים התמודד, כאמור, על מקום בעשירייה הראשונה. גדליה גל התמודד על מקום בעשירייה השנייה. הציעו לנעים ללכת לעשירייה השנייה, אפילו לשלישית. לא חשוב איפה תשובץ, אמרו לו, העיקר שתיכנס.

רענן נעים, שמעולם לא הסתיר את שאיפתו להיות שר החקלאות אם וכאשר מפלגת העבודה תקים את הממשלה, ידע שגם המיקום משחק תפקיד. נעים, אומרים, טיפס מהר מדי, גבוה מדי, עשה סידורי עבודה גם בתנועת המושבים, אמר את מי יחליף במי.

נעים נכשל בעשירייה הראשונה, נכשל בשנייה. כשגל ונעים נכשלו בשנייה, הוזעקו ראשי התנועה, שמעון פרס, יצחק רבין, משה שחל ויצחק נבון. המושבים הולכים להישאר בחוץ, אמרו להם. הרביעיה הפעילה את מלוא השפעתה שייבחר נציג של המושבים, ולא נקבה בשם. גדליה גל הצליח להידחק פנימה. נעים לא עבר גם בשלישית. כשבאה הרביעיה ללחוץ עליו להמשיך לרביעית, כבר היה מותש, עלה לטונים גבוהים. אני, אמר להם, לא הולך לקשט לכם את הרשימה. אמר ופרש.

ואחר כך שלח את המיכתב. הזכיר בו את אריק נחמקין, את ניסים זווילי, האשים אותם בחבלה מכוונת בסיכוייו להיבחר. זווילי, אגב, כמו נעים, נושא עיניו למישרת שר החקלאות. זווילי, שאולי היה מוכן לראות את נעים בעשירייה הרביעית, ידע שנעים בעשירייה הראשונה או השניה הוא מתחרה קשה למישרה.

הדילים שנעשו עם נציגי הקיבוצים, הבטיחו תמיכה הדדית. מאה ומשהו חברי מרכז ממחוז המושבים, יתמכו בנציגי הקיבוצים. קרוב ל־140 חברי מרכז מהתנועה הקיבוצית יתמכו בנציגי המחוז. הקיבוצניקים אומרים במרכז, לא עמדו בהסכם. הקיבוצים, אגב, הכניסו חמישה נציגים. נעים אומר: "קודם עסקו הקיבוצים בשוק האפור, עכשיו הם עוסקים בפוליטיקה אפורה".

אגב, כמה ימים לפני הפאנל, טרח חבר מושב רמות נפתלי, יצחק אביטן, ושלח מכתבים לכל חברי המרכז. הזכיר להם מיהו רענן נעים. הזכיר להם שרענן נעים הוא האיש שאמר שגפילטע-פיש מגעיל אותו. הזכיר הסתבכויות של אירגון הקניות של משקי הגליל, שרענן עמד בראשו.

וכך, בכנסת העשירית ישבו שלושה נציגים של המושבים, רענן נעים אחד מהם, בכנסת האחת עשרה ישבו רק שניים. ועכשיו רק נציג אחד.

■■■

רענן נעים: "מפלגת העבודה מפקירה את תנועת המושבים כבר ארבע שנים. זה בא לידי ביטוי בבחירת שר החקלאות שלנו, נחמקין, כשמראש היה ברור שהוא לא האיש שיביא את הגאולה. זה בא לידי ביטוי בכל מה שקורה עם ועדת רביד, ודרך טיפול הממשלה ונציגי המפלגה במושבים. מתוך 400 מושבים, 200 גוססים, 100 מתגרדים ו־100 מחזיקים מעמד. כשבאו אלי שאתמודד על העשיריה הרביעית לא ידעתי מה להגיד מרוב זעם, מפלגה שהחליטה להפקיר 50 אלף בוחרים שלה.

"לכל הגליל, 100 קילומטר אורך, מחיפה וצפונה, על כל הרוחב, מהים לירדן, אין נציג אחד. אין נציג שיעלה את בעיות מושבי הגליל, רמת הגולן, שידבר על מצוקת הישובים לאורך קו העימות.

"מה יש במפלגה? יש הבן יקיר לי אפריים. לשמעון פרס יש כל כמה חודשים כוכב תורן, לפעמים מהסוג של יוסי שריד ויוסי ביילין, לפעמים ניסים זווילי, נלי כרכבי או אלי דיין, שהוא התורן עכשיו.

"אני? לא. אני אף פעם לא הייתי כוכב תורן. אני לא טיפוס של יוסי בעל כותנת פסים.

"ואני רוצה לומר משהו נוסף. עזר וייצמן אמר שלמען השלום הוא מוכן ללכת ארבע שנים בשטריימל. אני אומר שלמען הצלת ההתיישבות והחקלאות אני מוכן ללכת גם שמונה שנים בשטריימל. בעיני זה לא פחות חשוב".

■■■

שר החקלאות, זה מה שרענן היה רוצה להיות. מאמין בכוחו לפתור מצוקה [illegible] בסקטור ההתיישבותי. לא לתת מנוחה, [illegible] אומר. הערך המוסף של רענן נעים, על פי [illegible] שמכיר אותו, הוא לאו דווקא ברעיונות הגדולים, כמו בעקשנות, בחריצות, בנכונות הבלתי נלאית להתיישב על נושא מסוים ולדחוף אותו. לא הייתי מפסיק להציק [illegible] נעים.

קודם כל היה מעלה לסדר היום [illegible] את בעיית האשראי, ההון החוזר. מסביר [illegible] שרוצה ולא רוצה לשמוע שאי אפשר [illegible] חקלאות בלי הון חוזר.

אחר כך היה עושה סדר במה [illegible] לתיכנון ומיכסות ייצור. מזכיר בהקשר [illegible] גידול הפטימים בגדה, את גידול [illegible] של מג'דל שמס, המתחרה בייצור של חקלאי ישראל.

מתייחס לשאלות של התיישבות [illegible] חברתי, ביטחוני, כערך בפני עצמו. [illegible] בשווייץ, הוא אומר, משקיעה הממשלה [illegible] עתק בסיוע לחקלאות המקומית, כשאת [illegible] התוצרת אפשר לייבא ממרחק של [illegible] נסיעה.

הרעיונות הכי טובים, אומר נעים, [illegible] שווים אם אין מי שיריץ אותם. ואם [illegible] ירושלים וחיפה הן שלד המדינה [illegible] התנועה ההתיישבותית היא הבשר [illegible] השלד, היא העיניים, הרגליים. ומי שלא [illegible] זאת לא יוכל לייצג נאמנה את [illegible] המושבים.

■■■

– רענן נעים, בבחירות הקרובות [illegible] למערך?

"שאלה קשה. שאלה קשה. אבל לא [illegible] הבעיה, לא מה אני אצביע. הבעיה היא, [illegible] אוכל להופיע בערים ובישובים [illegible] אנשים שזו המפלגה שלהם".

– העובדה שאתה בחוץ לא משנה [illegible] מצע המיפלגה.

"זה נכון, אבל העובדה שאני [illegible] מוכיחה שכלים שחשבתי שיש לי, אין לי למעשה".

– אילו כלים?

"היכולת להשפיע כשר, או חבר כנסת, לפעול בפנים למען האנשים שאני [illegible] אותם, למען מושבים ואנשי הגליל, [illegible] כבישים, שיפתחו תעשיה כאן, שירחיבו [illegible] שירותי הבריאות".

– בבחירות הקודמות הובטח לך [illegible] שר החקלאות, למרות שלא נבחרת לכנסת. [illegible] יכול להיות שיציעו לך את זה גם [illegible]

"יכול להיות. אבל אני בסרט הזה כבר הייתי".

– מדובר על הצעה אחרת שתחזיר אותך לפעילות למען המיפלגה לקראת הבחירות?

"בתנאים הקיימים יהיה לי מאוד קשה לפעול. אם ההנהגה תמצא לנכון להזמין [illegible] לכך, בבקשה".

– וצומת של רפול, כאלטרנטיבה?

"אני לא בצומת, אני על הדרך".

– יש לך איזו הערכה איך יראו תוצאות הבחירות הקרובות?

"מה שהוכיחו הבחירות הקודמות, [illegible] שהארץ מחולקת פחות או יותר שווה [illegible] שתי המפלגות הגדולות. אני לא יכול [illegible] את התוצאות, אני יכול לומר מה צריך לעשות. צריך לקחת שני מנדטים מהימין.

וכאן בא הקטע על שני המנדטים שיישאבו מהימין, שיעשו את ההבדל. [illegible] מנדטים שאותם, אומר נעים, לא יוכלו להביא יוסי ביילין, או אלי דיין, או עמיר פרץ.

■■■

אם סידרת אותי פעם אחת אלוהים [illegible] לך, אם סידרת אותי פעם שניה, אלוהים [illegible] יסלח לי, אומר רענן נעים, מצטט פתגם ערבי. יש תיסכול הוא אומר, גם אישי [illegible] אכזבה. עם זאת, את המהמרים לשמוט לאחור הוא מזהיר. אני, הוא אומר, עוד לא אמרתי את המלה האחרונה.

בסוף הראיון יורדים למטע [illegible] הולכים ללול הגדול, משקיפים על [illegible] החולה. מעל העמק רמת הגולן, [illegible] בשיפולי ההר, גונן וכפר סאלד, [illegible] רענן נעים בתנועת יד רחבה, אומר [illegible] שלו. ■

"נכבדי", כתב נעים לפרס ולרבין, "לצערי, בתוצאות אלה, נשארה מפלגת העבודה ללא ייצוג למושבים... אני מאשים את הנהגת המפלגה, שהעדיפה אחרים על פנינו, ובפועל היא נטשה והזניחה את המושבים בארץ"

רענן נעים. תצלום: עדנה בר-רומי. טיפס מהר מדי, גבוה מדי, עשה סידורי עבודה גם בתנועת המושבים, אמר את מי יחליף במי

עת הזמיר

צבי זמיר, מי שהיה ראש המוסד, מדבר לראשונה • „הרבה פעמים אני מת לדבר ולכתוב על תקופה זו, שבה פעלתי בחברתם של אנשים נפלאים"

אריה אבנרי

יותר מרוייק היה לקרוא לכתבה הזאת, „עת הזמיר קצוץ הכנפיים". בתוך סבך האירועים שפוקדים את משק הדלק בארץ, הייתה לצבי זמיר, יו"ר הדירקטוריון של חברת בתי הזיקוק, הצלחה קטנה למדיי. המהפך הגדול ביותר שתוכנן, לפיו תוכל חברת בתי הזיקוק לייבא בעצמה נפט גולמי, בניגוד למצב הנוכחי שבו היא משמשת כקבלן מישנה של חברות הדלק, לא יצא לפועל.

עם זאת, בתי הזיקוק יוכלו לקנות נפט ב„ספוט", שוק הנפט העולמי ברוטרדם, ולמכור את הדלק בארץ, תוך תחרות עם חברות הדלק על לקוחות גדולים כמו חברת החשמל ואל על.

הכישלון הקשה של זמיר, קשור לעניין האחים יוחננוף. הוא רצה להשיג שליטה על החברה של האחים, „גרות פטרוכימיה", הצמודה לבתי הזיקוק בחיפה. זה יכול היה להיחשב להישג נאה, הרחבה ממשית של מחזור העסקים, אבל העיתוי לא יכול היה להיות גרוע יותר. הרעיון הועלה בתקופה, שהממשלה רוצה למכור את החברות שבבעלותה, ומאבק של שנים שניהל צבי זמיר למען הבראתה של התעשיה הפטרוכימית החולה עלול, לדעתו, לרדת לטמיון. חברת האחים יוחננוף תימכר ל„כלל" ו„רלק", תמורת 12 מיליון דולה.

הרפורמה – המקוצצת – במשק הדלק, תיכנס לתוקפה ב־1 ביולי השנה. חברת „פז" נמכרה לג'ק ליברמן, הראשונה בחברות הממשלתיות שהוצעה למכירה. שר האנרגיה, משה שחל, היה לחוץ להגיע להישג כולשהו בתחום הזה, לקראת הבחירות הפנימיות במישלגת העבודה. הוא היה בעשיריה הראשונה.

■■■

צבי זמיר נשאר בבתי הזיקוק. איש מותק, מי שהיה מנהל המוסד, (צביקה בפי כל), 63, נשוי ואב לשניים בעל פני סגפן, מקריח, נותן כאן ראיון נדיר. יליד פולין, שעלה ארצה כתינוק. המשפחה התגוררה בתל אביב שבה סיים את לימודיו בגימנסיה „הרצליה".

פעילותו הביטחונית, שנמשכה 32 שנים, החלה ב־1942, כאשר זמיר התגייס לפלמ"ח. סיים קורסים למפקדי כיתות ולמפקדי מחלקות, נטל חלק פעיל בפעולות שונות.

בשנת 1946 נאסר זמיר על ידי המשטרה המנדטורית, בעת פעולה של העלאת עולים בחופי הארץ, הוחזק במשך כמה חודשים בכלא ובמחנה המעצר בלאטרון. אחרי שחרורו מהמעצר, ערב הקמת המדינה, חזר לפלמ"ח והתמנה למדריך גדודי.

עם פרוץ מילחמת העצמאות, התמנה למפקד הגדוד השישי, שעליו הוטלה אבטחת השיירות לירושלים. אחרי שחטיבת הראל הועברה לירושלים, צורף אליה גדודו של זמיר, שנטל חלק בשורה של קרבות בפרוזדור ירושלים ובבירה עצמה. אחר כך לחם הגדוד בנגב.

לפני זמן קצר, בעקבות פרשת ה „שין גימל" שברח משער מחנה הנח"ל בצפון הארץ, טען ההיסטוריון ד"ר אורי מילשטיין, כי יש מגמה של שיכתוב מלחמת העצמאות, במטרה להסתיר שחיקת נורמות קרביות.

לטענת מילשטיין, היו כמה מקרים חמורים פי כמה ממקרהו של השין גימל רוני אלמוג, ובהם היו מעורבים מפקדים שהגיעו לאחר מכן לצמרת הפיקוד העליון של צה"ל.

מילשטיין טען, כי צבי זמיר, ששימש ב־28 במארס 1948 כמפקד שיירת נבי סמואל, „הפקיר את רוב פיקודיו וחזר עם מקצתם לגוש עציון".

חבריו של צביקה זמיר נחלצו להגנתו, וטענו כי דבריו של מילשטיין רצופים שקרים. אחד מהם, איש העסקים הבינלאומי עוזיאל עינב, מוותיקי הפלמ"ח אמר: „צריך להיות אדם בעל מצח נחושה וחשעות מגמתית, כדי לכתוב כך על זמיר, שהיה לוחם קרבי מעולה. אני שמח שהנושא ירד מייד מעל סדר היום ולא עורר את התהודה שמילשטיין קיווה לה".

זמיר השיבנו: „אני לא סבור שיש עם מי להתווכח. הנייר סובל הכל. אני מופיע אצל מילשטיין ברשימה מכובדת מאוד של הקצונה הבכירה של צה"ל, על אף אחת מאלה שתרמו כל כך הרבה לביטחון ישראל, לא היתה לו אפילו מלה טובה".

■■■

צבי זמיר. תצלום: יצחק נופך־מוזס. „מגיב בקורסים של אנשי מוסד ומודיעין"

קימוץ בהוצאות

עובדי הנהלת בתי הזיקוק אומרים, כי צבי זמיר רגיש ביותר בכל הנוגע לביזבוז כספי ציבור. כך, למשל, דחה כבר כמה פעמים הצעות להחליף את מכוניתו משנת ייצור 1982, למרות שהוא מרבה בנסיעות בינעירוניות.

זמיר ביקש בעבר לקצץ בהוצאותיו האישיות בתפקיד למינימום. לא אחת שמעו אותו „מנדנד" לעובדי החברה בגלל חשבונות הטלפון המנופחים שהגיעו להנהלת החשבונות.

זמיר כיהן בעבר כאחד מנציגי הציבור בוועד הפועל של מועצת העתונות, ופעל להרחבת תחומי אחריותה וטיפולה של המועצה גם על שבועונים ומקומונים שאינם מחוייבים בתקנות האתיקה. הצעתו לא התקבלה.

„כשאני קורא היום", אומר זמיר, „מה כותבים העתונים על עיסקת בתי הזיקוק ועל הרפורמה במשק הדלק, אני שואל את עצמי אם כדאי להכחיש כל כך הרבה אי דיוקים וכמה פירסומים מגמתיים של שכירי עט".

בתקופה שבה כיהן כראש המוסד, פורסם באחד העתונים כי הוא נימנה עם קבוצת קציני צה"ל שרכשו מכוניות „אוטוקארס" בהנחה. זמיר ראה בפירסום זה פגיעה חמורה ביושרו והחליט להגיב.

זמיר: „פניתי אל ראש הממשלה דאז, גולדה מאיר, וביקשתי להגיב על הפירסום הכוזב. גולדה יעצה לי לעזוב את הנושא וטענה שלמחרת יופיע עיתון חדש. אני סירבתי להרים ידיים ועמדתי על כך שתתפרסם התנצלות. ההתנצלות פורסמה בכל העתונים".

■■■

צבי זמיר נכנס למשך תקופה קצרה לחיים הפוליטיים בארץ, בעת הקמת ד"ש, ערב המהפך של 1977 שבו עלה הליכוד לשלטון. נמנה זמיר עם קבוצת קציני מילואים שהאמינו בשינוי הגדול שניתן לחולל בחברה הישראלית.

זמיר: „לא היו אז אמביציות פוליטיות אישיות ולא היתה לי כל כוונה להיות חבר כנסת. זו הייתה חבורה של תמימים ואידיאליסטים, שהאמינו שתנועה פוליטית חדשה יכולה לחולל שינוי יסודי. אחר כך התאכזבתי ופרשתי מההרפתקאה הזו. כיום אני סבור ששינוי כלשהו יכול להעשות רק באמצעות אחת המסגרות הפוליטיות הגדולות".

– מדוע לא הצטרפת למסגרת גדולה כזו?

„מטבעי אני לא מתאים לכך. לעסקנים הפוליטיים יש כמה תכונות ידועות החסרות לי, ואני לא מצטער על כך. אני לא בנוי גם לכל מיני 'דילים'".

■■■

ב־1957 יצא זמיר לחופשת לימודים באוניברסיטה העברית בירושלים, וסיים תואר בוגר במדעי הרוח. ב־1960 התמנה כראש מחלקת ההדרכה במטה הכללי. אחר כך כיהן כאלוף פיקוד דרום והיה נספח צה"ל בלונדון.

בשנים 1968 – 1974 שימש זמיר כראש המוסד. קודמו היה אלוף (מיל) מאיר עמית, שהצטרף לחברת העובדים של ההסתדרות כמנכ"ל קונצרן „כור".

צבי זמיר מסרב עד היום להרחיב את הדיבור, על שש השנים שבהן עמד בראש המוסד. הייתה זו תקופה רגישה ביותר, כולל מילחמת יום הכיפורים. בתקופתו הייתה גם פרשת „לילהאמר" המפורסמת, כישלון צורב לאנשי המוסד הישראלי. מלצר נורה למוות לאחר שנחשב בטעות לאיש אש"ף.

– אתה לא רוצה לספר על התקופה ההיא?

„אולי זו נקודת חולשה שלי. הרבה פעמים אני מת לדבר ולכתוב על תקופה זו, שבה פעלתי בחברתם של אנשים נפלאים, העושים בגבורה ובמתח עילאי, תוך סיכון חיים מתמיד, מבלי להמתין לקבלת פרס או צל"ש. היו אירועים שיכולים להיות נושאים לספרים וסרטים, אבל אני שותק.

„כל מה שעשיתי היה בתוקף תפקידי הממלכתי. כל החומר שטיפלתי בו אינו קניין פרטי שלי אלא נכס של המדינה. אני מניח ששתיקתי הממושכת, אף שהיא קשה עליי, מסמלת לאחרים ללכת בדרכי. אילו הייתי נוהג אחרת ומפטפט היו אנשי מוסד לשעבר אומרים לעצמם, אולי: 'אם לו מותר, מדוע לא לנו'"?

– לא מסתה אותך להגיב על אירועים הקשורים בפעילות החשאית הישראלית בחו"ל?

„אתה דורך על היבלת שלי. אני מגיב על דברים שונים, אבל אני לא עושה זאת בפומבי, אלא בקורסים מסויימים של אנשי מוסד ומודיעין. הדברים אינם מגיעים לתקשורת ואני לא מצטער על כך".

– העבודה במוסד השפיעה עליך?

„כן. אני קורא מובהק של ספרי ריגול".

■■■

אחרי שיחרורו מראשות המוסד, ב־1974, דחה זמיר הצעה לכהן בתפקיד יועץ מיוחד לראש הממשלה למודיעין, ברוח המלצותיה של ועדת אגרנט.

הוועדה קבעה ש„היועץ חייב להיות בעל רמה גבוהה, אשר יקדיש את כל זמנו לתפקידו ויסייע לראש הממשלה לעקוב אחר הפעולות המתוכננות והמבוצעות על ידי השירותים החשאיים". אחרי שזמיר דחה את ההצעה לא מונה כל יועץ אחר.

זמיר הלך בדרכו של מאיר עמית והצטרף למשק העובדים, בתפקיד יו"ר הדירקטוריון של „סולל בונה". כמו בעיתוי הלא מוצלח של פעולותיו בבמשק הדלק, גם כאן, לרוע מזלו, נכנס לתפקידו בעיצומו של משבר חריף בענף הבניה, אחת מתוצאות מלחמת יום הכיפורים. „סולל בונה" היה אחד הקורבנות הראשיים.

לזמיר היו תפישות משלו, לא רק לגבי נוהלי העבודה הפנימיים ב„סולל בונה", אלא גם בעיקר לגבי המדיניות הכלכלית של הקונצרן. הוא מצא את עצמו בוויכוח עם מזכ"ל ההסתדרות אז, ירוחם משל, מזכיר חברת העובדים אפרים ריינר ובעיקר עם האיש החזק של המערכת, יו"ר הנהלת בנק הפועלים, יעקב לוינסון המנוח.

תקופת כהונתו בקונצרן היתה קצרה והוא החליט להסיק את המסקנות ולפרוש. מיד אחרי ההתפטרות אמר זמיר דברים שעוררו בשעתם סערה ציבורית: „אני חש את עצמי כטראנספורמטור שאינו פועל כראוי, בגלל הקצר הקיים בין 'סולל בונה' ובין ההסתדרות, חברת העובדים ובנק הפועלים. חברת העובדים היא למעשה כיום גוף אמורפי הנשלט על ידי שניים־שלושה אנשים, העושים בה כבתוך שלהם. החלטות מתקבלות לעיתים על סמך שיקולים אישיים ופוליטיים, למרות מאמצי להזדהות עם משק העובדים, על מנת שאוכל לשמש חוליית חיבור. נכשלתי במאמצי ומשום כך אני פורש".

זמיר היום: „כשנכנסתי ל'סולל בונה', הסתירו ממני את האמת. היתה תהום בין מה שסיפרו לי על מצב הקונצרן לבין המצב האמיתי. גם ההבטחות והסיכומים נתגלו כחסרי כיסוי. מה שקרה ל'סולל בונה' מאז, מלמד עד כמה המצב היה חמור. יש לי אולי מזל שיצאתי בזמן ולא הדביקו לי את הכישלון והנפילה של החברה. מה שקורה היום במשק העובדים, זה אחד הדברים הכואבים במשק הישראלי".

ב־1976 הגיע לבתי הזיקוק. זמיר היה תחילה מנכ"ל ואחר כך מונה ליו"ר הדירקטוריון. „אחרי שהשתחררתי משירות ביטחוני ממושך העדפתי להמשיך ולפעול בשירות הציבורי ודחיתי הצעות לעבוד עבור אנשי עסקים פרטיים. לא מצאתי עניין לפעול להגדלת רווחיו של אדם פרטי זה או אחר. משום כך, אני מגלה רגישות יתרה לתהליך מכירתן של חברות ממשלתיות לידיים פרטיות". ■

אתמול היתה רק קוסמטיקה,

היום יש תרופה המצמיחה שיער.

פנה לרופא שלך,
הוא כבר יודע.

ניתן לקבל מידע נוסף בכל בתי המרקחת ובקו הישיר להצמחת שיער:

03-225062

מיובא ומשווק ע"י אגיס בע"מ.

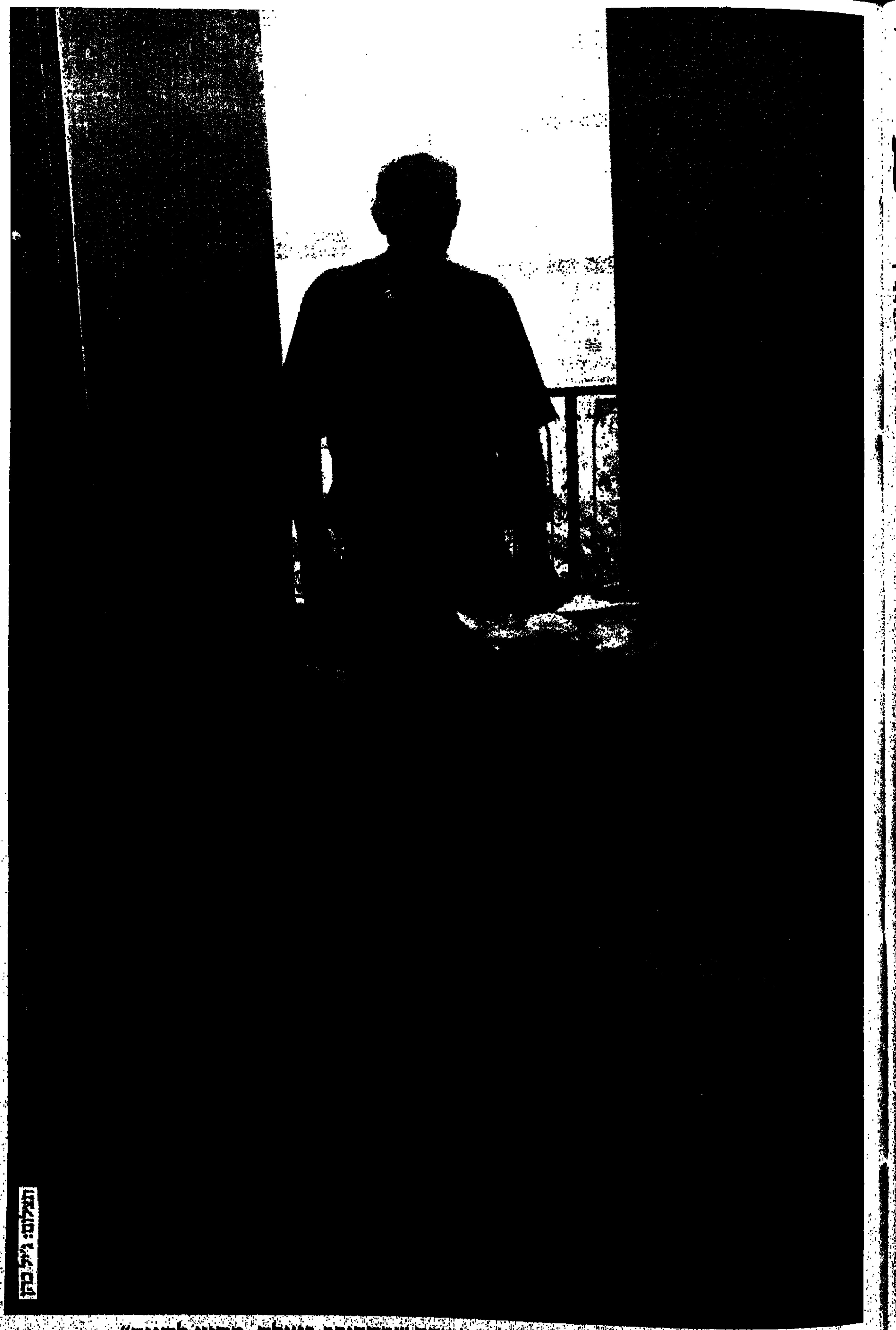

צילום: גיל כהן

„סביבי הכל רועש ותוסס ומשגע, ואני סתם בן אדם שמסתובב בעולם, מחוץ לחיים"

מיכאל, בן 47, רווק, דירה בבת ים. איש שלא כותבים עליו. לא עובד. פלדלת, סורגים על החלונות. סדר יום קבוע. על החיים, החרדה שלא עוזבת והתקווה לאשה

השנים הריקות של מיכאל

יגאל סרנה

לפני חמש שנים, הפסיק מיכאל לעבור. מאז הוא בבית, הרבה לפני פנסיה. עוד תקופת מה עמד הרכב שלו למטה, טרנספורטר להסעת ילדים ואחר כך נמכר ע"י אחיו, שהפקיד את הכסף בבנק. מה נשאר לו מכל השנים של העבודה? שקים מלאים קבלות, מכתבים, דו"חות וצ'קים שלא הפקיד מתוך אותה רשלנות שגברה והלכה עד שחדל לעבד. שטרות כסף שאבד עליהם כבר הכלח, מטבעות לירה ישנה, שקלים של הורביץ.

נכנס לשיגרה של מובטל, אדם שאינו עובד ואין לו צורך ללכת לאן שהוא בבוקר, או מי שישלם לו בסוף החודש, חוץ מביטוח לאומי. אין לו משפחה או ילדים וכל תנועתו לקנות קצת אוכל או לחבר מקרי. כשאתה פורש מן החיים, גם הם מתרחקים ממך, קשרים מצטמקים, העולם צר והולך. שמחת האנשים ברחוב, הקולות מן הבתים הסמוכים, הכל נעשה זר. והבדידות, יגיד, עושה ממך מפלצת. מין הרגשה כזאת של יוצא דופן בעולם.

לא הייתי פוגש את מיכאל לולא כתבתי לפני זמן מה על הפסיכיאטר סילפן, המטפל באסירים של כלא רמלה וגם באנשים אחרים בחוץ. אחרי הכתבה, היו כמה טלפונים. כשאתה כותב על רופא נפש, אתה נוגע פה ושם בעצבים חשופים, אנשים שהיו להם תקוות, שחיכו לישועה, או שאוכזבו מרה.

גם מיכאל התקשר ונפגשנו. ואחרי שקבל מרה על חייו ועל הטיפול ועל שנים שעברו לטענתו לריק, החל לספר קצת על עצמו ועל חברים שחיים כמוהו. ואז חשבתי שיש הרבה אנשים כמותו, בשולי החיים, בדירות מאובקות או בחדרים, והצרות שלהם נבלעות בתוך הרעש הכללי. ושאפשר לספר עליהם קצת דרך מיכאל, נמסירן שהחיים עוברים לידו והזמן חולף לו. אנשים שכרעו תחת נטל כבד מדי של חרדה, שהיא, כמו שאמר לי הפסיכיאטר סילפן, המחלה של התקופה שלנו, חרדה ודיפרסיה. בסך הכל, דברים שמיכאל סיפר לי, נשמעים כמו דברים שקורים להרבה אנשים, אבל אצלו הם חזקים יותר, במינון גבוה, בהגזמה: ההשפלה, האהבה הנכזבת, הבדידות והדאגה.

יומן אישי

מיכאל בן 47, ממוצע קומה, ספורטיבי למראה, שומר על עצמו מפחד מחלות. שזוף, חייכן, נבון, חסר ביטחון עצמי. גר בבת ים, דירת שלושה חדרים, קרוב לכיכר אחת. בקומת הקרקע שלוש חנויות, מכל חלון בדירה רואים דירה אחרת בית סמוך, סורגים, כביסה, כבלים של תחנה פירטית, דגל ישראל על דוד שמש. שמו לא כתוב על הפלדלת. הול, סלון עם ספריה סטנדרטית מעץ כהה, שתי כורסאות, ספה ושולחן שהכניס כשקיבל מאביו את הכסף לדירה.

דירה ישראלית מהסוג שיוצג במוזיאון הישוב הישן בעוד מאה שנה, אבל בלי המשפחה שמתגוררת בה. חי לבד. מקום לא נקי, לא מטופל, בלי חפצים אישיים כמעט. בלי כל מה שהופך את הכלוב שבונה הקבלן המצוי לבית או לקן. אבק נח על הכל. המטבח לא נקי. מקום שאין בו פעילות שיגרתית של חיים, שדברים מצטברים, דווקא הדברים החד פעמיים שצריך לזרוק. חסרי התועלת. ערימות בגדים, ארגזי קרטון, מצעים פרועים בחדר השינה, לא מוחלפים. כרית אפורה.

ארבעה מכשירי טלוויזיה, שלושה שחור לבן מקולקלים, אחד צבע עובד, לא מכוון. בתי מנורות ריקים. פוסטר מוארך של ים זהוב עם מפרשיות, כמו הבטחה לא מקויימת לאושר. על הדלת, מציצה הפנימי, תלויות פתקאות גזורות מעיתון: האושר מהו? לחיות בשלום עם עצמך. ג'ורג' סימנון. מספר הטלפון של חוג פנויים. בפינת החדר שטיח מגולגל. על שולי עיתון כתב: מתי כבר יתלהבו ממני כמו שאני מתלהב מאחרים. או, עליתי על דרך להיות בסדר עם כולם.

ספרים על המדף, מעל פסל אפריקאי של זוג מחוללים, תחת האבק: מאהבה של לידי צ'טרלי. כיצד תקנה ידידים והשפעה בחברה. לצאת מריכאון. אנה קרנינה. אבשלום בני. הנימפה. ראיה בלי משקפיים. זוגות. שיני חלב. החוויה המיסטית. חרדתו של השוער בבעיטת ה־11. המקצוע: הורים. דע את עצמך. העשיר והעני.

במגירה הנמוכה יותר, מחברות 40 דף גדושות כתב יד צפוף: יומן חיים אישי. דברים שכותב בלילה במיטה כדי להירגע: „גם בפורום הזה של השיבעה, כשבאו לנחם ולתת את הכבוד האחרון למת, לא הבחינו בי ולא פני אלי. כאילו הייתי זר". בשקט של הדירה אפשר כמעט לשמוע את המחשבות שעוברות בראשו של מיכאל ללא הרף.

ממלא תשבץ

סדר היום שלו פשוט, קבוע. סוג של יציבות לא מאיימת, אליה נסוג אחרי המשבר שלו. על המשבר אספר בהמשך. קם ב־9 או 10, אוכל משהו. בלי תיאבון גדול. חוזר למיטה, קורא ספר: אדם מחפש משמעות של פרנקל או שיחות על הרמב"ם של ליבוביץ ותלמידים. עיתונים, יגאל לב, משה שמיר. עד 11 וחצי. יורד, לוקח אוטובוס למשפחה של אחותו. ארוחת צהרים, ומשם נוסע ישר לחורשה שלו, ליד הירקון, לכמה חברים שמופיעים בצהרים. מקום קבוע.

בין השיחים הם מביאים כיסא, שמיכה, כדור, שולחן קטן. מגיעים, שולפים את החפצים, מתיישבים, מדברים, משחקים. מיכאל לפעמים ממלא תשבץ ומקשיב בחצי אוזן. מין של סיירה, שלוש אותיות? – קנו. משהו בזוי? – נבזות. בושם צרפתי – שאנל. יושבים תחת עץ קבוע. לא נפגשים מחוץ למקום הזה, לא מתראים בערב. רק פה. מעבירים שעות ביחד, שש, שבע.

„בלי אמביציות או רצון לעשות מעבר לזה. כולם אנשים טובים שסבלו", אומר מיכאל, „שלא הצליחו. אחד שהיה בעל חנות השקיע עד שהשותף שלו רימה אותו. בלי משפחה, בלי ילדים. אחד שגר עם אבא שלו, חי מהקצבה שלו. אחד נכה קצת שנפגע בתאונת עבודה, גר עם אחותו המבוגרת. זה קצת נבזי להגיד, אבל הכשלונות שלהם מרגיעים אותי. שהם לא נשואים, שאין להם ילדים, שהם לא מסודרים כלכלית. זה מאזן את המצב שלי".

אף אחד שם לא מספר יותר מדי על עצמו. שומרים על כבוד עצמי. לא יודעים שם שמיכאל היה בטיפול. מעולם לא ביקרו בדירתו. לכל אחד יש סיפור כיסוי מסויים המציל את שאריות כבודו. אבל תמיד, בכל קבוצה, יש אחד שמריח את החולשה של מיכאל. לא חולשה מיוחדת, אלא מין ריפיון או רגישות יתר, המאפשרות לו להבין טוב יותר את מצבו, אבל גם חושפות אותו להרחרנים. „מין גולם בעמדת שידור, אני קורא לו, אדם שפתאם אומר לי משהו רע או אכזרי, שמנחש מה הבעיה שלי ומתנפל גם במקום בו אנשים לא יודעים עלי כלום".

אחרי הצהריים, מדליקים לפעמים מדורה. מכינים בשר על האש. מצטרפים כמה אנשים מסביב, „נחמדים, נשואים, רגילים". יושבים ומדברים או הולכים יחד לאיזה בית קפה פשוט ליד הים, לשתות משהו קטן.

סרט ערבי

כשמחשיך, נפרדים. מיכאל הולך הביתה, אוכל משהו במטבח המוזנח שלו, מקפיד שהאוכל יהיה נקי, נגד מחלות. רוחץ את העגבניה במים וסבון. פותח טלוויזיה.

– מה אתה רואה בטלוויזיה?

„תוכנית כמו מוקד, כדורגל, כלבוטק. גם סרטים ערבים, שאני לא מבין מלה בערבית אבל נהנה מהחום והאנושיות שלהם. חדשות, אף שנהייתי ציני לכל הרשעות והסבל שם. מת על סוף ציטוט עם ירון לונדון וזה הזמן עם רם עברון, שונא את שושלת, סכריני מדי. הציעו לי גם טלוויזיה בכבלים וסירבתי".

– מי הגיבורים שלך?

„פרנק סינטרה. עייזר ויצמן, יעקב אגמון שאני לא מחמיץ אף תוכנית שלו, יוסף טרגין, ירדנה ארזי, יהודית רביץ".

ב־11 נכנס למיטה, לוקח כדור הרגעה ומנסה להירדם, לא מצליח בדרך כלל. לוקח ספר למיטה או כותב במחברת היומן שלו, מחשבות, תחושות חולפות של שמחה. לא עונה לצלצול מקרי של הטלפון. אין לו כוח בלילה להתמודד עם שיחות טלפון מפחד שיחת אסון שאחריה ישאר לבד עם עצמו ועם חרדה גדולה מדי. יוצא לפעמים לטייל בלילה?

– סרט?

„לא. פעם הייתי יוצא הרבה. הסתובבתי לבד, אורות, בתים, אנשים. והרגשתי יותר ויותר בודד. הלכתי להרבה סרטים ושוטטתי, עד שנפלתי מהרגלים. עד שאנשים התחילו להכיר כמה לבד אני. הפסקתי. טוב לי יותר במיטה עם ספר".

– יום העצמאות למשל?

„זה בשבילי נוסטלגיה. נורא אהבתי את המדינה, את הפלמ"ח, את השירים, את הטייסים. אבל כל יום עצמאות שבא, הגביר אצלי את הבדידות. כולם רוקדים ואני לבד בבית. אין לי כוח לצאת. כך גם בחגים אחרים. הלכה גם ההזדהות שלי עם המדינה. יאוש".

– בכל מקום אתה כותב שלא מבחינים בך.

„זו ההרגשה שלי. סביבי הכל רועש ותוסס ומשגע, ואני סתם בן אדם שמסתובב בעולם, מחוץ לחיים".

צעקה מבחוץ

כשאנחנו יושבים בסלון ומדברים, מיכאל נתקף דאגה. חסר מנוחה. מבחוץ נשמעים קולות ילדים, צעקה של אמא, שאון מכוניות עוברות. מישהו, ממרפסת ממול, מסתכלת ישר לתוך דירתו דרך הזכוכית המאובקת. הוא נולד בחולון, למשפחה מבוססת ממוצא מזרחי. סביבם חיו עולים חדשים עניים מהם. אב מצליח, אחים אחיות, אם פשוטה, נטולת השפעה. מיכאל חש הרבה כעס על ההורים, שנאה לאב, רואה בו את האיש שמעך את חייו.

היה ילד רגיש מדי, שר במקהלת בית הכנסת, קול זמיר. ניגן על חליל. הלך לקיבוץ וחזר הביתה כשהחלה תנופת פיתוח בחולון והוא קיווה כי יוכל להשתלב בה, להצליח. עבד בכל מיני מקומות, עבר הרבה, לא השיג מעמד. שירות צבאי מלא בחיל הים, כנהג של קצינים. בעזרת אביו קנה מכונית קטנה ואחר כך מכונית גדולה יותר, עד שהיה לו טרנספורטר, איתו ביצע הסעות. סבל מיחס האנשים, הריחו חולשה שלו, אי בטחון, חרדה. דברים שאינם מחלת נפש, אבל מסבים סבל רב. כמו פגם קטן שפוגע בפעולה הכללית. מעט מאוד יחסים עם נשים. חש פחד, הרגשה של בעיה גופנית, שלא קיימת. שוב חרדה.

– רגעי אושר?

„לפעמים, כשהייתי בעבודה מוקדם בבוקר. כשקראו לי בשם הפרטי שלי. או עכשיו, עם החברים בחורשה. או ליד הים. מעט".

– מה קרה לך בילדות?

„לא היתה אהבה בבית. נשמתי רעל. אני מקלל את אבא שלי. השנה, פעם ראשונה אחרי 10 שנים שהעזתי לא ללכת ביום השנה לקבר שלו. אומרים לי, לעזאזל הבית צא לחיים. אבל גיליתי שאין לי מנגנוני הגנה לחיים. שהחברה מתנפלת על אנשים חלשים כמוני. מה שהיו יותר רעים אלי, השתדלתי להיות טוב יותר. החזקתי מעמד עד שהתמוטטתי לפני חמש שנים. הפסקתי לעבוד. הכל השתנה".

כשהייתי קטן

הנפילה הסופית שלו היתה בגלל בחורה, הוא אומר. אהבה נכזבת, לא ממומשת. הצטברות של מתחים, שזה היה הפתיל. הנפל? שכנה, שבעלה נפטר ממחלה, החלה לחזר אחריו מתוך בדידותה. ראתה בחור נחמד, מסודר, בודד, רווק. מיכאל נבהל, נרתע, נאחז חרדה. ברח ממנה. היא הכירה מישהו אחר.

מיכאל נתקף חרטה איומה. צער ודאגה. הפסיק לאכול, הבין בבת אחת את מצבו. הידרדר עד שהגיע לרופאת נפש, שם בכה כל הזמן. שלחה אותו להסתכלות ושאלו אותו אם רוצה להתאשפז, ביקש ונשאר זמן קצר בפנים.

– על מה אתה חולם?

„כשהייתי קטן, חלמתי שאני עף. זה נגמר מזמן. שוכח חלומות. זוכר חלום ששלושה אנשים נכנסים פה לבית שלי ומאיימים עלי". במחברת שלו רשום חלום, שריגן לוחץ את ידו ומעניק לו חתימה. מיכאל חש מאושר.

– מחכה להפתעה שתשנה את חייך?

„כבר לא. פעם ציפיתי. רק מחכה, עם אהבה לבחורה שתחייה איתי. איך זה בעולם שאדם כמו רוצח הילד התחתן בכלא, ואני בחור טוב והגון, אין לי אף אחת? ניסיתי פעם מודעה בעיתון. כתבתי: בחור בן 40, מסודר, נאה, מחפש דומה. קיבלתי 80 תשובות, כתבו: אני מעוניינת, אני מעוניינת. צלצלתי והתבלבלתי. החזרתי כמה תשובות ונעשיתי חולה מזה. גם עכשיו רועדות לי הרגליים כשאני חושב על זה".

– והלאה?

„אני מרגיש מבוגר מאוד. כאילו חייתי את חיי פעמיים מרוב סבל. לא רוצה למות מפחד ממחלה. כבר לא הייתי משקיע את החיים שלי. יש לי דרך שלי: קיצבה, פגישה שבועית עם העובדת הסוציאלית שאני אוהב, האור בקצה המנהרה שלי, כמה חברים בחורשה. לא הייתי רוצה לאבד את זה"

„פעם הייתי יוצא הרבה. הסתובבתי לבד, אורות, בתים, אנשים. עד שאנשים התחילו להכיר כמה לבד אני. הפסקתי"

בשבוע הבא, יתמודד רוני מילוא על מקומו בשביעיה הראשונה של חרות, מיד אחרי השרים לוי, שרון, ארנס וקצב. כמעט על אותה משבצת ירוץ אחד הכוכבים של המפלגה לבחירות אלה: ביבי נתניהו

רוני ואלישבע מילוא, והילדים אריאל ואפרת. עורך דין במקצועו, נשוי ואב לשניים, נכנס לכנסת לראשונה ב־77', אחרי המהפך

מיספר 5 בשביעיה הראשונה

כרטיס ביקור מדיני

רוני מילוא על:

טרנספר: רעיון שלילי בעל השפעה שלילית.

הבעיה הדמוגראפית: הניסיון ליצור בהלה בנושא זה, הוא מלאכותי. מבחינתנו, האוטונומיה היא הפיתרון, על פי קיימפ דייויד.

– האם תהיה מוכן לדבר עם אש"ף?
אינני חושב שצריך לקיים מו"מ עם אש"ף, זה יכול להיות תהליך מסוכן עם השלכות קיומיות.

מדינה פלשתינאית: בנושא טריטוריאלי אנו לא מוכנים למשא ומתן, רק על אוטונומיה על פי קיימפ דייויד. העתיד יוכרע במסגרת התפיסה שמדינה פלשתינאית יש בירדן ואנו לא מתערבים מי ינהל מדינה זו. אין ספק שמדינה נוספת לא תקום, ולכן הסדר בעתיד יהיה בין ישראל ומדינה פלשתינאית, שהיא ירדן. יהודה ושומרון יהיו בשליטה צבאית מדינית של ישראל.

ועידה בינלאומית: זוהי מלכודת מסוכנת לישראל. שום מדינה בת־דעת לא תיכנס לועידה כשמראש ברור מה חושבים כל המשתתפים. אפילו שולץ, ידיד טוב לישראל אומר שירושלים נתונה למו"מ וצריך לותר בגולן.

תוכנית פרס לשלום: עד היום, אף אחת מהתחזיות של פרס לא התקיימה. חוסיין נסוג מכל הסכמותיו. אולי לפרס יש משאלות לב. הוא אמר לאגודת ישראל בכנס שלהם, שהוא חלם בלילה שנפגש עם חוסיין. אולי הוא לא מפריד בין חלום למציאות.

מערכת הבחירות: לדעתי, היא תהיה עניינית, כיוון שהוויכוח הוא בנושאים קיומיים. ננהל מערכת בחירות כאשר בבוקר השרים יישבו יחד בישיבת ממשלה ובערב ייצאו לאסיפות. זוהי מציאות חדשה וזה ימתן את חריפות מערכת הבחירות.

אורלי אזולאי־כץ

בחצר של שמיר, כך נראה מהצד, שומרים על סדר הכיבודים ועל חלוקה צודקת. מיד לאחר שראש הממשלה מזמין את ביבי נתניהו לביתו, להשתתף בארוחת ערב למזכיר המדינה האמריקני, קוראים בעיתון שבנסיעתו לוושינגטון ייצרף אליו שמיר את אהוד אולמרט. כאשר דן מרידור נכנס ויוצא בישיבות חשובות, בעניין פרשת השב"כ למשל, רוני מילוא מתבקש להצטרף לפמליית שמיר בביקור בבית הלבן, אצל הנשיא. סדר צריך להיות.

אבל לפני שנה, כאשר נזקק שמיר באופן דחוף לאיש סוד, איש אמונים שימלא את תפקיד שר הפנים במקום השר שלמה פרץ שפרש, בחר ברוני מילוא, וכך נקבעה הירארכיה חדשה: קודם רוני, אחר כך האחרים. בכיר בין שווים.

בשבוע הבא, ינסה מילוא לתרגם את הבכירות הזאת למקום טוב בשביעיות של חרות. הוא כבר הודיע שיתמודד על מקום מספר חמש בשביעיה הראשונה, מיד אחרי השרים לוי, שרון ארנס וקצב. הפעם, תהיה זו התמודדות קשה. כמעט על אותה משבצת ירוץ אחד הכוכבים של חרות לבחירות אלה: ביבי נתניהו, לשעבר שגריר ישראל באו"ם. שניהם, פחות או יותר באותו גיל: כמעט 40.

מילוא, שחרש את התנועה בשוורים כל ימות השנה, צופה מהצד בביבי נתניהו, שמביא עמו משב של אויר על סוס לבן ומאיים לכבוש בקלילות את החווה כולה. אבל מילוא לא יאמר מלה אחת רעה על היריב. המחנאות ויריבויות הפנימיות כבר לא נחשבות לבון־טון בחרות. היום, משחקים על אחדות. לא להרגיז את חברי המרכז בדיבורים על פלגנות. לא לומר מלה שלא במקום על מתמודד אחר.

– ביבי נתניהו ובני בגין באים על תקן כוכבים. מה זה עושה למי שעבד קשה כל השנים?

„אני לא מקנא, ולא מתרגז. אני מעריך שצירוף כוחות חדשים כאשר הם מבריקים, יתרום לסיכויי הליכוד לנצח בבחירות. אני לא רוצה להישמע אלטרואיסט ולומר שהסיכויים שלי לא חשובים בעיני, אבל ברשימה יש מקום לכל הכוחות הטובים".

– נהיה קצת צפוף אצלכם.

„תמיד אמרתי, שהצפיפות נובעת מתחרות בין טובים. זה טוב תחרות על רמה, כולם מושכים כלפי מעלה והניצחון בבחירות הופך להיות קל להשגה".

– איכשהו קרה, שמקורבי שמיר האחרים יצרו לעצמם תדמית נקיה, רצינית, בעוד אתה מצטייר כמי שעוסק במלחמות הפוליטיות העכורות.

„כל אחד ואישיותו. אני אומר מה שאני חושב ומוכן לשלם את המחיר כדי לומר את הדברים כפי שהם. בעבר עשיתי זאת לא פעם. עמדתי בחזית המאבק של הליכוד כלפי המערך. היו לי עימותים חריפים בתקשורת עם שחל, שריד, אלוני ועל רקע זה, אנשים שלא אהבו את דעותי לא אהבו את זה. בסך הכל, אני לא רואה עצמי אדם נייטרלי ולא יכול להיות כל הזמן חביב הקהל".

– בסופו של דבר, כולם נלחמים ביריב הפוליטי. אבל דן מרידור, למשל, תמיד מצטייר כמי שלובש כסות לבנות.

„בסך הכל, כיהנתי הרבה יותר שנים בכנסת. על רקע זה עמדתי במאבקים גדולים נגד המערך. לכן זה טבעי שעסקתי בכך וגם חטפתי ביקורת. יכול להיות שזה גם עניין של אופי. קשה לי מאוד לא להגיב בדרך בה אני חושב בדיוק. ב־10 השנים האחרונות, תמיד עמדתי בחזית הראשונה ולא התחבאתי מאחורי הגב של אף אחד. ניהלתי מאבקים ואני שלם איתם. תמיד הייתי מוכן לשלם מחיר על מאבקים שניהלתי".

■ ■ ■

רוני מילוא, עורך דין במקצועו, נשוי ואב לשניים, נכנס לכנסת לראשונה ב־77', אחרי המהפך שהעלה את בגין לשלטון. הוא היה אז חבר כנסת בן 28, עם ניסיון פוליטי שנצבר באגודת הסטודנטים ועם חברים לדרך כמו מיכאל קליינר, ומיכה רייסר. בנוף הפרלמנטרי של אותם ימים, התבלט מילוא באמירותיו הבוטות, החריפות, כביטויים שכמו שלף מהמותן וכיום, במבט לאחור, הוא קצת מצטער על אחדות מהן.

כאשר בלהט הוויכוח אמר פעם, שצריך להעיף את כל בעלי הפינקסים האדומים ממשרדי הממשלה, עשה הרבה גלים וגרר תגובות נגד. כיום הוא מודה, שאפשר היה לנסח את הדברים אחרת. כלומר, לשנות את הסגנון אבל בהחלט לא את התוכן.

„בניגוד למה שכמה אנשים חושבים, אני בהחלט לא יורה מהמותן ולא מגיב באופן ספונטני", הוא מבהיר, „כל מה שאני אומר, בא אחרי מחשבה מוקדמת". אחרי הרהור נוסף הוא מזכיר את השנתיים בהן כיהן כסגן שר במשרד החוץ, פרק זמן נאה לימוד ניסוחים דיפלומטיים. אבל גם כך, בחרות הוא עדיין מושך לעברו אש, וזה כבר עניין של טמפרמנט.

להתמודדות הצפויה על השביעיות בחרות, מביא עמו רוני מילוא נכס שרק מעטים מצעירי המפלגה יכולים להתגאות בו: ניסיון ביצועי, בתפקיד שר. התקופה הזאת במשרד הפנים היתה עבורו תעודת הבגרות הפוליטית. מי שקיווה שיהלך בתוך המשרד הזה בצעד מהוסס של ממלא מקום, נאלץ להודות אחרי תקופה קצרה, שרוני מילוא הפתיע. הוא נלחם בכל כוחותיו כדי לבצע תוכניות בהן האמין: שעון קיץ, אישור בניה האיצטדיון ברמת גן, ביטול הקיבוצה המחפירה ברישום ילדי ברזיל. ההשמצה שהטיח בו אריה דרעי, המנכ"ל הבלתי מעורער של משרד הפנים מטעם ש"ס, רק גנו אותו.

העוצמה והכוח של בעלי השר, העמידו את מילוא במשבצת של אחריות ועם רק זה נותנים לו להמשיך, הוא חושב שהיה מצליח להזיז הרים במשרד המורכב והרגיש הזה.

כאשר המנכ"ל דרעי בא אל שמיר ואמר: או מילוא או אני, צילצל ראש הממשלה למקורבו מילוא ואמר: ההחלטה בידך. אם תשאר במשרד הפנים, ש"ס פורשת ונלך לבחירות. שמיר ידע שרוני מילוא יניח את מכתב ההתפטרות. כאשר עזב מילוא את משרד הפנים, אהבה התקשורת, לתהלך אליו. גם משמיציו מהעבר פירגנו לו.

„שנים העיתונות לא היתה הוגנת כלפי" אומר מילוא, „אחרי שהייתי במשרד הפנים, אפילו דידי מנוסי כתב עלי מקאמה חיובית. אני מקווה שזה שמנוסי כתב עלי כך טוב לא יזיק לי במרכז חרות, ואני מקווה שזה לא יזיק לו שאני מספר את זה בראיון הזה".

■ ■ ■

בתקופת כהונתו כממלא מקום שר במשרד הפנים, התגלה לציבור הפן הרך של מילוא. סגן השר, אשר בהופעות הטלוויזיוניות הצטייר בנושא האגרסיביות והאלימות המילולית, הצטלם טוב יותר כאשר דיבר על מצוקות משפחות שנאלצו לשאת את חווית הרישום של רישום שונה לילדים מאומצים, או לחם למען שעון קיץ.

להתמודדות הצפויה מביא עמו מילוא נכס שרק מעטים מצעירי המפלגה יכולים להתגאות בו: ניסיון ביצועי בתפקיד שר

רוני מילוא ודן מרידור. המחנאות ויריבויות הפנימיות כבר לא נחשבות לבון־טון בחרות. היום, משחקים על אחדות

בניגוד לנערי שמיר האחרים, שנאלצו לעמול כדי לזכות באמונו של האיש, אשר, ברוך כלל לא נותן אמון באף אחד, בא רוני מילוא עם כרטיס אשראי פתוח של אמון בלתי מסוייג מהבוס שלו. הקשר בין מילוא לשמיר החל זמן רב לפני ששמיר עצמו חלם להיות ראש ממשלה, ויש מי שטוען שמילוא בעצם המציא אותו. בכל מקרה, הוא היה אחד הבולטים במאבק מאחורי הקלעים למען בחירתו.

– אתה כבר ילד גדול. מדוע אתה ממשיך לחסות בצלו של שמיר?

„זו שאלה בעייתית. אני לא חושב שבעבר חסיתי בצלו. תמכתי בו בהתלהבות עוד לפני שהיה ראש ממשלה. אין לי תסביכים בנושא זה. אני שמח לעבוד עם אדם שנחשב בעיני ובעיני אחרים למנהיג לאומי".

– האם חסותו של שמיר הועילה לך?

„לא היתה חסות. במערכת יחסים קרובה בין ראש הממשלה לביני, גם ראש הממשלה נהנה וגם אני".

– אתה תמכת בשמיר כאשר היה כמעט אנונימי. מה שבה את לבך?

„בתחילת שנות ה־70, קראתי ספר בשם 'המעש', שעסק ברצח הלורד מוינהן. יש בו תיאור מפורט על שמיר, על מערכת יחסיו עם חכים וצורי, על הלבטים לפני שהחליט לשלוח אותם למשימה, על הסכנות, על הכאב האנושי. הדמות שתוארה בספר כבשה את ליבי. יום אחד, אחרי שהצטרפתי לתנועת חרות, הגעתי למצודה וביקשתי פגישה עם שמיר, שהיה ראש אגף הארגון. הסתכלתי עליו, ישר לתוך העיניים, היה רגע של התחברות בין הדמות מהספר לבין הדמות שישבה מולי. מאז התפתחה בינינו מערכת יחסים שאין רבות כמותה בפוליטיקה הישראלית".

– אתם מנהלים גם שיחות שאינן קשורות בעבודה?

„לא שיחות בטלות, אבל שיחות על ספרים טובים".

– אבל שמיר מצהיר, וכמעט מתגאה בכך שאיננו קורא ספרים.

„שמיר קרא הרבה ספרים. בתוקף תפקידו כראש ממשלה, הוא מקדיש עצמו לעבודה ועל כן אין לו זמן לקרוא ספרים. זה לא רציני לומר שראש ממשלה, בעומס העבודה, מסוגל לקרוא 2־3 ספרים בשבוע. ראש ממשלה כזה צריך להיות סופרמן. תרמיתנים מנסים ליצור תרמית כזאת. במציאות, זה לא קיים. לפני שהיה ראש ממשלה, קרא שמיר הרבה ספרים, על סין, על מאו טסה־טונג, על המהפכה הצרפתית. ספרי היסטוריה וספרים על מדיניות, מלחמות שחרור לאומיות. לא רומנים".

– האם תמיכתך בשמיר, בשלבים הראשוניים, היתה משום היותו פוליטי?

„ההערכה שלי לאיש לא היתה בנויה על אינטואיציה או על הימור. היתה לי הערכה רבה לאיש, לכישוריו, ליכולת החשיבה שלו ולוכולתו לנתח בעיות. כשעבר, הוא נבחר לראש ממשלה. אלמלא נבחר, הייתי משלם מחיר פוליטי אישי, ואני הייתי מוכן לשלם את המחיר".

■ ■ ■

– כיום הוא עוזר לך בבחירות הפנימיות בחרות.

„אני עומד לבחירה בכוח הרמיעות. שמיר עזר לי בעבר, וגם היום, במידת היכולת".

– התמנית לראש אגף ההסברה לקראת הבחירות. איך מוכרים לציבור ראש ממשלה בן 73?

„קודם כל יש יתרון לניסיון חיים, ולרקורד אישי של אדם שמילא תפקידים בכירים. חוץ מזה, הליכוד הולך עם נבחרת של אנשים צעירים והשילוב הזה יוצר משיכה אלקטורלית".

– כלומר, תמקדו את ההסברה על הנבחרת ולא על ראש הממשלה?

„לא. על פי כל הסקרים שמיר הוא בעל ערך אלקטורלי רב. הוא נכס".

– יהיה קשה לעבוד עם שמיר, ששונא את החשיפה האישית ואולי גם את התקשורת.

„יש בעיה. שמיר לא יילך לגימיקים ולא ננסה לשנות אותו. חוסר נכונות להתפשר עם גימיקים, זה יתרון. אנחנו נציג את האיש כפי שהוא. שמיר הוכיח שעמדותיו צודקות. למשל, האופציה הירדנית קיימת היום רק אצל פרס".

– שמיר, בעצם, הוא אבי המדיניות „לא בוער".

„יש דברים שבאמת לא בוערים. יש תהליכים מדיניים שהזמן לא משרת אותם. שלום לא יושג על ידי הרפתקנות מדינית".

מחוץ לשעות העבודה, מתגלה רוני מילוא כאדם נינוח, עם הומור עצמי, אפילו נחמד. ברגע של אמת הוא מודה, שהוא ביישן ויש לו פחד נורא של קהל. ניגוד גמור לתדמית שלו בתקשורת. יש לו ביקורת נוקבת על העיתונות, אם כי היום הוא מודה שהם מפנקים אותו, והוא זוכה למחמאות. כראיון ערב הבחירות הפנימיות בחרות, הוא נזהר במילותיו יותר מתמיד. היום, חבר המרכז הוא המלך. אסור להרגיז אותו, אסור לומר מלה רעה על היריב. השמצות עסיסיות על פרס הולכות טוב בהזדמנות כזאת, וכל המרבה הרי זה משובח.

רוני מילוא מעריך, שהליכוד ינצח את הבחירות האלה ויוכל להרכיב ממשלה. אם יווצר תיקו, יתמוך מילוא בממשלת אחדות. הנבחרת שהציג לא מכבר המערך לכנסת, נחשבת בעיני מילוא לטובה. הוא מפרגן להם, אבל מרגיש שהליכוד עבר כבר את אותו תהליך לפני שנים רבות, והיום הצעירים שלו משופשפים יותר, ובעלי ניסיון בליגה הראשונה. „אני שמח שהמערך בחר בנציגים טובים", הוא מעיר באירוניה, „חשוב שגם האופוזיציה תהיה על רמה".

■ ■ ■

אם אכן ינצח הליכוד, כפי שמאמין מילוא, ושמיר ירכיב את הממשלה הבאה, ישאף רוני מילוא לקבל לידיו את תיק הפנים. „נהניתי מאוד מעבודתי במשרד הפנים", הוא אומר, „אחרי שהייתי שם סגן שר, הייתי שמח מאוד לחזור כשר. אם תיק זה יוצע בידי אחד השותפים הקואליציוניים, ארצה בתיק המשפטים".

– האם שמיר הבטיח לך תפקיד של שר?

„ראש הממשלה לא נוהג לחלק הבטחות. אבל הוא בהחלט חושב שאני מתאים לכהן כשר בממשלה. הבעיה כרגע היא לא תיק כזה או אחר, אלא איך מנצחים בבחירות".

– האם החלומות הפוליטיים שלך מגיעים גם לתפקיד ראש ממשלה?

„לא. אני לא רוצה להישמע חריג במפה הפוליטית, אבל ראיתי שני ראשי ממשלה מקרוב, בגין ושמיר. זה תפקיד קשה, מורכב ומסובך, והוא לא משאת נפש אצלי. יש תפקידים אחרים. הייתי רוצה, אם אוכל, להיות יום אחד שר חוץ. זה תפקיד שמעניין אותי. אני יודע שזה לא בר ביצוע בטווח הקרוב. בכל מקרה, ראשות ממשלה זה לא דבר שנכלל במסגרת המשאלות הפוליטיות שלי". ■

„אחרי שהייתי במשרד הפנים, אפילו דידי מנוסי כתב עלי מקאמה חיובית. אני מקווה שזה לא יזיק לי במרכז חרות"

נערה ממש אוצר

הסיפור של סאני מתחיל הרבה לפני שנולדה. קשור ושזור בחייה ובאהבותיה של אמה, הזמרת עליזה עוזיקרי, ובאביה, הזמר היווני אריס סאן ● בשבוע שעבר נענשה על עישון חשיש: 14 יום בכלא צבאי ושלושה חודשים על תנאי ● הצד החיובי של הסיפור, מבחינתה: „קיבלתי אישור מלא – אמא אוהבת אותי"

עמית רייכר

סאני נולדה בערב יום־כיפור בבית חולים ליולדות בקריה. אמה, הזמרת עליזה עוזיקרי. אביה, הזמר היווני אריס סאן. אביה היה נשוי אז לאשה אחרת. בזמנו, היתה זו שערוריה לא קטנה. ויש סיפור המסופר על הסטירה שהעיף אז אביה לאמה, קצת לפני שבאה לאוויר העולם.

השבוע, בת 20, סיימה סאני את שירותה הצבאי. ושוב, קצת לפני שיצאה אל החיים, באה הסטירה: רבה עם חברה לדירה, היא מספרת, שהלכה והלשינה עליה שעישנה חשיש. באה משטרה צבאית חוקרת. סאני הודתה בעישון חשיש, אותו נטלה במספר אירועים חברתיים מחוץ למסגרת הצבא. ישבה 14 יום בפנים, וקיבלה שלושה וחצי חודשים על תנאי.

הלימון הזה הפך ללימונדה, כשגילתה כמה אנשים עומדים לצידה לאורך הדרך. התחיל מעורך הדין אילן כץ, שהיה מפקדה הישיר, השתחרר, וייצג אותה ללא תמורה (צחוק הגורל: סאני שירתה כפקידת תביעה בפרקליטות ביפו, הכינה כתבי אישום לחיילים שעברו על החוק הצבאי). סביבתה הקרובה שעמדה לצידה. חברים. והמתנה הגדולה ביותר – אישור לאהבתה המלאה של אמה. סאני התקשרה אליה מבית המעצר:

„הלו אמא".

„סאני, מה העניינים?"

„אני מואשמת בשימוש בסמים".

„מה קרה?"

„עישנתי חשיש".

„אז אל תגידי סמים, תגידי חשיש. איפה את עכשיו?"

„בכלא".

„איזה?"

„צבאי".

„אל תגידי כלא, תגידי בסיס צבאי סגור".

סאני לא מסתירה את שמחתה: „היא עמדה לצידי גם במצב כזה, שלא היה נעים לגביה. ציפיתי שתהיה המומה, שתכעס עלי מאוד, שתיכנס להיסטריה. והיא היתה כזאת נהדרת. האמינה בי. היום אני הכי בטוחה בחיים, שאמא שלי אוהבת אותי".

■■■

היו לה, לסאני, סיבות טובות לפקפק בדבר הזה, שאמור להיות מובן מאליו, אהבת אם. מיד אחרי לידתה, עזב אביה את אמה ואת הארץ. וכשהיתה בת 7 בערך, שמה אמה אותה ואת פאני אחותה בקיבוץ 'הגושרים', והסתלקה לשנתיים, לאמריקה. גם כשחזרה לארץ, המשיכו הילדות לגדול בקיבוץ. היתה להן אמא של מתנות, מכתבים, שיחות טלפון וביקורים. ואולי בחרה עליזה עוזיקרי עבור בנותיה בטובה ביותר מבין כל האפשרויות שעמדו אז בפניה.

הסיפור של סאני מתחיל הרבה לפני שנולדה. קשור ושזור בחייה ובאהבותיה של אמה, הזמרת עליזה עוזיקרי. כשהיתה עליזה בת שלוש, נשרפה אמה מול עיניה. אביה נעלם עם לידתה. הילדה גדלה במוסדות שונים, התגלגלה ממקום למקום, עד שבצבא גילו את קולה, והיא התקבלה ללהקה צבאית.

ימים טובים. שם הכירה את ניסים עוזיקרי. לימים התחתנו והפך בעלה. זוג צעיר. לידה ראשונה, לילדה קוראים פאני. הוא מטובי השחקנים, אז בתחילת הדרך. היא גם יפה וגם זמרת. שניהם מופיעים במועדונים. יום אחד, לפי כתבה ב'עולם הזה', גילה ניסים לעליזה שהיה לו רומן קצרצר עם בחורה אחרת. עליזה ארזה ועזבה. התגרשו.

באותם ימים, שיגע זמר־מלחין יווני צעיר ומוכשר את הארץ. אריס סאן. עליזה ואריס נפגשים ורואים כי טוב. הוא נותן לה לשיר את מיטב להיטיו. „סיגל סיגל", „נערה ממש אוצר", „ספרי איילת אהבים" ואחרים. הארץ רוקדת ושרה איתם את „מים לא לגמתי". גל יווני. עוזיקרי מקבלת את הכינוי זמרת ים תיכונית. הופכת ידועה ופופולארית מאוד. ובו בזמן – אהובתו של המלחין הנשוי.

הרומן הסתיים עם לידתה של סאני. היה זה נסים עוזיקרי שבא עם פרחים לבקר את היולדת, נתן את שמו לילדה, והפך לאביה האהוב של סאני. גם כשהתחתן בשנית ונולדו לו ילדים חדשים. הוא האב שישנו, זה ששומרים איתו על קשר, ומבלים איתו את החופשים.

אריס סאן עזב עם משפחתו לניו־יורק, פתח מועדון לילה, וחי שם מאז ועד היום. ביקורים ספורים בארץ, מכתבים ספורים לבתו, כמה מתנות.

באחרונה, ישב שנתיים בכלא. העיתונים כתבו – על שימוש בסמים. סאן הגיב שלא סמים ולא יער. זה האף.בי.אי. שהתנכל לו, כך סאן, כי לא רצה להלשין על חבריו. בכלא כתב שירים חדשים, ובימים אלה, כך מבטיחים הפרסומים, עומד להגיע ארצה.

■■■

ועליזה, לא ליקקה דבש בשנים אלה. בת 23 מצאה עצמה מטופלת בשתי ילדות קטנות, נאבקת לבד לפרנסתן. במקום הזה נכנס לחייה ששון רג'ואן, הפך לאמרגנה ולסוכנה האישי. עברו לגור ביחד. לא עבר זמן, והם נסעו בהרכב מלא עם הילדות לניו יורק.

עליזה הצליחה בניו יורק. חווים שמנים, סיבובי הופעות מתוף לחוף, הופעות במועדוני לילה יוקרתיים. הצלחה שווה הרבה כסף. רכשה בית במקום טוב בניו יורק, קנתה מועדון לילה, שכרה מטפלת צמודה לילדות. חיו על רמה גבוהה מאוד.

ויום בהיר אחד נעלם ששון, ועימו כל כספה, חסכונותיה, כל מה שצברה בזיעת במה. פתאום היא לבד בניו־יורק עם שתי ילדות, בלי בית או כסף לכרטיסי טיסה לארץ. התקשרה לאריס סאן. הוא קנה להן ארוחת צהריים, כרטיסי טיסה, וצייד אותן בכסף.

מהמפגש הראשון הזה, עם אביה הביולוגי, במסעדה הסינית, זוכרת סאני רק את המשחק ששיחקו איתו, היא ופאני, במדרגות המובילות לשירותים.

עליזה חוזרה לארץ, שמה את הבנות בקיבוץ 'הגושרים'. אחרי חמישה ימים, נסעה לאסוף את השכרים בניו־יורק, ונשארה שם שנתיים.

■■■

סאני מתחילה בגן הילדים בקיבוץ. במקום הזה מופיעים אצלה סימני השאלה שעיקרם: איפה אמא. למה הלכה. אולי אמא לא אוהבת אותי.

הילדה מאמריקה דוברת רק אנגלית. אין לה שפה, לא מנהגי המקום, אין לה אמא. אבל האחות פאני ישנה. וכך פאני, הלומדת בכיתה ד', הופכת לאמא קטנה לסאני. כך זה היה, וכך זה נשאר כל השנים.

כשפאני התחתנה, לקחה איתה את סאני לירח הדבש. כשהתגרשה, עברו לגור ביחד. היום הן מחלקות ביניהן דירה בתל־אביב. כשסאני מדברת על אחותה, היא אומרת אחות שלי, ולא אחותי. מדגישה את ה'שלי', שלא תהיינה טעויות. שחס וחלילה לא יגידו אחות חורגת, מה זה בכלל. היא האחות שלה בשר ונפש.

היתה זו פאני שטיפטפה כל השנים לסאני שאמא אמנם רחוקה, אך היא אוהבת אותן מאוד. פאני שהכינה לסאני מגש קטן של יום הולדת ליד המיטה. דאגה שתכין שיעורים בזמן.

■■■

אך פאני לא היתה צמודה כל הזמן. היו לה התמודדויות משלה. בשאר הזמן, הילדים די התאכזרו אל הילדה עם השם המוזר, שהיתה הכי גבוהה בגן, שלבשה שמלות מלמלה מאמריקה, ודרשה סכין ומזלג בארוחת הצהרים, כי ככה אמא לימדה אותה שאוכלים.

אמא היתה שולחת הרבה מתנות מארצות הברית. הילדים התדיינו בינם לבין עצמם מה עדיף. אמא קרובה בלי מתנות, או אמא רחוקה עם מתנות. המסקנה היתה, כמובן, שאמא רחוקה עם מתנות. ואז באה גם הקינאה. רחיפות במדרגות, מכות, כינויי גנאי: סוניה ברוורזוניה. ועוד התעללויות כמו שרק ילדים יודעים.

סאני הפכה לילדה קשה, רבה, מתחצפת, לא מחזיקה מעמד אצל המשפחות המאמצות, בוכה המון, רוצה את אמא, ואמא יוק.

■■■

אחרי שנתיים ארוכות מאוד, חזרה אמא של סאני ופאני לארץ: אחת לחודש, בערך, היתה באה לבקר, או שהיו נוסעות אליה. [illegible] גם טלפון והיו מכתבים, והיו גם הפרידות קורעות הלב בכל פעם מחדש.

רק כשהיתה סאני בערך בכיתה ז', התחילה לקבל את המציאות איך שהיא. פתחה דף חדש. הפכה למקובלת יותר מבחינה חברתית, התרגלה. החיים נכנסו למסלול מסויים, אמא היתה יותר זמינה, ולו מרחוק. סאני כותבת: „קולות באופק/ הביאו אותי לחשוב/ על חיי ועל התוכן/ למצוא מה הטוב".

למדה להפריד בין האם הפרטית שלה לאם הציבורית, זו שפוגשים אותה מעל דפי העיתון. כשהיתה בת 15, בערך, הופיעה כתבה ב'עולם הזה' ובו סיפרה עוזיקרי על דיכאונותיה, על השתיה, על חייה הקשים. כשבאו לסאני עם העיתון שאמה היתה מצולמת על השער, „צעקתי, זאת אמא שלי. התחלתי לחבק ולנשק את הגיליון. הרגשתי שאני אוהבת אותה כל כך באותו הרגע.

„אמא שלי היא בן־אדם מאוד ישיר. אף פעם לא הסתירה דברים. אולי סיפרה אותם בדרגה פחות כואבת. אמא אחרת היתה אולי אומרת, ששש... את ילדה מחוץ לנישואין. אמא שלי אמרה לי את זה בצורה הכי טבעית בעולם, וככה גם אני מרגישה. היתה אומרת לי, אם צצה בעיה, פותרים אותה.

„אחרי שקראתי את הכתבה, צלצלתי, שאלתי אותה מה קרה. היא אמרה, עזוב, שטויות, ניפחו בעיתון".

■■■

היום סאני אומרת שהיתה רחוקה מכדי לדעת או להרגיש במצבי הרוח של אמה. „לא הייתי שם. גם כשהיא היתה בדיכאון, לא ממש הרגשתי את זה, כי לא הייתי לידה. זה לא בא לידי ביטוי בביקורים".

„כשהיתה באה לבקר אותנו בקיבוץ, היינו מכינות לה חדר מיוחד, המון צנצנות עם פרחים. פאני היתה כותבת 'ברוכה הבאה האמא הכי נהדרת שלנו'. חיכינו לה, וכל כך התרגשנו.

„היא היתה מצטרפת לכל הפעלויות שלנו, אני זוכרת אותה יושבת על המיטה בחדר, כל הכיתה מצטופפת סביבה, והיא מלמדת את כולם לדבר אנגלית, וכמה שירים. הסתכלתי עליה, הייתי כל־כך גאה שזאת אמא שלי.

„לפעמים, היתה לובשת חולצה שלי כדי להרגיש קצת 'קיבוצית'. כשהיתה נוסעת, הייתי מכבסת את החולצה. הייתי לובשת אותה, מנסה להריח אותה כמה שיותר [illegible]

איך גדלים לבד בקיבוץ. בימי הולדת נהוג שהורים באים בלילה ומכינים ליד המיטה של הילד מגש ענק עם ממתקים ומתנות. המגשים שפאני היתה מצליחה להכין לה היו צנועים מחוסר תקציב. [illegible] מגשים לפאני.

כל ההורים משכיבים את הילדים לישון, קוראים להם סיפור. ההורים [illegible] של סאני לפעמים היו ולפעמים לא.

חגגה את בת המצווה, בקיבוץ [illegible] כולם ביחד. כל ילד מהשכבה [illegible] ויש הופעות ושולחנות ערוכים. [illegible] למסיבה של סאני הגיעה רק אמה, [illegible] שהזמינה לכל אורחיה, דודים, [illegible] עמדו מבויישים ורזיקים.

אבל היו גם דברים טובים. [illegible] למדה להחליט בשביל עצמה, [illegible] לעצמה לבד את הבגדים. [illegible] ידעה לבד מה היא אוהבת ומה לא. מה מוצא חן בעיניה ומה לא. ואף פעם לא הבינה איך זה ילדים אחרי צבא, לא קונים בגד ממחסן הבגדים, לפני שהם שואלים את אמא שלהם.

והיה התיעוד. יומנים, אלבומים, מחברות שירה. „תמיד פחדתי שיום אחד אמות פתאום, ולא יידעו מי אני ולאן אני שייכת".

■■■

בת 16, עברה לגור עם אמה בתל־אביב. אז התפרסמה גם תביעת מזונות שאמה רצתה לתבוע מאריס סאן. את התביעה בסוף לא הגישו. וגם המגורים יחד לא הצליחו. אחרי כל כך הרבה שנים של עצמאות, בתוספת גיל ההתבגרות, לא היה סיכוי שזה יעבוד. חזרה לקיבוץ.

היום הפך הברווזון מהקיבוץ לגברת צעירה, יפהפיה ואלגנטית, המקבלת פני בביתה בחצאית שפופרת שחורה צמודה, חולצת משי עדינה עם כריות מגביהות, ועדי עדין על צווארה. נעלי עקב מיותרות לה, היא מתנשאת לגובה 1.74, וקופה ורזה עם רעמת שיער בהירה ומטופחת, מייצגת בכבוד את מקצועה החדש: דוגמנית ומארגנת תצוגות אופנה בסוכנות „מרנס".

בשותפות עם איציק הילל, בעל הסוכנות, הם הולכים לארגן את התצוגות בתערוכת „עלומים 88". במקביל, היא הולכת ללמוד יחסי ציבור. הכיוון שלה, עבודה עם קהל. בינתיים, הדוגמנות מתאימה לה.

היא לא שומרת על קשר מיוחד עם הקיבוץ. בכלל, קשה לה לשמור על קשרים. עם הרבה אנשים שאהבה ניתקה את הקשר, והיום היא מצטערת, אך זה קצת מאוחר.

„אמא שלי היא בן־אדם מאוד ישיר. אף פעם לא הסתירה דברים. אמא אחרת היתה אולי אומרת, ששש... את ילדה מחוץ לנישואין. אמא שלי אמרה לי את זה בצורה הכי טבעית בעולם, וככה גם אני מרגישה"

על הקשר הקבוע שלה זה שנתיים, עם המכר עידו, היא שומרת ועוד איך. „אני נותנת אך גם דורשת המון וזום. צריכה להיות בטוחה שאני מקבלת את מלוא האהבה. שהיחסים יהיו יציבים וברורים. אמרו לי שזה בגלל שלא גדלתי עם אבא בבית".

■■■

רשות הסיכום לסאני. על אביה אריס סאן: „אם הוא ירצה, הייתי רוצה להכיר אותו. אני מקווה שהוא רוצה. זה לפחות מה שהוא אומר בעיתונים. אני מפחדת שהוא חושב שאני רוצה ממנו כסף או משהו. אני לא. אני רק לא רוצה להרגיש שפיספסתי אותו. הוא השורשים שלי, ומאוד הייתי רוצה לדעת מי הבן־אדם.

„הפעם השנייה והאחרונה שראיתי אותו היה כשהייתי בת 9. עמדתי בסלון אצל אמא. ראיתי מונית עוצרת. נורא התרגשתי. שאלתי את אמא אם זה אבא. היא אמרה כן. הוא בא. לא קראתי לו אבא, אמרתי רק היי. הוא ניסה לחבק אותי, אמר לי בואי אלי תינוקת שלי. צעקתי לו, אני לא התינוקת שלך, וברחתי לחדר והלכתי לישון".

לנסים עוזיקרי היא קוראת „אבא". „בחופשים היינו הולכים לכל־בו שלום. היה אומר לי, חפשי פה בכל הוויטרינה, לא תמצאי עוד אבא כמוני, אין עוד אבא כמוני, מכרו את כולם. הייתי אומרת לו, אבל אתה לא אבא שלי. והוא היה אומר בלב, אני כן. והיה אומר, תראי לי עוד ילד אחד שיש לו שני אבאים. ככה לימד אותי לא לרחם על עצמי. אני מאוד אוהבת אותו. בשבילי הוא אבא בלב ובנפש".

ואמא, „היום אני לגמרי מבינה שהיא עשתה את הדבר הנכון. הכעס שלי הפך לתבונה. סך הכל, היא שילמה לקיבוץ במיטב כספה. רק כשהתבגרתי ראיתי כמה זה היה טוב שלא הטלטלנו איתה ממקום למקום. החסר הישיר, היומיומי, לימד אותי להיות חזקה, להתמודד, והפך אותי לבוגרת ועצמאית. אבל כשיהיו לי ילדים, הילדים שלי יהיו צמודים אלי, ומה שלא יהיה, ארצה שישארו איתי. והדבר היחידי שאני חולמת עליו הוא להקים בית חם ואוהב ויציב, למרות שאומרים לי כל הזמן שאין דבר כזה". ■

עליזה עוזיקרי. לא ליקקה דבש

צילום: שלום בר־טל

סאני עוזיקרי. לנסים עוזיקרי היא קוראת אבא. „בשבילי הוא אבא בלב ובנפש"

אריס סאן. צילום: ז'ראר אלון. זמר יווני שיגע את הארץ

והנה אני, חי

פרופ' אריה דורסט. תצלום: זום 77. 18 שעות

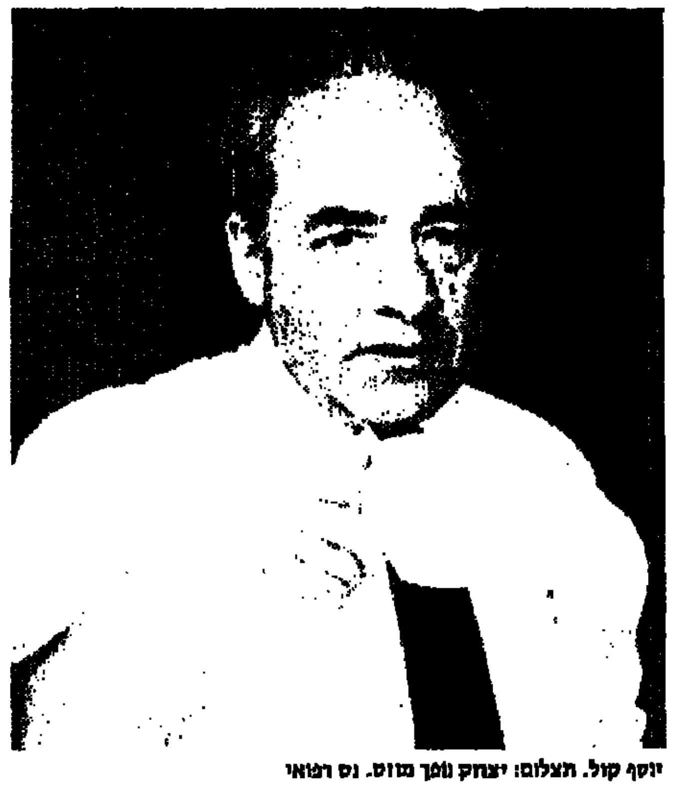

יוסף קול. תצלום: יצחק [illegible]. נס רפואי

הרופאים אמרו ליוסף קול שיש לו חצי שנה לחיות. סרטן. כרתו לו את הקיבה, קיצצו במעיים, בושט. לפעמים הוא תוהה מדוע לא התאבד. אבל יש לו ילדים, הוא מסביר, ונכדים, ולא נפרדים ככה מהחיים

גדעון רייכר

כאשר יוסף קול בא לבקר ב"הדסה", עין־כרם, נופלים אנשים זרים על צווארו. בהתחלה זה הפתיע אותו, אחר כך התרגל. בכל פעם שהוא מגיע לבית החולים, אנשים בחלוקים לבנים בוחנים אותו בהתרגשות. לפעמים מוחה אחד מהם דמעה, מביט בעורך הדין מבת־ים וממלמל: לא להאמין. אתה חי. ממש חי.

אחר כך הם מסבירים. אינך זוכר אותי, מר קול, אבל אני הייתי בניתוח שלך.

18 שעות נמשך הניתוח, והשתתפו בו כמעט כל רופאיו הבכירים של "הדסה" עין־כרם בירושלים. יוסף קול, עורך דין, ניצול שואה, עולה מברית המועצות, הוא פלא רפואי. ארבע שנים אחרי שכל הרופאים שטיפלו בו גזרו את דינו למוות, הוא חי, ומתפקד.

אז, בתקופה הנוראה ההיא, אמרו לו הרופאים שנותרו לו שישה חודשים, לכל היותר. איבחנו אצלו סרטן הושט. הסרטן התפשט, אמרו, אין לך שום סיכוי.

■■■

קול, היום בן 54, היה פרקליט במשרד התחבורה. יום אחד, בשנת 1982, התלונן על מיחושים בבטנו. בקופת חולים שליד ביתו, בבת־ים, אמר הרופא – אני לא רואה שום דבר, צריך בדיקה.

קול נסע לבי"ח בילינסון. תוצאות הבדיקה הצביעו על זיהום בקיבה, צריך לנתח, אמרו. קול לא דאג. זה כלום, אמרו הרופאים. אשתו דאגה, אבל שתקה. קול מחייך, משום מה, כשהוא נזכר בזה. את ההמשך הוא מספר ברצף, לפי סדר כרונולוגי. מדבר בשקט, רגוע.

יוסף קול, מונולוג:

"רק אחרי הניתוח התחלתי לדאוג, הבנתי שמשהו לא בסדר. מדוע? מפני שטלפנתי לבית החולים ושאלתי על התוצאות, ולא היו מוכנים לומר לי. 'אין עדיין תשובה ברורה', אמרו, 'חכה עוד שבוע'.

"אחרי שבועיים כבר הייתי קצר רוח. לחצתי על הפקידה: אמרתי שאני חייב לקבל תשובה. 'תשמע', אומרת לי הפקידה, 'לי אין סמכות לספר לך. הרופא יסביר לך'.

"מייד נדלק אצלי אור אדום. זהו זה, אמרתי לעצמי, הם חוששים לומר לי את האמת. אשתי הרגיעה אותי, אמרה שיהיה בסדר. נסענו לשם. הרופא התחמק. רצתי אחריו במסדרונות, לחצתי עליו ממש, והוא הסכים רק לומר: 'יש לך דלקת חזקה באיזור הושט'. מה עושים, אני שואל. 'בינתיים', הוא אומר, 'תחכה'.

"אחר כך פתאום החליטו לנתח. דחוף, אמרו לי.

הבנתי שאני בצרה גדולה, אבל אף אחד לא אמר את המלה סרטן, ואני, כמו שכתוב בספרים, לא העליתי על דעתי אפשרות כזו. זה מעניין: כעורך דין, אני עוסק בניתוח הגיוני של עובדות. אבל במקרה שלי, פשוט גירשתי ממוחי כל מחשבה על האפשרות הזו.

"ואז, סוף סוף, היה ניתוח. שמונה שעות. היה קשה. התאוששתי לאט לאט. ואף אחד לא אמר לי מלה. שאלתי את הרופאים: נו, מה יהיה עכשיו? אני בריא? הניתוח הצליח? והם שתקו.

"מי שגילה לי, לבסוף, את האמת, היתה הביורוקרטיה: אחרי הניתוח זימנו אותי לבדיקה נוספת, שיגרתית, אמרו לי. באתי למרפאה. היה שם תור גדול, והפקידה אמרה – 'אדוני, תלך למחלקה הכירורגית, ותביא את התיק שלך'. אז הלכתי להביא את התיק, ופתחתי אותו, כמובן. איך אפשר אחרת? אני פותח את התיק וקורא במהירות את השורות, והמלה הנוראה הזו, מתנוססת שם בלטינית. ואני חוזר וקורא בה, ועדיין אינני מאמין.

"עכשיו, שנים לאחר הרגע הזה, אני עדיין מזועזע כשאני נזכר בו. התיישבתי על ספסל, רעדתי והזעתי. לאבא שלי היה סרטן כזה בדיוק, והוא מת ממנו ביסורים נוראים. ועכשיו אני. ריבונו של עולם, מה עושים?

"אז לא היה עדיין האיידס. סרטן הושט הוא הצורה האכזרית והמסוכנת ביותר של הסרטן. את זה כבר ידעתי. חזרתי למרפאה עם התיק וכשנכנסתי לרופא, אמרתי לו: אני יודע.

"הוא שתק. אחר כך התברר לי שכולם ידעו, כל המשפחה שלי, אבל לי לא אמרו.

"ושוב ניתחו אותי, ואמרו לי בפנים שמחות: הוצאנו לך את הגידול, אבל אחרי שלושה חודשים חזרתי לבית החולים, והרופאים אומרים: 'הגידול חזר. הוא נתפשט. הוצאנו לך חלק מהקיבה, אבל הגידול לא נעצר'.

"שאלו אותי אם אני מוכן לעבור עוד ניתוח. כאילו שהיתה לי ברירה. אחר כך הסביר לי מישהו שהניתוח שרוצים לבצע ייסכן אותי עוד יותר. ישבנו בבית ודיברנו, שעות וימים, החלטנו: מה יש כבר להפסיד?

"שוב הגעתי לשולחן הניתוחים. פתחו לי את בית החזה. תשע שעות שכבתי בחדר הניתוחים. כאשר התעוררתי וראיתי שכולם מחייכים אלי, הייתי המאושר באדם.

"שבתי לעבודתי במשרד התחבורה. אחרי חודשים אחדים – שוב בדיקה. ואני רק מסתכל על הפנים של הרופא, וכבר יודע שאני בצרה.

"הרופא לא הסתיר ממני כלום: שוב יש תאי סרטן בושט שלך. בלגנו, זה מה שהיה לי בגוף, מנתחים וכורתים ומנקים – והתאים הממאירים חוזרים, כאילו לא סילקו אותם משם. ככה בדיוק היה גם לאבא.

"שוחחתי שוב עם הפרופסור שלי. ואז הוא יושב מולי, מחזיק בתיק שלי, מסתכל בעיני ואומר: תראה, יוסף, הרופאים האחרים במחלקה שלי אומרים שהניתוח הבא יצליח. אני אומר לך שאין יותר ניתוחים עבורך. אני לא אסכים שתעבור עוד ניתוח, מפני שזה ממילא לא יועיל.

"אשתי היתה איתי באותה פגישה. ידעתי שבגלל ההתרגשות לא אוכל להבין את כל מה שאומרים לי, ושננתח אחר כך, יחד, כל מלה וכל ניד. אפילו הבאתי איתי מכשיר הקלטה. הפרופסור לא התנגד. היום אנחנו מקשיבים, לפעמים, להקלטת השיחה הזו. הרופא אומר לי שם שאני נידון למוות, והנה אני, חי, שומע.

■■■

"אני תוהה, לפעמים, מדוע לא התאבדתי אחרי השיחה ההיא. אני והמשפחה ישבנו והחלטנו שלא להיכנע. יש לנו קרוב בניו יורק, רופא. התקשרנו אליו. שלחתי את כל התצלומים ואת הבדיקות, והוא גילה לנו שיש מרכז ניתוחים גדול למקרים כאלה. אבל מדובר בסידרה של ניתוחים [illegible] ואחר כך אצטרך כל החיים לאכול מהצר. חוץ מזה, מדובר בניתוח שעולה כ־80 אלף דולר.

"מה נשאר? רק כימותרפיה. אחר כך נודע לי שהחברים שלי כבר התחילו לאסוף עבורי את הכסף לניתוח. לא רציתי. אמרתי: כמה שאחיה, אחיה. הרופאים שלי קבעו שיש לי עוד חצי שנה לחיות. אולי תשעה חודשים, אמרו. עשו לי הנחה.

■■■

"פתאום מישהו אומר לי, שיש בירושלים, ב'הדסה', פרופסור בשם אריה דורסט, מנהל מחלקה כירורגית. הוא המנתח הכי גדול בארץ, אמר.

הוא קיבל אותי יפה מאוד. בדק אותי ואמר לי, 'אתה זקוק לניתוח בלתי שיגרתי'. אחר כך ערך התייעצות ענקית. זה היה הקונסיליום הגדול ביותר בתולדות הדסה, סיפרו לי אחר כך. ואני עמדתי בפרוזדור, וחיכיתי.

"בסופו של דבר החליטו שינתחו אותי. הסבירו לי שזה יהיה ניתוח מסובך מאוד. חזרתי הביתה ואמרתי לעצמי פתאום שאולי יש כאן טעות, ובכלל אין לי סרטן. היתה לי מין אמונה משונה כזו שמדובר בטעות. בסך הכל. הלכתי לפרופסור אחר בהדסה, מומחה לסרטן, ושוב נבדקתי, קבעו באורח מוחלט וסופי: סרטן.

"שוב התייעצתי עם מומחים, וכולם אמרו שיש רק אחד שיכול לעזור לי – פרופסור דורסט. רצתי אליו, מהר, לפני שיתחרט. ראיתי שקשה לו להחליט. היו אנשים במשפחה שלי שאמרו די, מספיק ניתוחים. אין סיכוי. כבר ניתחו הכל, שינו לי את כל המערכת הפנימית. כרתו את הקיבה, חתכו לי את המעיים, קיצצו בושט. כבר לא היה זכר לאנטומיה הרגילה של בן אדם.

"אבל יש לי ילדים ונכדים, ולא נפרדים ככה מהחיים.

"אחותי אמרה לי לא ללכת לניתוח נוסף. אשתי שתקה. אבל אני ראיתי בעיניים של דורסט שזה בן אדם שאני צריך להפקיד את החיים שלי בידיו. הוא האמין בניתוח, ורצה להציל אותי.

"קבעו תור. כבר שכבתי על שולחן הניתוחים. דקה לפני ההרדמה, אחד הרופאים המרדימים אומר: 'אני מתנגד'. הוציאו אותי מחדר הניתוחים והסבירו לי שבטעות חתכו לי בניתוח הקודם את אחד העצבים שמפעילים את הסרעפת. המנתח חשש שאם במקרה ייפגע העצב השני, אמות במהלך הניתוח, או שאהיה מרותק למכונת הנשמה לשאר החיים. במקרה כזה, אמר דורסט, הניתוח יצליח, אבל אתה תמות.

"כל זה קרה דקה אחת לפני ההרדמה. רעדתי כולי. הרי שמעתי כבר את כלי הניתוח מקישים בצלחות הנירוסטה. כל הרופאים יצאו להתייעצות, ואני נותרתי לבד. השעה היתה תשע בבוקר. הרגשתי, שזה הבוקר האחרון בחיי.

"אחרי שעה הם חזרו ודורסט אמר: ננתח. תדע לך, הוא מבטיח לי, שאם לא אצליח לבודד את העצב של הסרעפת, לא אמשיך בניתוח.

"ביקשתי חופשת מחשבה. חזרתי הביתה. החלטתי את ההחלטה החשובה ביותר של חיי. אני מוכן. אין ברירה.

■■■

"18 שעות נמשך הניתוח. אחר כך סיפרו לי שהרופאים שיצאו מהניתוח התנודדו על הרגליים, ודורסט נראה כאילו איבד מחצית משקלו, ואת תחושת הזמן.

"הסבירו לי מאז רק קצת ממה שחוללו בגופי, ועד היום אינני מסוגל להבין כיצד זה אפשרי בכלל.

"עברו מאז ארבע שנים. בריא, אני חי. אני נושם. אין סרטן. נכון שאסור לי להתרגש, ויש קצת בעיות נשימה, אבל אני מאושר. אסור להיכנע, זה הלקח שלי".

■■■

"לחולה שלי לא היתה בכלל קיבה", אומר פרופ' דורסט. "צריך היה למצוא חיבורים מיוחדים שיאפשרו לו לאכול דרך הפה. מקום הניתוח מאוד לא נוח. צריך היה לפרק את כל החיבור שנעשה בניתוחים הקודמים שעברו לו.

"יש רק מקרים מעטים מאוד בספרות הרפואית, בהם הצליח ניתוח כזה הצלחה מוחלטת. מעבר לכל, הקרצינומה חזרה. יוסף קול עבר כבר את תקופת הסיכון. הוא יצא מזה. כאשר ראיתי אותו בפעם הראשונה הוא היה כמעט אדם גמור".

קול מבקר אצל פרופ' דורסט ב"הדסה", מדי פעם. כשהוא נכנס לחדר, או פוגש אותו במסדרון, הם לא אומרים מלה. זה לזה רק מתחבקים, ובוכים מעט ■

"התיישבתי על ספסל, רעדתי והזעתי. לאבא שלי היה סרטן כזה בדיוק, והוא מת ממנו ביסורים נוראים"

"18 שעות נמשך הניתוח. אחר כך סיפרו לי שהרופאים שיצאו מהניתוח התנודדו על הרגליים, ודורסט נראה כאילו איבד מחצית משקלו"

25% הנחה
על כל ספרי הטיולים והמסעות.
מדריכים ומפות לארץ ולחו"ל
בעברית ובשפות אחרות.

מבחר ספרי הוצאת תמוז־בר ב־50% הנחה.
למבוגרים, נוער וילדים.

ספרים נבחרים
באנגלית בהנחה מיוחדת.

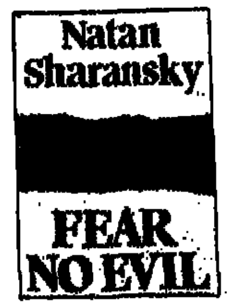

FEAR NO EVIL
NATAN SHARANSKY
במרץ 77 נעצר נתן שצרנסקי ע"י הק.ג.ב. בתואנת שווא, שהוא מרגל אמריקאי. בספרו מתאר שצרנסקי ברגישות רבה את שעבר עליו לאחר שנשפט ל־13 שנות מאסר ואת חשרדותו האמיצה מול נסיונות הק.ג.ב. לשבור את רוחו ״הם לא יוכלו להשפילני״ אמר לעצמו ״רק אני יכול להשפיל את עצמי״.
57.40 ש"ח 36.80 ש"ח

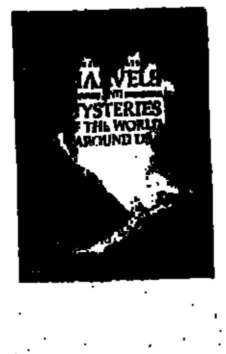

READER'S DIGEST
MARVELS AND MYSTERIES OF THE WORLD AROUND US
אלבום מפואר ומרהיב אופקים מסדרת READER'S DIGEST חוויה אמיתית לכל חובב טבע. מיטב המומחים בתחומי מדע שונים, חברו יחד להציג לפניך תופעות מופלאות ומסתורי תבל, כגון: חוצרות העולם, תופעות החיים ועד נושאים מרתקים מלווה בעשרות תצלומי צבע נדירים.
22.50 ש"ח
מחיר מבצע 19.50 ש"ח

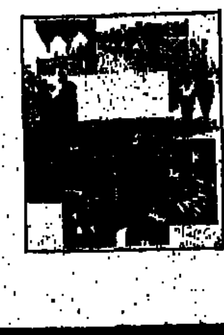

THE ISRAELIS - PHOTOGRAPHS OF A DAY IN MAY
אלבום מהודר של צילומים צבעוניים המתארים יום מקרי בחיים של קבוצת אנשים שונים בישראל. החל בהרישת מאדמה בקיבוץ ועד המועדונים של תל־אביב.
88.60 ש"ח 44.50 ש"ח

המבצע בתוקף מ־11.7.88
* או עד גמר המלאי.

ספרים זה סטימצקי
מבחר הספרים הגדול בישראל

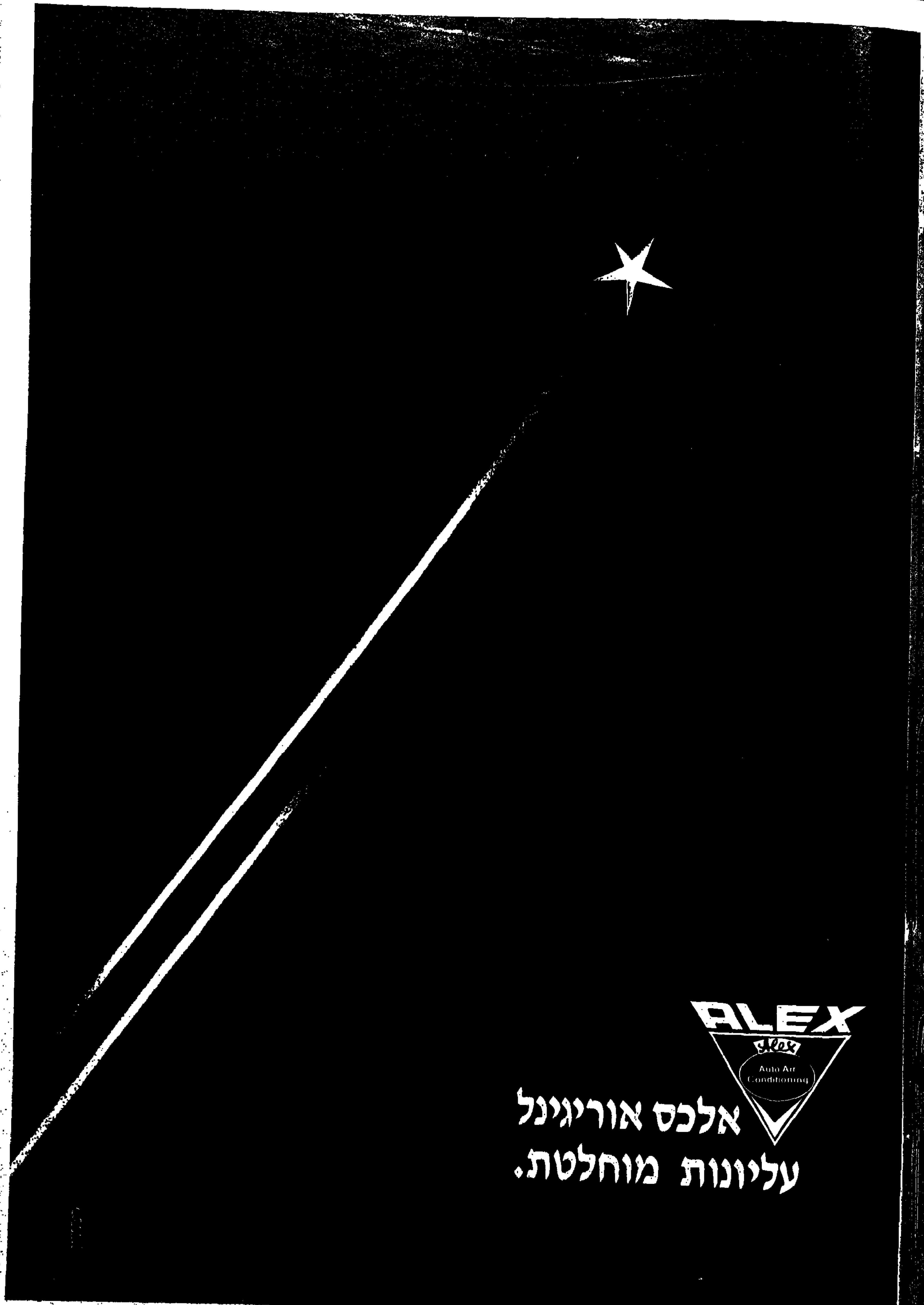

המעבר להווה

(המשך מעמ' 33)

פליט שגר בליפט. איש מן השואה, שהוא היה ה'פרטיזונכר', בפינו והילדים. היינו רצים אחריו ואומרים לו שיקרא את מיספר הטלפון הרשום על היד שלו. יום אחד הוא התאבד. זה היה המיפגש הראשון שלי עם המוות. אושוויץ. שירים משם".

– איך את מסבירה את זה שהיא לא דיברה על אביך מעולם?

„היא לא הייתה מסוגלת. רק שהיה יפה. שהיה שוטר והיה איש יפה".

– גם בתצלומים של האב בסרט, האיש נראה כאילו הוא לובש מדים.

„כן? יש שם תמונה אחת של אבא שלי, אמיתית. תמונה שתמיד הולכת איתי, נחמש התמונות שגנבתי מאמא שלי. כשהיתה מבוגרת, אני זוכרת שפעם אחת תפסתי את פניה בידיי ושאלתי אותה, 'תגידי לי, מי אני? מי אני? ספרי לי עליו!' והיא היתה אומרת לי לסגור את האור. כמו שאומרת האם בסרט, לאביה, 'כבי את החשמל, אנחנו לא רוטשילד'. ואתה לא יכול להתמודד עם דבר כזה. מה תעשה? תכה אותה על זה?"

– בסוף הסרט, הילדה חוזרת למוסד. יורדת מהאוטובוס והולכת ברגל עד הכניסה, בשביל עפר. האם באותו רגע היא מבינה משהו על החיים, משהו שילדים לא אמורים להבין בגיל כל כך צעיר?

„אני חושבת שאביה, לא גילה, סוגרת באותו קיץ מעגל שלם. היא יוצאת מן המוסד, מגיעה הביתה, לאם משוגעת אבל אוהבת. החיים נוחתים עליה בבליסטראות. היא כבר ראתה את אמא שלה גם קודם בהתקפים, אבל הפעם זה ברור שאמה כבר לא תבוא לבקר אותה. זה סגר לה את מעגל התקווה, תקווה לכך שזה יכול להיות אחרת".

– יש סצינה, שבה אביה מסתכלת בלהב הסכין. זה אחרי שהיא זורקת אבן, ופוגעת בעיניה של המורה למחול. כאשר היא מסתכלת בסכין, כאילו זה הסוף, זהו.

„אתה יודע, השאלה שלך... אני מקבלת הרבה מכתבים מילדים, שקוראים את הספר. הילדים הכותבים שואלים, מה בעצם מחכה לילדה הזאת. ילד אחר כתב, שהוא מעז לשאול אותי אם זו אני. בדרך כלל אני עונה לילדים כי זה סיפור, אבל לילד הזה, שכתב כי הוא במצוקה, הוריו נפרדו, אביו ניסה להבריח אותו – כתבתי שזו אני.

„ההשלמה של אביה היא ביטוי לכוח שלה. בקיץ הזה היא מתחזקת. כשהיא צריכה, היא אלימה, היא מכה, היא לא מתחנפת. אין לה אף חיוך מיותר. היא לא מוכרת שום דבר בזול. למזלנו, יש לנו בסרט את הילדה הנהדרת הזו, קאייפו כהן, שמקרינה כוח.

קאייפו כהן. האחרונה שהתייצבה למבחנים

„אני מקווה שעם צאת הסרט, אגמור להוציא את כל מה שרבץ במשך שנים רבות בתוכי"

אביה רצה תורה למוסד, כי זה המקום הכי פחות גרוע. ושם היא תילחם על השטח שלה. חברה שלי מהמוסד אמרה לי ששם היה לי ביטחון עצמי עצום. איזה ביטחון עצמי, מה?"

– ביטחון של שיברי זכוכית.

„אמא שלי אמרה לי תמיד. עם יתומים לא מתחילים. יתומים זה כוח כזה".

– וכל הזמן היה חיפוש אחרי משהו הקשור לאב, בדומה לסיפורים הפנטסטיים שממציאה אביה בקשר אליו?

„לפני שבאתי לתל אביב, מצאתי את הקבר של אבא שלי. לבד. וזה היה טוב. זו היתה הקלה. היה לי מקום ללכת אליו".

■■■

אחרי נשואיה ליעקב אגמון, בני הזוג מזוהים עם העשיה התיאטרונית בארץ. גילה עובדת בסרטים – „מצור", „אלדורדו", „מלכת הכביש", „על חבל דק". אגמון, בתיאטרון בימות, מעלה מחזות מצליחים, לפעמים מעוררי מחלוקת. שנות ה־60, קליפורניה של אייבי נתן, הבוהמה התל אביבית. שנות ה־70, שבהם היה נדמה כי יהיה טוב.

– האם גם אז, כאשר כלפי חוץ הכל היה בסדר, הבזיקה לפעמים הביוגרפיה השניה?

„כן. כל הזמן. משהו עמוק, יסודי. כאילו כל ההנאות הן בערבון מוגבל. החיים בערבון מוגבל. הפחדים היו פחדים. היה חשש. עננה ריחפה מעל הראש, שמשהו לא טוב יקרה. אבל חייתי עם כל זה. עד שהדברים התפרצו, עד הספר".

– יש בוודאי אנשים שזה מעורר אצלם התנגדות או תמיהה. ספר, הצגה, סרט. כאילו צפוין מרי.

„אמרתי לך, כתבתי לך כאשר התפוררתי. כאשר בכיתי. וזה היה שונה, כי קודם לכן, כאשר בכיתי, הייתי מסתגרת, הייתי הולכת לי. ובלילה החמישי ההוא, כאשר הילדה אמרה לי כי היא מקווה שלא אנכה כאשר תחזור מבית הספר, התחלתי על מחברת שלקחתי ממנה התחלתי על הצגה בוודאי לא חשבתי. התעקש. ביקשתי את איציק ויינגרטן תורן, דיברנו, וזה יצא".

– את גם שותפה בהפקה של הסרט.

„בזמן כתיבת הספר, לא חשבתי על הצגה, אבל חשבתי שיש כאן חומר נפגשתי עם חיים בוזגלו, שאיתו התסריט, והגשנו את זה לקרן וזכינו תמיכה. גם ממשרד החינוך קיבלנו הסרט עלה כ־350 אלף דולר. זה היה לגייס את הכסף, כי הוא היה מבוסס על מצליח ועל הצגה מצליחה".

– הקיץ של גילה, 88, הוא קיץ היטהרות?

„ללא ספק. עובר עלי תהליך של הדם מתנקה, החלומות מתנקים".

– זה המעבר אל ההווה?

„כן. אחרי שהספר יצא, פנו אלי הוצאות ספרים, שאכתוב עוד. אני לא אמרתי שקודם אני רוצה לגמור את הזה. הייתי רוצה לגעת במה שקרה לי ילדה צברית בקרב הילדים ההם, מהשואה מול הילדים ההם, אני מאושרת ושלמה. הכל התגמד נוכח שבאו מן התופת. אבל זה כמו שיח מה גרוע יותר. עיוור מלידה או אור שמש והתעוור. בתקופה ההיא, הסתדרו לי המון דברים. שנתיים הייתי רוצה לכתוב את זה. עד היום בקשר. אנחנו המשפחה, הכיתה, הקבוצה.

– שוב, הביוגרפיה והיא?

„אם אני מנסה לשחזר מה שקרה לי כתבתי, שום דבר שעשיתי בתיאטרון יכול להשתוות לכך מבחינת העוצמה ואני לא יודעת, לא מעזה. אני מקווה מסוגלת לכתוב בלי להתמוטט. לא לאף אחר שאני כותבת. גם לא ליעקב הגר ידעה. הרי כשחקנית, זה תמיד תפקיד שנכתב בשבילי. כלי. למשל, וצייר הפרפרים'. כאשר עשיתי את הזה, נגעתי בשכינה שריחפה על כאשר הוא כתב את המחזה. אבל איזה דבר נפלא זה, הכתיבה".

וביכולת הכתיבה, גילה אלמגור את תפקיד אמה, ושמה בפיה המילים, שהאם לא אמרה מעולם. ■

עיר הרהיטים

באזור התעשיה החדש ראשל"צ

פתוח בשבתות
מ־ 11.00 בבוקר
עד 11.00 בלילה

ענקי הריהוט מציעים מאות מטרים
של תצוגת רהיטים מרהיבה

מדגם החודש

בין הקונים באולמות תצוגה אלה
יוגרל מכשיר טלויזיה צבעוני.
ההגרלה תערך בין הקונים מ: 1.8.88 - 7.88
ההגרלה תערך לפי מספרי הזמנות.

ריהוט סלוני * מזנונים * פינות אוכל
חדרי שינה * חדרי ילדים ואוכל

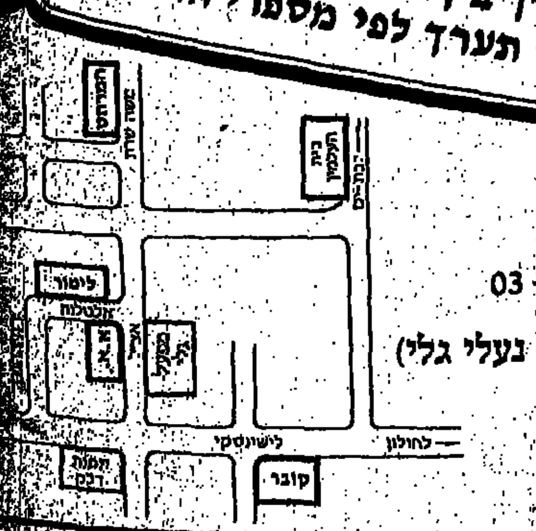

א.א. רהיטים - רח' אצ"ל 35 (מול נעלי גלי) טל. 03-9611966

המרהט רהיטים - רח' משה שרת 16 טל. 03-9615595 ,9615660

לימור תעשיות רהיטים - ההגנה 36 פינת אלטלנה (ליד נעלי גלי) טל. 03-9613465 ,9611977

ד. קובר רהיטים - רח' לישנסקי 83 (צמוד להיפרכל) טל. 03-9614517 ,9614559

קניה באולמות הנ"ל - ערובה לאיכות, אמינות, שרות ואחריות

טעם חדש לדיאט
בטעם תפוחים
קיץ קל זה טמפו דיאט,
ועכשיו עוד יותר קל -
עם הטעם החדש דיאט אורנג'.
קח ליד את הדיאט שלך -
קולה, לימון ועכשיו גם אורנג' -
בלעדי לטמפו.

אודיה רקורד

יואב קוטנר

ג'ימי פייג': פתאום חזר אליו הבלוז

ג'ימי פייג' נושא את קרדיט „אחד הגיטריסטים הטובים ביותר בעולם הרוק" כבר הרבה שנים. לפעמים, בעיקר בימי „לד זפלין" היתה הגיטרה שלו חלק ממוסיקה מהממת, לעתים, בעיקר בשנים האחרונות, נקשר שמו להפקות פחות מוצלחות (אם כי מצליחות מאוד) ובראשן „הפירמה". רק עכשיו, 20 שנה אחרי אלבום הבכורה של „לד זפלין", מוציא פייג' אלבום סולו ראשון: „פרש חוץ" („אאוטריידר"), ובו הוא חוזר סוף סוף, בצד שלם של התקליט, אל הריתם־אנד־בלוז, המוסיקה ממנה הוא בעצם בא.

פייג' אמר שניסה להציג בתקליט ספקטרום רחב ביצירה המוסיקלית שלו, בעיקר מבחינת צורות הנגינה השונות בגיטרה. התוצאה מזכירה במקרים הטובים את „לד זפלין" וגם, בעיקר בצד א', את „הפירמה".

השתתפו בתקליט שלושה זמרים: רוברט פלנט (שהיה, למי שלא הכין שיעורי בית, הזמר של „לד זפלין"), ג'ון מיילס וקריס פארלו הוותיק. שלושה בסיסטים (דרבן לאברדה, פליקס קירש וטוני פרנקלין) ושני מתופפים (באריימור בארלו וג'ייסון בונהם, בנו של מי שהיה מתופף „לד זפלין", ג'ון בונהם ז"ל).

ג'ימי פייג' סיים ב־1980 תקופה שהחלה עם „ציפורי החצר" ב־1966, הגיעה לשיא ב־12 שנות פעילות עם „לד זפלין" ותמה עם מותו של בונהם. במשך זמן ארוך, קשה היה לו להתאושש ולשוב אל מקומו הראוי בעולם הרוק. פסקולי סרטים („משאלת מוות") ושני אלבומי „הפירמה" לא מלאו את ציפיות מעריציו. עכשיו, ב„אאוטריידר" הוא חוזר סוף סוף אל עצמו. חוזר הביתה אל הבלוז.

תומאס דולבי

עוד אחד שחוזר בתקליט חדש אחרי הפסקה די ארוכה, הוא תומאס דולבי. אלבומו החדש, השלישי, „פולשים זרים אכלו את הבואיק שלי" יוצא כארבע שנים לאחר התקליט הקודם, „הארץ השטוחה", וזה המון זמן במושגים של עולם הפופ.

דולבי לא נח בתקופה הזו, להפך, הוא היה עסוק בהפקות שונות, ביניהן בשני תקליטים של „פריפאב ספראוט", הופיע עם דיוויד בואי ב„לייב אייד", השתתף בהפקת האלבום „כלב אוכל כלב" של ג'וני מיצ'ל, ויצר פסקולים לסרטים של ריצ'רד ברוקס, ג'ורג' לוקס וקן ראסל.

בשנה שעברה, החל בעבודה על התקליט החדש והשאלה שהטרידה אותי בציפיה לתקליט היתה, האם יהיו בו קטעים בסגנון „אני מפתיע את עצמי", שבאלבום הקודם. התשובה (המשמחת) היא שכן, ישנם שני שירים כאלה, וישנם עוד שירים מוצלחים במגוון של סגנונות, מפאנקי והגאיי ועד סווינג ופופ אלקטרוני. דולבי כבר אינו ילד הפלא של חזית הגל החדש, המוסיקאי האלקטרונאי המבורשק והמטורף, אך עדיין יש לו הרבה מה להציע. „היכולת לסווינג", „בדמפש במטוס" כבר שווים את ההשקעה בתקליט הזה.

פטי סמית: לאנשים יש את הכח

על הקאמבק המשובח של פטי סמית קראת בשבועון זה כבר כבר לפני שבועיים. עכשיו יצא האלבום המצויין החדש שלה, „חלום חיים" גם בהדפסה מקומית, ובמקביל הגיע התקליטון הראשון מתוכו אל תחנות הרדיו (אני יודע, ביקרתי שם...).

התקליטון נושא צילום יפהפה של הגברת סמית, ובצידו השני קטע מתמליל הלהיט ושמו של הלהיט בלא פחות מ־23 שפות, ביניהן בעברית שגויה משהו, „לאנשים יש את הבח". חברת התקליטים צרפה גם תצלום מלות השיר בכתב היד המקורי של פטי סמית. נראה לי שזה עשוי לעניין גם אותך.

בניתוח גרפולוגי שטחי שעשיתי לכתב הזה (ואני לא כל כך מתמצא בעניין הזה) היו המסקנות שלי כאלה: מדובר באשה בת 41 בערך, ילידת ניו ג'רסי. אשה שעוד מגיל צעיר נתשבה למוזרה ולשונה. כנראה אהבה מוסיקה שחורה כבר בילדות... כשהיתה בת 19, ילדה ילד ומסרה אותו לאימוץ. בגיל 20, גילתה אובססיה לשירי רימבו ולמוסיקה של דילן ו„האבנים המתגלגלות". היא נסעה רחוק מביתה (לפאריז) כדי ללמוד אמנות, אך בסופו של דבר העדיפה שוטטות ברחובות, שם גילתה כוחות נפשיים מיוחדים (היא, לדוגמה, חזתה מראש את מותו של בראיין ג'ונס מ„האבנים המתגלגלות"). כשחזרה לארה"ב, גרה במלון צ'לסי, שם הצטרפה לחבורה של אנדי וורהול, ג'ניס ג'ופלין, סם שפרד ואחרים. היא התחילה לפרסם שירה ולכתוב כעיתונאית רוק. ב־1971, החלה לקרוא את שיריה בהופעות, בליווי גיטרה שניגן עיתונאי רוק חבר, לני קיי. שנתיים לאחר מכן הפכה הקריאה לשירה, ופטי יצרה גרסאות משלה ללהיטים ידועים כמו „היי ג'ו", „גלוריה" ו„ארץ אלף הריקודים".

הדמות שלה על הבמה היתה אפלה, גברית, כריזמטית מאוד. המוסיקה הפולחנית שבטית עטפה תמלילים מופשטים. ג'ון קייל נדלק עליה והפיק לה אלבום ראשון ב־75', „סוסים", שנחשב לאחד מאבני היסוד של מהפכת הפנק. אלבומה השני, „רדיו אירופה", ב־1977, היה כשלון אמנותי ומסחרי, ובאותה תקופה נפצעה סמית כשנפלה מבמה ושברה את צווארה. ב־78', חזרה לפעילות באלבום מצויין בשם „איסטר" (ובו הלהיט „בגלל שהלילה") ושנה לאחר מכן יצא אלבומה „גל". ב־1980 נישאה לפרד „סוניק" סמית, לשעבר גיטריסט להקת „אמ.סי.5", ומאז לא חזרה לפעילות מוסיקלית עד תחילת השנה הזו, והקלטת האלבום החדש „חלום חיים".

כמה שאפשר להוציא מכתב יד, אם רק יודעים איך לקרוא...

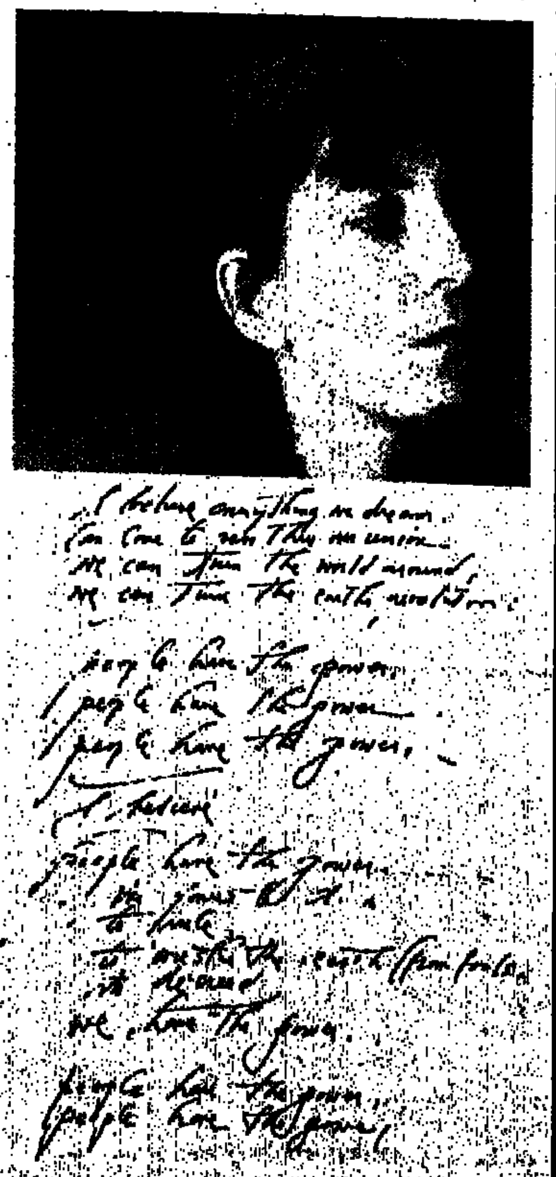

האינסטינקט של איגי פופ

איגי פופ בתקליט חדש, ושוב האינסטינקטים שלו לא מאכזבים. אלבום מצויין, חזק, אמיתי וכל שאר הדברים הטובים שהיה צריך לומר על כל תקליט רוק, ובדרך כלל אי אפשר. „אינסטינקט" הוא הוכחה נוספת לכך, שלא תמיד הגיל קובע. הנאמנות שלך לעניין יכולה לשמור על השלהבת הדולקת גם בגיל 40 פלוס. אפשר להתבגר ולהתמתן, כמו חברו הטוב של איגי, דיוויד בואי, ואפשר, מסתבר, להישאר פנקיסט ומורד בנשמה מבלי להיות מגוחך.

בעיני מי שלא סולח לבואי של שנות ה־80 על אובדן הראשוניות, איגי פופ נראה כמו כל מה שבואי היה צריך להיות. איגי פופ (שנולד במישיגן ב־1947 כג'יימס ניוול אוסטרברג), עושה את זה בדרכו שלו כבר הרבה שנים. עד הסוף, עד קצה השפיות, על הגבול המסוכן שבין הצגת־תדמית פאנקיסטית (הרבה לפני ימי הפאנק הבריטי), ובין חיים מוטרפים באמת. פעם, כשהיה הזמר של להקת הסטוג'ס, ובשנים שלאחר מכן, התמכר להירואין ולעוד דרכים להרס עצמי. בהופעותיו החיות היה ממש נכנס לטראנס היסטרי ולעתים פוצע את עצמו על הבמה.

בואי, שעבד איתו בתקליטיו ואימץ חלק גדול משיריו, לימד אותו שאפשר גם אחרת. את „נערה סינית" שהם כתבו ביחד לאלבום של איגי „האידיוט" (1977), הפך בואי ללהיט ענק באלבומו „בואי לרקוד" (1983), והוכיר לקהל שפופ יכול להישמע גם פופ. אחר כך, כשאיגי הוציא, ב־1986, את אלבומו „בלה בלה בלה", חזר בכוח, במוסיקת רוק רקידה ומלאת אהגיה חיובית.

הוא נשמע טוב, אז ועכשיו, כאילו למד לאלף את האנרגיה ההרסנית לתוך מסגרות חיוביות. איגי ביפן בשיר הנושא את שם האלבום החדש הוא שר בדיוק על כך: „עומד על קו הגבול בין שמחה ושיקול־דעת, משגיח בזהירות על האש שלי, מחכה לעונה שלי... רץ כמו צבי, האינסטינקטים גורמים לי להמשיך לרוץ, רץ דרך צללי החיוכים המעושים..."

בתקליט, שירים נוספים בעלי אופי אוטוביוגראפי, וכמו בתקליט הקודם, גם כאן הוא נעזר בסטיב ג'ונס, לשעבר גיטריסט „אקדחי סקס".

שלא כמו ב„בלה בלה בלה", אין הפעם בתקליט שום שיתוף פעולה עם בואי. הפיק מוסיקלית את „אינסטינקט" ביל לאסוואל, איש הג'אז־פאנק הוני יורקי ולהקת „מאטריאל", הפקה ל„תרמית ציבורית בע"מ" ורבים אחרים) שהקנה לתקליט צליל חי ומתנפץ ועם זאת לא מלוכלך וקשה כמו תקליטו שנות השבעים של פופ.

„בעבר גרמו לי רגשות הזרות שלי לכעס ושיתוק", אומר פופ, „בעשר השנים האחרונות, מאז „האידיוט", אני מנסה לבטא מה אני באמת מרגיש. בתקליטים הראשונים שלי לא רציתי להודות שאני זקוק למישהו אחר יותר מאשר נערה ללילה. כשהתבגרתי, גיליתי שכן, אני זקוק לאנשים אחרים. כן, לבחורים אחרים יש משהו לומר. כן, אם אני אשאר עם הנערה הזו יותר מלילה אחד, הזוהרים אולי יגרלו למשהו מעניין..."

הביוגרפיה הרשמית שקיבלתי מחברת התקליטים שלו מסתיימת כך: „תיוה של איגי פופ התרחבו באופן משמעותי בשנים האחרונות. הוא גילה שהוא אוהב לצייר, כפי שהוא אוהב לכתוב שירים. אחדים מציוריו הופיעו בסרטון הווידאו של „בכה לאהבה", מהאלבום „בלה בלה בלה". הוא גם לקח בכמה שיעורי משחק והשתתף בתפקידים קטנים בסרטים „סיד וננסי" ו„צבע הכסף". התשוקה הזו השפיעה על המוסיקה של פופ, הוא רוצה להגיע לאנשים, לבאלה המכירים את עבודתו ולבאלה שלא. „אני מתעניין בשימוש במוסיקה להניע באנשים במגוון של סגנונות חיים. יש שם בחוץ עולם חדש שלם של אפשרויות תקשורת..." ואללה!

אומרים ישנה ארץ

תצלומים: יוסי סהר

Silica
המכללה לאמנות הזכוכית

קורסי קיץ לחודשים יולי אוגוסט.
קורס ויטראז'ים פעמים בשבוע 12 פגישות
בוקר: ימים ג-ה. שעות 9 עד 12.
ערב: ימים א-ג. שעות 17 עד 20.
קורס משולב ויטראז' והתזת חול פעם בשבוע יום ב. שעות 9 עד 17. 5 פגישות
קורס התזת חול פעם בשבוע יום ד. שעות 9 עד 17. 4 פגישות
קורס עיצוב ויטראז'ים.
12 פגישות פעמים בשבוע
בוקר: ימים א-ד 10-12.
ערב: ימים א-ד 20-22.
תנאי תשלום נוחים.

נותרו מספר מקומות מצומצם

נמל יפו שער ראשי ת.ד 8344 יפו.
טל 837149, 813563

אל תגמגם
בחו"ל ובארץ
המורה לשפות בביתך

עד נסיעתך תלמד שפה בביתך במהירות, יעילות ושטף ב-4 קסטות + ספר לימוד
אנגלית ★ צרפתית ★ גרמנית
ספרדית ★ איטלקית ★ ערבית
יידיש ★ אנגלית מסחרית וכו'
TUTORTAPE, OXFORD, HUGO, B.B.C
חדש: אנגלית בוידאו ברמות שונות
B.B.C: לילד מזי ★ למתחיל ★ ולמתקדם
תערוכות ספרים ומו"לים
סוכנות מסדה, אלנבי 76 תל-אביב
פתוח מ-9.00 עד 13.00 ומ-16.00 עד 18.00
טלפון: 659395 ובבית 236662, גם בשבת

מיל ביה"ס הותיק והגדול להכשרת עובדי משרד והשבונאות
מיסודו של המכון הישראלי לניהול
אנו נכשיר אותך לעבודה מעניינת ומכניסה
אנו נכשיר אותך תוך מספר שבועות ללא תלות בגילך והשכלתך בכל מקום בארץ למקצועות:
★ מעבדת תמלילים על מחשבי P.C
תוכנה WORD MILL 4.5 ותוכנות אחרות
★ כתבנות עברית-אנגלית
★ מנהלת חשבונות ★ קלדנית
★ מפעילת מסוף מחשבי P.C
הפניה למקומות עבודה לבוגרות
פני עוד היום לסניפי המכון הישראלי לניהול:
המשרדים פתוחים בין השעות: 9.00-1.00 לפנה"צ, 16.00-19.30 אחה"צ
מ.י.ל. מכון ישראלי למינהל

משרד החינוך והתרבות
בית צבי
בית הספר לאמנות הבמה והקולנוע
המגמה לתיאטרון
פתיחת ההרשמה
לשנת הלימודים תשמ"ט
1988/89
מידע והרשמה:
בית-צבי
רח' שועלי שמשון 2, ר"ג טל. 782679
בין השעות: 09:00-14:00

לימודי בגרות בסגנון אחר
צוות מורים מעולה, טיפול מסור וייעוץ אישי, אווירה נעימה
בפיקוח משרד החינוך והתרבות
נמשכת ההרשמה לכיתות בוקר וערב למבוגרים לכל מקצועות הבגרות ובכל הרמות לקראת מועד בחינות דצמבר-ינואר 1988-9.
כיתות מיוחדות למתמטיקה מורחבת 4-5 יחידות
סניפים ללימודי בגרות למבוגרים בערב: ת"א, חיפה, ראשל"צ, חולון, רעננה, כרמיאל, נצרת, עוספיה.
נמשכת ההרשמה ללימודי בגרות לנוער לכיתות י"א-י"ב לשנת הלימודים תשמ"ט
● שיטות לימוד חדישות
● פעילות חברתית וספורטיבית מגוונת
● כיתות מיוחדות למתמטיקה מורחבת 4-5 יחידות
● כיתות מיוחדות לעולים
● אפשרות להיבחן בחלק מבחינות הבגרות במועד חורף 1988
● בתי-ספר: ת"א, חיפה, ראשל"צ
קורסי ערב לאנגלית מדוברת
בת"א: טל. 03-263188-9 בחולון: טל. 03-863897 מ-08.00-10.00 בבוקר
הנחות: 25% לחיילים ולחיילים משוחררים עד שנה וחצי, 75% הנחה למועד עובר
תנאים מיוחדים לפי חוק חיילים משוחררים
קורסי הכנה לבחינות פסיכומטריות למועד אוגוסט
פרטים והרשמה:
מרכז מישלב
רח' וייצמן 53, ת"א, טל. 263188-9
בימים א-ה מ-8.00 עד 20.30
וביום ו' 8.00-12.00
מישלב
המרכז הישראלי להשכלה
ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י - מפעלי תרבות וחינוך בע"מ

האוניברסיטה העברית בירושלים
המרכז ללימודים קדם-אקדמיים ע"ש יוסף שאלתיאל
סיום הרשמה למכינה קדם-אקדמית לשנת הלימודים תשמ"ח - מחזור אוקטובר 1988
ההרשמה תסתיים ביום ה' י"ד באב תשמ"ח 28.7.88
יפתחו המסלולים הבאים:
1) מסלול מדעי הרוח/והחברה
2) מסלול מדעי הטבע
סדרי ההרשמה:
1) הרשמה וייעוץ ללימודים מתקיימים במשרדי המרכז, בנין רוטו הר-הצופים, חדרים 302 או 325, בימי שני וחמישי בין השעות 08.30-14.00
חובה להביא בעת ההרשמה:
תעודת זהות, אישור על שירות לאומי, אישור משרד החינוך על ציוני בגרות בצירוף יחידות לימוד (צילום + מקור), שתי תמונות (מועמדים שנבחנו בבחינה הפסיכומטרית יביאו את האישור לבחינה) 50 ש"ח דמי הרשמה.
2) מועמדים חייבים להבחן בחינה פסיכומטרית הנתנת ע"י המרכז הארצי לבחינות והערכה. טופסי הרשמה לבחינה ניתן לרכוש בחנויות ספרים האוניברסיטאיות, ובחנויות ספרים "סטימצקי".
לקבלת מידע נוסף וייעוץ - ניתן לפנות בכתב או אישית אל המרכז ללימודים קדם-אקדמיים, האוניברסיטה העברית הר-הצופים, ירושלים 91905 טלפון 02-882448-9

המכון לשפה **הספרדית** המוביל בלימוד ספרדית בארץ
7 רמות ● קורס אינטנסיבי ● קורס לשפה שוטפת ● קסטות ללימוד
הקורס למתחילים מאפשר לדבר תוך 4 חודשים
שעות קבלת קהל מ-א' עד ה' מ-16.00 עד 19.30 דיזנגוף 184, 220223, 03-481539

אוניברסיטאות בארצות הברית
יעוץ ★ הכוונה ★ הרשמה
כל סוגי לימודים אקדמיים לקראת תואר ראשון ...
הכנה לבחינת TOEFL
Israel American Institute
COLLEGE ADVISORS

אוניברסיטת תל-אביב
משרד העבודה והרווחה
משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית
בית הספר להנדסאים ע"ש יוסף ורבקה מאירהוף
החטיבה העל-תיכונית
ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ט
למגמות **תעשיה וניהול - לימודי יום וערב נמשכת**
חייל משוחרר (משרות חובה) פטור משכר לימוד בשנה הראשונה
להנדסאים

ב"ס דיאנה
המכון הישראלי לספרות נשים
קורסים מקצועיים ברמה גבוהה
לספרות נשים, מניקור, פדיקור
תסרוקות, פאן 4 ש"ח. תספורת פדיקור 5 ש"ח
צבע 18 ש"ח. סלסול, פסים, גוונים, החלקה 27 ש"ח
פתוח 09.00-21.00 רצוף. דיזנגוף 190 ת"א (יוזמת 4) 226066 229388 226494

בפיקוח משרד החינוך והתרבות
להצליח בבגרות
בחירת בית ספר היא החלטה חשובה ביותר. לפני שאתה מחליט - שאל את חבריך. למד מנסיונם של אחרים!
נמשכת ההרשמה לכיתות בוקר וערב למועד ינואר 1989 לכל מקצועות הבגרות, כולל: מתמטיקה מורחבת, פיזיקה מורחבת ובחינות פסיכומטריות.
באולפן לבגרות בהנהלת המהנדס א. לחמן: 1. 80% מתלמידינו עברו בהצלחה את בחינת הבגרות במתמטיקה במועד יוני 1986. 27% קבלו ציונים 9 ו-10. 2. לימוד עד להצלחה בבחינה ללא תשלום נוסף, או החזר שכר לימוד במקרה של כשלון שני. 3. מורים מעולים בכתות קטנות. 4. לומדים את כל החומר הדרוש לבחינה כך שלא נדרש ידע מוקדם. 5. זהו ביה"ס היחיד שבו מגישים התלמידים את שיעורי הבית למורה בכל שעור. 6. בסקרי דעת קהל של חברת "קלע" נבחר האולפן לבגרות כביה"ס האקסטרני הטוב ביותר בישראל, זה שלוש שנים ברציפות.
לכן, אם אתה זקוק לציונים גבוהים בתעודת הבגרות - מקומך איתנו. הנך מוזמן להתייעצות בלתי מחייבת.
ההרשמה:
תל אביב: דרך חיפה 81 (בנין תיכון חדש), טל. 5460618, 03-5461108
ירושלים: רח' המלך ג'ורג' 16, טל. 222340, 02-222376
חיפה: רח' ול"ג 3 (בית ליגת נשים), טל. 641040, 04-667411
באר שבע: רח' העצמאות 40, טל. 71690, 057-73146 מיזוג אויר מלא.
ראש העין: פרויקט שיקום השכונות, טל. 9369459, 03-9368090
אליהו חבזה: מ"פ בתיכון, ל-10 באולפן לבגרות במתמטיקה 5 יחידות
סיוע כספי לחיילים משוחררים שסיימו לפחות מ-12 שנות לימוד באמצעות היחידה להכוונת חיילים משוחררים
האולפן לבגרות ב"ס ערב לבגרות הגדול ביותר בישראל. בהנהלת המהנדס **א. לחמן** מחבר הספרים

אומרים ישנה ארץ

חורש סבוך, מצוקים עטויי צמחיה, נופי מים, בוסתני פרי, אמות מים, טחנות קמח וסיפורי ימים עברו חבויים בחלקו העליון של נחל עמוד בין הר מירון לצפת.

תחילת מסלול ההליכה בתחנת המשטרה הנטושה של עין תינה. בקילומטר ה־41 על כביש עכו־צפת (כביש 85), כקילומטר מצפון לכפר שמאי וכ־150 מ' מדרום לגשרון מעביר מים שמתחת לכביש, נפנה מיזרחה (1) וניסע קילומטר בדרך נוחה, עד למיגרש החניה (2), כ־300 מ' לפני בניין המשטרה (3).

במיגרש החניה נשאיר את הרכב (יש לנעול ולא להשאיר בו חפצי־ערך), ונמשיך ברגל אל המשטרה. כ־15 מ' לפני הבניין, משמאלנו, נראה שביל (מסומן באדום), שתחילתו מתחת לעץ חרוב יפה והוא יוליך אותנו מהלך 5 דקות אל עין יקים (4). עין יקים הוא מעיין שופע, היציב ביותר בנחל. שמו הערבי, עין תינה, ניתן לו בגלל עצי התאנה הרבים שסביבו, המספקים לכל דיכפין פרי מתוק בסוף הקיץ. על מישטח הבטון שליד מיבנה המשאבות מצל עץ אגוז המלך ענק, המניב אגוזים להנאת המטיילים.

מי המעיין נתפסו כבר בשנות ה־30 על־ידי האנגלים, וכדי לשמור על המיתקנים ועל הסדרי חלוקת המים, נבנה בראש ההר שמדרום לנחל בניין המשטרה, ממנו הגענו. כיום נשאבים מי המעיין על־ידי חברת „מקורות" ומועברים לצפת.

בית הטוחן

בתום מנוחה והצטיידות במים נמשיך במורד הנחל. ממישטח הבטון שבצל עץ האגוז יוצאת אמת־מים, ואנו נלך לאורכה. כעבור כ־100 מטרים מתפצל השביל. נבחר בשביל השמאלי, ועימו נחצה עד מהרה את אפיק הנחל על־גבי גשר אבן. גשר זה נשא בעבר אמת־מים, שהובילה את מי הנחל אל שורה של טחנות קמח בגדה הצפונית של הנחל.

מיד אחר הגשר נגיע למיבנה מוארך הבנוי במידרון (5), מעל לטחנת קמח הרוסה — בית הטוחן. טחינת הקמח היתה עבודה ממושכת — במיוחד בימי הקיץ, כשזרם המים מידלדל. אנשים הגיעו אל הנחל ממקומות מרוחקים ולעיתים נאלצו לחכות שעות רבות עד שיגיע תורם לטחון את תבואתם. הממולחים שבין בעלי הטחנות טרחו לבנות אכסניות לשימוש הממתינים בתור — כמו המיבנה המוארך שכאן.

ללכת במים

השביל (המסומן בשחור) יורד לפני חזית הבית עד סמוך לאפיק, ומשני צידיו בוסתנים עזובים. בבוסתני נחל מירון ועמוד מצויים מיני פירות רבים: תפוחים, שזיפים, צבר, שסק, מישמש ואף פירות הדר. האחרונים הם שהיקנו לקטע מהנחל את שמו הערבי „ואדי למון". מהלך כ־5 דקות מבית הטוחן נגיע לגשרון־עץ, העובר מעל אפיק הנחל (6), תחתיו נובע מעיין קטן, יציב, שמימיו זכים. בתקופת הקיץ מומלץ מאוד לרדת כאן לאפיק וללכת בתוך המים הרדודים. מדי פעם מתרחבות בריכות עמוקות, שניתן לחצותן בשחיה או לעקפן מסביב. צמחיית האפיק וגדות הנחל עשירה וצפופה בגלל הלחות הרבה.

על הסלעים המבצבצים מן המים צומחות שערות שולמית — שרך יפה, חנפוץ במקומות לחים ומוצלים. סלעים אחרים מכוסים בכרי טחב כבד. בקיץ מזדקפים מן המים הרדודים גיבעולים נושאי עלים ופרחים ריחניים של נענע משובלת. ולאורך האפיק פזורים עצי ערבה רבים. עץ זה מצטיין בכושר קליטתו המפליא: ענף שנגדע מן העץ ונפל למים יכה שורשים מיד לכשייעצר מסחופתו על־ידי המים.

נחצה את האפיק בגשר העץ (6) ונמשיך בשביל המסומן בגדה הימנית (דרום־מערבית). כאן מצל על השביל מטפס בעל עלי לב יהוקים — קיסוס החורש, המוכר לנו גם מגינות הנוי. הקיסוס מטפס בעזרת שורשי אחיזה עדינים, הניתפסים בכל סדק וחור קטנטן בקליפות עצים ובסלעים. נלך מעט הלאה עד שנעבור ליד גג בית גדול, שבתיקרתו פעור חור. זוהי „טחונת אל בטאן" (7), המכונה בעברית „המבטשה". במאה ה־16, בתקופה בה פרחה צפת ושיגשגה, היתה העיר מפורסמת בתעשיית אריגי הצמר שלה, תעשייה שהתבססה על ניצול אנרגיית המים הזולה שבנחל עמוד. המבטשה פעלה בדומה לטחנת קמח, אלא שבמקום אבני ריחיים הוצב כאן גלגל, שאליו חוברו פטישי־עץ. אריגי הצמר הונחו בתוך גיגית מים חמים, ופטישי־העץ הקישו עליהם לבטוש אותם. לאחר מכן נשטפו האריגים במי הנחל הזורמים.

טחנת קמח בנחל עמוד

נחל עמוד

תצלומים: יוסי סהר

חווייה צוננת

נצא מן המבטשה ונעלה לשביל, שיוליך אותנו מהלך כ־200 מטר אל טחנת קמח (8): שמה — טחונת איסכנדריה, והיא אחת מ־5 טחנות, שפעלו בנחל עמוד עד 1948. החדר העליון הוא חדר הטחינה (חלק מהגג התמוטט), ובו אפשר עדיין לראות את אבני הריחיים. מתחת לחדר זה נמצאת מינהרה, וכאשר נכנס לתוכה נראה את גלגל־הכפות שהונע על־ידי זרם המים, ואת פתח יציאת המים מן הארובה. גם טחנה זו, כמו המבטשה, מיועדת לשיפוץ. ממינהרת המים ממשיכה אמת־המים אל הטחנות הבאות, אך תחילה היא חוצה את הנחל על־גבי גשר אבן, שעליו נעבור גם אנו לגדה המיזרחית, ונמשיך בשביל כ־10 דקות עד לבריכות שכוי (9).

אם השתרענו אפרקדן, יפגשו עינינו בעץ הדולב. הדולב הוא עץ גדול, בעל עלים כעין כף יד גדולה, ופירות כדוריים שעירים. שורשיו אינם מעמיקים, אלא יונקים ממי הנחל הזורם, דבר שאינו גורע מיכולתו לצמוח לגובה רב (מעל 20 מ'). חלק מערביי האיזור נהגו לכנות קטע של הנחל בשם „ואדי דילבא" (על שם הדולב) ואחרים כינוהו „ואדי טוואחין" על שום טחנות הקמח הרבות שפעלו בו (בחלקו העילי בלבד היו 17 טחנות). בבריכות חיים מעניינים ומרתקים — צפרדעים ודגי חפף. בינות לסלעים מסתתרים סרטני נחלים, ועם קצת מזל נמצא גם סלמנדרות בין האבנים ומתחתם.

בתום הרחצה — נחזור במעלה הנחל בשביל השחור עד המבטשה (7), (טחונת אל בטאן). ליד המבטשה מתפצל מן השביל השחור שביל שסימונו ירוק, והוא יוביל אותנו דרך הבוסתן המשוחזר והאמה העליונה בחזרה לעין יקים. מהלך כ־150 מטר מן המבטשה מתפצל השביל (10) פעם נוספת. שמאלה עולה שביל תלול (מסומן ירוק), המוליך הישר אל משטרת עין תינה — מהלך כחצי שעה.

מזרקת מים

נפנה בשביל הימני (אין סימון בצבע) וכעבור כ־50 מטר נגיע אל הבוסתן המשוחזר. הבוסתן מטופח ובו עצי שקד, רימון, שסק, זיתים פרי־הדר ותאנים, ועליהם מטפסת גפן. שפע המים שזרמו בנחל מירון ובנחל עמוד איפשר לתושבי האיזור לפתח בוסתני־פרי וגינות־ירק לתפארת. מרבית הבוסתנים שבנחל מוזנחים מאז מלחמת־העצמאות, עת הערבים תושבי הנחל עזבו את האיזור. בוסתן זה שופץ בשנת 1982 בעבודת נוער על־ידי רשות שמורות הטבע, ובעזרת הגדנ"ע וחוגי נוער של בי"ס שדה הר מירון של החברה להגנת הטבע.

מכאן נמשיך לאורך אמת־המים מתקופת המנדט, אשר הזינה בזמנה את הבוסתנים שננטשו. לאורך האמה מפלונים קטנים, בריכת אגירה ומזרקת מים ישנה. מהלך כחצי שעה מן הבוסתן המשופץ נמצא עצמנו שוב בעין יקים (4), ונשוב אל הרכב שבחניון במעלה ההר.

□ **דני מיכאלי**
ועינת בר־יוסף

עורכת: דפנה מרוז

מידע כללי:

- **אורך המסלול:** כ־4 ק"מ.
- **משך זמן ההליכה:** כ־4 שעות.
- **גיל המטיילים:** כל המשפחה.
- **עונה מועדפת:** כל חודשי השנה.
- **ציוד חיוני:** מימיות, נעלי־הליכה וכובע.
- **ציוד מומלץ:** בקיץ — בגד־ים.
- **כללי זהירות מיוחדים:** אין לקפוץ אל ברכות הנחל.
- **מפה:** סימון שבילי הגליל העליון בהוצאת החברה להגנת הטבע.
- **ביטחון ועזרה רפואית:** משטרת צפת, ביה"ח צפת.
- **סימון המסלול בשטח:** בתחילה אדום, אחר־כך שחור ולבסוף ירוק.
- **מידע נוסף:** בבי"ס שדה הר מירון, טל' 06-989072.
- **שמורת טבע:** המסלול כולו נמצא בתחומי שמורת הטבע נחל עמוד. אין לפגוע בחי, בצומח ובדומם. נקודות איסוף אשפה קיימות בבריכות שכוי ובעין יקים.

הסיור בשבוע הבא:
לנגבה, לחג היובל במיסגרת חגיגות „אל־הנגב"

מודיעין טבע

גם בקיץ כייף לטייל.
הצעות ומסלולים לכל גיל ניתן לקבל במרכז המידע של החברה להגנת הטבע, רח' השפלה 3, ת"א, טל. 03-375222, פתוח ג, ה, ו 09.00-12.00.

סיור ללא תשלום ותחנת מידע

בשבת ה־2 ביולי תקיים החברה להגנת הטבע סיורים ללא תשלום ותחנת מידע בשעות אחה"צ בנחל עמוד. התחנה תוצב ליד „משטרת עין תינה" (מספר 3 במפה).
מדריכי ביה"ס־שדה הר מירון ייצאו מהתחנה להדרכת המטיילים בין השעות 16.00 — 18.00. מוזמנים חברי החברה להגנת הטבע. מי שאינו חבר, ירשם במקום ויצא לטייל.

לשבוע המתחיל ב־1.7.88 והמסתיים ב־7.7.88

מפת השמים השבוע

השמש – מהלכת בשלישון השני של מזל סרטן, תוך קרינת היבט חיובי כלפי כוכב פלוטו' (בעקרב), והיבט שלילי כלפי כוכב נפטון (בגדי). במצב זה, הכישורים היצירתיים מחפשים מוצא ביתר עוצמה מאשר בעבר, אולם לא נמצאת התמיכה לכך מבחוץ. הציפיות מוגזמות ויש צורך בגיבוש נוסף בטרם תבוצע הפריצה קדימה. אין לסמוך במצב זה על אחרים.

כוכב חמה – ממשיך במזל תאומים לאחר שהשיר את הילוכו שם בתחילת השבוע החולף. במהלכו זה ובעיקר לקראת סוף השבוע הוא יוצר היבט שלילי עם כוכב המאדים (בדגים). במזל תאומים נמצא גם כוכב נוגה בהילוך נסיגתי ורק ביום ד' השבוע, מיישר גם הוא את הילוכו אם כי ללא היבטים בעלי משמעות. במצב זה מתפתחת נטייה לעייפות מחשבתית או לעצבנות קיצונית. על אף שהשיפוט חוזר בהדרגה לרמתו הרגילה, עדיין חסרה החדות והיכולת לקלוט אבחנות דקות.

שערוריות בתחום הרומנטי עדיין מאיימות, אף כי חוזרת השליטה בתחום זה.

כוכב המאדים – מהלך במזל דגים מאז השבוע האחרון של חודש מאי ואמור לשהות בו עוד כשבועיים, לפני שייכנס למזל טלה שם ישהה כחצי שנה ברציפות. כוכב זה יוצר היבט חיובי מאוד כלפי כוכב צדק (בשור) אך בהדרגה

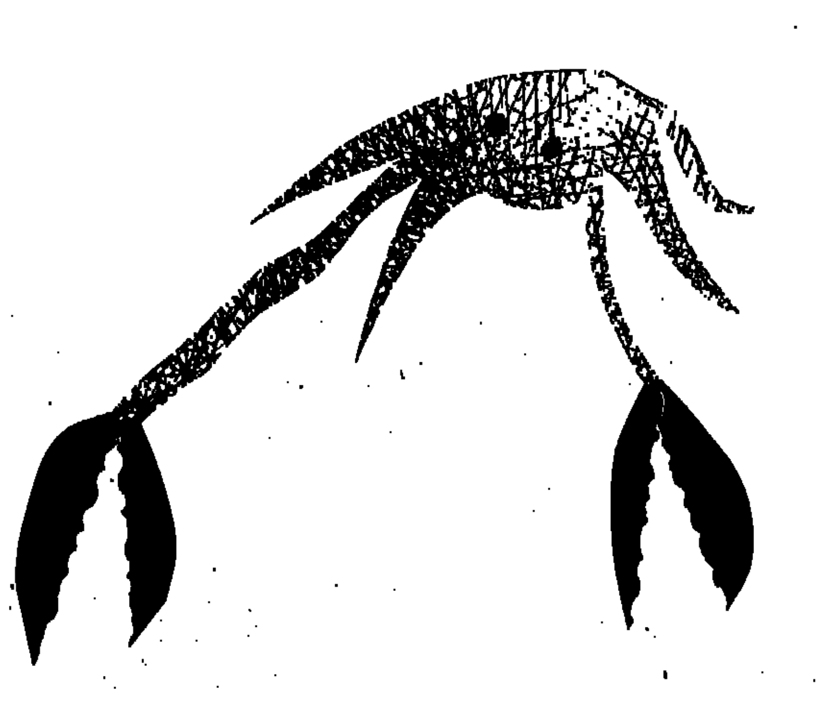

לקראת סוף השבוע יוצר היבט מקוטב כלפי צמידות הכוכבים שבתאי ואורנוס (הנמצאים בנסיגה במזל קשת מאז כחודש ימים).

במצב זה על אף ההתלהבות, הנכונות והרצון לפעול, המעצורים חוזרים ומזכירים לנו כי יש צורך להשלים את ההכנות ולחכות לזמנים מתאימים יותר.

הירח – פותח את השבוע כשהוא במזל גדי, על גבול מזל דלי ובמילואו, ומתחיל בכך את רבעונו השלישי במחזור חודש תמוז. את השבוע סוגר הירח כשהוא במזל שור, באמצע השבוע (בימים ב' ו־ג') יימצא הירח במזל דגים בצמידות לראש הדרקון תוך קרינת היבטים שליליים מאד כלפי הכוכבים נוגה, כוכב חמה, מאדים, שבתאי ואורנוס.

תמונת מצב זו מצביעה על נטייה לחפש יציבות, אירגון וסדר בממסד הציבורי. אולם, אין בנטייה זו כדי להתגבר על תסיסה חזקה בתחום השכר ויחסי עובדים מעבידים במשק.

התוקפנות והאלימות גוברות מאוד ומתפתחת תחושה של הליכה בדרך ללא מוצא.

מזל סרטן והאהבה – בני ובנות מזל סרטן אינם מתאהבים בקלות על אף היותם רומנטיים בטבעם. החשש מפגיעה רגשית טבוע עמוק בנפשם ואינו מאפשר להם להסתחף ברגשותיהם. אולם כאשר הם מוצאים את בן או בת זוגם, הם שופעים חום ורגשות ומעניקים לסובבים אותם את התחושה שיש מי שדואג לענייני המסגרת המשפחתית ולהתמסדותו של הקשר.

בני הסרטן – מתלבטים מאוד בתחום הרומנטי ומתקשים להגיע להחלטות ללא שיתוף בת זוגם. פחד הנטישה מונע מהם מלהתקשר רגשית, אך בכל שהאהבה סוחפת יותר כן גדל הפחד מפניה. עם זאת, גם במצבים בהם האהבה פורחת הם נוטים למצבי רוח מתחלפים ולפסימיות בהשקפת עולמם. הדרך הבטוחה להשיגם היא באמצעות הבעת הערכה כלפיהם וחיזוק ביטחונם העצמי.

בנות הסרטן – מתלבטות לעיתים בין רגשות רומנטיים לרגשות אמהיים. בהיותן רגישות מאוד הן דורשות תשומת לב מירבית מצד בן הזוג ומתן תמיכה ותחושה של ביטחון. על אף שמצב רוחן אינו יציב הן מפגינות הקרבה רבה כלפי הקשר הרומנטי ורכושנות רגשית חסרת פשרות.

עינייני בריאות שלכם או של בני משפחה משבשים לכם תוכניות נסיעה או תוכניות עבודה. התחייבויות קודמות אינן מאפשרות לכם להתפנות ולתכנן את העניינים השוטפים, או לבצע שינויים. עם זאת קשרים חברתיים מתהדקים ופעילות בתחום זה מקדמת לכם את האינטרסים האישיים. ידיד קרוב עשוי להיות לכם לעזר רב. יש להזהר מרכילות המתנהלת מאחורי גבכם.

ההתלבטויות בתחום הקריירה מסתיימות ואתם נחושים בדעתכם להתקדם על פי התוכנית שגיבשתם בחודשים האחרונים אחרי לבטים רבים. בני זוג או שותפים נמצאים עדיין במצוקה ובאי יכולת להחליט או לגבש עמדה. זה הזמן להשלים סיגורים ולנקות את השולחן מעניינים שהוזנחו לאחרונה. בתחום הבריאות אתם נדרשים להתייחס ביתר רצינות לתלונות וכאבים ולא להזניחם. בתחום הפיננסי דרושה זהירות מיוחדת באמצע השבוע.

ענייני קריירה דורשים מכם מאמץ מיוחד, דווקא כאשר אתם נאלצים להקדיש את רוב זמנכם ותשומת לבכם כלפי ענייני משפחה, או בני זוג. דאגות כלפי בני משפחה חוזרות לתמונה ומתח העצבים עולה לגבהים. היזהרו מנטיה לתוקפנות או לביקורתיות קיצונית כלפי הסובבים אתכם ונסו להתייחס אל החיים ביתר אופטימיות. תוכניות ללימודים והשתלמויות מקצועית או אף לנסיעה למרחקים חוזרות ומקבלות תאוצה.

ענייני עבודה טרם חזרו למסלולם הרגיל, ואתם עדיין חשים את השיבושים אשר החלו לפני כחודש. עם זאת מידע חדש המגיע אליכם בימים אלה, מאפשר לכם לקדם את האינטרסים האישיים או המקצועיים ולהשיג יתרונות משמעותיים בהתמודדות על תפקיד או על ביצועה של תוכנית מקצועית שעוכבה עד כה. בתחום הרומנטי עדיין אינכם יכולים להשתחרר מהשיבושים והבילבול שנקלעתם אליהם בתקופה האחרונה.

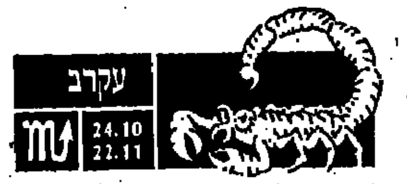

העניינים בתחום הפיננסי עדיין מתוחים מאוד ואינם מתקדמים לפי התחזיות האישיות שלכם. כספים האמורים להגיע אליכם מתעכבים והדבר משפיע לרעה על התיפקוד היומיומי שלכם. עם זאת, אתם זוכים לפופולריות רבה ולהצעות מפתות בתחום הרומנטי והעסקי. אכזבות מידידים או מבני זוג גורמות לכם מצב רוח רע באמצע השבוע. רק לקראת סוף השבוע משתפר מצב הרוח והאופטימיות עולה במידה מה.

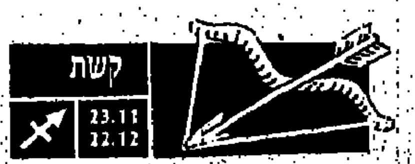

ויכוחים או סיכסוכים בתחום המשפחה או העבודה עולים למתח גבוה מאוד, וסכנת התפרצות חזקה עומדת בפתח. גילוי בלתי צפוי של חוסר יושר כלפיכם או ניצול לרעה של אמון שנתתם גורם לכם מצב רוח מדוכדך. זה הזמן לעשיית חשבון נפש אמיתי עם מצבכם תוך חיפוש דרכים בלתי שגרתיות לפתרון. בתחום הרומנטי על אף הפופולריות שאתם זוכים לה, המצב מעורפל ואתם נקרעים בין רגשות מנוגדים, בלא יכולת להחליט. עולה מחדש האפשרות לפירוק שותפות עסקים או לעזיבת עבודה. בתחום הפיננסי חל שיפור מסויים אך לא משמעותי.

שיפור משמעותי חל בתחום הרומנטי והכספי לאחר תקופה מעורפלת. הפופולריות שלכם במישור זה חוזרת בעוצמה חזקה אך יחד עמה גם סכנת משבר ואכזבה. עליכם להמשיך ולהזהר במתן אמון באנשים בלתי מוכרים ולהמנע מלהסחף ברגשותיכם מהר מדי. בימים אלה מוטב להפעיל את המשמעת העצמית ולהשאר הגיוניים גם במצבי התלהבות, אין זה הזמן המתאים לנסיעות ארוכות ומוטב להתרכז בענייני עבודה.

מתחים עם קרובי משפחה על רקע של רכוש או כספים הולך וגובר ומגיע לידי סכסוך גלוי. עדיין גדולה הסכנה בהשקעות ספקולטיביות, ומוטב להמנע מסיכונים מיותרים בתחום זה. בכל מקרה ענייני הבית והמשפחה מקבלים עדיפות ובכלל זה תכניות לשיפוץ או הרחבת מקום המגורים. בתחום העבודה אתם מקבלים את מלוא הערכה אולם למרות הכל אתם חשים כי מערכת היחסים עם חברים לעבודה אינה משתפרת, דבר המעכיר את מצב רוחכם. בתחום הרומנטי הרגשות חזקים מן הרגיל ואתם נוטים להסחף ולאבד את השליטה. צעירים במשפחה דורשים תשומת לב מיוחדת.

תקופת המתח חוזרת ואתם שוב עומדים בפני הכרעות גורליות וקשות בחייכם האישיים או המקצועיים. גוברת הנטייה לעשות תפנית קיצונית בלתי מחושבת או להכנס לסיכונים כספיים גדולים מן הרגיל. זה הזמן המתאים לשקול בזהירות כל צעד נוסף ולצמצם את ההוצאות הכספיות עד כמה שניתן. בתחום העסקי או המקצועי, גוברת התחושה כי אתם משקיעים הרבה יותר מן התמורה המתקבלת, ומן הראוי למצוא פתרונות חדשים בתחום זה.

נסיעות וביקורים הופכים ליותר תכופים, אך טרם רואים התפתחויות חדשות. המוראל עדיין נמוך, והבריאות דורשת התייחסות רצינית. בתחום הפיננסי חל שיפור משמעותי, אולם ההוצאות עדיין גדולות מן הרגיל. ענייני הבית והמשפחה גוזלים מזמנכם ואינם מאפשרים לכם להשלים תוכניות בתחום המקצועי או העיסקי. עם זאת מידה רבה של סבלנות תאפשר לכם להתגבר ולעבור את התקופה הנוכחית בלא להתיאש. קשר עם דמות חשובה בחייכם מן המין השני משתבש לאחרונה מאד ופתרון קרוב אינו נראה באופק.

בעיות והתלבטויות הקשות לצעירים במשפחה או לטיפול בעניינים נראות ללא פתרון וגורמות למצב רוח מדוכדך. גם בתחום הכספי חוסר הבהירות וחוסר הוצאות יוצר מתחים וגורם... עם זאת כוכב צדק המהלך במזלכם מיטיב עמכם וממתיק את הגלולה, ומאפשר לכם להגיע להחלטות הנכונות. השתלמויות מקצועיות מקדמות לכם את האינטרסים בתחום זה. תוכניות לנסיעה או למעבר מקום מגורים מקבלים עדיפות גבוהה.

ענייני קריירה מקבלים דגש חזק. הזדמנויות ארגוניות חדשות מקבלות תנופה על אף המעצורים. עם זאת אתם חשים כי הקצב איטי מדי והאילוצים אינם מאפשרים לכם לבצע את מלוא יכולתכם. הפופולריות שלכם נמצאת בעליה, אולם היא עלולה להטעות אתכם ולהחזיר בכם אשליות. מוטב בימים אלה להגביר את הביקורת העצמית ולא להכנס להתחייבויות בטרם נבדקו באופן מקצועי וזהיר. על אף שיפור בתחום הפיננסי נראה ההוצאות עדיין גדול בתחום זה.

המדביר של המדינה

כל תורת ההדברה בלחיצה אחת – שיטת ההדברה המקצועית של סנו לקיץ נקי מחרקים: עשו זאת בעצמכם. נוח יותר. יעיל יותר ו... הרבה יותר זול. מלחמה בשלוש מערכות: זוחלים, מעופפים ומזיקי צמחים.

קיץ חם, פותחים את החלונות. זוהי כנראה גם הפתיחה הרשמית לעונת החרקים... הם מגיעים מהמוניהם דרך החלונות, מהביוב, מחדרי האשפה, מהחצרות מגיעים וממררים לנו את החיים.

גם "מזיקי הבית" השונים "מתעוררים לחיים" עם בוא הקיץ. ריסוס אקראי כבר אינו פותר את הבעיה. גם לא מירדפים אין סופיים אחר החרקים המזיקים.

כיצד מתמודדים עם בעית המזיקים.

לצורך זה פנינו למעבדות של חברת סנו. החברה המובילה בישראל בתחום ההדברה. ביקשנו לעמוד מקרוב על אסטרטגיית המלחמה בחרקים ועל החידושים בתחום התכשירים.

בשנים האחרונות הדבירו תכשירי סנו את הזוחלים והמעופפים ברוב בתי ישראל. ההצלחה העצומה של תכשירי סנו, בהשמדת חרקים, הביאה את צוות הכימאים לפיתוח מגוון מורחב עוד יותר של התכשירים. צוות כימאים טרח לשכלל, לשפר ולפתח את המוצרים: נוסחאות ודוגמאות נשלחו למעבדות בינלאומיות בארה"ב; ועכשיו מוכנים להפתעה המוחצת לקראת קיץ 88'. סוד ההצלחה, כך גילינו, נעוץ בתפיסה המתוחכמת. לאחר בדיקה התברר כי הטיפול היעיל ביותר כנגד סוג אחד של חרקים, אינו מתאים לסוג אחר, ולהיפך. לכן, את המלחמה הכוללת בתיקנים (ג'וקים) מחליפות כיום 3 מערכות־הדברה נפרדות: 1. הדברת זוחלים ונמלים; 2. הדברת מעופפים; 3. הדברת מזיקי צמחים. רק בשיטה זו, מבהירים המומחים, ניתן להגיע לתוצאות מירביות.

הדברת חרקים זוחלים ונמלים

עד כה נהגנו להזמין מדביר מקצועי שחייב אותנו לחכות לו בבית, לאחר שהצלחנו לתאם יום נוח לכל הצדדים. אחר־כך הצטמצמנו בפינה כשאנשים זרים הסתובבו בבית, וזה לא הכי נעים. ולבסוף נאלצנו לחפש מקום ללון בו עד שפעולת החומר תסתיים ואפשר יהיה לפתוח את החלונות.

היום כל זה נחלת העבר. תכשירי ההדברה של סנו מאפשרים למשתמש להשיג תוצאות של מדביר מקצועי באפס מאמץ. וגם באפס מחיר.

גם מקק הוא ג'וק

מערכת ההדברה של סנו כנגד זוחלים ונמלים מתמקדת בהדברה מיידית ובטיפול מונע. המדביר המקצועי הוא סנו K-300. זהו אלוף המקצוענים. תרכובת מיוחדת וחדשנית מגלה את הסוד הישן שגם מקק וגם תיקן הם ג'וק. וK-300 הוא הסוף המיידי שלהם. ולא רק שלהם: נמלים, עכבישים, צרצרים, דג הכסף – השטוח, (זה שמסתתר מאחורי תמונות) וכל השאר ייעלמו כבמטה קסם. כמובן שחשוב להקפיד על ההוראות: מרססים בסדקים, בתוך ארונות ריקים, על הפנלים, מתחת ומאחורי מקררים, תנורים, פחי אשפה ובכל המקומות שהחרקים אוהבים להתאסף ולהיפגש. לסנו K-300 יש יתרון מתמשך: גם אחרי שהחרקים נעלמו: החומר ממשיך להיות פעיל: כך מובטח "טיפול" מונע ויעיל למשך חודשים. להשלמת הטיפול המונע בדרך אלגנטית וחדשנית פיתחו את סנו־קומבט (ראה מסגרת בעמוד זה).

בסנו פיתחו חומר מיוחד המתאים לריסוס במטבחים, מחסני מזון ומסעדות. סנוטוקס ירוק זהו החומר המדביר היחיד בישראל שאיננו רעיל (באישור משרד הבריאות). פעולתו כפולה: גם קוטל וגם דוחה חרקים. זהו פיתוח חכם של מעבדות סנו. כשרואים את החרקים והזוחלים בורחים ומתים, מדהים לדעת שהחומר אינו רעיל לבריאים.

שיירות הנמלים

בתוך הזוחלים הקיציים הפולשים לבתים ולחצרות; תופסות הנמלים מקום משלהן שיירות. אינסופיות ממהרות בחריצות לצעוד על הריצפה. מי שהתנסה יודע כי חומרי ההדברה לתיקנים (ג'וקים) הם לא בדיוק התשובה ההולמת להדברת נמלים. במעבדות סנו נתנו את הדעת על בעיה מציקה זו. התוצאה: סנו K-500 זוהי המצאה בלעדית של סנו לטיפול מונע והשמדת נמלים, קיני נמלים, חרקים זוחלים בבית ובחצר. החומר מחולל פלאים בבתים ובחצרות מוכי שיירות נמלים נצחיות. לאחר הריסוס בקן הנמלים, כשהמשטח מתייבש, מופיע פס לבן על השטח המטופל. זהו קו הגבול. אותו לא יצליחו הנמלים לחצות. האבקה הלבנה היא סיליקה ארוגל. היא מייבשת את המים מגוף החרק ובכך גורמת למותו. והתוצאות מדהימות. משפחות שניסו להיפטר מקיני נמלים במשך שנים, נשמו לרווחה לאחר שגילו את K-500.

להכות במעופפים

בשורה למי שמתלבט עדיין בשאלה העתיקה: האם עדיף לפתוח חלונות ולסבול מיתושים או לסגור חלונות ולסבול מהחום? במעבדות סנו הביאו בחשבון את הגורמים שיצר הטבע: החום העז של הקיץ, היתושים הנוהרים לבתים, הסבל הרב. התוצאה: סידרת מוצרים המאפשרת לעבור קיץ נקי מיתושים ועור נקי מעקיצות. יש תכשירים המספקים הגנה אישית ("שרק לא יגע בי, היתוש"), ויש המספקים הגנה סביבתית ("לא רוצה לראות אותם בסביבה").

מי שהתנסה בסנו בשנים האחרונות, יודע כי בשני המקרים מדובר במוצרים יעילים להפליא.

טיפול סביבתי

המוצר המוביל לריסוס החדר הוא סנו K-400. יעיל גם למיתקפת יתושים מרוכזת. עם הריסוס מומלץ לסגור את החלונות ולאוורר לאחר מכן. סנו K-400 הוא החומר בעל הריכוז הגבוה ביותר של חומר פעיל העשוי מחומר טבעי אשר דוחה וקוטל יתושים ואינו רעיל לבני אדם. גם באזורים רוויי־יתושים כמו עמק הירדן, הוכחה יעילותו הרבה.

טיפול אזורי

בעבר נהגו לשרוף זרדי עץ והמתנה שהעשן הריחני יבריח את היתושים המעופפים. גם את הארבה בתנ"ך הניסו בדרך זו. הבעיה היתה שהעשן הפריע לאנשים שבסביבה יותר מאשר... ליתושים. שילוב החוכמה העממית עם הקידמה והמדע הניב את סנומט. זהו מכשיר חשמלי קטן המחמם טבליות אידוי, ברדיוס של 2–3 מטרים. גם כשהחלונות פתוחים, יש "חומה" טבעית של הגנה בטווח זה.

הגנה אישית

היתרון הבולט והכובש של שיטה זו הוא בהצמדות שלה למשתמש: ההגנה "הולכת" איתו לכל מקום. נהדר בבית, שגעון בטיולים ובמילואים, יעיל בכל הסביבה. מי שהכיר בעבר תכשירי מריחה נוראיים, ישמח לגלות את סנו־די. רק היתושים שונאים את הריח, לנו הוא נעים. מתיזים סנו־די על כף היד, ומורחים על כל הגוף החשוף.

החידושים העולמיים של סנו: סנו־די בבקבוק רול־און (בדיוק כמו דיאודורנט טוב), ובתרסיס אישי ללא גז (כמו בקבוק בושם). היתרון הבולט: נוח לשימוש, ריח עדין ואין סימנים על הגוף. ניתן להשתמש בו גם על הפנים.

סנו קומבט – פתרון אלגנטי למקומות הרגישים

מה עושים במקום שלא רצוי לרסס בו?

סנו קומבט הוא התגשמות חלום לאנשים אניניים שסולדים לא רק מתיקנים (ג'וקים), אלא גם מההדברה, מחומרים פעילים, מריחות. זהו תכשיר אסתטי, הכל ארוז בתוך פלסטיק סגור הרמטית. אין צורך לגעת, להריח או להתעסק.

הרעיון פשוט גאוני: בתוך מלכודת פלסטיק קטנה (ראה תמונה) טמון חומר פתיון קטלני. התיקן ממהר לסעודה לילית, טועם מהמעדן והולך למות במקום אחר. החומר הפעיל הוא חדש לחלוטין. מעולם לא השתמשו בו להדברה בשום מקום בעולם.

לכן, אין אף חרק המחוסן בפניו. הודות לאריזה המשוכללת ניתן להשתמש בסנו־קומבט גם במקומות איחסון ובקרבת מזון, בלא כל חשש. המיכל בטוח לחלוטין ואין לילד אפשרות לפתוח אותו ולהגיע לחומר עצמו. בכל אריזה 4 מלכודות. מדביקים אותן במקומות מועדים לפורענות: מתחת לכיור, מאחורי הארון וכו'. אין צורך לצאת מהבית, ואפילו לא מהחדר. החומר פעיל לטווח ארוך – חודשיים לפחות.

את מיכלי הקומבט כדאי להחליף בתום התקופה, ואז ההדברה מתמשכת בלי הפסקה.

סנו קומבט מומלץ לשימוש גם בחדרי הבית, בתוך הארונות, בחדרי מחשב, בבתי חולים. גם בתוך מכשירי־חשמל (למשל, בתוך מחשב) אפשר להתקינו ביעילות.

זהו התכשיר היחידי מסוגו בארץ והוא מיוצר בהסכם ידע עם ארה"ב.

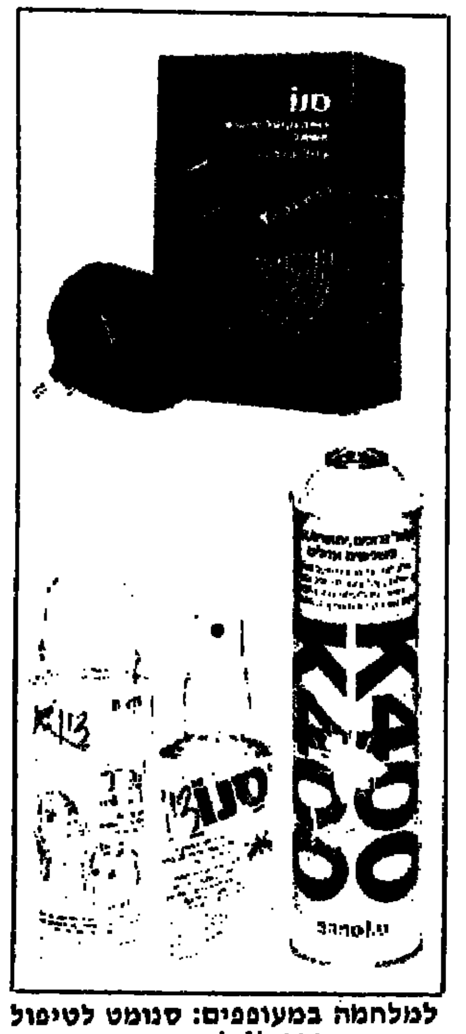

למלחמה במעופפים: סנומט לטיפול סביבתי, K־400 לריסוס אזורי, סנו די להגנה אישית

למלחמה בזוחלים: סנוטוקס ירוק לריסוס באזורי מזון, K־300 המדביר המקצועי, K־500 בלעדי לטיפול בנמלים

הדשא אצלי ירוק יותר

צמחיית הבית והגן תופסת תאוצה. בכל בית משקיעים הרבה אהבה ותשומת־לב בצמחים. משקים, מטפלים, מדשנים – והתוצאות פורחות. עד שלפתע, במפתיע, מגלה הצמח סימני קמילה. או סימני כנימה. כתמים לבנבנים, התייבשות וכו', מבשרים שאנו עומדים לאבד אותו.

לתופעות אלו אחראים מזיקי־צמחים. מעבדות סנו פיתחו תכשיר הדברה מיוחד לשמירה על צמחי הבית והגן: סנו גן.

התכשיר קוטל את מזיקי הצמחים כגון: כנימות עלה, כנימות קמחיות ונמלים ומאפשר לגן הפרטי שלנו לשוב ולהוריק. יעיל במיוחד לצמחי נוי כמו פטוניה, ביגוניה, דיפנבכיה, שרכית ועוד. סנו גן מיוצר ברשיון האגף להגנת הצומח במשרד החקלאות, פעולתו מהירה, בטוחה ויעילה.

סנו גן היא היסוד המסתתר מאחורי הירק של צמחים רבים.

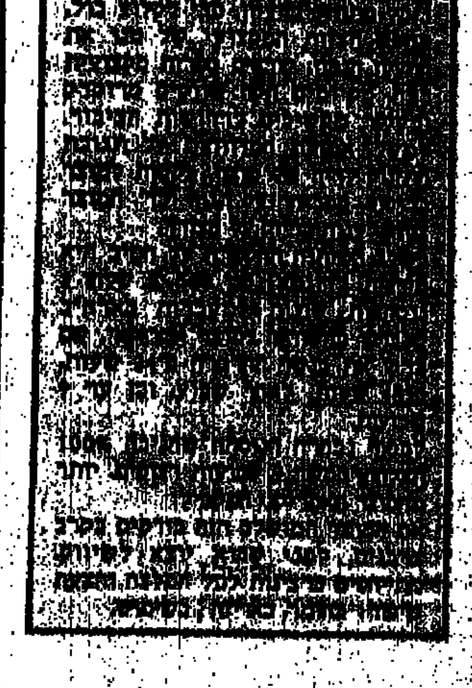

„והצב שלי יצא נקי!"

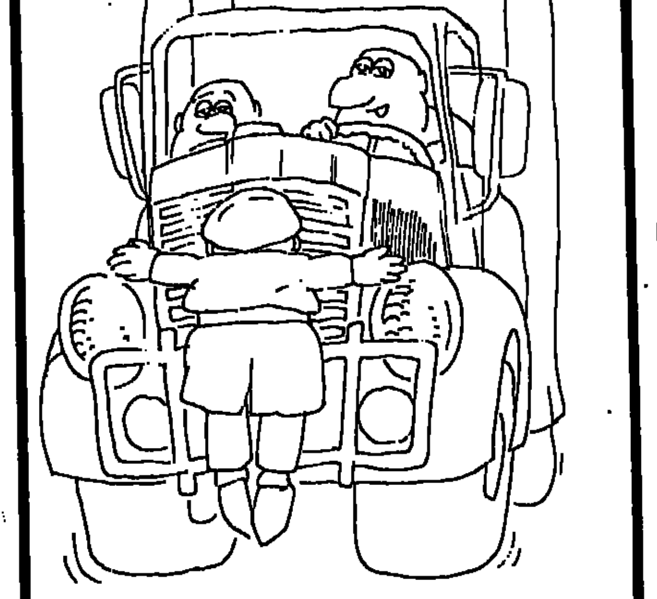

„יכולתי להישבע שהיה שם שוטר קודם!"

„והוא רוצה שאת האפר שלו יפזרו על השטיח בבית..."

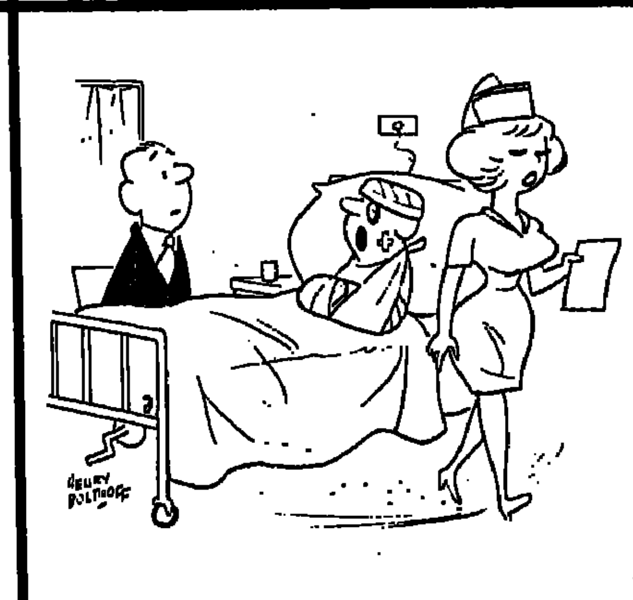

„הכל היה בסדר עד שניסיתי לנשק את האחות!"

„איך אתה יודע שאני לא רוצה לצאת, בלי לשאול אותי?!"

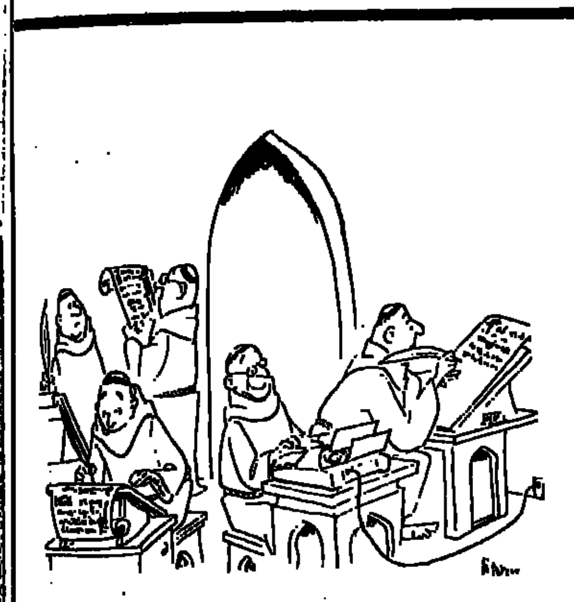

מדור פרסומי

עסוק מדי לפרנסתך מכדי לעשות באמת כסף?

אתה חושב שיש לך בעיה?
ובכן, אני זוכר כאשר הבנק דחה את בקשתי להלוואה של 500 ש"ח. כיום אינני זקוק לכך.
אני זוכר את התקופה בה איבדתי את עבודתי, משום שהייתי שקוע עד צוואר בחובות. עורך הדין אמר לי שהדבר היחיד שנותר לי לעשות הוא להכריז על פשיטת־רגל. הוא טעה. שילמתי כל אגורה. גם כיום אין לי עבודה. במקום זאת, אני קם בכל בוקר ומחליט האם אני רוצה ללכת לעבוד או לא. לפעמים אני עושה זאת – למשך 6–5 שעות. אך במחצית מהמקרים אני מחליט לקרוא, לטייל, לשחות.
אני יודע מה פירוש הדבר להיות „תפרן".
אני גם יודע איך זה כשיש לך כל מה שאתה רוצה. אני יודע בבירור שאתה – כמוני – יכול להחליט באיזה מהם אתה בוחר. זה באמת פשוט עד כדי כך. זו הסיבה שאני קורא לכך „שיטת העצל לעושר".
אני עומד לבקש ממך לשלוח משהו שאינני צריך: כסף. 37 שקל ליתר דיוק. מדוע? משום שאני רוצה שתשים לב. אני מעריך כי אם השקעת 37 שקל, אתה תבחן היטב את מה ששלחתי לך ותחליט באם לשלוח זאת חזרה... או להשאיר אותו אצלך. אני רוצה שתשאיר אותו אלא אם תסכים שהוא שווה לפחות עשרות מונים ממה שהשקעת.

האם החומר „שווה" 37 שקל? לא – אם אתה חושב עליו במונחים של דיו ונייר.
אך זה לא מה שאני מוכר. אני מוכר אינפורמציה. יותר אינפורמציה מזו שאני נותן כאשר משלמים לי עבור ייעוץ. אך אתה, באמת, אינך מסתכן בכלל. תוכל להחזיר אותו בתוך 14 יום לאחר ששלחתי את החומר. זו העסקה. החזר אותו בתוך 14 יום – ואשלח לך בחזרה את כספך – את מלוא הסכום, מיד.
אני יודע מה אתה חושב: „הוא התעשר בכך שאמר לאחרים איך להתעשר". האמת היא – וזה חשוב מאוד – בשנה שקדמה לפרסום „שיטת העצל לעושר" היו הכנסותי 129,887.00 שקל. החומר שאשלח לך יסביר כיצד הגעתי לסכום כזה... בעבודה של מספר שעות ביום... 8 חודשים בשנה.
השיטה אינה דורשת „השכלה" אני בוגר תיכון, היא אינה דורשת „הון".
כשהתחלתי הייתי שקוע עד צוואר בחובות. היא אינה דורשת „מזל". אינני מבטיח שתרוויח כסף כמוני. ייתכן שתרוויח יותר, אך כסף אינו הכל.
היא אינה דורשת „כישרון" רק די שכל לדעת מה לחפש. ואני אומר לך מה לחפש. היא אינה דורשת „נסיון".
מה השיטה כן דורשת? אמונה. מספיק בכדי להכניס את העקרונות לפעולה.

אם תעשה בדיוק את זה – לא יותר, לא פחות – קשה יהיה לך להאמין לתוצאות. זכור, אני אחראי לכך.
אני יודע שאתה ספקן.
ובכן, על פי תגובותיהם הנלהבות של אחרים שניסו, אין צריך להיות כזה. אני בטוח שהם, בדיוק כמוך, לא האמינו לי כאשר גזרו את הספח. אני מנחש כי הם הניחו, היות ואני עומד להחזיר להם את כספם, כי אין להם מה להפסיד.
הם צדקו.
מה שתמצא בחומר שאשלח לך בוודאי סותר את כל מה ששמעת מחבריך, משפחתך, מהמורים שלך ומכל אחד אחר שאתה מכיר.
אני יכול לשאול רק שאלה אחת: כמה מהם מליונרים? מה שווה באמת תלוי בך. בעוד חודש מהיום, תוכל להיות לא יותר מאשר זקן ב־30 יום – או שתוכל להיות בדרכך להתעשר. אתה תחליט.
האיש החכם ביותר שהכרתי אמר לי משהו שלא שכחתי: „רוב האנשים עסוקים מדי לפרנסתם מכדי להרוויח כסף".
אל תשתהה כמוני זמן כה רב בכדי להבין שהוא צדק. אוכיח לך זאת, אם תשלח אליי את הספח כעת. אינני מבקש ממך „להאמין" לי. רק לנסות זאת. אם אני טועה, כל מה שהפסדת הן מספר דקות ובול־דואר. אך מה אם אני צודק?

לכבוד
אקרמי אינטרנשיונל בע"מ
רח' משה בן עזרא 11
תל־אביב, 64246

אני מעוניין לפחות לנסות את „דרך העצל לעושר". אוכל להחזיר את החומר בתוך 14 יום מהמשלוח, ולקבל את כספי בחזרה – מיד. רצ"ב שיק על סך 37 ש"ח. נא לשלוח אלי את החומר לפי הכתובת הבאה:

שם משפחה .... שם פרטי ....
עיר / ישוב .... רחוב ....
מס' בית .... דירה .... מיקוד ....

1) ללא תשלום מראש, אלא בקבלת הספר בדואר, בתוספת 3 ש"ח דמי גוביינא.
2) הזמנות טלפוניות: באמצעות ישראכרט – טל' 5449685/7, בין השעות 9.00 – 16.00.

מה שאתה רואה בירחונים מחו"ל - אצלך בבית
בהנחה גדולה (עד 35%!)
ו-3 תשלומים

לשבוע ימים בלבד!

במשך שבוע ימים ניתן להשיג ריהוט איכותי, בסגנונות שונים ממיטב הריהוט העולמי - במחיר מיוחד. הריהוט מיובא מאיטליה, דנמרק, פינלנד, גרמניה וארה"ב. - יש לך גם אפשרות לשלם ב-3 תשלומים*

ביום א' פתוח עד 9 בלילה
ביום ג' פתוח עד 10 בלילה
ביום ו' בכל-בו הפתעות לכל המשפחה.

רהיטי HI-TECK

„MEDIA" מדומרק. כורסא נוטית. ריפוד דו־צדדי שחור/אפור
מחיר רגיל 550 ש"ח
מחיר מבצע 425 ש"ח
הרווח שלך 125 ש"ח

„SABRINA" מאיטליה. כסא נוח ומעוצב בריפוד עור
ללא ידית מחיר רגיל 160 ש"ח
מחיר מבצע 130 ש"ח
הרווח שלך 30 ש"ח
עם ידית מחיר רגיל 195 ש"ח
מחיר מבצע 160 ש"ח
הרווח שלך 35 ש"ח

„BISTRO" מאיטליה. הזדמנות מיוחדת. הכסא קלאסי בגמר חום/לבן/אדום
מחיר רגיל 69 ש"ח
מחיר מבצע 49 ש"ח
הרווח שלך 20 ש"ח

„1/8" מאיטליה. כסא במאי, מסגרת מתכת בצבע אדום או חום
מחיר רגיל 63 ש"ח
מחיר מבצע 36 ש"ח
הרווח שלך 27 ש"ח

„GAS" מאיטליה. כוננית יפהפיה
מחיר רגיל 395 ש"ח
מחיר מבצע 295 ש"ח
הרווח שלך 100 ש"ח

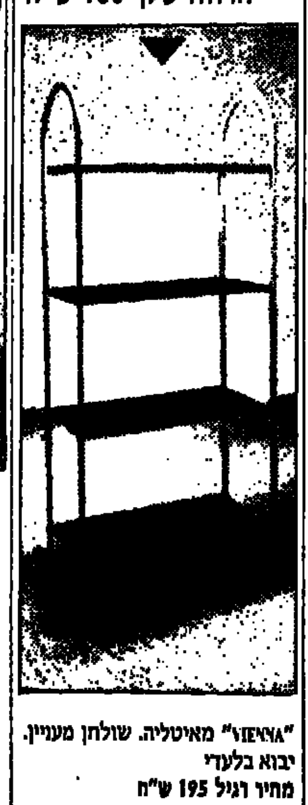

„VIENNA" מאיטליה. שולחן מעניין. יבוא בלעדי
מחיר רגיל 195 ש"ח
מחיר מבצע 139 ש"ח
הרווח שלך 56 ש"ח

„943" – מאיטליה. שולחן לבעלי הטעם המיוחד. רגל מיוחדת משטח זכוכית.
מחיר רגיל 490 ש"ח
מחיר מבצע 345 ש"ח
הרווח שלך 145 ש"ח

מערכות ישיבה

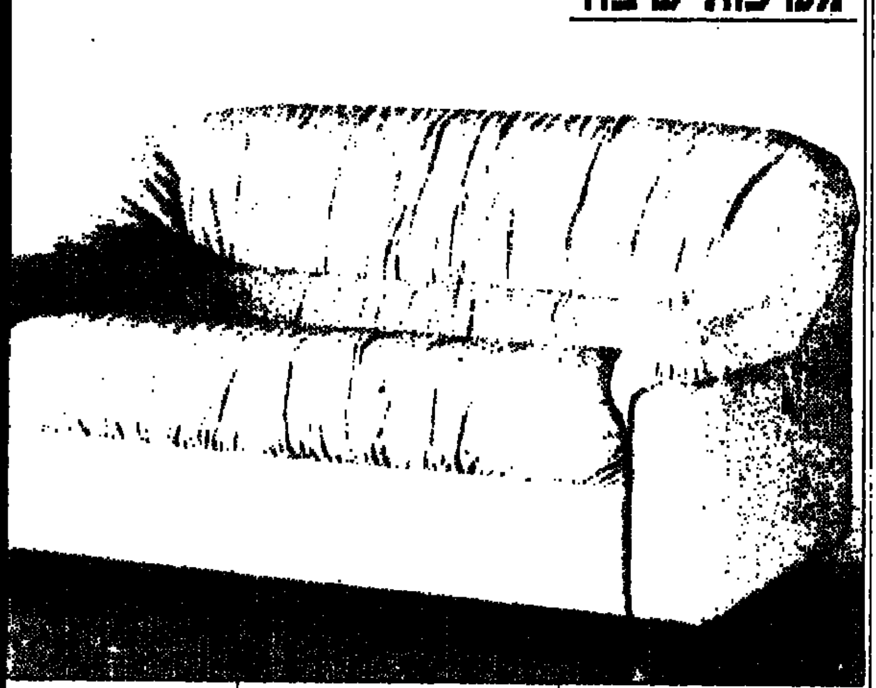

„SAN REMO" מערכת ישיבה 3+2+1 נוחה ומרשימה תוצרת איטליה בריפוד עור
מחיר רגיל 6,500 ש"ח
מחיר מבצע 4,990 ש"ח
הרווח שלך 1,510 ש"ח

„[illegible]" מערכת ישיבה 3+2+1 מקסימה. תוצרת איטליה. ריפוד עור
מחיר רגיל 5,950 ש"ח
מחיר מבצע 4,850 ש"ח
הרווח שלך 1,100 ש"ח

„ג'רונימוס" מערכת ישיבה 3+2+1 נוחה וסולידית במחיר הזדמנות מיוחד. לבחירתך במגוון בדים
מחיר רגיל 3,340 ש"ח
מחיר מבצע 1,990 ש"ח
הרווח שלך 1,350 ש"ח

„PANDA" מערכת ישיבה 3+2+1 מיוחדת בעיבוד מעולה. מסגרת ... בוק. כריות נוחות בריפוד לבחירתך.
מחיר רגיל 5,610 ש"ח
מחיר מבצע 3,880 ש"ח
הרווח שלך 1,730 ש"ח

כורסאות T.V.

„BELLA" מאיטליה. כורסא בריפוד עור+שרפרף
מחיר רגיל 1,250 ש"ח
מחיר מבצע 845 ש"ח
הרווח שלך 405 ש"ח

„V.K." מפינלנד. כורסא בריפוד עור+שרפרף
מחיר רגיל 1,425 ש"ח
מחיר מבצע 1,110 ש"ח
הרווח שלך 315 ש"ח

„PASCALLE" מדנמרק. כורסא בריפוד עור+שרפרף
מחיר רגיל 1,190 ש"ח
מחיר מבצע 990 ש"ח
הרווח שלך 200 ש"ח

„קונונה" מדנמרק. כורסא בריפוד דמוי עור+ שרפרף
מחיר רגיל 1,350 ש"ח
מחיר מבצע 990 ש"ח
הרווח שלך 360 ש"ח

„MARCO" מדנמרק. כורסא בריפוד עור+שרפרף
מחיר רגיל 2,025 ש"ח
מחיר מבצע 1,690 ש"ח
הרווח שלך 335 ש"ח

„APOLLO" מדנמרק. כורסא בריפוד עור+שרפרף
מחיר רגיל 1,575 ש"ח
מחיר מבצע 1,225 ש"ח
הרווח שלך 350 ש"ח

„DIGER" מדנמרק. כורסא בריפוד עור+שרפרף
מחיר רגיל 1,725 ש"ח
מחיר מבצע 1,345 ש"ח
הרווח שלך 380 ש"ח

אלקטרוניקה (רק בת"א)

רדיו טייפ סטריאו דבל קסט OXIO
מחיר רגיל 525 ש"ח
מחיר מבצע 449 ש"ח
הרווח שלך 76 ש"ח

רדיו טייפ דבל קסט+אקוולייזר הקלטה מהירה דגם TEC/634
מחיר רגיל 385 ש"ח
מחיר מבצע 329 ש"ח
הרווח שלך 56 ש"ח

ווקמן טייפ רדיו AM FM דגם 1005 TEC.
מחיר רגיל 159 ש"ח
מחיר מבצע 124.90 ש"ח
הרווח שלך 34.10 ש"ח

ווקמן טייפ דגם 1014/1007 TEC
מחיר רגיל 95 ש"ח
מחיר מבצע 64.90 ש"ח
הרווח שלך 30.10 ש"ח

*על כל קניה מ־300 ש"ח. המחירים כוללים מע"מ; אינם כוללים הובלה. לא תינתנה הנחות נוספות על ההנחות המצויינות במודעה זו. כל ההצעות עד גמר המלאי.

כל-בו שלום

חניה חינם

תל-אביב: מגדל שלום רח' הרצל • חיפה מרכז פנורמה. מרכז הכרמל שד' הנשיא 109.
הנות הרהיטים בחיפה: צ'ק פוסט רח' שלמה בן יוסף 7 ★ חניה מקורה חינם

תמיד כאן (יעקבסון)

ברידג' מאת רחל שמיר

ברידג' בטוזיג

אני שייכת לסוג האנשים המרגישים צורך לנוח בשעות אחר הצהרים. לא תמיד אני נרדמת, אבל לשכב במטה עם ספר כשרממה נסוכה מסביב, זו מנוחה נהדרת. רק רות מסוגלת לצלצל אלי בשעות אלה. זה די מרגיז, אך מתוך נימוס איני מעירה לה.

„שלום לך, זו רות", נשמע קולה, ללא התנצלות, כרגיל.

„שלום", עונה אני, ללא נימה של רוגז, אם כי בלבי אני רותחת.

„האם את יודעת מה זה טוזיג"? שואלת רות.

חוצפה שכזאת, חושבת אני בלבי, בשביל זה מפריעים את מנוחת הזולת?

„מה זה, מבחן בשפה העברית?" שואלת אני.

„נחמה ושושנה לא ידעו", אומרת רות.

„נו באמת", דובר פי בנימה של עצבנות, „אענה לך רק אם אשמע שאנו מוזמנים לטוזיג" (פיקניק בלע"ז).

„אני מבינה שאת יודעת מה זה, החלטתי לערוך טוזיג עם ברידג' בגינתנו בשבת הקרובה, בשעות אחה"צ, אתם פנויים"?

„אפשר לבוא עם נכד"? שאלתי.

„בסדר גמור, גם אחד מנכדי מתארח אצלנו, בעלי הבטיח לטפל בו – או יטפל בשנים".

ובכן התאספנו בשבת אחה"צ בגינתה היפה של רות. אווירה נחמדה. שתינו קפה עם עוגה והגריל בגינה הבטיח לנו מטעמים לארוחת הערב.

אחרי הקפה שיחקנו ברידג' והרי אחת החלוקות:

צפון
♠ 10 9 8
♥ K J 9
♦ A K 9 8 7
♣ 9 8

מערב
♠ K Q J 7 6
♥ 3 2
♦ 6 5
♣ A 7 6 2

מזרח
♠ 5 4 3
♥ 5 4
♦ Q J 10
♣ Q J 10 5 4

דרום
♠ A 2
♥ A Q 10 8 7 6
♦ 4 3 2
♣ K 3

חילקה דרום

ההכרזות:

דרום	מערב	צפון	מזרח
1 הארט	1 ספייד	2 דיאמונד	פאס
2 הארט	פאס	4 הארט	פאס
פאס	פאס		

מערב הובילה במלך ספייד ורות (הכרוז) זכתה באלוף ספייד. ספירת המלאי הראתה הפסד אחד בספייד, הפסד אחד בדיאמונד ואפשרות של הפסד שני קלאבים.

רות משכה פעמיים שליטים ומסרה ספייד אחד למערב. מערב החזיר דיאמונד. רות זכתה בשני דיאמונדים ובשלישי זכתה מזרח. מזרח החזירה קלאב לכשלון החוזה.

„אילו הדיאמונד השלישי היה בידי מערב הייתי מבצעת את החוזה", אמרה רות שהיתה בטוחה ששיחקה נכון.

דווקא שושנה היא שלקחה על עצמה להסביר איך אפשר היה לבצע את החוזה.

„רות יקירתי", אמרה בעדינות (ואחרי הכל רות היתה המארחת) „פשוט התעסקת בתרגום המילה פיקניק לעברית, במקום בביצוע החוזה".

„תודי שלמדת מלה חדשה", אמרה רות.

„כן, תודה", ענתה שושנה, „אבל בכל זאת כדאי שתלמדי כיצד מבצעים חוזה לא כל כך קשה לביצוע. אני הייתי מאפשרת למערב לזכות בספייד הראשון והייתי זוכה כמובן בספייד השני. הייתי מושכת שליטים בשני סיבובים ומשחקת את הספייד השלישי מן הדומם, מוסרת אותו למערב וזורקת דיאמונד מן היד. אם מערב היתה מושכת את האלוף קלאב – בזה נגמר הסיפור והחוזה מבוצע. לעומת זאת אם מערב היתה מחזירה דיאמונד, הייתי זוכה בשני דיאמונדים ואת השלישי תוחכת ביד. עכשיו הייתי נכנסת לרומם עם השליט האחרון ועל שני הדיאמונדים המוגבהים הייתי זורקת את שני הקלאבים ומבצעת את החוזה בתוספת לקיחה".

רות הודתה לשושנה בחצי פה ואמרה: „הגיע תור הגריל, האם אינכן מרגישות את העשן והריחות בעלי והילדים עסוקים בהכנה".

היו שם בשרים שונים, תפוחי אדמה, סלטים, בולבוסין לפי רות, והבצל. יש לציין שהכל היה טעים.

שחמט מאת אורי צחור

„טל היוגוסלבי"

כאשר היה אלוף העולם לשעבר, מיכאל טל בשיאו, בשנות השישים, התגלה ביוגוסלביה שחמטאי, הצעיר מטל בשש שנים, המשחק בסגנון המזכיר מאוד את משחקיו עשירי התחבולות של טל. לכן קראו לדראגוליוב ולימירוביץ', „טל היוגוסלבי". בשנים האחרונות, דעך במקצת כוכבו של שחמטאי זה. באחרונה, שוב הוכיח שעדיין לא נס ליחו. ולימירוביץ' בן ה־46, זכה במקום ראשון בתחרות בינלאומית במץ שבצרפת. עם 144 מתחריו נמנו 15 רבי אמנים ו־24 אמנים בינלאומים.

ולימירוביץ' החל את התחרות בתיקו, עם הרופאה ממוצא צ'כי, ד"ר יאנה מאיילס מאנגליה. לאחר מכן זכה בשבעה ניצחונות „רצופים, לכן לא היסס להציע תיקו ליריבו, בסיבוב האחרון. ההצעה התקבלה. ולימירוביץ' הקדים בנקודה את שלושת הבאים אחריו: לב גוטמן, מארק הבדן ומלקולם פיין (שהוריו עלו לישראל). שני האחרונים הם אמנים בינלאומיים מאנגליה. רב האמן יאיר קריידמן נימנה עם אלה שסיימו עם 6 נקודות כל אחד.

תחבולות לדוב

משחק בסיגנון מרהיב נוסח סלי־ולימירוביץ', הפגין רב האמן היוגוסלבי, נגד רב האמן הספרדי חואן מנואל באיון לופז. כמעט כל מסע טמן בחובו טמן בחובו תחבולה. כבר בשלב הראשון הצליח ולימירוביץ' להפתיע את יריבו בנוסח המוכר היטב לבאיון.

גמביט בלאקמר־דימר

לבן: ולימירוביץ'

שחור: באיון לופז

מץ 1988

1. ה4, ד5; 2. ד4, [במסע זה סטה ולימירוביץ' מהפתיחה הסקאנדינבית ואיפשר ליריבו לבחור בהגנת קארו קאן או בהגנה הצרפתית, אך באיון העדיף נוסח פחות מקובל] 2...ה:ד4; 3. פג3, פו6; 4. 31, ה:ו3; 5. פ:ו3, רו4; [הלבן הקריב רגלי ומקדים במיתות כליו. על 5...ר:ו5; היה בא 6. פה5, ומאיים בקידום הרגלים ד' ו ח'] 6. חג, ר:ו3; | 6...ר:ה5; 7. 41, ר:ו6; 8. פה5, כשהרעיון הוא להמשיך רו2, 1 ח4, 7. מה:ו3, ג6; 8. רו4! [חידוש תיאורטי. הלבן אינו מגן על הרגלי ד', שכן על מה:ד4; בא 9. פכ5 והשחור חור בצרות נוכח תחבולה זו] 8...ה6; 9. 0־0־0, רב4; [מאיים 10...ר:ג3; 11. מה:ג3, פר5; ולאחר חילופי פרש ורץ על ו4, מצב השחור מצויין] 10. רד2, [אינו חושש מ...מה:ד4, בשל 11. פכ5] 10...פבד7; 11. רד3, פב6? [נחוץ 11...מהה7; במטרה להמשיך 0־0־0;] 12. מהו3, מהה7; 13. צחו1! צו8;

14. צ:ו6! ר:ג3; [לא 14...מה:ו6; 15. רו5, מה:ד4; 16. ר:ה7!] 15. ר:ג3, מה:ו6; 16. רב5, מהה7; 17. ד6! מחרד; 18. רח7, 0־0־0; [נסיון לשמור על הטיב על ידי 18...צח8; יתקל ב 19. ר:ו7! צ:ח7; 20. רו6, ומאיים כמט. על 20...מ:ו8; בא 21. רה7+]

19. ר:ו8, צ:ו8; 20. רד4, מב8; 21. ח4! [מאיים בקידום הרגלי, כאשר לאחר ...ו6; שולט הלבן בערוגות השחורות] 21...פד5; 22. ח5, ו5; 23. מב1, ו6! 24. א3, מהח7+ 25. מג1, [25. מא2? פב4!] 25...ו4; 25...פכ4; 26. מהב3! 26. מהה3, כ6; 27. ר:ו6, מהו5; 28. רה7, ה5; 29. ד7, פה6; 30. מהו3, [גם 30. ד8=מה+ זוכה] 30...מה:ו3; 31. ז:ו3, מג7; 31...פד8; 32. רד6+ מכ7; 33. ר:ה5, פו7; 34. רו6 וזוכה] 32. ד8=מה+! פ:ד8; 33. ר:ד8+ והשחור נכנע. על 33...צ:ד8; 34. צ:ד8, מ:ד8; בא 35. ח6, ולא ניתן לעצור את הרגלי ח' במרוצו להכתרה.

קספארוב ואלביסט בראש

אלוף העולם גארי קספארוב והצעיר הסובייטי יאן אלביסט, הוליכו בראש בתחרות בלפורט לאחר הסיבוב השביעי. לכל אחד מהשניים היו 5 נקודות. אחריהם אנאטולי קארפוב, רוברט היבנר, אנדריי סוקולוב ובוריס ספאסקי 4 כל אחד.

בין התוצאות: סוקולוב הפתיע בגוברו על קארפוב. יוהאן יארטרסון, שהפסיד ארבעה משחקים, ניצח את אולאף אנדרסון השבדי, שלא הפסיד אף משחק אחד בתחרות בבריסל. כן גבר יארטרסון על נייגל שורט. ספאסקי סיים ששה משחקים רצופים בתיקו, האחרון בהם נגד קספרוב.

ספר שחמט ברוסית

אלופת העולם לנשים בשחמט בהתכתבות, לובה קריסטול, ובעלה, אמן פיד"א יצחק ויינגר, הירושלמים, הוציאו יחדיו לאור ספר שחמט ברוסית. בספר 44 משחקים נבחרים רובם מהתחרויות בהתכתבות בהן השתתפה לובה, שהיא גם אלופת ישראל לנשים בשחמט. חלק מהמשחקים הם של יצחק ויינגר. המשחקים מנותחים בפרוט רב ובין היתר מובאים בו חידושים תיאורטיים מרתקים. כן מלווה כל משחק בדיאגרמות. לחובבי שחמט, קוראי רוסית, ולחובבי השחמט בהתכתבות, הספר מומלץ.

בטאון שחמט

באחרונה יצא לאור גליון מספר 5־6 של „שחמט" בטאון האיגוד הישראלי לשחמט. החוברת עשירה במשחקים מבוארים. כן יש בחוברת, הערוכה על ידי מר אבשלום יושע, אינפורמציה רבה, תחבולות, בעיות וסיומים ועוד.

מאוצר התחבולות

לבן: בוש

שחור: מסאחיס

טראנבה 1988

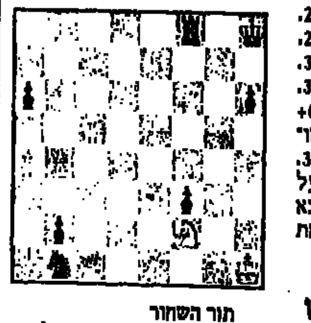

תור השחור

די היה בשני מסעים בלבד, כדי שרב האמן לב פסאחיס מברית המועצות, ינצח את רב האמן המזרח גרמני, תוך כדי ביצוע תחבולה מרהיבה. כיצד התשובה להלן במהופך.

פתרון

[illegible]

מטבעות ומדליות מאת חיים לנגלבן

אגודת „יד שרה"

אגודת „יד שרה", הינה אגודה וולנטרית, המעניקה לנכים מגוון שירותי סיעור ושיקום, המאפשרים להם לתפקד באופן נורמלי בחיק משפחתם וסביבתם הטבעית.

הארגון „יד שרה" משאיל מיכשור וציוד רפואי במשך כל שעות היממה לכל אדם. הציוד להשאלה כולל מכשירים חמצן, כיסאות נכים, מיטות מאולר מיוחדות מותאמות לצרכי החולה, הליכונים, קביים, מוניטורים, מכשירים פיזיותרפיים וגם מכשירי שמיעה.

המתנדבים המאיישים את התחנות עברו הכשרה הולמת בהגשת עזרה רפואית ראשונה ומסייעים גם בשיקום החולים בביתו; במתן עזרה ראשונה ועד דור נפשי לחולים ולבני משפחותיהם. קיימת גם קבוצת מתנדבים בעלי רכב, המסיעים חולים שאין באפשרותם להגיע למרפאות בכוחות עצמם.

ארגון „יד שרה", הוקם לפני כעשר שנים, על־ידי האברך אורי לופוליאנסקי, יליד חיפה, באר מצעות האמצעים שהוריש לו אביו לצרכי גמילות חסדים ולהנצחת שמה של סבתו, שרה. הסניף הראשון הוקם בירושלים בשכונת „עזרה ותורה", והוא הרצ מיד בנוקים, שסבן לעזרה.

לציון העשור לארגון „יד שרה", הנפיקה החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות מדליה מלכותית. המדליה היא באר רך בלבד. להלן תיאורה: פנים המדליה: מראים את סמל אגודת „יד שרה", שעוצב במיוחד לקראת שנת העשור, המבטא רעיון מסייע, המורכבת גראפית מהאותיות „י"ש ראשי תיבות יד שרה, המבחנה, והנחש, סמל רפואי מובהק, העיטור העיקרי של האגודה. הכתובת בעברית ובאנגלית: יד שרה עשור, תשל"ו־תשמ"ו, 1976־1986".

גב המדליה מראה יד תומכת ונמרכן הפסוק בעברית: „איש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק", ישעיהו מא' ו', וסמל של אגודת „יד שרה".

הדף המעוצב כי גוון הדתי מאפיין את אגודת „יד שרה", הדבר לא מנע את הימכרו של קהל מגוון ללא זיקה דתית.

את המדליה לציון העשור של אגודת „יד שרה" עיצב יצחק ביגבה, והמבלטים הוזיר רונן והדר. טבעה נעשתה בבית הטבעה של הכסף.

המדליה היא בקוטר 59 מ"מ, משקלה 98 גרם, והמשווקת על־ידי החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות במחיר של 10 שקלים חדשים.

על בולים ובולאים מאת שלמה שמגר

„בכתב־ידו של זבוטינסקי"

איגרות בכתב־ידם של זאב זבוטינסקי, ליאון בלום, דוד פרישמן ואישים אחרים כלולות בקטלוג המכירה הפומבית השישית של חברת „בולי־לב", שתתקיימה בשבוע הבא. שפע של בולים, תומך בולאי „יודאיקה" ימכר לכל המרבה להציע, כשהמחירים ההתחלתיים סבירים מאוד לגבי המקובל כיום בעולם.

מבין בולי ארץ־ישראל ומדינת ישראל, בולטות גלויות דואר מעניינות מימי התורקים, סידרה של „דמי דואר" ראשונים עם שובל, פריטים יוצאי דופן מתקופת המעבר ותוויות לרוב של הקרן הקיימת.

כן יש לציין את מבחר המכתבים בנושא „אנטישמיות ושואה", את היצע המגוון של בולים תימטיים בענפים פופולאריים ואוספים עשירים מארצות שונות.

המכירה תתקיים ביום רביעי, 29 ביוני, במועדון הבולאי בתל־אביב.

תשבץ תרתי־משמע ©

מאת נדיב אבידן

מספר 238

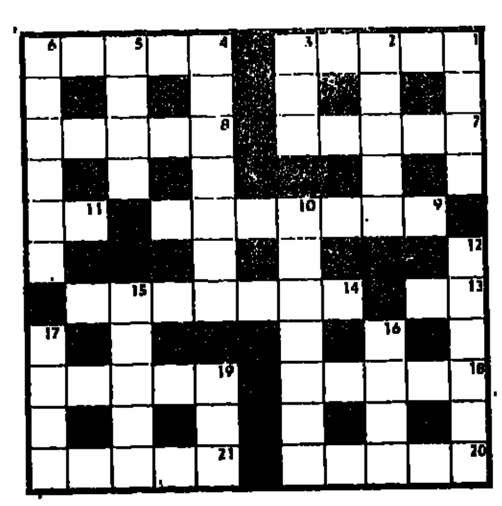

מאוזן:

1. כלי העבודה של מזרחי, למשל, בעבר הקרוב (5)
4.ב. בסוף כל תחרות האמרגן דג בחוץ (5)
7. שוויצריה! זה לא יגמר בכי טוב, אומרים לך... (5)
8. שפת ילדון (5)
9. מי שמתחיל ב־ טאטויקון ונסוג ל־ pose (מא)(4,3)
11. שמענו שהוא לא ממהר לתת הוראה (2)
13. הן עוקבות והוא בורח (2)
14. ברמן לא הכחיש שבנו עד (5,2)
18. נביא משם נפט, זה כתוב בדין (5)
19. מציעים לומרת להיות פסימית (5)
20. שוב יש פרט מרתק על איש המאפיה (5)
21. בגלל שהספר בטעם לא טוב – הוא „ברוגז" (5)

מאונך:

1. חנה בבלי היתה נותנת לו חנינה, כנראה... (4)
2. פלד אלוף במנות ראשונות (5)
3. הכל צפוי (3)
4. בצבא לא דמוקרטי, הוא היה חייב להפסיד (4,3)
5. השד נכנס בה (4)
6. כשאתה רואה בנות, זוזו רבין לא אוהב אותן (6)
10. בארנון עשו נקיון מאין כמוהו (7)
12. איזה יהודי מת על מטבע זרז (6)
15. זה פוטסטי – מלמטה רואים יופי של לבוש (5)
16. לא חי על הלחם לבדו וגם לא דומם (4)
17. העיר ריקה (4)
19. לא למד במושב אלא בחבורה (3)

בהשתתפות: גודי דנן

בין הפותרים יוגרל סך 25 ש"ח

את הפתרונות יש לשלוח לפי הכתובת: תשבץ תרתי משמע „ידיעות אחרונות" ת.ד. 9177, מיקוד 61091 תל־אביב.

חשבץ של שעה של פנאי

מאת הלל הרשושנים

מספר 1479

23 פרסים יחולקו בתגרולת בין הפותרים נכונה. פרס א': הספר „רצח נפוליאון" מאת בן וידר; ועוד 22 פרסי ספרים שונים. המען למשלוח פתרונות: „הלל", תשבץ השבוע מס' 1479, ת.ד. 20227, ת"א (61201).

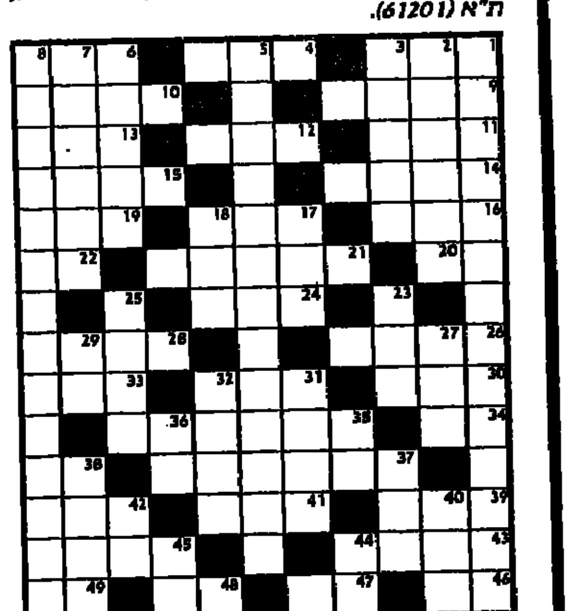

במאוזן – מימין לשמאל: 1) ראוי לעונש 4) גלות ישראל השניה 6) הבעה של שמחה 9) ידיעה טלגרפית 10) אנא להשלים! „היהמון... עורוז" 11) גון־האתרוג 12) איש צבא 13) ידען, מומחה 14) ידידות 15) רובע הכושים בניו־יורק 16) הסתפקות במועט 17) „תרדיף" (שם נרדף) ל„אפיקורוס" 19) רכוש 20) תואר בהולנד 21) יונק מכרסם בעל אוזניים ארוכות 22) אחרי עבודה קשה האדם... 24) בעיר זו התקיימו שבעת הקונגרסים הציוניים 26) עיר בה ישבו רבי יוחנן בן זכאי ורבן גמליאל 28) כלי לנוזלים 30) סביבה של מראות טבע 31) פטוריות המתהוות מחמת ריקבון ולחות 33) עץ נוי הגדל בגדות הנחלים 34) קליפת העינב 35) מקום מנוחתם של גדולי האומה 37) מושב באיזור תענך; נוסד בשנת 1956. 38) יהיר 39) „תרדיף" לאלישע בן־אבויה 41) קלקול בחשמל 42) „תרדיף" ל„גורל" 43) אופן 45) מלחמתי; 1) (מאונך ו־46 מאוזן) מימרת הרצל בראש ספרו „מדינת היהודים" 47) סמל האיטיות 48) כלי שולחן 49) אך.

במאונך – מלמעלה למטה: 1 מאונך ו־46 מאוזן מימרת ד"ר הרצל בראש ספרו „מדינת־היהודים" 2) גשם זעף הגורם הרס ושטפון 3) „תרדיף" ל„מנוחה" 5) אבי התנועה הציונית המדינית 6) הנחת שדה בלי עיבוד 7) אחת העתיקות בין ערי ארץ־ישראל 8) גדול משוררי האומה 17) הנסיכה הראשונה במלכות ישראל 18) כלי נגינה קדמון 23) צמח תבלין – ואגיל בלענו 25) „תרדיף" ל„דג משה רבנו" 27) נהר ברוסיה הדרומית 29) בעל מישקל מועט 31) בורח משירות הצבא 32) שר בממשלת ישראל 35) בת־קול 36) מתענה 37) בוכירי מכשיר אריגה 38) ממונה על הכסף 40) לחם־שבת 42) אדון 44) מתלוצץ 45) נקב המחט.

חכמים ברבוע

הקוראים המעוניינים להשתתף בחיבור הגדרות ברוח תשבץ תרתי משמע, מוזמנים לשלוח הגדרות למלים עד תשע אותיות (על גבי גלויות בלבד).

המערכת שומרת לעצמה זכות שימוש בהגדרות. בין המשתתפים תערכנה הגרלות־פרסים יקרי־ערך אחת לחודש.

הכתובת למשלוח הגדרות: חכמים בריבוע ידיעות אחרונות, ת.ד. 9177 מיקוד 61091 תל־אביב

חשבון קטן

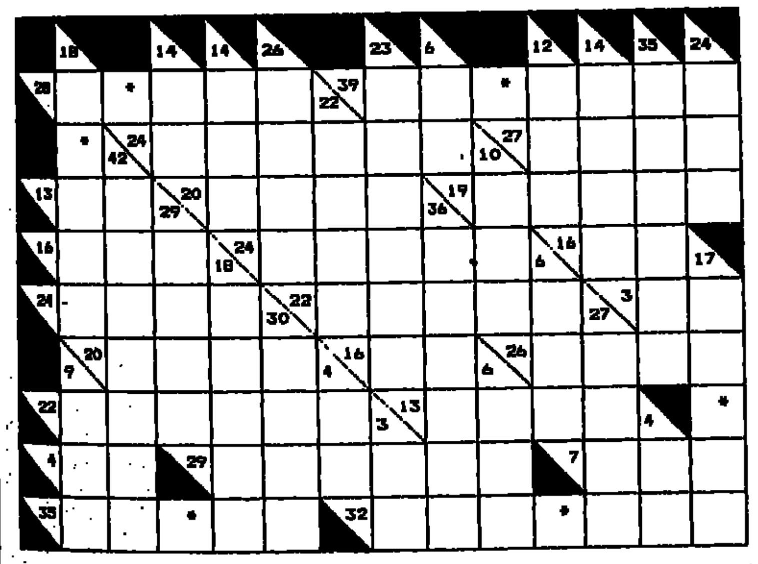

עליך לרשום בכל משבצת ריקה את אחת הספרות שבין 1 עד 9 ועד בכלל, באופן שסכום הספרות יהיה הסכום המודפס בגוף התשבץ. סכום המופיע מעל לאלכסון מתייחס לספרות שיש לרשום מימין לסכום וזה המופיע מתחת לאלכסון מתייחס לספרות שיש לרשום מתחתיו. בכל סדרה המהווה סכום, כל הספרות שונות זו מזו.

בפתרון יש לשלוח את סכום 6 הספרות במשבצות המסומנות בסימן *.

בין הפותרים יוגרל הספר שצ'רנוסקי מאת מרטין גליברט.

אותיות ומספרים

מספר 1212

לפניכם חידת „אותיות ומספרים". בפעולת הכפל הוחלפו הספרות באותיות. יש לשחזר את פעולת החשבון, ולמצוא את הספרה שאינה משתתפת בה ★ 12 פרסי ספרים יחולקו בתגרולת בין הפותרים נכונה ★ המען למשלוח הפתרון: „אותיות ומספרים מס' 1212", ת.ד. 20227, ת"א, (61201).

שקר
× גס
למ מש
המגק
לשלוס

הפתרונות והזוכים

פתרון חידת „אותיות ומספרים" מספר 1475

א. שיחזור פעולות החשבון בספרות: ב. השמות המפוענחים באותיות הם: „יצחק", „חיים".

 + 8032
 6125
 1907
 − 4218

שמות הזוכים בתגרולת 12 פרסי הספרים, „אותיות ומספרים" 1475:

סיגל בר־לב, גבעתיים; בת־אל מליוחי, ק. שמונה; זאב גולדמן, ירושלים; חיים שטרנברג, ראשל"צ; יוסף מצא, ת"א; זאב רוזנברג, ק. אלומות; אמנון חבר, חיפה; רוני רשף, בת־ים; ברוך ארז, ק. מפלסים; יהודה בר־און, חיפה; לאה וויס, ירושלים; ד. רוטנברג, ת"א.

שמות 5 חיילי צ.ה.ל. שזכו בי"א בספר, בתגרולת תשבץ השבוע 1475:

ראובן גוטמן; אבי דרון; שירלי צאינן; אורי ליבוביץ; יחזקאל שלום.

שמות 5 חיילי צ.ה.ל. שזכו בי"א בספר, בתגרולת אותיות ומספרים 1475:

אליהו דיניץ; קלודין יעקובי; יעקב שינן; ליאור כספי; אלכסנדר וולרמן.

■ את הפתרונות יש לשלוח במעטפה לפי הכתובת: „7 ימים", שבועון „ידיעות אחרונות", „שעה של פנאי", ת.ד. 20227 ת"א, מיקוד: 61201.

■ ישותפו בהגרלה רק אלה שמעטפותיהם יגיעו תוך 10 ימים מיום פרסום החידה.

■ נא לציין את שם החידה ומספר הגליון על המעטפה.

„היכן נעלו של טומז" (מגליון 1263)

סהר ימין, חדרה; טל רביב, תל־אביב; מעורה שי, תל־אביב; גונר אונן, כ"ב; נועם שבתאי, מושב עולש; אושרת ברוך, תל־אביב; רונית לוי, רמת־אביב.

„לאן דבי עלמה?" (מגליון 1264)

נעמי שורץ, ק. מוצקין; ערבה תמר, אילת; סוסה יאיר, תל־אביב; נסים חסנוב, ירושלים; בוסקילה שולמית, חיפה; אורי רוטשילד, רחובות; רוית טולדנו, מגדל־העמק.

„איפה המפתח?" (מגליון 1265)

אורי שינברג, עשרת; אבי שורץ, נצרת עלית; עינת כהן, נתניה; רויטל זהבי, רחובות; מתוית סגל, ק. ביאליק; בן חגן, ראשל"צ; נשמי עליזה, מושב נתיב השמירה.

גליון 1263

תרתי משמע: ב־25 ש"ח זכתה: שרה שטיין, רח' ורד 1, קרית־מוצקין. (26317).

חשבון קטן: בספר „הלנצח תאכל חרב", מאת משה דיין, זכתה: מנחם חגר, רח' הצנחנים 24, גבעתיים (53419).

גליון 1264

תרתי משמע: ב־25 ש"ח זכה: אסף אפלבוים, רח' התמר 5, ראשל"צ (75201).

חפש אותי: בספר „עם כלביא יקום" מאת חיים הרצוג, זכתה: מרגלית רבקה, רח' העשור 13/2, מעלה אדומים (90610).

גליון 1265

תרתי משמע: ב־25 ש"ח זכה:

קשר מסויים: בספר המזמונים מאת חיים רומר וכתה: מיכל לוין, עוזיאל 6, תל־אביב (62333).

פתרון גליון 1271

● כתב סתרים: אל תתן דאגה בלבך כי רבים הרגה הדאגה.

● מי אני: פליקס ורבורג – שדה ורבורג, אשת ורבורג – כפר ורבורג.

פתרון תשבץ תרתי משמע מס' 236

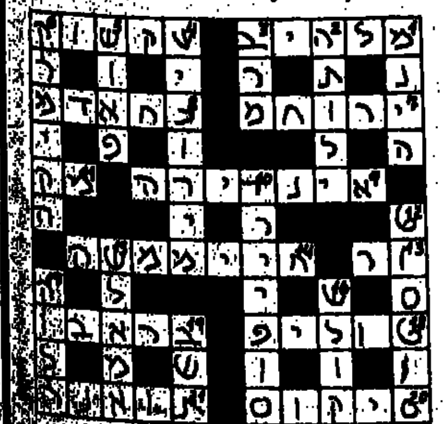

הציור השבועי לילד

לאן החרב עפה?

כשידידה ושמעון שיחקו בחרבות העץ שלהם הצליח שמעון להעיף במכה אחת את חרבה של חברתו. נסו בבקשה לגלות לאן החרב נעלמה.

מדור לימודים

הרשם עכשיו!
נצל את שכר הלימוד הקיים
והחל את לימודיך בקיץ, או בספטמבר
בהתאם לבחירתך.

למשלמים בויזה
7% הנחה
VISA

הנהלת חשבונות

חסרים יותר מ־500 מנהלי חשבונות מדופלמים

קורס כתבנות או אנגלית, חינם לכל נרשם

הרשמה לקורסים סוג 3;2+1

איך אפשר להיות מנהל חשבונות תוך מספר שבועות

הנהלת חשבונות ממוחשבת

חינם 24 שעות ביממה

מ.י.ל. מכון ישראלי למינהל

מנהל עסקים

קורס ערב לניהל עסק עצמאי

מפתה לפתוח עסק, אך מפחיד, ובצדק. ישנם כ״כ הרבה פרטים חשובים, עליהם יכול העסק שלך לקום, או ליפול. לצד ה״מצליחנים״ בעסקים, היו הרבה שניסו ונכשלו

אם פתחת עסק או שאת/ה מתכוון/ת לעשות זאת

הקורס למינהל עסקים עצמאיים של המכון הישראלי למינהל רצוי, כדאי ואפילו חובה! למועמדים יעוץ אישי חינם לפתיחה או ניהול עסק.

משך הקורס שנה, פעם בשבוע, בשעות הערב

תוכנית הלימודים מבוא לכלכלה, פרסום, שווק, מכירות, עקרונות הנה״ח, חוקי מס, תיכנון מיסים, ויחסים מסחריים, יחסי אנוש, בנקאות, מו״מ, יצוא, יבוא ועוד

חינם 24 שעות ביממה

מכון ישראלי למינהל

טכנאי שירות וידאו - טלוויזיה

- מסלול שנתי למחוסרי ידע באלקטרוניקה
- מסלול חצי שנתי לאלקטרונאים
- לחיילים משוחררים תואים מיוחדים
- רוב הקורס בעבודה מעשית - הכוונה לעבודה לנסיימים

כולל קורס לאנטנות צלחת לוויינים!

לקליטת שידורי לווינים וטלוויזיה בכבלים

ללא תלות בגיל, השכלה או ידע באלקטרוניקה

סידור מיוחד למשרתים במילואים

חינם 24 שעות ביממה

מקצוע נדרש • הכנסה גבוהה עבודה מעניינת

לימודי ערב פעמיים בשבוע

מכון להכשרה מקצועית

למד בגרות בקלות וחסוך 1,000 $

הרשמה לקורסים מזורזים למועדי ינואר 89׳, יוני 89׳ לימוד בכתב, לימוד ערב או משולב לפי בחירה.

חינם - 24 שעות ביממה

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב בשתוף המכונים הבריטים. 35 שנות נסיון. 95% הצלחה

עיצוב אופנה

קורסי בוקר וערב לעיצוב אופנה

הרשמה לקורסי בוקר וערב בת״א ובחיפה.

אם את/ה מתמיצעת מקצוע מגוון, יצירתי ומקורי עיצוב אופנה הוא האתגר בשבילך

הקורס מיועד למלויות מודעות אופנתית, טעם משלה, נשיך עיצוב וחוש אסתטי

הינך מוזמנת לשיחת ייעוץ ומבחן התאמה ללא כל התחייבות מצידך

חינם - 24 שעות ביממה!

מכון להכשרה מקצועית

עיצוב פנים

נפתחים קורסי בוקר וערב בת״א, חיפה, ירושלים באר־שבע

הקורס לעיצוב פנים מיועד לבעלי נישה אסתטית ויצירתית המתכוונים להפוך להיות מעצבי פנים מקצועיים, לבעלי חנויות שחשוב להם למשוך קהל לחנויותיהם, לבעלי אולמות תצוגה ולכל אדם הרוצה לדעת כיצד לתכנן ליהנות מהמרחב שלו ברווחה ובמחות מירבית

תכנית הלימודים

שירטוט ארכיטקטוני, שירטוט לעיצוב פנים, גאומטריה תאורית, תיכנון ארכיטקטוני, חומרים ותהליכים, פרטי בנין, נגרות וריהוט, עקרונות סטטיים ותוזק, צבע, תאורה, ריהוט וקסטיל, וריפוד ועוד

הינך מוזמנת לשיחת יעוץ ומבחן התאמה חינם ללא כל התחייבות מצידך.

מכון להכשרה מקצועית

תקשורת

מכון ישראלי למינהל — מרכז ישראלי לתקשורת המונים

קורס דו שנתי לקומוניקציה ברמה אקדמאית לעיתונאות, יחסי ציבור, דוברות, פרסום וטלוויזיה בהנחלת מר נח הלפרין.

לומדי תקשורת המונים במקצוע, ברמה אקדמאית, עם מיטב מומחים בשטח.

פרט להרצאות והדגמות, הלימודים ילוו גם בסדנאות ופרויקטים מעשיים, הפקת סרטי וידאו, מסיבות עיתונאים, הוצאת עיתון וראיונות עם אישים מרכזיים.

הלימודים בשעות הערב

תכנית הלימודים כוללת:

עתונות — מבואות בעתונות • תחקיר עיתונאי • ידיעות וכתבות • דרכים לחשגת ידיעות ומידע • טיפול בנושאים רגישים • שיכתוב • תורת הראיונות • סיקור עיתונאי ועוד דוברות ויחסי ציבור — מבואות • טכניקות עבודה • ייעוץ תקשורת • יחסי ציבור למוצר • בניית תדמית • עיצוב תדמית לאישות • מסיבת עתונאים • ניסוח תגובות • דובר שר • יעוץ והחלטות הדובר ועוד • פרסום — מבואות • השפעת הפרסום • סוגי מודעות • טכניקות לבניית תכנית פרסום • תרעועות • קהל המטרה • תקציבאי • תמלילן • מעצב • סרט הפרסום • פרסום חוצות • שיווק • הפסיכולוגיה בפרסום • כתבה פרסומית ועוד • תקשורת אלקטרונית — מבואות • הראיון הפסיכולוגי • המגיש • התחקירן • כתבת תחקיר • חומר תיעודי • חדשות • התפיסה התזותית • המרואין והמראיין • קריינות • כתב חוץ • כתבת שטח • כתבת אולפן • עבודה בוידאו • שידור חי • ״בישולי״ אולפן ועוד •

תל־אביב בן־יהודה 32 בית אל־על ח. 510 טל: 201392 ,295529 ,291858

ללמד גרפיקה וציור

ללמד גרפיקה וציור בביתך בזמנך הפנוי

לקבלת פרוספקט חינם ומבחן התאמה כשרון גרפיקה ללא כל התחייבות מצידך! התקשר 24 שעות ביממה עלפון: 03-868410

המכונים האמריקאים להשכלה

המכונים

25 שנות נסיון. 250,000 בוגרים

גרפיקה

הרשמה לקורסי בוקר וערב בת״א

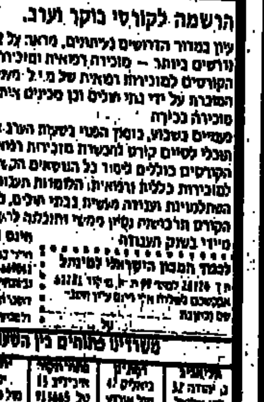

לפי המדרשה לגרפיקה ולציור

משרדנו פתוחים כל יום בין השעות 19.30-9.00 רצוף
ת״א בן־יהודה 32 בית אל־על ח. 510 טל. 295529

חינם 24 שעות ביממה

גם מזכירה רפואית וגם מזכירה בכירה בקורס אחד

בפיקוח איגוד הרשמים הרפואיים בישראל

הרשמה לקורסי בוקר וערב.

מכון ישראלי למינהל

יעוץ מס

המקצוע המבוקש היום

הרשמה לקורסי בוקר וערב

לקראת תעודת הסמכה מטעם נציבות מס הכנסה
• קורסים רגילים למחוסרי ידע • קורסים מזורזים למנהלי חשבונות.

דרישה ליועצי מס בארץ

מטרת הקורס

משרדנו פתוחים בין השעות 19.30 9.00 רצוף

מכון ישראלי למינהל

תַּפּוּחַ וָעֵץ

360 לילדים ולנוער

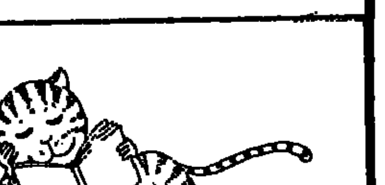

ממדף הספרים

כוכבים בחוץ

היקום – יסודות האסטרופיסיקה ● מאת: מאיר מירב, נח ברוש, חגי נצר ● איורים: מרדכי וגנר ● הוצאת רמות ● 211 עמודים.

בשנים האחרונות יש התעניינות מיוחדת במהות היקום. אנשים רבים מתחילים להבין שאיננו מרחפים בחלל ריק, שאנחנו חלק ממערכת גדולה, מסובכת, מורכבת, שמן הראוי לחקור ולהכיר אותה. במילים אחרות – אם רוצים לדעת איפה אנחנו חיים, עלינו ללמוד לשאול את השאלות הנכונות, הנשאלות בדרך כלל על-ידי מי שעוסקים באסטרונומיה, אסטרופיסיקה וקוסמולוגיה.

ספרים מספר העוסקים בתחומים אלה, והמיועדים לקהל הרחב, ראו אצלנו אור באחרונה. כל אחד מהם התרכז בתחום אחר, ולכן קשה היה לקורא הלא-מדעי ליצור באמצעותם "תמונת עולם" שלמה. הספר הזה, על פי הצהרת מפיקיו, נועד למלא את החסר. הרעיון והיוזמה ראויים לכל שבח, אך נראה כי במהלך הו.גשמה, איבדו המחברים את קהל היעד, אותם קוראים "רגילים", אליהם כיוונו בראשונה.

בספר נמצאים אמנם הרבה נושאים ותיאוריות מקובלים, המתייחסים למבנה היקום והתהליכים המתחוללים בו. אבל קורא רגיל לא יוכל להבין זאת. הספר גדוש נוסחאות בלשון מדעית יבשה, המניחה את קיומו של ידע מוקדם (ולא מועט), אצל הקורא.

המסקנה: במתכונתו הנוכחית, הספר הזה מתאים לבני-נוער שוחרי מדע. אלה ימצאו בו אוצר בלום של ממש.

יבשם עוזד

יין המשמר

★

על זקן שמורה הוראה, אם ירצה שיקבלו אחרים הוראתו, צריך הוא לקיימה בעצמו. (שמות רבא מ״ג)

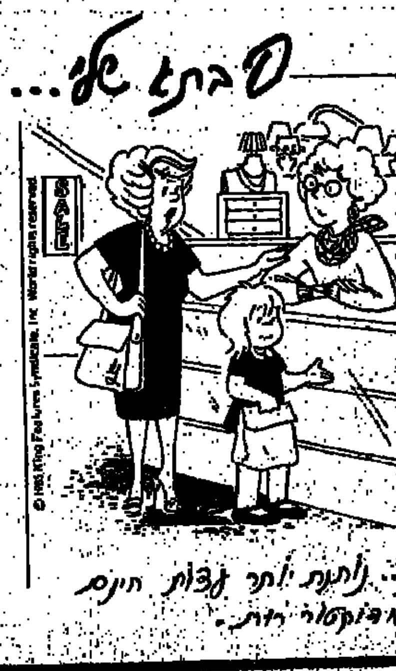

בשול בביק-בק

בַּרְבּוּנְיָה

אַתֶּם יוֹדְעִים מַה זֶּה בַּרְבּוּנְיָה? אִם הֱיִיתֶם אֵי-פַּעַם בְּעַכּוֹ אוֹ בְּיָפוֹ וַאֲכַלְתֶּם שָׁם בְּמִסְעָדָה, אָז אַתֶּם בֶּטַח יוֹדְעִים – אֵלֶּה הַדָּגִים הַקְּטַנִּים הָאֵלֶּה, בְּצֶבַע וָרֹד עִם פַּס זָהָב בְּאֶמְצַע, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם טַעַם שֶׁל עוֹד וְשֶׁל מָנָה נוֹסֶפֶת.

בַּזְּמַן הָאַחֲרוֹן אֶפְשָׁר לִקְנוֹת בַּרְבּוּנְיָה בַּמַּרְכּוֹלִים בְּתוֹךְ שַׂקִּיּוֹת שֶׁל קִילוֹ וַאֲפִלּוּ בִּמְחִיר לֹא מֻגְזָם. תִּשְׁמְעוּ אֵיךְ מְכִינִים אוֹתָם בַּבַּיִת: רֵאשִׁית, קוֹרְאִים לְאִמָּא וּמְבַקְּשִׁים שֶׁתְּנַקֶּה אֶת הַדָּגִים. לְאִמָּא מְכֻשֶּׁרֶת זֶה לוֹקֵחַ 5 דַּקּוֹת, וּלְאִמָּא לֹא מְכֻשֶּׁרֶת – 10 דַּקּוֹת. בֵּינְתַיִם אַתֶּם מְכִינִים מַחֲבַת עִם חֲצִי כּוֹס שֶׁמֶן בְּתוֹכָהּ, וְעַל יַד הַכִּירַיִם שָׂמִים צַלַּחַת שְׁטוּחָה וְעָלֶיהָ כַּמָּה כַּפּוֹת קֶמַח. אַחֲרֵי שֶׁאִמָּא גָּמְרָה לְנַקּוֹת אֶת כָּל הַדָּגִים, שִׁטְפוּ אוֹתָם רֶגַע בַּמַּיִם וְאָז הַנִּיחוּ כָּל דָּג בְּתוֹךְ צַלַּחַת הַקֶּמַח מִשְּׁנֵי הַצְּדָדִים. הַשֶּׁמֶן כְּבָר חַם? הַנִּיחוּ אֶת הַדָּגִים הַמְקֻמָּחִים בַּמַּחֲבַת. אַחֲרֵי 2–3 דַּקּוֹת תַּהַפְכוּ כָּל דָּג לְצִדּוֹ הַשֵּׁנִי וְשׁוּב טַגְּנוּ שֶׁל שְׁתֵּי דַּקּוֹת. שִׂימוּ אֶת כָּל הַדָּגִים הַמְטֻגָּנִים עַל צַלַּחַת גְּדוֹלָה בְּמֶרְכַּז הַשֻּׁלְחָן, הוֹסִיפוּ כַּמָּה חֲצָאֵי לִימוֹנִים, כְּדֵי שֶׁכָּל אֶחָד יוּכַל לִסְחֹט בְּעַצְמוֹ עַל עַל הַדָּגִים שֶׁלּוֹ, וְתֵהָנוּ מֵהַחַיִּים.

דניאלה שמי

מדף הצעצועים

הנה באה הרכבת

ילד אמריקני המכבד את עצמו, חולם על רכבת חשמלית של „ליונל", זו עובדה.

למען האמת, לא רק ילדים. הבעלים של „ליונל", בכבודו ובעצמו, מחזיק בטירתו שבמדינת מישיגן, מסילות באורך 15 ק"מ, ואוסף אדיר של רכבות חשמליות. אין לי ספק שלו היתה לי טירה, בה אפשר למתוח רשת כזו של מסילות, הייתי משחקת ברכבות חשמליות כל היום.

צחוק, צחוק, הרכבת החשמלית של „ליונל", שהגיעה לאחרונה ארצה על פסי היבוא של "סולבי", הדליקה בעיני האבות את הברק, ממש כמו בעיני הילדים.

מכיון שהחברה מייצרת רכבות זה 90 שנה, לא התפלאנו לגלות כי איכות הרכבת והמסילות היא מעולה. הקרונות עשויים פלסטיק קשיח, הפסים מפרופיל פלדה מכופף, מתלבשים יפה ובקלות אחד בתוך השני, עד לבניית המסילה כולה. רכבת המשא דוהרת עם קטר על המסילה, והילד יכול לכוון את מהירותה בעזרת חוגה מיוחדת, עליה מסומנות "מהירויות" מ־20 עד 100. חבל שלעתים, כאשר מאיצים את המהירות, מקבל הקטר נטיה לא סימפטית לנפילה מן המסילה או להפרדות משאר הקרונות, הנותרים מנותקים.

מכיון שהרכבת היא אמריקנית, פותח לה שנאי מיוחד, להמרת המתח מ־110 וולט ל־220 וולט, כמו כן פותח בתוך השנאי נתיך בטחון מיוחד, כדי למנוע את סיפון המשחקים. כשהילד מכניס את השנאי לשקע, נוצר מתח של 7.5 וולט בלבד.

החסרון הגדול: כדי ליהנות ברצינות וזמן ממושך מן הרכבות החשמליות, אין די ברכבת בסיסית אחת. צריך להצטייד במגוון מסילות, עמודים, תחנות ומבחר רכבות, שיאפשר למתוח מערך תחבורתי רציני, ענין המחייב חדר ילדים גדול ותקציב מתאים.

מחיר המערכת הבסיסית, בת ארבעה קרונות וקטר, מגיע עד 370 ש"ח. תוספות פסים, תחנת מטען, גשר עם עמודים וכיוצא באלה, עולה בכסף רב. מחיר ארבעה פסים שאורכם הכולל 4 מטרים, 18 ש"ח. ואם רוצים להוסיף עוד רכבות, כדאי להניח בצד עוד כמה מאות ש"ח.

מי שהתפלא על העובדה שרכבות חשמליות מצויות דוקא אצל עשירי העולם, הנה כעת הוא יודע את הסוד.

שושנה חן

יין המשמר

אֲשֶׁר לֹא נִסָּה – מְעַט יוֹדֵעַ, וְהַמְנֻסֶּה מַרְבֶּה חָכְמָה. (בֶּן סִירָא)

★

כטיף מים וגרגר חול כן אלף שנים בימות העולם. (בן סירא)

כרטיס כניסה

מסיבת סיום זה לא הכל

בת-ים ● סוף שנה בסטודיו ברכה צמח, גבעתיים ● עריכה, כוריאוגרפיה ועיצוב תלבשות: ברכה צמח ● כ־300 משתתפות ● 400 תלבשות ● שעה ועשרים דקות.

התמונות הצבעוניות שהגיעו למערכת היו מרהיבות: רקדניות צעירות בביצוע האגדה הידועה על בת-ים הקטנה, זו שלמה הלך שבי אחרי נסיך בשר ודם. בדרך המסופר סופר ששלוש מאות תלמידות הסטודיו, בנות 6 – 17, יעטו 400 תלבשות מיוחדות שימחישו ים, צדפות, אלמוגים וגלים. הסתקרנתי.

כתוב גם שהמורה הכוריאוגרפית, ברכה צמח, בחרה להעלות את היצירה בסגנון קלאסי מודרני משולב בג'אז.

הייתי שם. עדיין אני מתקשה להאמין שלמצעד התלבשות והכוכבים המרהיבים שראיתי שם, מייחס מישהו, ברצינות, תכונות של ערב מחול.

בבלט, הנקרא בתוכניה „הפקה בימתית מלאה", היו תמונות שונות, לפי רצף סיפור העלילה, אותו קראה ברכה צמח בעצמה בקול מונוטוני ומעייף. היו תנועות בסיסיות אחרות של מחול, היה פס-קול מוסיקלי גרוע מאוד, היתה תאורה. היתה תאורה שכבר ראיתי כמותה באיזשהו מקום. היו הרבה כניסות ויציאות של רקדניות קשוחות ונרגשות, שחייכו בפקודה כל הזמן. היו גם קידות ומחיאות כפיים. ולמרות כל אלה ריקוד לא היה שם.

הרבה בנות היו על הבמה, אבל מסתבר לא צריך להטעות – וגם לא להצביע על שום דבר. לא ראיתי שם אפילו רקדנית מוכשרת אחת. והיו שם כשלוש מאות אמהות של שלוש מאות אמהות, על פלט, ומעט הזה אבות גאים על בתם החיננית.

טוב מאד שילדים לומדים לרקוד. יש דברים חשובים נלווים ללימוד הזה ואולי למוסיקה, מיקצבים, ריכוז, שיתוף פעולה מלא עם הפרטנר, שלא לדבר על הכיף ריקוד בסטודיו, מול קיר שכולו מראות. למה ההופעה הראוותנית, בשחזור שואפת לאפס מבחינה אמנותית?

נדרשה ממני הרבה סבלנות שלא לעזוב את ההופעה באמצע. סך-הכל שעה ועשרים דקות.

הצעתי להורים, שירקדו בבחירת מחול לילדיהם, ולא ילכו שבי אחר מסיבות סיום מפוארות של סוף השנה. לתלמידים בראשית דרכם יפה הצניעות.

שירה